

PETROL, BANI, CRIME

DAVID GRANN

CRIMELE
DIN OSAGE
COUNTY

LUNA
FLOARE
ȘI ISTORIA
FBI

PREMIUL EDGAR 2018

DAVID GRANN

CRIMELE DIN OSAGE COUNTY

**LUNA
FLOARE
ȘI ISTORIA
FBI**

Original: *Killers of the Flower Moon:
The Osage Murders and the Birth of the FBI*
(2017)

Traducere din limba engleză:
MONICA-LAURA CIBOTARIU prin
LINGUA TRADOM

virtual-project.eu

— 2018 —

Pentru mama și tata

PARTEA I **FEMEIA ÎNSEMNATĂ**

„Niciun rău nu amenința să tulbere acea noapte promițătoare, pentru că ea ascultase; nu se auzise nicio voce a răului; niciun țipăt de bufniță nu înfiorase liniștea aceea deplină. Știa asta pentru că ascultase toată noaptea.”

JOHN JOSEPH MATHEWS, *Sundown*

1

Dispariția

În aprilie, milioane de floricele acoperă dealurile amenințătoare și preriile vaste ale districtului Osage de pe teritoriul statului Oklahoma⁽¹⁾. Sunt panseluțe, flori de Grăsiță de iarnă și mici albăstrele. Scriitorul Osage John Joseph Mathews a remarcat că galaxia de petale lasă impresia că „zeii au aruncat cu confetti”⁽²⁾.

În mai, atunci când coioții urlă sub o lună tulburător de mare, plantele mai înalte, precum telegraful sau rujii galbeni, încep să se ridice deasupra florilor mai mici, furându-le lumina și apa. Capetele micilor flori se lasă în jos, iar petalele lor se desprind, fiind purtate de vânt, și nu peste mult timp ajung să fie îngropate sub pământ. De aceea indienii Osage consideră luna mai perioada în care astrul selenar ucide florile.

Pe 24 mai 1921⁽³⁾, Mollie Burkhart, rezidentă a orașului Cray Horse din Oklahoma, înființat de cei din tribul Osage, a început să se teamă că uneia dintre cele trei surori ale ei, Anna Brown, i se întâmplase ceva. În vîrstă de 34 de ani și cu aproape un an mai mare decât Mollie, sora ei, Anna dispăruse cu trei zile în urmă. Anna se ducea adesea pe la „chefuri” – după cum le numeau cu dispreț cei din familie unde obișnuia să danseze și să bea cu prietenii până în zori. Dar de această dată trecuse o noapte întreagă, apoi încă una, iar Anna tot nu apăruse pe veranda din fața casei lui Molly, aşa cum făcea de obicei, cu părul ei lung și negru ușor ciufulit și cu ochii întunecați strălucind ca niște mărgele de sticlă.

Annei îi plăcea să se descalțe la intrare, iar lui Mollie îi era dor de zgomotul liniștitor pe care-l făcea sora ei atunci când se mișca încet prin casă. În schimb, acum nu mai rămăsese decât liniștea – o

liniște la fel de apăsătoare precum întinderea nemărginită a câmpilor.

Mollie o pierduse deja pe sora ei, Minnie, cu aproape trei ani în urmă. Moartea acesteia venise pe neașteptate, totul petrecându-se cu o viteză fulgerătoare, şocantă şi, deşi doctorii o puseseră pe seama „unei ciudate boli cronice”^[4], Mollie avea îndoielile ei: Minnie avea doar 27 de ani şi fusese întotdeauna o fată perfect sănătoasă.

La fel ca părinții lor, Mollie și surorile ei erau înscrise în registrul cadastral al indienilor Osage, ceea ce însemna că se numărau printre membrii luați în evidență ai tribului. De asemenea, asta însemna că dețineau o avere. La începutul anilor 1870, indienii Osage fuseseră strămutați de pe pământurile lor din Kansas într-o zonă cu teren arid și pietros – o rezervație nesemnificativă din partea de nord-est a Oklahoma –, doar ca să descopere, câteva decenii mai târziu, că pe acel teritoriu se aflau câteva dintre cele mai mari zăcăminte de petrol din Statele Unite. Pentru a obține acel petrol, prospectorii trebuiau să le plătească indienilor Osage redevanțe și chirii. La începutul secolului XX, fiecare persoană înscrisă în registrul cadastral al tribului a început să primească trimestrial câte un cec. Suma a fost inițial de numai câțiva dolari, dar în timp, pe măsură ce tot mai mult țărănești era extras, dividendele au crescut, devenind sute, apoi mii de dolari. și în fiecare an plățile s-au mărit, practic, la fel ca pâraiele preriei, care se unesc pentru a forma râul Cimarron – cel lat și tulbure –, până ce membrii tribului ajunseseră să acumuleze în total milioane și milioane de dolari. (Doar în 1923, tribul adunase mai mult de 30 de milioane de dolari, o sumă care în ziua de astăzi ar fi echivalentă cu 400 de milioane de dolari.)

Indienii Osage erau considerați cei mai bogăți oameni din lume, având cele mai mari venituri pe cap de locuitor.

„Ascultați și vă minunați!”^{[\[5\]](#)}, exclama săptămânalul *Outlook* din New York. „În loc să moară de foame, indianul... se bucură de un venit regulat care-i face verzi de invidie pe bancheri.”

Publicul ajunsese să fie fascinat de prosperitatea tribului, care contrazicea imaginile indienilor americanii din trecut, la primul contact brutal al acestora cu oamenii albi, păcatul originar în urma căruia se născuse această țară. Reporterii îi ațâțau pe cititori cu tot felul de povești despre „plutocrații indieni Osage”^{[\[6\]](#)} sau „milionarii roșii”^{[\[7\]](#)}, cu vilele lor din cărămidă și teracotă, cu candelabrele și inelele lor cu diamante, cu blănurile scumpe și mașinile lor cu șofer. Un scriitor se declara uimit de faptul că fetele din tribul Osage mergeau la cele mai bune școli cu internat din regiune și purtau haine franțuzești somptuoase, de parcă „*une très jolie demoiselle*”^{[\[8\]](#)} nimerise întâmplător în această mică rezervație direct de pe bulevardele Parisului”^{[\[9\]](#)}.

În același timp, reporterii vânau orice indiciu legat de modul de viață tradițional al indienilor Osage, care părea să stimuleze imaginația publicului în privința „acestor sălbatici”. Într-un articol se menționa că „o mulțime de automobile scumpe înconjoară un mare foc de tabără, unde posesorii arămii ai acestora, înfâșurați în pături viu colorate, pregătesc carnea în stilul lor primitiv”^{[\[10\]](#)}. Un alt articol relata faptul că niște indieni Osage sosiseră la o ceremonie la care urmău să execute dansurile lor tradiționale într-un avion privat – o scenă pe care „nici măcar un scriitor talentat nu ar putea să o descrie, pentru că depășește orice imaginație”^{[\[11\]](#)}. Rezumând părerile publicului în privința indienilor Osage, *Washington Star* menționa: „Acea lamentare, «Vai de bieții indieni», ar trebui înlocuită în prezent cu «Ia te uită căți bani au pieile roșii»”^{[\[12\]](#)}.

Gray Horse era una dintre cele mai vechi așezări ale rezervației. Aceste avanposturi – inclusiv Fairfax, un oraș mai mare din vecinătate, cu

aproximativ 1500 de locuitori, și Pawhuska, capitala districtului Osage, cu o populație de peste 6000 de locuitori – păreau niște viziuni delirante. Străzile erau pline de cowboy gălăgioși, aventurieri, contrabandisti, prezicători, vraci, proscriși, șerifi americani, bancheri din New York și magnați ai petrolului. Automobilele treceau în vitează pe vechile poteci pentru cai, pavate acum, miroșul de combustibil acoperind parfumul preriilor. O mulțime de ciori se uitau în jos de pe firele de telegraf. În oraș erau mai multe restaurante – promovate drept cafenele –, săli de operă și terenuri de polo.

Deși Mollie nu cheltuia excesiv, aşa cum făceau mulți dintre vecinii ei, își construise o frumoasă casă din lemn, cu o mulțime de coridoare, în Gray Horse, lângă vechea locuință a familiei ei – o colibă din stâlpi legați între ei cu împletituri de nuiele, cu covorașe țesute și scoarță de copac. Deținea mai multe mașini și avea o echipă mare de servitori, niște „linge-blide” – cum îi numea în batjocură localnicii pe lucrătorii nomazi care-i slugăreau pe indieni. Servitorii erau adesea negri sau mexicani, iar la începutul anilor '20, un vizitator al rezervației și-a exprimat disprețul că „până și albii”⁽¹³⁾ îndeplineau „toate sarcinile domestice pe care niciun indian Osage nu se deranja să le facă”.

—virtual-project—

Mollie era una dintre puținele persoane care o văzuseră pe Anna înainte ca aceasta să dispare.

În ziua aceea, pe 21 mai, Mollie se trezise înainte de ivirea zorilor – un obicei dobândit de pe vremea în care tatăl ei se ruga în fiecare zi Soarelui.

Era obișnuită cu acel cor matinal al ciocârlilor de câmp, al fluierarilor de munte și cocoșilor de prerie, acum acoperit de țăcănitul infernal al forezelor care găureau pământul.

Spre deosebire de numeroșii ei prieteni, care evitau portul tradițional Osage, Mollie mergea mereu înfășurată într-o pătură indiană. De

asemenea, ea nu-și aranja părul în stil bob, ci își lăsa părul lung și negru să-i fluture bogat pe spate, punându-i în valoare chipul nespus de frumos, cu pomeți înalți și ochi mari, căprui.

Soțul ei, Ernest Burkhart, se trezi odată cu ea. Un bărbat alb, în vîrstă de 28 de ani, acesta avea frumusețea brută a unui figurant dintr-un film western: păr șaten, tuns scurt, ochi de un albastru-cenușiu și bărbie pătrată.

Doar nasul lui tulbura acest portret – arăta de parcă ar fi încasat câțiva pumni într-o încăierare într-un bar. Crescut în Texas, fiu al unui fermier sărac, care cultivă bumbac, fusese vrăjit de poveștile despre dealurile districtului Osage – acel vestigiu al frontierei americane pe care cowboy-i și indienii încă îl mai cutreierau.

În anul 1912, la 19 ani, își împachetase hainele într-un sac, la fel ca Huck Finn, care fugise din ținutul natal, și plecase să locuiască împreună cu unchiul său, un cresător de vite autoritar, pe nume William K. Hale, în Fairfax.

Mollie Burkhart

Ernest Burkhart

„Nu era genul de bărbat care să-ți ceară să faci un anumit lucru – îți spunea, pur și simplu, să-l faci”^[14], a zis odată Ernest despre Hale, care devenise tatăl lui surogat. Deși Ernest mai mult îndeplinea comisioane pentru Hale, lucra uneori și ca șofer de taxi. Așa o cunoscuse de fapt pe Mollie – ducând-o cu mașina prin oraș.

Lui Ernest îi cam plăcea să bea rachiu de contrabandă și să joace poker indian cu tot felul de bărbăți dubioși, dar sub duritatea lui părea să existe un soi de tandrețe și o urmă de nesiguranță, iar Mollie se îndrăgostise ușor de el. Vorbitoare nativă a dialectului Osage, Mollie învățase ceva engleză în școală; cu toate acestea, Ernest învăță limba ei maternă până ce ajunse să poată conversa cu ea.

Mollie suferea de diabet, iar Ernest avea grija de ea atunci când o dureau articulațiile sau când o ustura stomacul de foame. După ce a auzit că un alt bărbat avea sentimente pentru Mollie, Ernest i-a mărturisit mormăind că nu putea trăi fără ea.

Nu le fusese ușor să se căsătorească.

Prietenii bădărani ai lui Ernest îl ridiculizau, spunându-i că era un „alb sub papucul unei muieri roșii”. Și deși cele trei surori ale lui Mollie se căsătoriseră tot cu bărbăți albi, ea simțea totuși că datoria ei ar fi fost să accepte o căsătorie aranjată cu un bărbat din neamul Osage, la fel ca părinții ei. Dar cu toate astea, Mollie, a cărei familie avea convingeri religioase mixte – un amestec de

ritualuri Osage și practici catolice – nu putea înțelege de ce Dumnezeu i-ar fi permis să găsească dragostea doar pentru a i-o lua la scurt timp după aceea. Astfel, în 1917, ea și Ernest au făcut schimb de verighete, jurându-și dragoste eternă.

În 1921 aveau deja o fiică, Elizabeth, care împlinise doi ani, și un fiu, James, de opt luni, poreclit Cowboy. Mollie mai avea grija și de bătrâna ei mamă, Lizzie, care se mutase în casa fiicei sale după moartea tatălui acesteia. Din cauza diabetului lui Mollie, Lizzie își făcea griji la un moment dat că aceasta avea să moară Tânără, și începu să se roage de ceilalți copii ai ei să aibă grija de ea. De fapt, Mollie era cea care avea grija de ei toți.

—virginiaproject—

Data de 21 mai ar fi trebuit să fie o zi încântătoare pentru Mollie. Îi făcea plăcere să se ocupe de musafiri și era gazda unui mic prânz. După ce se îmbrăcă, hrăni copiii. De multe ori, Cowboy avea dureri cumplite de urechi, iar ea îi sufla cu blândețe în fiecare ureche până când el se oprea din plâns. Obișnuită să-și păstreze mereu casa într-o ordine desăvârșită, Mollie împărtea acum tot felul de instrucțiuni servitorilor ei, pe măsură ce locuința se umplea de agitație, toți alergând grăbiți de colo colo – cu excepția lui Lizzie, care se îmbolnăvise și stătea în pat. Mollie îl rugă pe Ernest să o sune pe Anna și să o întrebe dacă putea să vină să aibă grija de Lizzie. Anna, cea mai mare dintre surorile ei, avea un statut special în ochii mamei sale și, chiar dacă Mollie era cea care avea grija de Lizzie, Anna, în ciuda impetuozității ei, era răsfățata bătrânei.

Atunci când Ernest i-a spus Annei că mama ei avea nevoie de ea, aceasta a promis să ajungă cât de repede acolo, cu un taxi. Anna a sosit, într-adevăr, la scurt timp după aceea, purtând niște pantofi de un roșu aprins, o fustă, o pătură indiană asortată și o poșetă din piele de aligator. Înainte de a intra, și-a

pieptănat în grabă părul ciufulit de vânt și și-a pudrat fața.

Mollie (în dreapta) cu surorile ei: Anna (în centru) și Minnie

Oricum, Mollie a observat că mersul Annei era nesigur și că limba i se împletecea când vorbea. Anna băuse.

Mollie nu-și putea ascunde nemulțumirea. Câtiva oaspeți sosiseră deja. Printre aceștia erau și doi dintre frații lui Ernest: Bryan⁽¹⁵⁾ și Horace Burkhart, care, ademeniți de aurul negru, se mutaseră în districtul Osage, adesea ajutându-l pe Hale la ferma acestuia. Una dintre mătușile lui Ernest, care arunca mereu vorbe de ocară cu tentă rasistă la adresa indienilor, venise de asemenea în vizită și ultimul lucru de care avea nevoie Mollie era ca Anna să pună gaz pe foc, stârnind-o pe capra aceea bătrână.

Anna se descălță de pantofi și începu să se dea în spectacol. Scoase din poșetă o sticluță și o deschise, răspândind în jur un miros întepător de whisky de contrabandă. Insistând că trebuia să golească sticluța înainte ca autoritățile să o prindă – pentru că

era anul în care Prohibiția fusese instaurată la scară națională le oferi oaspeților o înghițitură din ceea ce ea numea „cel mai bun alcool ilegal”.

Mollie știa că Anna fusese foarte tulburată în ultima vreme. Divorțase recent de soțul ei, un localnic pe nume Oda Brown, care se ocupa cu creșterea cailor. De atunci, Anna își petrecea din ce în ce mai mult timp în orașele înfloritoare și tumultuoase ale rezervației, care se dezvoltaseră uimitor, oferind atât adăpost, cât și distracție lucrătorilor din industria petrolieră – orașe precum Whizbang, unde, după cum se spunea, oamenii sfredaleau toată ziua și se făceau criță noaptea.

„Toate forțele răului și risipei pot fi găsite aici”^[16], raporta un oficial al guvernului american. „Jocuri de noroc, beții, adulter, înselăciuni, jafuri, crime.”

Anna devenise fascinată de locurile aflate la capetele întunecate ale străzilor: localuri care păreau în regulă la exterior, dar în care existau camere secrete, pline cu sticle sclipitoare de alcool de contrabandă. Una dintre servitoarele ei le-a spus mai târziu autorităților că Anna bea foarte mult whisky și că avea „un comportament libertin în preajma bărbaților albi”^[17].

Acasă la Mollie, Anna începu să flirteze cu fratele mai Tânăr al lui Ernest, Bryan, cu care mai ieșise în trecut. Aceasta era mai posac decât Ernest, avea părul rar și lins, pieptănat peste cap, și niște ochi de nepătruns, cu picătele gălbui. Un polițist care-l cunoștea l-a descris ca fiind un biet argat. Atunci când Bryan a întrebat-o pe una dintre fetele care serveau la masă dacă voia să-l însoțească în seara aceea la un club, ca să danseze, Anna i-a spus că avea să-l omoare dacă își făcea de cap cu altă femeie.

Între timp, mătușa lui Ernest bombănea furioasă, destul de tare ca să poată fi auzită de toți cei prezenți la masă. Își manifesta fățuș nemulțumirea că nepotul ei se căsătorise cu o piele roșie. Era ușor pentru Mollie să riposteze subtil, pentru că una

dintre servitoarele mătușii lui Ernest era albă – ceea ce arăta fără echivoc care era ordinea socială a orașului.

Anna continuă să pună gaz pe foc. Se certă cu oaspeții, se certă cu mama ei și se certă cu Mollie. „Băuse mult și avea chef de gâlceavă. Nu puteam înțelege ce spunea, dar se certau, cu siguranță”⁽¹⁸⁾, le-a dezvăluit o servitoare mai târziu autorităților. Apoi adăugase: „Au avut mult de furcă atunci cu Anna, iar mie mi se făcuse frică”.

În seara aceea, Mollie se gândi să se ocupe de mama ei, în timp ce Ernest îi duse pe oaspeții lor în Fairfax, la opt kilometri spre nord-vest, urmând a se întâlni cu Hale pentru a vedea *Bringing Up Father*⁽¹⁹⁾, un muzical despre un emigrant irlandez sărac, care câștigă un milion de dolari la loterie și încearcă din răsputeri să acceadă în înalta societate. Bryan, care își pusese pălăria de cowboy și se uita pe sub borul acesteia cu ochii lui iscuditori, ca de pisică, se oferi să o conducă pe Anna acasă cu mașina.

Înainte de plecarea lor, Mollie îi spălă hainele Annei, îi dădu ceva de mâncare și se asigură că sora ei era destul de trează ca să se poată comporta aşa cum era de obicei – spirituală și încântătoare. Mai stătură puțin împreună, împărtășind un moment de calm și reconciliere.

Apoi Anna își luă rămas-bun înainte de a pleca, zâmbetul ei dezvăluind strălucirea unui dint de aur.

—virtual-project—

Cu fiecare noapte care trecea, Mollie devinea din ce în ce mai îngrijorată. Bryan insista că el o dusese pe Anna direct acasă cu mașina și că o lăsase acolo înainte să plece mai departe în oraș, la spectacol. După cea de-a treia noapte, Mollie – în felul ei liniștit, dar hotărât – îi obligă pe toți să ia atitudine și să facă totuși ceva pentru a o găsi pe Anna. Îl trimise pe Ernest să verifice din nou la Anna acasă. Acesta apăsa clanța de la intrare – ușa era încuiată. De afară, camerele păreau întunecate și pustii.

Ernest rămase acolo, singur în căldura toridă. Cu câteva zile în urmă, o ploaie răcoroasă stropise pământul, dar după ploaie, razele soarelui începuseră să pârjolească nemiloase țărâna printre crengile stejarilor negri. În această perioadă a anului, căldura încețoșa preriei și făcea ca iarba înaltă să scârțâie sub tălpi. La distanță, în lumina orbitoare, se distingeau siluetele scheletice ale sondelor de foraj.

Menajera Annei, care locuia în casa alăturată, ieși afară, iar Ernest o întrebă:

— Știi unde este Anna?^{20}

După spusele menajerei, înainte de ploaie ea trecuse pe la casa Annei pentru a închide ferestrele rămase deschise.

— Credeam că ploaia o să pătrundă în casă, îi explică ea lui Ernest.^{21}

Dar ușa era închisă și nici urmă de Anna. Era plecată.

Vestea despre absența ei străbătu orașele înfloritoare din zonă, zburând din poartă-n poartă și din magazin în magazin. Zvonurile despre dispariția unui alt indian Osage, Charles Whitehorn, cu o săptămână înainte de dispariția Annei, au reușit să sporească neliniștea generală^{22}. Spiritual și foarte intelligent, Whitehorn, în vîrstă de 30 de ani, era căsătorit cu o metisă – o femeie jumătate albă, jumătate Chayenne^{23}. Un ziar local atrăgea atenția că acesta era „popular atât printre albi, cât și printre cei din tribul său”^{24}. Pe data de 14 mai, acesta plecase de la locuința sa din partea de sud-vest a rezervației spre Pawhuska și nu se mai întorsese de atunci.

Și totuși, Mollie nu avea de ce să intre în panică. Era posibil ca Anna să fi plecat de acasă fără să spună nimănu, după ce Bryan o condusese cu mașina, și să se fi îndreptat spre Oklahoma City sau să fi trecut frontiera pentru a ajunge în incandescentul Kansas City. Poate că Anna dansa într-unul din acele cluburi de jazz pe care îi plăcea

să le frecventeze, fără să-și dea seama de haosul pe care-l lăsase în urmă.

Și chiar dacă intrase în vreun necaz, știa cum să-și poarte de grija singură – ținea în poșeta ei din piele de aligator un mic pistol. Anna avea să se întoarcă acasă în curând, o asigură Ernest pe Mollie.

— virtual-project —

La o săptămână după dispariția Annei, un muncitor petrolist se afla pe un deal, la un kilometru și jumătate de centrul orașului Pawhuska, când ceva îi atrase atenția. Din tufișurile aflate la baza unei sonde se ițea un obiect ciudat. Muncitorul se duse mai aproape. Era un cadavru în putrefacție, cu două găuri de gloanțe în frunte. Victima fusese împușcată. Părea să fi fost mai degrabă o execuție.

Pe versantul dealului era o căldură insuportabilă, umezeală și gălăgie. Forezele zguduiau pământul în timp ce perforau sedimentul de calcar. Macaralele își balansau enormele brațe cu gheare înainte și înapoi. Mai mulți oameni s-au adunat în jurul cadavrului, care era atât de descompus, încât o identificare ar fi fost imposibilă. Într-unul dintre buzunarele acestuia se afla o scrisoare. Cineva o scoase, întinse coala de hârtie și o citi. Scrisoarea îi era adresată lui Charles Whitehorn și în acest fel și-au dat seama mai întâi de identitatea bărbatului.

În jurul aceleiași date, un bărbat vâna veverițe în zona pârâului Three Mile, aproape de Fairfax, împreună cu fiul său adolescent și cu un prieten. În timp ce bărbății beau apă din pârâu, băiatul observă o veveriță, ochi și apăsa pe trăgaci. Urmă o explozie de foc și lumină, iar băiatul văzu că veverița fusese atinsă și că se rostogolea pe marginea unei râpe. Alergă după ea, croindu-și drum cu greu pe o pantă împădurită foarte abruptă, până ce ajunse într-o vâlcea unde aerul era mai dens și putea auzi murmurul pârâului. Găsi veverița și o ridică de pe pământ.

Apoi strigă speriat:

— Vai, tată! [125]

Până să ajungă tatăl la el, băiatul se urcă în patru labe pe o piatră, îi făcu semn tatălui său către malul plin de mușchi al pârâului și zise:

— Acolo e un cadavru.^[26]

Era trupul umflat și aproape descompus al unei femei de origine amerindiană: zacea pe spate, cu părul năclăit de noroi. Ochii ei lipsiți de viață erau îndreptați spre cer. Viermii devorau cadavrul.

Cei doi bărbați și băiatul ieșiră repede din râpă, apoi goniră cu căruța lor trasă de un cal prin prerie, stârnind un nor de praf în urma lor. Când ajunseră pe strada principală din Fairfax nu reușiră să găsească niciun polițist, aşa că se opriră la Compania Comercială Big Hill, un mare magazin universal, al cărui proprietar deținea și o firmă de pompe funebre.

Cei trei îl înștiințară pe proprietarul Scott Mathis ce se întâmplase, iar acesta îl trimise imediat la fața locului pe angajatul său de la pompe funebre, care, împreună cu alți câțiva bărbați, se duse pe malul râpos al pârâului. Acolo, înfașurără cadavrul într-o prelată a căruței și îl traseră cu o frângchie până pe culmea râpei, după care îl introduseră într-o cutie din lemn, la umbra unui stejar negru. Când ciocnul acoperi cadavrul umflat cu sare și gheăță, acesta începu să se micșoreze, de parcă s-ar fi scurs până și ultimul strop de viață din el. Ciocnul încercă să stabilească dacă femeia era sau nu Anna Brown, femeia pe care el o cunoscuse.

„Cadavrul era descompus și foarte umflat – parcă pe punctul de a exploda. În plus, mirosea groaznic”, și-a amintit el mai târziu, adăugând: „Era negru ca al unei negrese”^[27].

El și celălalt bărbat nu au putut identifica trupul. Dar Mathis, cel care administra afacerile Annei, o contactă pe Mollie, iar aceasta porni în fruntea unei sumbre procesiuni către pârâu, alaiul fiind alcătuit din Ernest, Bryan, sora lui Mollie, Rita și soțul Ritei, Bill Smith. Mulți din cei care o cunoșteau pe Anna îi urmară, la fel și cei îmboldiți de o

curiozitate morbidă. Kelsie Morrison, unul din cei mai cunoscuți contrabandisti și traficanți de droguri din ținut, veni și el împreună cu soția lui, o indiană din tribul Osage.

Mollie și Rita ajunseră la fața locului și se apropiară de cadavru. Duhoarea era insuportabilă. Vulturii se roteau ostentativ în văzduh. Era greu pentru Mollie și Rita să-și dea seama dacă acel chip era al Annei – pentru că nu rămăsese mai nimic din el –, dar recunoșcură pătura indiană și hainele pe care Mollie le spălase pentru ea. Apoi soțul Ritei, Bill, luă un băț și deschise gura cadavrului. Văzură cu toții coronițele dentare din aur ale Annei.

— E Anna, cu siguranță, zise Bill.^[28]

Rita începu să plângă, iar soțul ei o luă de acolo. În cele din urmă, Mollie reuși să îngăime un „da” – era Anna.

Mollie era singura din familie care reușea să-și păstreze întotdeauna cumpătul, aşa că se retrase împreună cu Ernest de pe malul pârâului, lăsând în urmă primul indiciu al intunericului ce avea să se coboare asupra ei, amenințând să-i distrugă nu numai familia, ci și întregul lor trib.

2

Accident sau crimă?

O comisie de anchetă alcătuită din jurați și condusă de un judecător de pace a fost solicitată pe malul râpei, acolo unde fusese găsit cadavrul⁽²⁹⁾. Anchetele erau rămășițe ale timpurilor în care cetățenii obișnuiți își asumau cu generozitate povara investigării crimelor și menținerii ordinii publice. Ani întregi după Revoluția Americană populația s-a opus creării departamentelor de poliție, temându-se că acestea aveau să devină forțe de represiune. În schimb, cetățenii au răspuns protestelor și strigătelor de nemulțumire, hăituindu-i pe suspectii de crimă.

Benjamin N. Cardozo, viitor judecător al Curții Supreme de Justiție, remarcă la un moment dat că aceste acțiuni erau „fără ezitări sau poticneli, cu cinste și curaj, folosindu-se toate mijloacele și procedurile la îndemână sau convenabile”⁽³⁰⁾.

În Statele Unite, abia pe la mijlocul secolului al XIX-lea, după dezvoltarea orașelor industriale și înțețirea revoltelor stradale – de fapt, după ce frica de aşa-zisele clase periculoase a devenit mai mare decât frica față de stat – au apărut departamentele de poliție. La moartea Annei, sistemul neoficial de poliție cetățenească fusese înlocuit, dar rămășițele lui încă mai persistau, mai ales în locurile care încă păreau să existe la periferia geografiei și a istoriei.

Judecătorul de pace a selectat jurații dintre bărbații albi prezenți pe malul râpei, numindu-l și pe Mathis. Ei au primit sarcina de a stabili dacă moartea Annei fusese un accident sau un act criminal, iar dacă era vorba despre o crimă, bărbații trebuiau să încerce a-i identifica atât pe autorii acesteia, cât și pe eventualii complici. Doi doctori, frații James și David Shoun, atașați de familia lui

Mollie, fuseseră chemați să facă autopsia. Aplecați deasupra cadavrului, cu membrii comisiei de anchetă adunați în jurul lor, aceștia au început să cerceteze fiecare detaliu pentru a stabili cauza morții.

Fiecare trup neînsuflețit își spune propria poveste. Un os hioid fracturat – acel os al gâtului care susține limba – poate indica faptul că o persoană a fost strangulată. Urmele de pe gât pot dezvăluui dacă ucigașul și-a folosit mâinile sau o funie. Până și o unghie ruptă a victimei poate vorbi despre o luptă fatală. Un apreciat manual de medicină legală din secolul al XIX-lea cita zicala: „Un medic, atunci când vede un cadavru, ar trebui să observe totul”^[31].

Râpa în care a fost găsit trupul Anni.

Frații Shoun au improvizat o masă de autopsie dintr-o scândură lată. Apoi au scos câteva instrumente primitive dintr-o trusă medicală, inclusiv un ferăstrău. Căldura se strecuă treptat în umbrar. Muștele roiau. Doctorii au examinat hainele purtate de Anna – pantalonii și fusta ei de deasupra –, căutând găuri sau pete neobișnuite pe material.

Negăsind nimic de acest fel, încercără să stabilească momentul decesului. Acest lucru este mult mai dificil decât se crede în general, în special atunci când o persoană a decedat de mai multe zile.

În secolul al XIX-lea, oamenii de știință credeau că rezolvaseră enigma studiind fazele prin care trecea un trup după moarte: rigiditatea membrelor (*rigor mortis*), schimbarea temperaturii corpului (*algor mortis*) și decolorarea pielii din cauza sângelui stagnant. Dar medicii legiști au realizat în scurt timp că prea multe variabile afectează rata de descompunere – de la umiditatea aerului și până la tipul de haine de pe cadavru – pentru a permite un calcul exact. Și totuși, o estimare elementară a momentului morții putea fi făcută, aşa că frații Shoun stabiliră că de la momentul decesului Annei trecuseră între cinci și șapte zile.

Medicii întoarseră ușor capul Annei în cutia de lemn. O parte a scalpului ei se desprinse, dezvăluind o gaură perfect rotundă în ceafă.

— A fost împușcată! exclamă unul din frații Shoun.^[32]

Bărbații erau surprinși. Uitându-se mai bine, au observat că circumferința găurii abia dacă atingea dimensiunile unui creion. Mathis considera că rana fusese produsă de un cartuș de calibrul .32. După ce bărbații au stabilit traекторia glonțului – acesta intrase chiar pe sub creștetul capului, descriind o traectorie descendentă –, nu mai rămase nicio îndoială: moartea Annei se datora unei crime comise cu sânge-rece.

=====
virtual-project

Oamenii legii erau încă amatori pe atunci. Aceștia urmău foarte rar cursurile unor academii și nu se aventurau să utilizeze cele mai noi metode științifice de detectare, precum analiza amprentelor digitale sau a urmelor de sânge. Polițiștii de frontieră, în special, erau la început simpli pistolari și urmăritori, ei având menirea să împiedice crimele și să captureze pistolarii periculoși – în viață, dacă era posibil, sau morți, dacă era necesar.

„Un polițist reprezenta pe vremea aceea legea, literalmente, și nimic în afară de propria judecată și degetul pe care-l ținea pe trăgaci nu stătea între el și

stârpirea criminalității”^{33}, menționa cotidianul *Tulsa Daily World* în 1928, după moartea unui veteran om al legii, care își desfășurase activitatea pe teritoriul districtului Osage. „Se întâmpla frecvent să fie vorba de un singur om împotriva unei bande întregi de răufăcători vicleni.”

Datorită faptului că oamenii legii primeau salarii de mizerie și erau apreciați dacă trăgeau rapid cu pistolul, nu este deloc surprinzător că limita de demarcație dintre polițistii buni și cei răi era foarte fragilă. Liderul Găștii Dalton, o bandă de criminali din secolul al XIX-lea, fusese pe vremuri cel mai important om al legii din rezervația Osage.

Atunci când fusese omorâtă Anna, șeriful districtului Osage, cel pe umerii căruia atârna cea mai mare responsabilitate în privința menținerii legii și ordinii în zonă, avea 58 de ani și era un polițist de frontieră de 136 de kilograme, pe nume Harve M. Freas.

O carte din 1916 despre istoria Oklahomei îl descria pe Freas drept o adevărată „teroare pentru răufăcători”^{34}. Dar existau, de asemenea, și murmure că privire la faptul că șeriful era prea bland cu unii infractori – lăsându-i de capul lor pe cartofori și contrabandisti precum Kelsie Morrison și Henry Grammer, un campion de rodeo care făcuse pe vremuri pușcărie pentru crimă și care controla distribuția locală de alcool de contrabandă. Unul dintre oamenii lui Grammer a recunoscut mai târziu în fața autorităților:

— Aveam siguranța că, dacă aş fi fost arestat... aveam să fiu achitat în cinci minute.^{35}

Cu puțin timp înainte, câțiva cetăteni din ținutul Osage inițiaseră o hotărâre – în numele „religiei, forțelor de poliție, decenței și moralei”^{36} – care menționa: „Oamenii care cred că un om al legii ar trebui să servească doar Legea sunt invitați să ia legătura cu șeriful Freas, ori să-i scrie de urgență, făcând presiuni asupra lui să-și facă datoria, aşa cum a jurat”.

Atunci când șeriful Freas a fost informat cu privire la uciderea Annei, el era deja preocupat de asasinarea lui Whitehorn. L-a trimis inițial pe unul dintre adjuncții săi să adune probe de la locul faptei. Orașul Fairfax avea un șerif – echivalentul unui șef de poliție –, care l-a însoțit pe ajutorul de șerif la râpa în care frații Shoun încă se mai ocupau cu autopsierea cadavrului.

Pentru a identifica arma crimei, oamenii legii trebuiau să extragă glonțul – care, după toate probabilitățile, se afla în craniul Annei. Folosindu-și ferăstrăul, frații Shoun îi secționară craniul, apoi ridicară cu grijă creierul Annei și-l așezară pe scândură.

— Creierul era într-o stare atât de proastă, își amintea David Shoun. Nu puteai găsi un glonț în masa aceea.^[37]

Cu un betișor a cercetat creierul. Glonțul, anunță el, nu era nicăieri.

Polițiștii coborâră până la pârâu, verificând în detaliu scena crimei. Lângă o piatră de pe malul pârâului erau pete de sânge, marcând locul în care zăcuse trupul Annei. Nu era nici urmă de glonț acolo, dar unul dintre polițiști observă pe pământ o sticlă, parțial umplută cu un lichid transparent. Mirosea a alcool de contrabandă. Polițiștii bănuiau că Anna se așezase pe piatra aceea ca să bea, iar cineva se apropiase prin spatele ei și o împușcase de la mică distanță, făcând-o să se prăbușească.

Șeriful observă două seturi diferite de urme de anvelope între șosea și malul râpei. Îi chemă pe ceilalți, iar ajutorul de șerif și membrii comisiei de anchetă veniră într-un suflet. Se părea că ambele mașini veniseră pe malul râpei dinspre sud-est, apoi făcuseră un ocol și plecaseră înapoi.

Nicio altă probă nu a fost găsită. Polițiștii nu erau instruiți în privința metodelor folosite în criminalistică, aşa că nu au făcut un mulaj din gips al urmelor lăsate de anvelope pe pământ, nu au presărat praf contrastant pe sticla cu alcool pentru a

colecta eventualele amprente și nici nu au cercetat trupul Annei pentru a descoperi urme de praf de pușcă. Nici măcar nu au fotografiat scena crimei, care, oricum, fusese contaminată de atâția observatori.

Și totuși, cineva scoase unul din cerceii Annei și i-l duse mamei lui Mollie, care era prea bolnavă pentru a se aventura până la pârâu. Lizzie recunoscu pe loc cercelul. *Anna era moartă*. Pentru ea, ca și pentru toți indienii Osage, nașterea copiilor ei fusese cea mai mare binecuvântare a lui Wah'Kon-Tah, misterioasa forță vitală ce stăpânește soarele, luna, pământul și stelele – forță în funcție de care indienii Osage și-au condus viețile secole la rând, sperând să stabilească o oarecare ordine în haos, forță care exista pretutindeni, dar care nu era palpabilă, ci invizibilă, îndepărtată, generoasă, extraordinară și de temut.

Mulți indieni Osage renunțaseră la convingerile lor tradiționale, dar Lizzie și le păstrase. (Un funcționar al guvernului Statelor Unite se plânsese odată că femeile ca Lizzie „păstrează cu îndărjire vechile superstiții și iau în râs ideile și obiceiurile moderne”^[38].)

Acum, cineva, *ceva* îi luase lui Lizzie fiica favorită, cea mai mare dintre surori, înainte de vreme – un semn, probabil, că Wah'Kon-Tah își luase înapoi binecuvântările și că lumea aluneca într-un haos și mai mare.

Mollie (în dreapta) împreună cu sora ei Anna și cu mama lor, Lizzie

Starea de sănătate a lui Lizzie se înrăutăți și mai mult, de parcă suferința era o boală în sine.

—virtual-project—

Mollie se baza pe sprijinul lui Ernest⁽³⁹⁾. Un avocat care îi cunoștea pe amândoi observase că „devotamentul lui față de soția sa amerindiană și față de copiii săi este neobișnuit... și impresionant”.

⁽⁴⁰⁾ Ernest făcu tot ce-i stătea în putință să o consoleze pe Mollie atunci când se refugie în organizarea funeraliilor Annei. Trebuiau cumpărate flori, un sicriu metalic alb și o piatră funerară din marmură albă. Cei de la firma de pompe funebre le cereau indienilor Osage niște sume exorbitante pentru o înmormântare, încercând să-i jecmănească, iar acest caz nu era deloc o excepție. Antreprenorul de pompe funebre ceru suma de 1450 de dolari pentru sicriu, 100 de dolari pentru îmbălsămare și 25 de dolari pentru închirierea dricului. După ce antreprenorul trecu pe lista cheltuielilor toate

accesoriile necesare, inclusiv mănușile pentru gropar, suma totală atinse proporții astronomice.

După spusele unui avocat din oraș, „Situația devenise de aşa natură, încât nu puteai îngropa un indian Osage cu mai puțin de 6000 de dolari”^[41] – o sumă care, ajustată cu inflația, este echivalentul a 80.000 de dolari în prezent.

Înmormântarea a fost organizată astfel încât să evidențieze tradițiile familiei, Osage și catolice. Mollie, care urmase cursurile unei școli conduse de misionari din Pawhuska, participa regulat la Sfânta Liturghie. Îi plăcea să stea aşezată în strană, în lumina dimineților de duminică, revârsându-se pe ferestrele bisericii și să asculte predicile preotului. Îi plăcea, de asemenea, să socializeze, încurajată de prieteni, iar duminica avea cea mai bună ocazie să facă acest lucru.

Serviciul funerar pentru Anna începu la biserică^[42]. William Hale, unchiul lui Ernest, era foarte apropiat de familia lui Mollie și de Anna, aşa că se oferi să care sicriul pe umeri, alături de alții câțiva bărbați. Preotul intonă imnul ritmic din secolul al XIII-lea *Dies Irae*^[43], care culmina cu o rugă:

*Dumnezeule, Doamne, dulce Iisuse
binecuvântat,
Dăruiește-le celor morți odihna
veșnică.*

După ce preotul a stropit cu apă sfîntă sicriul Annei, Mollie și-a condus familia și pe celelalte persoane îndoliante la un cimitir din Gray Horse – un loc liniștit și izolat, de unde se putea vedea preria nemărginită. Tatăl lui Mollie și sora ei, Minnie, erau îngropați acolo, unul lângă altul, iar alături de mormintele lor se căsca acum o groapă proaspăt săpată, întunecată și umedă, așteptând să îngheță sicriul Annei, care fusese transportat până pe marginea locului de veci. Piatra ei funerară purta

inscripția: „Ne vom întâlni în Ceruri”. De obicei, capacul unui sicriu era ridicat pentru ultima dată înainte de coborârea în groapă, permîțându-le celor dragi să-și ia rămas bun de la decedat, dar condiția în care se afla trupul Annei făcea acest lucru imposibil. Lucru și mai tulburător, chipul ei nu a putut fi pictat cu însemnele tribului și ale clanului din care făcea parte – o tradiție a indienilor Osage la înmormântări. Fără acest ritual al ornamentei, Mollie se temea că spiritul Annei se putea rătăci. Cu toate acestea, Mollie și familia ei puseseră în sicriu destulă hrană pentru călătoria de trei zile a Annei până în locul pe care indienii Osage îl numeau Veșnicele Plaiuri ale Vânătorii ale celor fericiți.

Rudele mai în vîrstă, precum mama lui Mollie, începură să recite incantații Osage, sperând ca Wah’Kon-Tah să le audă. Marele istoric și scriitor John Joseph Mathews (1894-1979), care era pe jumătate indian Osage, a descris multe tradiții ale tribului său. El a scris despre una din rugăciunile obișnuite: „Sufletul meu de băiețel se umplea de teamă, un soi de amărăciune dulceagă și dorință mistuitoare, exotică, atunci când rosteam această rugăciune, iar după ce se termina și eu zăceam încremenit în transa indusă de frică și exaltare, speram din toată inima să mai urmeze și altele, cu toate că îmi era teamă că dorința mea se putea îndeplini. Mai târziu, după ce am crescut și am început să gândesc rațional, am rămas cu impresia că această rugăciune, această incantație, această implorare care-mi înfiora sufletul, îmi stârnea întotdeauna, înainte să se termine, un hohot de frustrare”³⁴⁴.

Lângă mormântul proaspăt săpat, alături de Ernest, Mollie auzea cântecul funerar intonat de ceil bătrâni, incantațiile lor alternând cu hohote de plâns. Oda Brown, fostul soț al Annei, era atât de tulburat, încât se îndepărta. Exact la amiază – în timp ce Soarele, manifestarea esențială a Marelui Mister, ajunse la zenit –, bărbații apucără sicriul și

începură să-l coboare în groapă. Mollie privea împietrită sicriul alb și lucios cborât în mormânt, până ce răpăiala bulgărilor de pământ pe capacul acestuia acoperi bocetele sfâșietoare.

3

Regele din Osage Hills

Asasinarea Annei Brown și asasinarea lui Charles Whitehorn au făcut senzație. Un titlu mare de pe prima pagină a cotidianului *Pawhuska Daily Capital* anunță: „DOUĂ CAZURI DE CRIMĂ SUNT DESCOPERITE APROAPE ÎN ACELAȘI TIMP”^[45]. Circulau tot felul de ipoteze cu privire la potențialii responsabili. Două gloanțe fuseseră scoase din craniul lui Whitehorn – după toate aparențele, acestea provenind de la un pistol de calibrul .32, același tip de armă cu care fusese ucisă Anna, din căte se bănuia. Să fi fost doar o coincidență faptul că ambele victime erau niște indieni Osage înstăriți, în vîrstă de 30 de ani? Sau fusese, poate, opera unui criminal în serie – cineva precum Doctorul H.H. Holmes, care omorâse pe puțin 27 de oameni, pe mulți dintre aceștia în timpul Târgului Mondial din Chicago, în 1893?

Lizzie se baza pe Mollie în privința colaborării cu autoritățile. Pe vremea lui Lizzie, indienii Osage își pierduseră rădăcinile, îndepărându-se în chip dramatic de tradițiile lor străvechi. Louis F. Burns, un istoric de origine Osage, a scris că, după descoperirea petrolului, tribul a ajuns „să plutească în derivă pe apele unei lumi complet necunoscute”^[46], adăugând: „Pentru ei nu era nimic familiar de care să se poată agăța pentru a rămâne la suprafață, în acea lume plină de bogăție a oamenilor albi”.

În vremurile de demult, un clan Osage care includea un grup cunoscut drept Călătorii Cețurilor prelua controlul ori de câte ori tribul se confrunta cu schimbări brusă sau avea de-a face cu situații neprevăzute. Mollie, deși adesea se simțea năucită de transformările din jurul ei, preluase conducerea familiei ei – ca o modernă călătoare a cețurilor. Ea

vorbea engleza, era măritată cu un bărbat alb și încă nu cedase tentațiilor care îi făcuseră să sufere pe atâtia membri tineri ai tribului, inclusiv pe Anna. Pentru câțiva indieni Osage, în special pentru cei vârstnici precum Lizzie, petrolul era o bogătie blestemată.

„Într-o bună zi, petrolul acesta va seca și nu vor mai veni cecuri grase la fiecare câteva luni din partea Marelui Tată Alb”, a spus un șef de trib Osage în 1928. „Nu vor mai fi mașini scumpe și haine noi. Știu că atunci poporul meu va fi mai fericit.”^[47]

Mollie făcu presiuni asupra autorităților pentru a investiga asasinarea Annei, dar oficialii nu păreau să-și facă prea multe griji pentru ceea ce ei considerau doar „o piele roșie mai puțin”. Așa că Mollie apelă la unchiul lui Ernest, William Hale^[48]. Afacerile lui erau acum dominante în ținut, iar el devenise un puternic susținător local al legii și ordinii – pentru protecția a ceea ce el numea „sufltele cu frică de Dumnezeu”.

Hale, care avea un chip ca de bufniță, părul negru și țepos și niște ochi mici și iscuditori, înfundăți în orbite, se stabilise în rezervație cu aproape două decenii în urmă. Ca o versiune reală a lui Thomas Stupen, personajul lui Faulkner, el părea să fi apărut de nicăieri, fiind un bărbat despre al cărui trecut nimeni nu știa nimic. După ce sosise în district cu mai nimic în afara de hainele de pe el și un exemplar uzat al Vechiului Testament, acesta începuse ceea ce o persoană care îl cunoștea bine numea „o luptă pentru viață și avere”^[49], într-o „civilizație primitivă”.

Hale găsise de lucru ca văcar la o fermă. Înainte ca trenurile să înceapă să traverseze Vestul, cowboy-i aduceau vite din Texas pe teritoriile districtului Osage, unde cirezile pășteau iarba grasă și albăstrie, mergând apoi mai departe spre Kansas, pentru a le transporta cu vaporul până la abatoarele din Chicago și din alte orașe.

Aceste trasee au alimentat fascinația americanilor pentru cowboy, dar efortul pe care-l necesitau nu era deloc romantic. Hale muncea zi și noapte pentru niște sume de mizerie; mergea călare înfruntând furtuni – cu grindină, cu fulgere sau de nisip – și o dată a reușit să supraviețuască vitelor panicate, care distrugneau totul în goana lor nebună, dirijându-le în cercuri din ce în ce mai mici, înainte ca animalele să-l poată călca în picioare. Hainele lui purtau o duhoare de transpirație și bălegar, iar oasele îi erau frecvent suprasolicităte, dacă nu rupte – în cel mai rău caz. În cele din urmă, adună ceva bani și mai împrumută o parte pentru a-și cumpăra propria cireadă de vite în ținutul Osage.

„Este cel mai energetic om pe care l-am cunoscut în viața mea”⁽⁵⁰⁾, și-a amintit un bărbat care investise în afacerea lui. Chiar și atunci când traversa strada, mergea de parcă urma să facă vreun lucru important.

În scurt timp, Hale ajunse la ruină – un eșec amar care nu făcu decât să-i întețească ambiția mistuitoare. După ce a luat-o de la capăt, încercându-și iarăși norocul cu creșterea vacilor, dormea adesea într-un cort pe câmpiiile acelea aspre, înfruntând vânturi și ploi, singur cu furia lui. Cățiva ani mai târziu, un reporter a descris cum încă mai pășea în fața unui foc „ca un animal ținut în lesă, și își freca nervos mâinile aproape de flăcări. Fața lui roșcovană părea congestionată din cauza frigului și a entuziasmului”⁽⁵¹⁾.

Lucra cu înfrigurarea cuiva care se temea nu numai de foame, ci și de un Dumnezeu din Vechiul Testament, care în orice moment l-ar fi putut pedepsi ca pe Iov.

Deveni expert în marcarea vitelor, în decornare, castrare și vânzare de acțiuni. Atunci când profiturile sale începură să crească, cumpără mai multe terenuri de la indienii Osage și de la localnicii din vecinătate, până ce acumulă vreo 45.000 de acri, inclusivând cele mai bune pășuni din ținut, precum și

o mică avere. Și în perioada aceea, în acel ciudat stil american, a început să se cizeleze. Și-a înlocuit pantalonii jerpeliți și pălăria de cowboy cu un costum elegant, papion și pălărie de fetru, ochii lui iscindind din spatele lentilelor rotunde ale ochelarilor fini. S-a căsătorit cu o profesoară și au avut o fiică împreună, care-l adora. Hale recita poezii.

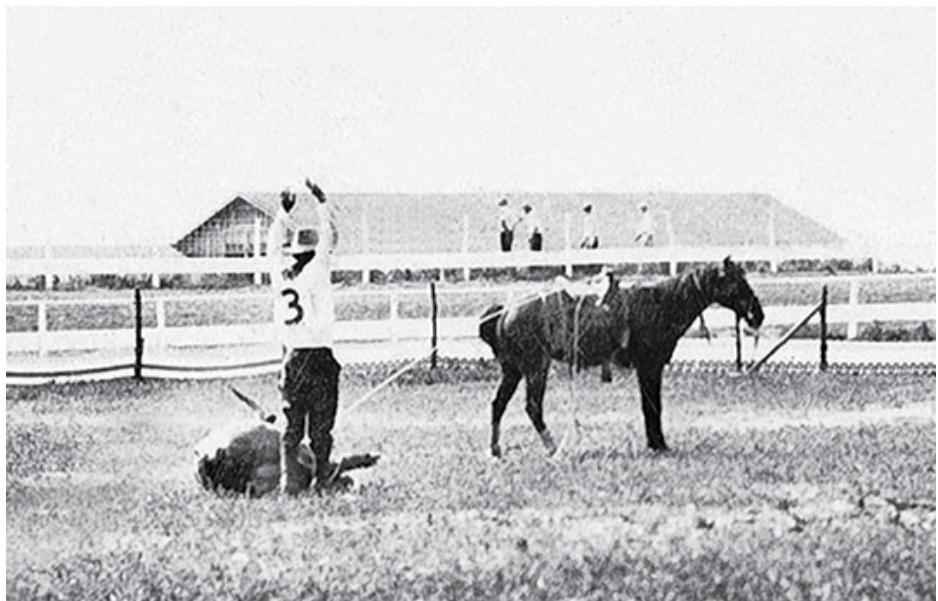
Pawnee Bill, legendarul *showman* din Vestul Sălbatic, pe vremuri partener al lui Buffalo Bill, l-a descris pe Hale ca pe un „gentleman de înaltă clasă”^{52}.

Hale a fost numit ajutor de șerif auxiliar în Fairfax, o poziție pe care avea să o dețină în continuare. Titlul era în mare măsură onorific, dar îi dădea dreptul de a purta o insignă și de a da ordine unor polițiști, iar uneori păstra un pistol în buzunarul său lateral și altul în tocul de la șold. Acestea reprezentau, îi plăcea lui să spună, autoritatea sa ca ofițer al legii.

Atunci când avereia și puterea sa au crescut, politicienii au început să-i caute sprijinul, încercând să-i intre în grații. Aceștia știau că fără binecuvântarea lui Hale nu puteau câștiga. El îi întreceau cu mult pe rivalii săi, fiind mai energetic și mai inteligent decât ei. Astfel, și-a făcut o mulțime de dușmani care-l voiau mort.

— Unii îl urau, într-adevăr^{53}, admitea un prieten de-al său.

Și totuși, Mollie Burkhart și mulți alții îl considerau marele binefăcător al districtului Osage.

William Hale participând la un concurs de prindere a vițeilor cu lasoul pe vremea când era cowboy (deasupra); un Hale transformat, alături de fiica și soția sa (alături)

Hale i-a ajutat pe indienii Osage încă înainte ca aceștia să se scalde în banii câștigați din exploatarea petrolului, donând bani organizațiilor de caritate, școlilor și spitalelor. Asumându-și rolul unui predicator, își semnă scrisorile „Rev. W.K. Hale”.

Un doctor de prin partea locului spunea: „Nu aş putea să-mi amintesc căți bolnavi au primit ajutorul de care aveau nevoie pe cheltuiala lui, nici câte guri înfometate au fost hrănite datorită generozității sale”^[54].

Mai târziu, Hale i-a trimis o scrisoare unui asistent al șefului de trib, în care-i spunea: „Nu am avut niciodată prieteni mai buni decât indienii Osage. Eu voi fi întotdeauna prietenul devotat al indienilor Osage”^[55].

În această ultimă rămășiță a frontierei americane, Hale era numit cu venerație „Regele din Osage Hills”.

—virtual-project—

Hale venea frecvent la Mollie acasă pentru a-l lua pe Ernest, iar la scurt timp după înmormântarea Annei, acesta și-a făcut apariția pentru a le prezenta condoleanțe lui Mollie și mamei ei. El a jurat în fața lor să-i facă dreptate Annei.

Tinând cont de siguranța lui ieșită din comun și de măiestria sa de lider a acelei lumi secrete a albilor (el purta adesea o broșă cu diamant pe care o promise de la o lojă masonică), nu părea să conteze prea mult faptul că nu avea un rol oficial în investigarea crimei. Își exprimase întotdeauna afecțiunea față de Anna. „Noi eram foarte buni prieteni”^[56], spunea el, și în timpul unei alte vizite a lui Hale, Mollie l-a observat în timp ce discuta pe furiș cu Ernest – plănuind, în aparență, cum să-l captureze pe cel care o omorâse pe sora ei.

Membrii comisiei de anchetă, împreună cu procurorul districtual, au continuat investigarea morții Annei și, la scurt timp după înmormântarea

acesteia, Mollie a mers în Fairfax pentru a depune mărturie. Ministerul Afacerilor Interne Indiene – care supraveghea relațiile guvernului cu triburile și care a fost numit mai târziu Biroul Afacerilor Indiene – avea un agent de teren, desemnat pentru teritoriul districtului Osage. Acesta o cunoștea pe Mollie.

El spunea că Mollie era „hotărâtă să facă tot ce-i stătea în putință pentru a-i aduce... pe cei vinovați în fața justiției”.^[57]

Autoritățile i-au pus la dispoziție lui Mollie un translator, dar ea nu l-a acceptat și a vorbit într-o engleză succintă, aşa cum măicuțele o învățaseră la școală atunci când era copil.

Mollie a descris pentru jurați ultima vizită a Annei la ea acasă. Ea le-a spus acestora că Anna plecase după apusul soarelui. În timpul următoarei audieri, un oficial al guvernului a întrebat-o:

- Cum a plecat?
- Ea mergea de obicei cu mașina.
- Cine era cu ea?
- Bryan Burkhardt.
- Ați observat în ce direcție au plecat?
- Către Fairfax.
- Mai era cineva în mașină cu Bryan și Anna?
- Nu, erau doar Bryan și Anna...
- Ați mai văzut-o în viață după asta?
- Mollie rămase pe gânduri câteva secunde, fără să-și piardă calmul.
 - Nu, zise ea.
 - I-ați văzut cadavrul după ce a fost descoperit?
 - Da.
 - Din momentul când ați văzut-o părăsind casa mamei dumneavoastră împreună cu Bryan Burkhardt, cât timp a trecut până ce i-ați văzut cadavrul?
 - Vreo cinci sau șase zile.
 - Unde ați văzut cadavrul?
 - Pe pajiște... chiar acolo.^[58]

În timpul anchetei, deși Mollie părea nerăbdătoare să răspundă la fiecare întrebare pentru

a se asigura că nimic nu era scăpat din vedere, judecătorul de pace și jurații nu au întrebat-o mai nimic.

Probabil că o desconsiderau din cauza prejudecătilor – pentru că era indiană Osage și femeie. Jurații îl interogară mai mult pe Bryan Burkhart, despre care mulți localnici începuseră să șușotească; la urma urmei, el era ultima persoană care o văzuse pe Anna în viață înainte ca aceasta să dispareă.

Lui Bryan îi lipsea înfățișarea atrăgătoare a fratelui său Ernest, soțul lui Mollie. Era un bărbat rece, cu o privire fixă, stranie. Hale îl prinsese odată furându-i niște vaci și, ca să-i dea o lecție nepotului său, depusese o plângere împotriva lui, acuzându-l de furt.

Procurorul districtual îl întrebă pe Bryan despre ziua în care el spuse că o condusese pe Anna cu mașina direct acasă la ea.

- După ce ați condus-o acasă, unde v-ați dus?
- Am mers în oraș.
- Când s-a întâmplat asta?
- Pe la 5 sau poate 4.30.
- Nu ați mai văzut-o de atunci?
- Nu, domnule.

La un moment dat, procurorul districtual făcu o pauză, după care întrebă:

- *Sunteți sigur?*
- Da, domnule.^{59}

La o audiere ulterioară, Ernest a fost și el interogat. Un oficial al poliției i-a pus întrebări insistente despre fratele lui.

— Înțelegeți că el este ultima persoană care a văzut-o în viață pe femeia asta, Anna Brown?

— Înțeleg, răspunse Ernest, adăugând că Bryan îi mărturisise că o lăsase la ea acasă. Asta e ceea ce mi-a spus.

- Și dumneavoastră îl credeți?
- Da, domnule.^{60}

Bryan a fost reținut de autorități după prima audiere. Spre disperarea lui Mollie, Ernest a fost reținut și el, în caz că încerca să-l acopere pe fratele său mai Tânăr. Dar amândoi bărbații au fost eliberați în scurt timp. Nu existau dovezi care să-l implice pe Bryan, în afară de faptul că fusese cu Anna înainte ca aceasta să dispară. Atunci când a fost întrebat dacă avea vreo informație privind asasinarea Annei, Ernest a răspuns că nu avea niciuna, adăugând: „Nu știu ca Anna să fi avut vreun dușman sau dacă era cineva care să o urască”.

~~virtual-project~~

O ipoteză plauzibilă era cea conform căreia criminalul Annei venise de undeva din afara rezervației. Pe vremuri, tribul își înfruntase dușmanii în câmp deschis; acum aceștia soseau în ținut sub forma jefuitorilor de trenuri, pistolarilor sau a tot felul de criminali disperați. Prohibiția nu făcuse decât să adâncească senzația de anarhie în teritoriu, încurajând crima organizată și creând, după spusele unui istoric, „cea mai mare mină de aur a criminalității din istoria Americii”^[61].

Iar câteva locuri din ținut erau la fel de haotice ca districtul Osage, unde codurile nescrise ale Vestului și tradițiile care legau comunitățile dispăruseră.

Din câte se știa, sumele de bani obținute din exploatarea petrolului depășiseră cu mult valoarea totală a câștigurilor rezultate din goana după aur din Vestul Sălbatic, iar această avere atrăsese toate soiurile de tâlhari de pe cuprinsul țării.

Polițiștii descoperă o distilerie clandestină de alcool în districtul Osage, în anul 1923.

Departamentul de Justiție al Statelor Unite a anunțat în mod oficial că în Osage Hills se ascundeau mai mulți evadați decât „în oricare alt district al statului și decât în oricare alt stat al Uniunii”^[62]. Printre ei se număra și nemilosul pistolar Irvin Thompson, vestit pentru jafurile sale armate, care era cunoscut drept Blackie^[63] – probabil din cauza pielii sale măslinii (acesta era pe sfert indian Cherokee) sau din pricina sufletului său întunecat: un polițist l-a descris odată drept „cel mai rău bărbat cu care am avut de-a face în viața mea”^[64].

Un bandit și mai cunoscut era Al Spencer, „Teroarea Fantomă”, cel care făcuse tranziția de la caii în galop la mașinile de mare viteză și care moștenise de la Jesse James titlul de cel mai josnic tâlhar din ținut. Ziarul *Arizona Republican* a dezvăluit faptul că Spencer, cu „mintea sa bolnavă și cu o pasiune nechibzuită pentru aventură”^[65], era plăcut de către acea „parte a populației țării care se alimenta cu falsă idolatrie”.

Membrii bandei sale, inclusiv Dick Gregg și Frank „Alunecosul” Nash, erau sociotenți unii dintre

cei mai temuți răufăcători ai acelor vremuri.

Membrii bandei lui Al Spencer jefuindu-i în glumă pe alții din echipa lor.

O ipoteză mai puțin plauzibilă despre uciderea Annei era că ucigașul ei era cineva apropiat, care trăia printre ei – un soi de lup în haine de oaie. Mollie și ceilalți au început să-l bănuiască pe fostul soț al Annei, Oda Brown, care se autointitula om de afaceri, dar își irosea cea mai mare parte a timpului chefuind. Privind în urmă, felul în care se purta mai tot timpul, ca un om teribil de distrat, părea mult prea teatral și exagerat. Un anchetator a scris despre el: „Asta putea fi o suferință adevărată sau... teatru”^[66].

După ce Anna divorțase de el, ea îi anulase practic orice drept de moștenire, lăsându-i toată averea ei lui Lizzie. De la înmormântarea Annei, Brown angajase un avocat și încercase fără succes să conteste testamentul. Anchetatorul concluzionă că Brown era „de cea mai joasă speță și capabil de aproape orice pentru bani”^[67].

La câteva săptămâni după înmormântare, un bărbat care fusese arestat în Kansas pentru falsificare de cecuri a trimis o scrisoare șerifului Freas, în care pretindea că ar fi avut informații

despre asasinarea Annei. „Stimabile domn, sper să vă fiu de folos într-o oarecare măsură”^[68], scria acesta.

Oricum, bărbatul nu a divulgat secretul, iar după primirea mesajului, șeriful a pornit imediat spre închisoare „cu un automobil de mare viteză”, după descrierea presei.

Hale, care fusese avertizat în privința potențialei descoperiri, s-a dus și el la închisoare în cea mai mare grabă.

La interrogatoriu, falsificatorul, un Tânăr de vreo 28 de ani, foarte agitat, a pretins că Brown îl plătise cu 8000 de dolari pentru a o ucide pe Anna. El a descris cum a împușcat-o în cap și cum i-a cărat apoi trupul până jos, la pârâu.

La scurt timp după mărturisirea lui, o echipă de oameni ai legii au plecat să-l captureze pe Brown și au pus mâna pe el în timp ce acesta era în Pawhuska, cu afaceri.

Ziarul *Pawhuska Daily Capital* anunța noutățile: „UCIGAŞUL ANNEI BROWN ÎȘI MĂRTURISEȘTE CRIMA”^[69]. Era menționat și faptul că „Oda Brown, soțul femeii ucise, a fost de asemenea arestat”.

Mollie și familia ei au fost devastați de ideea că Oda era cel responsabil de asasinarea Annei, dar se consolau cu gândul că acesta avea de înfruntat justiția, poate chiar ștreangul sau scaunul electric. Dar după câteva zile, autoritățile au recunoscut că nu exista nicio dovadă care să susțină spusele falsificatorului – nicio dovadă că acesta fusese în districtul Osage la momentul crimei sau că Brown îl contactase vreodată. Autoritățile nu au avut altă soluție decât să-l elibereze pe Brown.

„Sunt o grămadă de vorbe. Dar e nevoie de dovezi, nu de vorbe”^[70], ar fi spus șeriful.

~~virtual-project~~

La fel ca multe alte persoane oficiale, procurorul districtual îi datora alegerea sa în funcție lui Hale – în bună parte. Când își depusese pentru prima dată

candidatura pentru această funcție, consilierii lui îi spuseseră că trebuia să obțină aprobarea lui Hale, aşa că făcuse mai multe drumuri până la ferma lui Hale. Nu reușise nici măcar o dată să-l găsească acasă, iar în cele din urmă, un inspector de la ferma de vaci îi spusese:

— Dacă vrei să-l vezi pe Bill Hale, va trebui să mergi la ferma lui foarte devreme – adică al naibii de devreme.^[21]

Aşa că, la ora trei dimineața, avocatul îşi parcase maşina sa Model T în faţa fermei şi se culcase în maşină. Nu după mult timp, fusese trezit brusc de un bărbat cu înfăţişare fioroasă, care stătea cu faţa lipită de geamul maşinii sale. Acesta voise să ştie de ce avocatul îi încălcase proprietatea. Era William Hale.

Avocatul îi explicase intențiile sale, iar Hale realizase că-i cunoştea pe părinţii acestuia, care-i oferiseră adăpost în timpul unui viscol, în timpul iernii. Hale promisese să-i întoarcă această favoare şi să-l susțină, pentru a fi votat. Unul dintre consilierii avocatului remarca faptul că Hale „nu ar fi mințit pe nimeni, iar dacă spunea că avea să facă un anumit lucru, îl făcea”^[22]. În ziua alegerilor, avocatul beneficiase de susținerea tuturor localnicilor din acea parte a districtului.

Hale rămăsese un apropiat al procurorului districtual şi discuta frecvent cu acesta şi cu alte persoane oficiale despre uciderea Annei. În cele din urmă, procurorul districtual decise să caute din nou acel glonţ care nu fusese găsit de anchetatori în timpul autopsierii cadavrului Annei. A fost obținut un ordin judecătoresc pentru dezgroparea Annei. Scott Mathis, patronul companiei Big Hill Trading, care era prieten cu Hale şi cu Mollie, a fost rugat să supravegheze această sumbră sarcină, aşa că Trading s-a dus la cimitir împreună cu ciocnul său şi cu groparul. Iarba de pe mormântul Annei abia dacă avusese timp să crească. Bărbaţii au început să înfigă sapele în pământul neînduplecăt, apoi ridicară

din groapă sicriul odată alb – acum murdar de pământ, și deschiseră cu dificultate capacul. Un miros oribil se ridică în aer, de parcă moartea în persoană s-ar fi evaporat din coșciug.

Frații Shoun, cei care făcuseră prima autopsie, apărură la cimitir și începură să caute din nou glonțul. De această dată, cei doi frați își puseră mănuși și scoaseră din trusa lor un satâr, cu care tăiară capul Annei ca pe o bucată de „carne pentru cârneați”^[73], după cum a spus mai târziu cioclul. Dar, din nou, frații nu găsiră nimic. Glonțul părea să fi dispărut.

=====

În iulie 1921, judecătorul de pace își încheiașe investigațiile, declarând că moartea Annei Brown se datorase „unor persoane necunoscute”^[74] – aceeași concluzie la care ajunsese și în cazul asasinării lui Whitehorn. Judecătorul încuie în biroul său puținele dovezi pe care le adunase, în caz că ar fi apărut mai multe informații.

Între timp, Lizzie – care fusese pe vremuri la fel de energetică și încăpățânată ca Mollie – era din ce în ce mai bolnavă. Cu fiecare zi, părea tot mai vlăguită, stingându-se încet, ca o lumânare. Era posibil să fi avut aceeași boală mistuitoare ca și Minnie.

Căutând cu disperare ajutor, Mollie se întoarse către vracii indienilor Osage, care intonau incantații atunci când cerul era roșu ca săngele spre est, dar și către medicii moderni, frații Shoun, care își transportau poțiunile în genți negre. Nimic nu părea să aibă efect. Mollie continuă să aibă grijă de mama ei – una dintre ultimele păstrătoare ale tradițiilor și străvechiului mod de viață al tribului lor. Mollie nu o putea vindeca, dar o putea hrăni și îi putea peria părul minunat, lung și argintiu, descoperindu-i chipul – un chip ridat și expresiv, care-și menținea aura.

Într-o zi din luna iulie a aceluia an, la mai puțin de două luni după asasinarea Annei, Lizzie a încetat să

mai respire. Mollie nu a mai putut să o readucă la viață. Spiritul lui Lizzie fusese revendicat de către Iisus Hristos, Domnul și Mântuitorul lor, și de către Wah'Kon-Tah, Marele Mister. Mollie era copleșită de durere. După cum spunea un bocet al indienilor Osage:

*Îndură-te de mine, O, Mare Spirit!
Tu vezi că voi plâng pe vecie,
Usucă-mi ochii și dă-mi alinare.* [\(13\)](#)

—virtual-project—

Cumnatul lui Mollie, Bill Smith, a fost printre primii care au bănuit că era ceva ciudat în legătură cu moartea lui Lizzie, care survenise atât de repede după uciderea Annei și a lui Whitehorn. Un bărbat agresiv, cu înfățișare de buldog, Bill își exprimase, de asemenea, frustrarea în privința investigației conduse de autorități și începuse să cerceteze evenimentele pe cont propriu. Ca și Mollie, era uluit de felul ciudat și inexplicabil în care evoluase boala lui Lizzie; niciun doctor nu stabilise vreun diagnostic. Într-adevăr, niciunul nu descoperise vreo cauză naturală pentru moartea bătrânei. Cu cât Bill cerceta mai amănunțit, consultându-se cu doctorii și cu anchetatorii locali, cu atât era mai sigur că moartea lui Lizzie nu se datora unei cauze naturale, ci unui lucru cumplit: femeia fusese otrăvită. Iar Bill era sigur că toate cele trei morți aveau legătură – cumva – cu rezervorul subteran de aur negru existent pe teritoriul indienilor Osage.

4

Sub pământul rezervației

Banii veniseră dintr-odată, pe neașteptate, nebunește^[76]. Mollie avea zece ani atunci când a fost descoperit petrolul și assistase la frenzia generală ulterioară. Dar Mollie știa de la bătrânii tribului că povestea încâlcită despre felul în care oamenii lor intraseră în posesia acestui pământ bogat în zăcăminte de petrol începuse din secolul al XVII-lea, când indienii Osage ridicaseră pretenții asupra unei părți substanțiale din centrul țării – un teritoriu care se întindea de la zona cunoscută în prezent drept Missouri și Kansas până în Oklahoma și încă mult spre vest, până la Munții Stâncosi.

În 1803, președintele Thomas Jefferson a achiziționat de la francezi teritoriul Louisianei, care includea pământuri dominate de indienii Osage. Jefferson îl informase pe secretarul Marinei americane că indienii Osage erau o mare națiune și că „trebuie să rămânem tari pe poziție, pentru că pe pământurile lor, noi suntem îngrozitor de slabii”^[77].

În 1804, o delegație de șefi de trib Osage s-a întâlnit cu Jefferson la Casa Albă. Președintele i-a spus secretarului Marinei că indienii Osage, ai căror războinici măsurau în general peste 1,83 m înălțime, erau „cei mai grozavi bărbați pe care i-am văzut noi vreodata”^[78].

La întâlnire, Jefferson s-a adresat șefilor de trib cu cuvintele „copiii mei” și a spus: „A trecut atât timp de când strămoșii noștri au venit aici, dincolo de apa cea mare, încât am și uitat acest lucru, și pare că am crescut pe acest pământ, la fel ca voi... Suntem cu toții acum o singură familie”^[79]. Jefferson a continuat apoi: „La întoarcere să le spuneți oamenilor voștri că le-am întins mâna mea tuturor; că am devenit tatăl lor de azi înainte și că-i vor cunoaște pe membrii națiunii noastre doar ca pe

niște prieteni și binefăcători. Dar în mai puțin de patru ani, Jefferson i-a silit pe indienii Osage să renunțe la teritoriul lor cuprins între fluviile Arkansas și Missouri. Șeful de trib a declarat că oamenii lui „nu au avut de ales. Fie semnau acordul, fie aveau să fie declarați dușmani ai Statelor Unite”.

În următoarele două decenii, indienii Osage au fost obligați să cedeze aproape o sută de milioane de acri din pământul lor strămoșesc, găsindu-și în cele din urmă refugiu într-o zonă cu o întindere de 80 până la 200 km din sud-estul Kansasului. Și chiar în acest loc, mama și tatăl lui Mollie deveniseră adulți.

Tatăl lui Mollie, care se născuse în jurul anului 1844, promise numele indian Ne-kah-e-se-y. Pe vremea aceea, un Tânăr indian Osage purta de obicei pantaloni cu franjuri din piele de căprioară, mocasini și un șorț, în timp ce o centură împletită manual îi susținea punga de tutun și tomahawkul. Pieptul lui era adesea gol, iar capul îi era ras, cu excepția unei fâșii de păr care începea din creștet și îi ajungea până pe gât și care stătea perfect țeapănă, precum creasta unui coif de spartan.

Alături de ceilalți războinici, Ne-kah-e-se-y apăra tribul de atacuri și, înainte de a se duce la luptă, își picta fața în negru cu cărbune și se ruga la Wah’Kon-Tah, confirmând că venise vremea, după cum spuneau indienii Osage, „să-și facă dușmanii să zacă plini de sânge pe pământ”^[80].

Când Ne-kah-e-se-y se maturiză, deveni o figură respectată a tribului. Precaut și înțelept, el avea abilitatea de a studia fiecare situație înainte să aleagă un plan pentru rezolvarea acesteia.

Ani mai târziu, când tribul și-a creat primul sistem judiciar, care judeca mai mult infracțiuni minore, el a fost unul dintre cei trei judecători aleși de membrii tribului.

Lizzie a crescut, de asemenea, în rezervația din Kansas^[81], ajutându-și familia cu toate cele necesare aprovizionării, recoltând porumb sau tărând bușteni

pe distanțe mari. Ea purta mocasini, pantaloni strâmți și o fustă de pânză, iar pe umeri își punea tot timpul o pătură. În plus, obișnuia să-și picteze în roșu părul din creștet, de-a lungul cărării, acest lucru simbolizând traectoria soarelui pe cer.

Un agent al Afacerilor Indiene avea să o descrie mai târziu drept „harnică și pricepută, o persoană cu o bună reputație”^[82].

De două ori pe an, pe vremea când Lizzie și Ne-kah-e-se-y erau tineri, familiile lor și restul tribului își împachetau cele câteva bunuri pământești – haine, așternuturi, pături, unelte, carne uscată, arme – pe care le legau strâns de șaua sailor, și plecau la vânătoare de bizoni, o activitate sacră, care dura două luni. După ce un grup de cercetași dădea de urma unei turme, Ne-kah-e-se-y și ceilalți vânători goneau pe caii lor străbătând câmpiiile. Copitele sailor răsunau pe pământ ca niște tobe, iar coamele biciuiau fețele însuflețite și asudate ale călăreților. Un student francez la medicină care însoțise tribul la vânătoare în anul 1840 spunea: „Goana aceea e de-a dreptul necruțătoare... Odată ce bizonul este ajuns din urmă, animalul încearcă să scape îndreptându-se în altă direcție, cotind brusc pentru a-și păcăli adversarul, apoi, văzându-se încolțit, devine furios și se întoarce împotriva agresorului său ca să-l înfrunte”.^[83]

Ne-kah-e-se-y își pregătea imperturbabil arcul și săgeata, pe care indienii Osage le considerau mult mai eficiente decât un glonț. Studentul la medicină își amintea că atunci când un bizon era rănit de moarte, „bestia vomită șuvoaie de sânge și cade în genunchi înainte să se prăbușească la pământ”^[84]. După ce coada bizonului era tăiată – drept trofeu pentru învingător –, nimic nu era lăsat să se piardă: carnea era tăiată și pusă la uscat, inima era afumată, iar din intestine se făceau cârnați. Cu uleiul din creierul bizonului era frecată pielea animalului, din care se făceau apoi haine și coperte pentru wigwamuri. Și tot se mai puteau trage foloase de pe

urma unui bizon: coarnele erau transformate în linguri, tendoanele în corzi pentru arcuri, grăsimea în combustibil pentru lămpi. Atunci când un șef de trib Osage a fost întrebat de ce nu adopta modul de viață al albilor, acesta a răspuns: „Sunt foarte mulțumit de felul în care trăiesc. Pădurile și râurile mă aprovizionează din abundență cu tot ceea ce îmi este necesar”^{85}.

Indienii Osage au fost asigurați de către guvernul american că teritoriul lor din Kansas avea să rămână al lor pentru totdeauna, dar nu după mult timp ei au ajuns sub asediul coloniștilor care se stabiliseră acolo. Printre aceștia se număra și familia Laurei Ingalls Wilder, care a scris mai târziu *Căsuța din prerie*, o carte bazată pe propriile experiențe.

— De ce nu-ți plac indienii, mămico? o întreabă Laura pe mama ei în una din scene.

— Nu-mi plac, pur și simplu; și nu-ți mai linge degetele, Laura!

— Aceasta este țara indienilor, nu-i aşa? spuse Laura. De ce am mai venit în țara lor dacă tu nu-i agreezi?^{86}

Într-o seară, tatăl Laurei îi explică faptul că guvernul îi va determina în curând pe indienii Osage să se mute de acolo: „De aceea suntem aici, Laura. Oamenii albi se vor stabili în toată țara, iar noi vom primi cea mai bună bucată de teren pentru că noi am ajuns primii aici și avem dreptul să alegem.”

Cu toate acestea, în carte, familia Ingalls părăsește rezervația sub amenințarea că vor fi strămutați de către soldați, iar după aceea mulți intruși încep să ocupe teritoriul cu forța. În 1870, indienii Osage – alungați din wigwamurile lor și depozați până și de morminte – au acceptat să-și vândă pământurile din Kansas coloniștilor pentru 1,25 dolari pe acru de teren. Și totuși, coloniștii nerăbdători au masacrat mai mulți indieni Osage, mutilându-le trupurile și scalpându-i. Un agent al Departamentului Afacerilor Indiene spunea:

„Întrebarea care se impune în acest caz este: Care dintre acești oameni sunt de fapt sălbaticii?”^[87]

Indienii Osage au început să caute un nou teritoriu. Ei au pornit negocieri pentru achiziționarea a 1,5 milioane de acri de la tribul Cherokee din terenul considerat pe vremea aceea Teritoriu Indian – o regiune aflată la sud de Kansas, care devenise un punct final pentru Drumul Lacrimilor în cazul multor triburi forțate să-și părăsească pământurile natale. Teritoriul neocupat care îi interesa pe indienii Osage era mai mare decât Delaware, dar cei mai mulți albi considerau acel pământ „accidentat, pietros, sterp și complet nepotrivit pentru cultivarea plantelor”^[88], după spusele unui agent al Afacerilor Indiene.

Și acesta a fost și motivul pentru care Wah-Ti-An-Kah, un șef de trib Osage, s-a ridicat la o întrunire oficială și a spus: „Oamenii mei vor fi fericiți pe acest pământ. Fețele palide nu pot pune obiecte din fier în pământul de aici. Fețele palide nu vor veni pe acest teritoriu. Sunt multe dealuri aici... fețelor palide nu le plac ținuturile deluroase și nu vor veni aici”.^[89] El a adăugat: „Dacă oamenii mei vor merge spre vest, unde pământul este ca podeaua unui wigwam, fețele palide vor veni în wigwamurile noastre și vor spune: «Noi vrem pământurile voastre»... În curând pământul se va termina, iar indienii Osage nu vor mai avea casă”.

Așa că indienii Osage au cumpărat terenul pentru 70 de cenți acrul, iar la începutul anilor 1870 a început exodul lor. „În văzduh se auzeau hohotele de plâns ale vîrstnicilor, în special ale femeilor, care se jeliau lângă mormintele copiilor lor, pe care se pregăteau să le părăsească pentru totdeauna”^[90], spunea un martor.

Când și-au încheiat călătoria până la noua lor rezervație, membrii tribului au construit mai multe tabere, cea mai importantă fiind în Pawhuska, unde, pe culmea maiestuoasă a unui deal, Biroul

Afacerilor Indiene^{[\[91\]](#)} a ridicat o clădire impunătoare din gresie drept sediu local. Gray Horse, aflat în partea vestică a acestui teritoriu, era ceva mai mult decât un grup de colibe abia construite și chiar aici s-au stabilit Lizzie și Ne-Kah-e-se-y, care se căsătoriseră în 1874.

Seria de migrări forțate și „bolile fețelor palide”, precum variola, au provocat necazuri cumplite tribului. După unele estimări, populația tribului a scăzut, ajungând la aproximativ trei mii de membri – o treime din cea existentă cu 70 de ani în urmă.

Agentul de la Afaceri Indiene raporta: „Această mână de oameni este tot ce a mai rămas dintr-o eroică nație care pe vremuri avea drepturi depline și de necontestat asupra întregii regiuni”^{[\[92\]](#)}.

O tabără a indienilor Osage în noua rezervație

Deși indienii Osage încă mai mergeau la vânătoare de bizoni, ei nu căuta doar hrană, ci și reînvierea trecutului.

„Viața era la fel ca în vremurile trecute”^{[\[93\]](#)}, își amintea un comerciant alb care-i însoțise la o astfel de vânătoare. „Bătrâni grupului erau obișnuiți să se adune în jurul focurilor de tabără – cu aceeași dispoziție ca pe vremuri – și să povestească despre

curajul dovedit de războinici în lupte sau la vânătoare.”

În 1877 nici măcar nu mai existau bizoni americani care să fie vânați – o situație favorizată de autorități, care încurajau coloniștii să stârpească bestiile, știind că, aşa cum spunea un ofițer al armatei, „fiecare bizon ucis înseamnă încă un indian mort”^[94].

Politica Statelor Unite față de triburi se schimbă, trecând de la restricționare la asimilare totală, oficialii făcând eforturi din ce în ce mai mari pentru a-i transforma pe indienii Osage în credincioși care mergeau regulat la biserică, în vorbitori de limba engleză și în agricultori decent îmbrăcați. Guvernul datora tribului rente viagere pentru vânzarea pământului lor din Kansas, dar refuză să distribuie aceste rente până ce bărbații sănătoși precum Ne-kah-e-se-y nu se apucă de cultivarea solului.

Și chiar și aşa, guvernul insistă să facă plata sub formă de haine și rații de hrana. Un șef de trib Osage se plângea de aceste condiții spunând: „Nu suntem câini ca să trebuiască să fim hrăniți precum câinii”^[95].

Neobișnuiți cu metodele folosite de fețele palide pentru a cultiva pământul și privați de vânătoarea de bizoni, indienii Osage au început să sufere de foame, în scurt timp ajungând doar piele și os. Mulți membri ai tribului au murit. O delegație a indienilor Osage din care făcea parte și șeful de trib Wah-Ti-An-Kah a fost urgent trimisă la Washington, D.C., pentru a cere împăternicitului Afacerilor Indiene să anuleze sistemul rațiilor. Conform unei relatări aparținând lui John Joseph Mathews, membrii delegației purtau păturile și pantalonii lor cei mai buni, în timp ce Wah-Ti-An-Kah se înfășurase complet într-o pătură roșie. Acestuia nu i se mai vedea decât ochii – niște fântâni întunecate, în care ardea flacăra unei întregi istorii.

Şeful de trib Wah-Ti-An-Kah

Delegația merse la biroul împuternicitului, pe care-l așteptară ceva vreme.

Când oficialul își făcu apariția, el informă un interpret:

— Spune-le acestor domni că îmi pare rău, dar am altă întâlnire acum – îmi cer scuze că uitasem de ea.^[96]

Când împuternicitul dădu să plece, Wah-Ti-An-Kah păși în fața lui, blocând ușa, și lăsă pătura în care era înfășurat să-i cadă. Până și ceilalți indieni Osage rămăseră șocați la vedere trupului său aproape gol. Wah-Ti-An-Kah nu avea pe el decât șorțul care-i acoperea coapsele și mocasinii, iar chipul său era pictat de parcă ar fi plecat la război.

„Stătea acolo, dominant și semet, ca un zeu primitiv al pădurilor întunecate”, scria Mathews.

Wah-Ti-An-Kah i-a spus interpretului:

— Spune-i acestui bărbat să stea jos.

Când împuternicitul se supuse, Wah-Ti-An-Kah continuă:

— Noi am bătut cale lungă pentru a discuta despre asta.

Împuternicitul zise:

— Cu siguranță, acest bărbat care nu știe cum să se poarte și care vine în biroul meu aproape gol, cu față pictată în culorile războiului, nu este destul de civilizat ca să știe cum să folosească banii.

Wah-Ti-An-Kah a răspuns că nu-i era rușine cu trupul său și după ce el și delegația și-au prezentat cazul, insistând să li se facă dreptate, împuternicitul fu de acord să pună capăt politicii rațiilor. Wah-Ti-An-Kah își ridică pătura de jos și spuse:

— Spune-i acestui bărbat că totul e bine acum – poate să plece.

virtual-project

La fel ca mulți alții din tribul lor, părinții lui Mollie încercără să-și păstreze tradițiile și obiceiurile. Acordarea unui nume era unul din cele mai importante ritualuri ale indienilor Osage; doar atunci era cineva considerat o persoană de către trib. Mollie, care se născuse pe data de 1 decembrie 1886, promise numele Osage Wah-kon-tah-he-umpah. Surorile ei erau, de asemenea, cunoscute după numele lor Osage: Anna era Wah-hrah-lum-pah, Minnie – Wah-sha-she, iar Rita, Me-se-moie.

Dar procesul de aculturație fu accelerat atunci când coloniștii începură să se mute în rezervație. Aceștia nu semănau deloc cu indienii Osage, nici măcar cu cei din tribul Cheyenne sau Pawnee. Păreau nespălați și disperați, la fel ca William Hale, care apăru în cele din urmă călare pe calul său, în hainele lui jerpelite – un om de nicăieri.

Până și coloniștii ca Hale, care stabiliseră relații strânse cu indienii Osage, susțineau că drumul omului alb era inevitabil și că, pentru a supraviețui, indienii Osage trebuiau să urmeze această cale. Hale era hotărât să se transforme, dar voia să transforme și sălbăticia din care venise – să îngrădească toată preria, în lung și-n lat, și să creeze o rețea de puncte comerciale și orașe.

În anii 1880, John Florer, un colonist din Kansas care numea teritoriul Osage „Țara lui Dumnezeu”, a pus bazele primului punct comercial în Gray Horse. Lui Ne-kah-e-se-y, tatăl lui Mollie, îi plăcea să-și piardă vremea în afara acestei așezări, la umbră, și să vândă piei de animale bune de tăbăcit, iar Mollie ajunse să-l cunoască pe fiul unui comerciant – unul

dintre primii albi pe care-i văzuse vreodată; pielea lui era la fel de palidă ca burta unui pește.

Fiul comerciantului ținea un jurnal, iar în acest jurnal scria despre profunda schimbare existențială suferită de Mollie și de familia ei, cu toate că remarca acest lucru doar în treacăt, ca și cum nu ar fi fost mai mult decât un nou alineat într-un registru. Într-o bună zi, a spus el, un comerciant a început să-i spună Jimmy lui Ne-kah-e-se-y. În scurt timp, mai mulți comercianți au început să-l strige Jimmy pe tatăl lui Mollie și nu a mai trecut mult până ce Jimmy a luat cu totul locul numelui lui Osage.

Prăvălia lui John Florer din Gary Horse

„La fel cum fetele sale, care vizitau adesea prăvălia, au primit noile lor nume”¹⁹⁷¹, a mai scris fiul comerciantului. Și iată cum Wah-kon-tah-heum-pah a devenit Mollie.

Mollie – care, la fel ca și mama ei purta pe atunci pantaloni strâmbi pe picior, mocasini, o fustă, o bluză și o pătură – dormea pe podea, într-un colț al wigwamului familiei sale, și avea de făcut multe treburi menajere epuizante. Dar exista o anumită liniște și mulțumire sufletească pe vremea aceea: Mollie se putea bucura de dansurile ceremoniale și de festivități, se putea distra stropindu-se cu apă pe malul pârâului și putea urmări întrecerile de călărie ce aveau loc pe pajiștile de smarald.

Tatăl lui Mollie (în dreapta) în fața prăvăliei lui Florer

Așa cum scria fiul comerciantului, „Acolo dăinuiesc amintiri – ca niște vise pe jumătate uitate – ale unei lumi fermecătoare ivite în conștiința unui copil, cu toate minunățiile și misterele ei”⁽⁹⁸⁾.

În 1894, pe când Mollie avea șapte ani, părinții ei au fost informați că trebuiau să o înscrie la Școala-internat St. Louis, o instituție catolică pentru fete care fusese deschisă în Pawhuska, care era la două zile distanță cu căruța, spre nord-est. Un împăternicit al Afacerilor Indiene spusese: „Indienii trebuie să se conformeze modului de viață al albilor – de bunăvoie, dacă le convine, cu forța dacă e nevoie”⁽⁹⁹⁾.

Părinții lui Mollie au fost avertizați că, dacă nu se supuneau, guvernul avea să suspende plata rentelor viagere, lăsând familia să moară de foame. Și astfel, într-o dimineață a lunii martie, Mollie a fost luată din sânul familiei și urcată într-o căruță. În timp ce ea și vizitiul se puneau în mișcare către Pawhuska, în centrul rezervației, Mollie văzu cum Gray Horse, limita aparentă a universului ei, dispărăea treptat în depărtare până ce tot ce se mai putea zări era fuiorul de fum care se ridică deasupra acoperișurilor wigwamurilor și se pierdea în văzduh. În fața ei, preria se întindea la orizont la fel ca fundul străvechi al unei mări secate. Acolo nu erau aşezări și nici oameni. Era ca și cum ar fi alunecat de pe

marginea lumii și ar fi căzut „în afara jurisdicției oamenilor”, dacă ar fi să împrumutăm una din expresiile Willei Cather.

Ceas după ceas, kilometru după kilometru, legănată înainte și înapoi în căruță, Mollie a traversat ținutul sălbatic și pustiu care nu fusese încă transformat într-o țară locuibilă. În cele din urmă, lumina începu să pălească, iar vizitiul și Mollie au fost nevoiți să se opreasă și să campeze.

Când soarele se scufundă sub linia orizontului, cerul preriei se făcu mai întâi roșu ca sâangele și apoi negru, densitatea întunericului fiind diluată doar de lună și de stele, din care indienii Osage credeau că proveniseră multe dintre clanurile lor. Mollie devenise o călătoare a cetejilor. Era înconjurată de forțele nopții, auzite, dar nevăzute: lătrăturile coioților, urletele lupilor și țipetele bufnițelor, despre care se spunea că erau purtătoare ale unor spirite malefice.

În ziua următoare, preriile monocromatice dispărură, fiind înlocuite de dealuri împădurite, iar Mollie și vizitiul urcară și coborâră călare pantele abrupte, trecând pe lângă stejari negri umbroși și peșteri întunecate, în care soarele nu pătrundeau niciodată – locuri perfecte „pentru o ambuscadă”⁽¹⁰⁰⁾, după cum spunea îngrijorat un agent al Afacerilor Indiene. (Apoi a adăugat: „Vreau să spun că există... criminali ignoranți care ar fi în stare de orice”.)

Au mers călare până ce au văzut un semn al prezenței omului: o clădire dărăpănată din lemn, cu un singur nivel, vopsită în roșu. Era o prăvălie Osage, iar în apropiere văzură o pensiune cu aspect dubios și o fierărie, cu un morman imens de potcoave. Cărarea noroioasă se transformă într-o potecă mai lată și chiar mai noroioasă, cu o mulțime de prăvălii împrăștiate pe ambele părți. Aceste prăvălii aveau în față grătare deformate din lemn, pentru a-i ajuta pe clienți să evite noroiul înșelător, stâlpi cu cârlige pentru legat caii și fațade

decolorate de vreme care arătau de parcă s-ar fi putut prăbuși în orice moment, la prima adiere de vânt, unele dintre ele cu picturi murale ce reprezentau un al doilea etaj, pentru a crea iluzia grandorii.

Mollie ajunsese la Pawhuska. Deși capitala rezervației părea pe atunci mică și mizeră – un „punct comercial mic și noroios”, după cum îl descria un vizitator –, Pawhuska era, după toate probabilitățile, cea mai mare așezare pe care o văzuse Mollie în viața ei. Fu condusă încă vreo doi kilometri până la o clădire din piatră cu aspect sinistru, care avea patru niveluri: școala catolică misionară St. Louis, fiind apoi lăsată în grija unei femei cu veșminte monahale, în negru și alb. Mollie păși pragul ușii de la intrare – Mathews descrisește odată intrarea unei alte școli Osage cu internat drept o „gură mare și întunecată, mai mare și mai întunecată decât a unei pisici sălbatică”^[101] – și coborî printr-un labirint de coridoare reci. Felinarele cu cărbuni străluceau în întuneric.

Fata fu nevoită să renunțe la pătura indiană de pe umeri și să îmbrace o rochie simplă. Nu i se permitea să vorbească în dialectul Osage – pentru că trebuia să învețe limba albilor – și primi o Biblie care începea cu o concepție anume a universului: „Și a zis Dumnezeu «Să se facă lumină»; și s-a făcut lumină. Dumnezeu a văzut că era bună lumina; și a despărțit Dumnezeu lumina de întuneric”.

Fiecare oră din zi era destinată unei anumite activități, iar elevele erau încolocate pentru a se deplasa dintr-un loc în altul. Studiau pianul, caligrafia, geografia și aritmetica, lumea fiind acum sintetizată în simboluri noi și ciudate. Instruirea lui Mollie avea drept scop integrarea ei în societatea oamenilor albi. Ea trebuia să se transforme în ceea ce autoritățile considerau a fi femeia ideală. Astfel, în timp ce băieții din tribul Osage din alte instituții învățau tâmplărie ori cum să lucreze pământul și să

crească animale, Mollie era inițiată în „artele domestice”: cusutul, gătitul, spălatul rufelor și alte activități casnice.

„Este imposibil să subapreciezi importanța unei instruiriri minuțioase în cazul fetelor indiene”^[102], declarase un oficial al guvernului american, adăugând: „Ce folos că bărbatul este harnic, muncitor și priceput, el furnizând hrana și îmbrăcămîntea necesare pentru propria gospodărie, dacă soția, nepricepută la gătit și neobișnuită cu acul, fără vreo noțiune de ordine și curătenie, face din ceea ce ar putea fi un cămin fericit și îndestulat doar un adăpost jalnic, mizer și sordid? Femeile sunt cele care se agață mai insistenț de ritualurile păgâne și de superstiții, perpetuându-le prin transmiterea lor copiilor”.

Multe eleve Osage de la școala lui Mollie au încercat să fugă, dar polițistii le-au urmărit călare și le-au legat cu frânghii, aducându-le cu forță înapoi. Mollie mergea la școală câte opt luni în fiecare an, iar atunci când se întoarse prima dată în Grey Horse, observă că din ce în ce mai multe fete renunțaseră să mai poarte păturile și mocasinii lor, în timp ce băieții schimbaseră șorțul care le acoperea coapsele cu pantalonii, preferând în locul crestelor de păr pălăriile cu boruri late.

Mollie a fost obligată să meargă la școala St. Louis.

Mulți elevi au început să se simtă jenați din cauza părinților lor, care tot nu înțelegeau limba engleză și încă trăiau după vechile lor tradiții. O mamă din tribul Osage spunea despre fiul ei: „Urechile lui nu aud cuvintele noastre”^{[\[103\]](#)}.

virtual-project

Familia lui Mollie acoperea nu doar distanța dintre două secole, ci dintre două civilizații. Nefericirea ei ajunse la apogeu la sfârșitul anilor 1890, când guvernul Statelor Unite își intensifică presiunea pentru a atinge punctul culminant al campaniei de asimilare: parcelarea terenului. Conform acestei politici, rezervația indienilor Osage avea să fie împărțită în parcele de câte 160 de acri, *proprietate imobiliară*. Fiecare membru al tribului primea o parcelă, în timp ce restul teritoriului rămânea deschis coloniștilor. Sistemul parcelării terenului, care fusese deja impus multor triburi, fusese conceput pentru a pune capăt vechiului mod de viață colectiv și pentru a-i transforma pe indienii americanii în proprietari de bunuri private – o situație care avea să simplifice, deloc întâmplător, procedura de procurare a terenului.

Indienii Osage văzuseră ce se întâmplase cu aşa-numitul Cherokee Outlet, o vastă prerie ce era parte a teritoriului Cherokee, aflată în apropiere de granița vestică a rezervației Osage. După ce guvernul Statelor Unite achiziționase pământul de la indienii Cherokee, se anunțase că pe data de 16 septembrie 1893, la amiază, orice colonist putea să ocupe una dintre cele 42.000 de parcele – astă dacă acel colonist, fie el femeie sau bărbat, avea să ajungă primul la parcela dorită! Zile întregi înainte de data stabilită, zeci de mii de bărbați, femei și copii sosiseră acolo, tocmai din California și New York, și se adunaseră de-a lungul frontierei. Acea masă de oameni disperați și jerpeliți se întindea până la orizont, ca o armată asmuțită împotriva ei înseși.

Goana după pământ din 1893

În cele din urmă, după ce mai mulți „grăbiți” care încercaseră să treacă pe furiș dincolo de linie mai devreme de data stabilită fuseseră împușcați, s-a auzit focul de armă care dădea startul cursei – acea „GOANĂ DUPĂ PĂMÂNT CUM NU A MAI FOST VREODATĂ PE PĂMÂNT”^[104], după cum anunța titlul unui ziar.

Un reporter scria: „Oamenii se împușcău unii pe alții în timp ce goneau ca să ocupe pământul. Femeile tipau și leșinău, prăbușindu-se la pământ, doar ca să fie călcate în picioare și poate chiar ucise”^[105]. Reporterul continua: „Bărbați, femei și cai zăcea morți pe tot cuprinsul preriei”.

Din loc în loc, bărbații se luptau pe viață și pe moarte pentru a-și revendica drepturile, fiecare susținând că fusese primul care ajunsese acolo. Cuțite și pistoale fură trase afară – o scenă terifiantă și palpitantă, care cu greu ar putea fi descrisă în cuvinte... Era o luptă în care, fără îndoială, oamenii se vânau unii pe alții, fiecare gândindu-se la propriul interes”.

Până la căderea nopții, Cherokee Outlet fusese împărțit în mii de bucăți.

Pentru că indienii Osage își achiziționaseră terenul, a fost mult mai greu pentru guvern să-și impună politica de parcelare. Tribul, condus de către unul din cei mai mari șefi de trib, James

Bigheart – care vorbea șapte limbi, printre acestea numărându-se franceza, engleza, latina și dialectul Sioux, și care începuse să poarte costum – era capabil să împiedice acest proces.

Dar presiunea era copleșitoare. Théodore Roosevelt avertizase deja cu privire la ce avea să i se întâiple unui indian care refuza parcelarea: „O să-l lăsăm, ca și pe toți ceilalți albi care nu vor munci, să piară de pe fața pământului pe care face umbră degeaba”^{106}.

La începutul secolului XX, Bigheart și alții indieni Osage știau că nu aveau cum să mai evite ceea ce un oficial al guvernului numea „marea furtună”^{107}, ce se aprobia. Guvernul Statelor Unite plănuia ca Teritoriul Indian să fie divizat, acesta devenind parte a ceea ce urma a fi un nou stat, numit Oklahoma. (în dialectul Choctaw, „Oklahoma” însemna „pieile roșii”.)

Bigheart reușise să întârzie acest proces ani la rând – terenul tribului Osage era ultimul din Teritoriul Indian ce trebuia parcelat –, iar acest lucru le dăduse indienilor Osage mai multă putere, în timp ce oficialii guvernului erau dornici să evite eventualele piedici decisive în calea suveranității statale. În 1904, Bigheart a trimis un Tânăr avocat zelos pe nume John Palmer peste tot în țară „pentru a lua pulsul Washingtonului”^{108}.

Fiul orfan al unui comerciant alb și al unei femei Sioux, Palmer fusese adoptat în fragedă copilărie de către o familie Osage și se căsătorise cu o indiană Osage. Un senator american din Oklahoma l-a numit pe Palmer „cel mai elocvent indian în viață”^{109}.

Timp de luni de zile, Bigheart, Palmer și alții membri ai tribului au negociat cu oficialii guvernului termenul parcelării terenului. Indienii Osage au reușit să-i convingă pe cei din guvern să împartă terenul doar membrilor tribului. Prin urmare, suprafața fiecărei parcele individuale a crescut de la 160 de acri la 657 de acri. Această

strategie avea să evite o năvală nebună pe teritoriul lor, deși albi puteau încerca atunci să cumpere parcele de la membrii tribului. Indienii Osage au reușit, de asemenea, să ajungă cu guvernul la un acord care părea, la vremea aceea, o clauză ciudată. Acordul prevedea că: „Petrolul, gazele, cărbunele și alte resurse minerale de pe aceste terenuri... vor fi rezervate tribului Osage”^{[\[110\]](#)}.

Cei din trib știau că în pământul rezervației existau niște zăcăminte de petrol. Cu peste un deceniu în urmă, un indian Osage îi arătase lui John Florer, patronul punctului comercial din Gray Horse, o pată uleioasă multicoloră la suprafața unui pârâu din estul rezervației. Indianul Osage și-a pus pătura peste acel lichid și apoi a stors-o bine într-un recipient, colectând lichidul. Florer era de părere că lichidul mirosea la fel ca lubrifiantul pentru osii pe care-l vindea la prăvălia lui. El a dat fuga și le-a arătat lichidul și celorlalți, care i-au confirmat bănuielile: era petrol. Cu aprobatia tribului, Florer și partenerul său, un bancher bogat, au obținut o concesiune pentru a începe forarea în rezervație. Puțini și-au imaginat că tribul stătea pe o adevărată comoară, dar la momentul negocierilor pentru parcelarea terenului, mai multe puțuri mici deveniseră deja operaționale, iar indienii Osage au reușit cu șiretenie să păstreze această ultimă avuție de pe pământurile lor – o avuție pe care nici măcar nu o puteau vedea.

După ce termenii Actului de Alocare au fost acceptați, în 1906, Palmer s-a lăudat în fața Congresului spunând: „Am scris acel acord Osage cu mâna mea”^{[\[111\]](#)}.

La fel ca și alții indieni Osage trecuți pe evidențele tribale, Mollie și membrii familiei ei au primit fiecare un act de împroprietărire – în esență, o mică parte din depozitul de zăcăminte minerale al tribului^{[\[112\]](#)}. Când, în anul următor, Oklahoma a intrat în Uniune drept cel de-al patruzeci și saselea stat, membrii tribului aveau dreptul să-și vândă suprafața

de teren aflată în ceea ce era acum districtul Osage. Dar pentru a păstra sub controlul tribului depozitul de zăcăminte, nimeni nu putea cumpăra sau vinde drepturile de proprietate asupra terenului. Acestea puteau fi doar moștenite. Mollie și familia ei deveniseră astfel parte a primei rezervații cu zăcăminte subterane.

virtual-project

Tribul începu în scurt timp să concesioneze din ce în ce mai multe terenuri prospectorilor pentru exploatarea petrolului. Mollie a văzut o mulțime de muncitori – sculeri, montatori de cabluri, catârgii, supraveghetori – trudind cu îndărjire. După ce coborau o torpilă umplută cu nitroglicerină în inima pământului, muncitorii plini de noroi o detonau, dezgropând uneori un fragment de suliță amerindiană sau vreun vârf de săgeată. Ei studiau uimiți aceste lucruri. Acești bărbați construiau structuri din lemn care se înălțau până aproape de cer, ca niște temple, și foloseau niște incantații ciudate, folosind cuvinte înțelese doar de ei: „Dați-i drumul, pisicilor. Încărcați cârligele, cleștilor. E destul de sus. Loviți tare cu ciocanul în țevile acelea, târnăcopari. Dați-i drumul, cei cu mopurile. Scoate suportul cricului”^{113}.

Mulți care forau la întâmplare săpau puțuri uscate, aşa-numitele „sonde sterile”, și văzând că nu găseau nimic acolo plecau mai departe, disperați. Un indian spunea că acești albi „se purtau de parcă lumea s-ar fi sfârșit în ziua următoare”^{114}.

La începutul secolului XX, George Getty, un avocat din Minneapolis, a început să caute petrol împreună cu familia lui în partea estică a teritoriului Osage, pe o parcelă de teren – mai exact, Parcela 50, pe care o concesionase contra sumei de 500 de dolari.

Fiul acestuia, Jean Paul Getty, care era copil pe vremea aceea, vizitase zona de exploatare împreună cu tatăl lui. „Erau vremuri de pionierat”, își amintea mai târziu Jean Paul, care fondase Compania

Petrolieră Getty. „Nu existau autoturisme, erau foarte puține telefoane și puțini aveau lumină electrică. Chiar dacă era începutul secolului XX, simțeai încă acut influența secolului al XIX-lea.”^{[\[115\]](#)}

Muncitorii descoperă un zăcământ de petrol pe teritoriul Osage

Și a adăugat: „Părea o mare aventură. Părinții mei nu au văzut niciodată farmecul acestei aventuri, spre deosebire de mine. Obișnuiam să mergem destul de des la Parcela 50, la vreo 15 kilometri de limitele teritoriului Osage, cu o căruță cu cai. Drumul dura vreo două ore și trebuia să traversăm un râu pentru a ajunge acolo”.

Înainte de a-i întâlni pe indieni, Jean Paul îl întrebase pe tatăl lui:

— Sunt periculoși? Va trebui să ne luptăm cu ei?

Tatăl lui izbucnise în râs.

— Nu, i-a răspuns el. Sunt mai degrabă tăcuți și pașnici.^{[\[116\]](#)}

Într-o zi umedă de primăvară, în 1917, Frank Phillips – un căutător de petrol care vânduse cu ceva timp înainte un tonic pentru prevenirea căderii părului – era împreună cu muncitorii săi pe Parcela

185, la mai puțin de un kilometru distanță de Parcela 50. Se aflau pe o platformă de foraj când turla de foraj a sondei a început să tremure violent, de parcă o locomotivă de mare viteză ar fi trecut prin apropiere. Din gaura săpată în pământ s-a auzit un huruit, urmat de un soi de gâlgâit, iar muncitorii au luat-o la fugă, strigătele lor fiind acoperite de zgomotul care se intensificase, devenind un vuiet asurzitor. Un sondor îl apucă pe Phillips și-l trase de pe platformă chiar atunci când un jet negru de petrol țâșni violent din pământ, înălțându-se în aer.

Fiecare nou zăcământ descoperit părea și mai uimitor decât ultimul. În 1920, E.W. Marland, care era pe vremuri atât de sărac încât nu-și putea permite nici măcar o călătorie cu trenul, a descoperit Burbank, unul din cele mai importante terenuri petroliere din Statele Unite: un puț nou producea 680 de barili în primele lui 24 de ore.

Mulți indieni Osage alergau într-un suflet să vadă un jet erupând, căutând să se cațăre cât mai sus pentru a vedea mai bine priveliștea și având grija să nu producă vreo scânteie, ochii lor urmărind jetul de țîței înălțându-se la 15, 18 sau uneori chiar la 30 de metri în aer.

Cu imensele sale aripi negre de stropi arcuindu-se deasupra echipamentelor, jetul se ridică în fața lor ca un înger al morții. Lichidul acoperea câmpiiile și florile, mânjind fețele muncitorilor și ale spectatorilor. Cu toate astea, oamenii se îmbrățișau fericiți și își aruncau pălăriile în aer. Bigheart, care murise la puțin timp după impunerea parcelării, era omagiat ca un „Moise al indienilor Osage”. Iar substanța minerală neagră, vâscoasă și puternic mirositoare li se părea atunci cel mai frumos lucru din lume.

5

Discipolii diavolului

Banii, de care Mollie dispunea cu prisosință, erau singurul lucru care ar fi putut determina autoritățile indiferente – reprezentate de albi – să continue urmărirea ucigașului de indieni. După moartea lui Lizzie, care avusese loc în iulie 1921, cununatul lui Mollie, Bill Smith, își împărtășise suspiciunile autorităților. El bănuia că Lizzie fusese otrăvită lent, dar în luna august polițiștii încă nu se apucaseră să cerceteze acest caz. Și nici nu făcuseră vreun progres în ancheta asasinării Annei, de la care trecuseră trei luni. Pentru a le da un imbold anchetatorilor, familia lui Mollie depuse o declarație în care se menționa că date fiind „josnicia cu care fusese comisă crima”^{[\[117\]](#)} și „pericolele la care sunt expuși ceilalți oameni”, oferea 2000 de dolari, bani gheață, drept recompensă pentru orice informație care să ducă la arestarea celor vinovați.

Familia Whitehorn oferea, de asemenea, o recompensă de 2500 de dolari pentru prinderea ucigașilor lui Charles. Și William Hale, care milita pentru eradicarea infractorilor din districtul Osage, promise o recompensă oricărei persoane i-ar fi prins pe făptași, vii sau morți.

„Trebuie să punem capăt acestei afurisite de afacere”^{[\[118\]](#)}, spunea el.

Dar relațiile cu oamenii legii continuau să se deterioreze. Procurorul general al statului Oklahoma l-a acuzat în scurt timp pe șeriful Freas că „a eșuat în a aplica legea”^{[\[119\]](#)} intenționat, permîțând contrabanda și jocurile de noroc.

Freas respinse acuzațiile și, în timp ce cazul aștepta judecata, acești doi puternici oameni ai legii erau porniți unul împotriva celuilalt. Din cauza acestei situații complicate, Hale anunță că era

timpul să angajeze un „ochi privat”, adică un detectiv particular.

În cea mai mare parte a secolului al XIX-lea și la începutul secolului XX, agențiile de detectivi particulari umpluseră golul lăsat de departamentele de poliție descentralizate ori lipsite de fonduri și de șerifii coruși și incompetenți.

Atât în literatură, cât și în imaginația populară, detectivul particular, ochiul privat atotvăzător – sticletele, agentul secret, copoiul, spionul – a înlocuit șeriful cruciat, prototipul justiției rudimentare. Acestea a trecut noile și periculoase frontiere ale străzilor mărginașe întunecoase și mahalalelor mizerie.

Nu se baza pe dovezi directe; în schimb, la fel ca Sherlock Holmes, acesta se baza pe puterile surprinzătoare ale deducției și ale logicii, pe abilitatea de a *observa* ceea ce Watsonii lumii abia puteau vedea. Punea ordine într-o harababură de indicii și, aşa cum menționa un autor, „transforma crimele brutale – vestigiile bestiei din om – în puzzle-uri intelectuale”^{[\[120\]](#)}.

Și totuși, la început, fascinația publicului față de detectivii particulari era amestecată cu aversiune. Aceștia nu erau instruși și nu puteau fi controlați, adesea având ei însiși cazier. Îndatorați clienților care-i plăteau, ei erau considerați în general niște persoane ascunse, misterioase, care furau, pur și simplu, secretele oamenilor. (Termenul „a detecta” derivă din verbul latin „a descoperi” – sau, mai exact, a scoate acoperișul unei case – și pentru că diavolul, conform legendei, a permis acoliților săi să tragă cu ochiul în case, ca niște voyeuri, înlăturând acoperișurile, detectivii erau cunoscuți drept „discipoli ai diavolului”^{[\[121\]](#)}.)

În anul 1850, Allan Pinkerton a fondat prima agenție americană de detectivi particulari – în reclame, mottoul companiei, „NOI NU DORMIM NICIODATĂ”, fiind scris sub un ochi masonic

deschis, care a constituit și sursa de inspirație pentru termenul „ochi privat”.

Într-un manual de principii generale și reguli care serveau drept plan principal pentru acest domeniu de activitate, Pinkerton recunoștea că detectivul trebuia uneori să „se abată de la calea strictă a adevărului”^[122] și „să recurgă la înșelăciune”. Cu toate acestea, mulți oameni care disprețuiau această profesie o considerau un rău necesar. Așa cum spusese un detectiv particular, poate că era „un șarpe mizerabil”^[123], dar în același timp era „răzbunătorul secret, tacut și eficient al Majestății Sale Legea, scandalizată la culme atunci când toate celelalte planuri eșuează”.

Hale a recrutat un soi de detectiv particular din Kansas City, cunoscut sub numele Pike. Pentru a-și păstra acoperirea, Pike, care fuma o pipă din știulete de porumb și avea o mustață groasă, s-a întâlnit cu Hale într-un loc secret de lângă Whizbang. (Liderii civici precum Hale considerau numele Whizbang lipsit de demnitate, numind orașul Denoya, după numele unei remarcabile familii de indieni Osage.) În timp ce fumul de pe câmpurile de exploatare petrolieră se ridică în văzduh, Hale discuta cu Pike. Apoi Pike a dispărut pentru a-și începe investigația.

La inițiativa lui Mollie și a familiei ei, administratorul averii Annei a angajat, de asemenea, detectivi particulari. Administratorul era Scott Mathis, patronul companiei Big Hill Trading, care gestionă de mult timp afacerile Annei și ale lui Lizzie ca un adevărat gardian. Guvernul Statelor Unite, susținând că mulți indieni Osage nu erau capabili să-și gestioneze averile, ceruse Biroului Afacerilor Indiene să determine care dintre membrii tribului erau considerați capabili să-și administreze fondurile proprii.

Deși membrii tribului au protestat vehement, mulți indieni Osage, inclusiv Lizzie și Anna, erau considerați „incompetenți” și au fost obligați să numească drept tutore un localnic alb, care să

supravegheze și să autorizeze toate cheltuielile, începând de la pasta de dinți pe care o cumpărau de la magazinul din colț. Un indian Osage care luptase în Primul Război Mondial se plângea: „Am luptat în Franța pentru țara asta, și totuși nu îmi este permis să-mi semnez cecurile”^[124]. Reprezentanții legali erau aleși de obicei din rândurile celor mai respectabili cetățeni albi ai districtului Osage.

Compania Bigg Hill Trading era condusă de Scott Mathis, tutorele al Annei și al lui Lizzie.

Mathis a angajat o echipă de detectivi particulari, la fel ca și tutorele lui Whitehorn. Detectivii particulari care investigau asasinatele comise asupra indienilor Osage lucraseră de mai multe ori pentru Agenția Internațională de Detectivi William J. Burns înainte de a se aventura în misiuni pe cont propriu. Burns, un fost agent al serviciilor secrete, era cel mai cunoscut detectiv particular din lume, după Pinkerton. Un bărbat scund și îndesat, cu o mustață deasă și cu un păr șocant de roșu, Burns sperase pe vremuri să ajungă actor. El crease în jurul său o adevărată aură de mit, în parte pentru că scria povestiri polițiste de duzină inspirate de cazurile sale.

Într-o astfel de carte, el declară: „Numele meu este Wilham J. Burns, iar adresa mea e New York,

Londra, Paris, Montreal, Chicago, San Francisco, Los Angeles, Seattle, New Orleans, Boston, Philadelphia, Cleveland și orice loc în care un cetățean care se supune legii ar putea avea nevoie de niște bărbați care știu cum să se ocupe cu discreție de dejucarea unui atac, cum să anihileze un asasin periculos sau cum să-i demasăpe criminalii care vor să profite de oamenii de bună-credință”^{[\[125\]](#)}.

Deși era numit „detectiv de prima-pagină” pentru că își făcea neîncetat reclamă, Burns avea un dosar impresionant, printre reușitele sale numărându-se și capturarea celor responsabili pentru dinamitarea sediului redacției prestigiosului cotidian *Los Angeles Times*, care a dus la moartea a 20 de oameni. *New York Times* spunea despre Burns că era „probabil unicul mare detectiv, singurul detectiv genial pe care l-a dat această țară”^{[\[126\]](#)}, Sir Arthur Conan Doyle acordându-i poreclă după care tânjea: „Sherlock Holmes al Americii”.

Cu toate acestea, spre deosebire de Sherlock Holmes, Burns mituise jurați și se zvonea că răpise un suspect, obișnuind să utilizeze tehniciile dezgustătoare ale spionilor imperialiști.

După ce a fost prins în timp ce pătrundea prin efracție într-un birou de avocatură din New York în încercarea de a fura niște dovezi, el a susținut ulterior că era nevoie din când în când de asemenea metode pentru a obține dovezi împotriva unei conspirații și că astfel de reguli fuseseră încălcate „de o mie de ori”^{[\[127\]](#)} de către detectivii particulari. Burns era întruchiparea perfectă a acestei noi profesii.

Detectivul particular William J. Burns

—virtual-project—

În vara aceea, echipa de detectivi angajați de Mathias a început să se infiltreze în districtul Osage^{[{128}](#)}. Fiecare agent se identifica în rapoartele sale zilnice doar cu un număr de cod.

La început, detectivul Nr. 10 i-a cerut lui Mathis, care fusese jurat în comisia de anchetă, să-l ducă la locul crimei. „Eu și Mathis am mers cu mașina la locul în care a fost găsit cadavrul”^{[{129}](#)}, a scris Nr. 10.

Unul dintre detectivi a discutat cu menajera Annei. Ea i-a mărturisit acestuia că după descoperirea cadavrului obținuse un set din cheile Annei și că plecase împreună cu sora acesteia, Rita Smith, acasă la Anna. Lucru incredibil, nimeni de la biroul șerifului nu percheziționase încă locuința Annei. Femeile deschiseseră ușa și intrară în casă, tulburând liniștea mormântală. Ele au văzut bijuteriile Annei, păturile și tablourile, comorile pe care le acumulase de-a lungul vieții și care păreau acum ruinele unui oraș pierdut. Servitoarea, care o ajutase pe Anna să se îmbrace chiar în ziua dispariției ei, își aminti: „Toate erau la fel cum le lăsasem atunci”^{[{130}](#)} – cu excepția unui singur lucru. Poșeta Annei, cea din piele de aligator, pe care ea o luase la prânzul dat de Mollie, se afla acum pe

podea, zise menajera, și „conținutul ei era împrăștiat”.

Nimic altceva nu părea să fi fost furat din casă, iar prezența genții indică faptul că Anna se întorsese probabil acasă la un moment dat, după masa la care fusese invitată.

Bryan, cununatul lui Mollie, părea să fi spus adevărul despre faptul că o adusese acasă. Dar după aceea o scosese din nou în oraș? Sau Mollie plecase cu altcineva?

Nr. 10 își îndreptă atenția asupra altei potențiale surse de indicii: înregistrarea sosirilor Annei și apelurile telefonice pe care le inițiașe aceasta. Pe vremea aceea, apelurile telefonice erau posibile cu ajutorul unui operator care făcea legătura manual, la un panou de comandă. Convoxbirile telefonice la distanță se realizau adesea prin intermediul mai multor panouri de comandă. Acești operatori telefonici păstraau frecvent o înregistrare scrisă a apelurilor. Conform înregistrărilor unei telefoniste din Fairfax, în jurul orei 8.30, în noaptea disparației Annei, cineva sunase la ea acasă de la un telefon aparținând unui magazin din Ralston, un oraș aflat la zece kilometri sud-vest de Gray Horse. Înregistrările arătau că cineva, probabil Anna, răspunse la telefon. Asta însemna că Anna se afla încă acasă, după toate probabilitățile, la ora 8.30 – încă o dovadă că Bryan fusese sincer atunci când declarase că o dusese acasă.

Detectivul particular, simțind că era pe punctul de a descoperi ceva important, s-a dus într-un suflet la magazinul din Ralston de unde fusese dat telefonul.

Proprietarul insista că el nu sunase acasă la Anna și că nimeni altcineva în afara de el nu ar fi avut voie să inițieze un apel la distanță de la telefonul lui. Nicio telefonistă de la Ralston nu avea înregistrat vreun apel intermediat de operatorul telefonic din Fairfax, ceea ce îi confirma spusele.

„Acest apel telefonic pare un mister”⁽¹³¹⁾, a scris Nr. 10. El bănuia că numărul de la Ralston era în

realitate o „acoperire” și că un operator telefonic fusese plătit pentru a distrugе fișа de înregistrare originală, care dezvăluia adevărata sursă a apelului telefonic. Cineva, după toate probabilitățile, își acoperea cu grijă urmele.

Nr. 10 avea de gând să-l cerceteze mai bine pe Oda Brown. „Suspiciunile tuturor se îndreaptă către soțul divorțat”^{[\[132\]](#)}, a scris el. Dar era târziu și detectivul și-a încheiat raportul, spunând: „întrerup analiza cazului la 11 P.M.”.

=====

O săptămână mai târziu, un alt detectiv din echipă – Nr. 46-a fost trimis să-l localizeze pe Brown în Ponca City, la 40 de kilometri nord-vest de Gray Horse.

O furtună sălbatică izbucni pe tot întinsul preriei și transformă străzile în râuri de noroi, aşa încât detectivul nu reuși să ajungă în Ponca City decât după lăsarea întunericului, când descoperi că Brown nu era acolo. Se zvonea că plecase în Perry, Oklahoma, în vizită la tatăl său. În ziua următoare, Nr. 46 luă un tren spre sudul orașului Perry, dar Brown nu era acolo. Se spunea acum că plecase de fapt în districtul Pawnee.

„În consecință, am plecat din Perry cu primul tren”^{[\[133\]](#)}, scria Nr. 46 în raportul său. Povestirile cu Sherlock Holmes omiteau de fiecare dată aceste lucruri – dificultățile și încetineaala din viața reală a unui detectiv, pistele false și punctele moarte în care ajungea o anchetă.

Nr. 46 a făcut tot posibilul să afle cât mai multe informații, aşa că, ajuns în districtul Pawnee, a început să spioneze un bărbat slab, fumător, cu înfățișare dubioasă, părul roșu și ochi cenușii: Oda Brown. Acesta era însoțit de o indiană Pawnee, cu care se zvonea că se însurase după moartea Annei. Nr. 46 rămase în preajma celor doi, urmărindu-i discret. Într-o zi, Nr. 46 se apropiе de Brown, încercând să se împrietenească cu acesta. Manualul Pinkerton instruia: „Detectivul prevăzător îl va

surprinde pe infractor în momentele sale de slăbiciune și va smulge de la el, datorită încrederei pe care acesta o are în detectiv și datorită simpatiei manifestate de infractor, secretul care îl mistuie”^{[\[134\]](#)}.

Nr. 46 a reușit treptat să-i câștige încrederea lui Brown, intrându-i sub piele. Când Brown a menționat faptul că fosta lui nevastă fusese ucisă, Nr. 46 a încercat să-l tragă de limbă, întrebându-l unde fusese în momentul crimei. Brown, probabil bănuind că noul său prieten era un copoi experimentat, a răspuns că fusese plecat cu o altă femeie, dar fără a menționa locația.

Nr. 46 îl studie intens pe Brown. Conform manualului, secretul unui criminal devine un „dușman” al sufletului său și „slăbește întreaga fortăreață a puterii sale”^{[\[135\]](#)}. Dar Brown nu părea deloc nervos.

În timp ce Nr. 46 lucra cu Brown, un alt detectiv, Nr. 28, a aflat un secret în aparență vital de la o tânără indiană Kaw care locuia în apropiere de frontieră vestică a districtului Osage. Într-o declarație semnată, femeia pretindea că Rose Osage, o indiană din Fairfax, recunoscuse în fața ei că o omorâse pe Anna după ce aceasta încercase să-l seducă pe iubitul acesteia, Joe Allen.

Rose i-ar fi spus că în timp ce toți trei mergeau cu mașina, ea „a împușcat-o pe Anna în creștetul capului”, și apoi, cu ajutorul lui Joe, a aruncat trupul acesteia lângă pârâul Three Mile.

Hainele ei erau stropite de sângele Annei, a continuat Rose povestea, aşa că s-a dezbrăcat și le-a aruncat în pârâu.

Era o poveste sumbră, dar detectivul Nr. 28 era entuziasmat de această descoperire.

În raportul său zilnic, acesta a spus că petrecuse ore întregi cu Mathis și seriful Freas, al cărui proces încă nu avusese loc, urmărind acest „indiciu care pare să fie o pistă bună de urmat în acest caz”^{[\[136\]](#)}.

Cu toate acestea, detectivii particulari se străduiau să pună cap la cap toate informațiile

pentru a reconstituî povestea informatoarei. Nimeni nu o văzuse pe Anna cu Rose sau cu Joe. Iar în apa pârâului nu fuseseră găsite niciun fel de haine lângă cadavru. Era posibil ca informatoarea să fi mințit, pur și simplu, pentru a primi recompensa?

Şeriful Freas, un bărbat foarte gras, cu pliuri în zona gâtului voluminos și a pieptului, îi îndemnă pe detectivi să-i declare suspecți pe Rose și pe iubitul acesteia. Apoi le dezvăluî un zvon contrar: se spunea că doi bărbați aspri și dubioși care lucrau la exploatarele petroliere fuseseră văzuți cu Anna cu puțin timp înainte de a fi ucisă, iar după aceea părăsiseră în grabă orașul. Detectivii particulari acceptară să analizeze povestea șerifului. Dar în privința acuzațiilor împotriva lui Rose, Nr. 28 declară ferm: „Vom urma, cu siguranță, această pistă”^{137}.

—virtual-project—

Detectivii particulari îi spuseră tot ce aflaseră lui Bill Smith, cunnatul lui Mollie, care încă investiga pe cont propriu. Smith, pe atunci în vîrstă de 29 de ani, fusese hoț de cai înainte să dea de o avere Osage: mai întâi căsătorindu-se cu Minnie, sora lui Mollie, apoi – la numai câteva luni de la moartea lui Minnie din cauza acelei „boli mistuitoare”, în 1918 – cununându-se cu Rita, cealaltă soră a lui Mollie. În mai multe rânduri, atunci când se îmbătase, Bill ridicase mâna la Rita. O servitoare își amintea mai târziu că după o ceartă între Bill și Rita, „ea a ieșit afară plină de vânătăi”^{138}. Bill i-a spus servitoarei: „Ăsta e singurul fel în care te poți înțelege cu aceste squaws”^{139}. Rita îl amenința adesea că avea să-l părăsească, dar nu a făcut-o niciodată.

Deși Rita avea o minte ageră, apropiatii ei considerau că judecata ei era afectată de ceea ce o persoană descria drept „o iubire cu adevărat oarbă”^{140}.

Sora lui Mollie, Rita

Mollie avea îndoielile ei în legătură cu Bill: fusese el în vreun fel responsabil pentru moartea lui Minnie? Hale spusese clar că nici el nu avea incredere în Bill și cel puțin un procuror local specula că Bill „pângărea legătura sfântă a căsătoriei pentru un câștig sordid”⁽¹⁴¹⁾.

Dar de la asasinarea Annei, Bill încercase cu îndârjire – după toate aparențele – să descopere cine era vinovatul. Când Bill află că un croitor din oraș ar fi putut avea informații, se duse împreună cu un detectiv particular să-i pună bărbatului mai multe întrebări, doar ca să constate că acesta răspândea zvonul de acum familiar: că Rose Osage o ucisese pe Anna într-un acces de gelozie.

Dorindu-și cu ardoare să soluționeze cazul, detectivii particulari au decis să instaleze un dispozitiv de ascultare pentru a-i spiona pe Rose și pe iubitul ei. La vremea aceea, regulile care guvernau supravegherea electronică erau nebuloase, iar Burns era un avid utilizator al unui dictograf – un dispozitiv primitiv de ascultare care putea fi ascuns în orice obiect, fie un ceas sau un candelabru.

„Burns era primul american care a văzut imensele avantaje ale acestui instrument în munca unui detectiv”^[142], declara în 1912 revista săptămânală *Literary Digest*. „Este atât de încântat de el, încât întotdeauna poartă unul în buzunarul său”. Așa cum Allan Pinkerton, în secolul al XIX-lea, era cunoscut drept „ochiul”, Burns, în secolul XX, devenise „urechea”.

Detectivii, ascunzându-se în altă încăpere, au început să asculte vocea lui Rose și a iubitului ei în căști, destul de bruiate. Dar, așa cum se întâmplă atât de des în cazul supravegherii, entuziasmul a fost înlocuit cu plăcerea provocată de intimitățile altora, iar detectivii au renunțat în cele din urmă să și noteze detaliile inofensive pe care le auzeau.

Cu toate acestea, folosind mijloace mai convenționale, detectivii particulari au făcut o descoperire senzațională. Șoferul de taxi care o dusese pe Anna la casa lui Mollie în ziua când aceasta dispăruse le-a spus că Anna îi ceruse să se opreasă mai întâi la cimitirul din Gray Horse.

Ea coborâse din mașină și păsise împreună cu printre pietrele funerare, până ce se oprișe la mormântul tatălui ei. Pentru o clipă, a rămas lângă locul de veci în care și ea avea să fie îngropată în scurt timp, de parcă s-ar fi jelit pe sine.

Apoi Anna s-a întors la mașină și i-a cerut șoferului să trimită pe cineva să ducă flori la mormântul tatălui ei. Își dorea ca mormântul lui să arate întotdeauna frumos.

În timp ce își continuaseră drumul spre casa lui Mollie, Anna s-a aplecat în față, către șofer. Acesta a simțit mirosul de alcool din respirația ei, în timp ce îi divulga un secret: urma să aibă „un copilaș”^[143].

— Dumnezeule, nu poate fi adevărat, a răspuns el.

— Ba e adevărat, a spus ea.

— Chiar așa?

— Da.

Detectivii au aflat mai târziu că această poveste era adevărată de la doi oameni apropiati de Anna. Ea le încredințase și lor vesteau privind sarcina ei. Si totuși, nimeni nu știa cine era tatăl.

=virtual-project=

Într-o zi din vara aceea, un străin cu o mustață stil Charlie Chaplin apără în Gray Horse pentru a-și oferi serviciile detectivilor. Bărbatul, care era înarmat cu un revolver de calibră .44 și avea un nas turtit de bulldog englez, se numea A.W. Comstock și era un avocat de prin partea locului, reprezentant legal al mai multor indieni Osage. Unii localnici considerau că acest Comstock, cu nasul lui acvilin și tenul roșiatic, putea fi pe jumătate amerindian – o impresie pe care el nu se prea străduise să o descurajeze în timpul exercitării funcției sale juridice. „Faptul că el însuși are înfățișare de indian o să-l ajute să se înteleagă destul de bine cu indienii, nu-i aşa?”¹⁴⁴, remarcă un alt avocat cu scepticism. William Burns îl investigase odată pe Comstock în legătură cu o presupusă colaborare cu o companie petrolieră în cazul mituirii Consiliului Tribului Osage pentru un contract de concesiune favorabil, dar această acuzație nu a fost niciodată dovedită.

Date fiind numeroasele contacte ale lui Comstock cu membrii tribului Osage, detectivii au acceptat oferta acestuia de a-i ajuta. În timp ce detectivii încercau să stabilească o legătură între asasinarea lui Charles Whitehorn și a Annei Brown, Comstock le furniza mai multe bârfe pe care le colectase de la rețeaua sa de informatori.

Se vorbea pe la colțuri că văduva lui Whitehorn, Hattie, râvnise la banii soțului ei și că ea ar fi fost geloasă din cauza relației lui cu o altă femeie. Era oare posibil ca această femeie să fi fost Anna Brown? O astfel de ipoteză ar fi condus la următoarea întrebare logică: Whitehorn era tatăl copilului ei? Detectivii au început să o urmărească pe Hattie Whitehorn zi și noapte, bucurându-se de faptul că puteau vedea totul fără a fi văzuți:

„Detectivii au urmărit-o pe doamna Whitehorn la Okla. City de la Pawhuska... Părăsit Okla. City cu doamna Whitehorn spre Guthrie... Mers pe urmele doamnei Whitehorn de la Tulsa la Pawhuska”. Dar nu s-a întâmplat nimic.

În februarie 1922, la nouă luni după asasinarea lui Whitehorn și Anneli Brown, investigațiile păreau să fi ajuns într-un impas definitiv. Pike, detectivul angajat de Hale, plecase din oraș. Șeriful Freas, de asemenea, nu mai conduce investigația; în luna februarie a aceluia an el a fost înlăturat din funcție după ce un juriu îl găsise vinovat de faptul că nu pusese în aplicare legea.

Apoi, într-o noapte rece din luna aceea, William Stepson, un campion Osage la prinderea tăurașilor cu lasoul, în vîrstă de 29 de ani, a primit un telefon care l-a determinat să-și părăsească locuința din Fairfax. William s-a întors acasă la soția și cei doi copii ai săi câteva ore mai târziu, vizibil bolnav. Stepson, care era mereu în formă fizică remarcabilă, sănătos tun, muri în câteva ore. După examinarea cadavrului acestuia, autoritățile au emis ipoteza că o anumită persoană pe care Stepson o întâlnise în timpul excursiei sale îi strecurase o doză de otravă, probabil stricnină – un alcaloid amar de culoare albă, care, conform unui tratat medical din secolul al XIX-lea, era practic „înzechestrat cu o energie mai distructivă”^[145], decât orice altă otravă. Tratatul descria modul în care un animal de laborator injectat cu stricnină devine „agitat și începe să tremure, fiind apoi cuprins de amorțeală, după care întepenește și membrele îi tresar necontrolat”^[146], adăugând: „Aceste simptome se intensifică până ce animalul este cuprins de spasme generale violente, în care capul se lasă pe spate, coloana vertebrală e întepenită, membrele extinse și rigide, iar respirația se oprește brusc și pieptul rămâne nemîșcat”.

Ultimele ore de viață ale lui Stepson au fost probabil un chin îngrozitor: mușchii lui zvâcnind necontrolat, de parcă s-ar fi curentat brusc, având

gâtul întins, maxilarul criscat și plămânii lui contractându-se în timp ce încerca disperat să respire, până ce, într-un sfârșit, a murit sufocat.

William Stepson

La vremea morții lui Stepson, oamenii de știință concepuseră deja numeroase instrumente pentru detectarea otrăvurilor într-un cadavru. O mostră de ţesut putea fi extrasă din cadavru și testată pentru a identifica prezența unei game largi de substanțe toxice – de la stricnină la arsenic. Cu toate acestea, în mare parte din țară, aceste metode medico-legale au fost aplicate mult mai puțin decât alte tehnici, precum expertiza balistică sau identificarea amprentelor.

În 1928, un studiu realizat de Consiliul Național de Cercetare a concluzionat că legistul, în majoritatea districtelor din Statele Unite, era un „individ neinstruit și necalificat” și avea „o echipă mică și mediocră, cu echipamente inadecvate”^[147]. În ținuturi precum districtul Osage, unde nu exista niciun medic legist și niciun laborator criminalistic, otrăvirea era soluția perfectă pentru o crimă. Otrăvurile erau disponibile din abundență în produse găsite pe rafturile farmaciilor sau băcăniilor și, spre deosebire de un foc de armă, acestea puteau fi administrate fără niciun zgromot. Iar simptomele

provocate de ingerarea substanțelor toxice erau asemănătoare afecțiunilor naturale – greața și diareea erau întâlnite și în cazurile de holeră, crizele semănând cu cele specifice atacului de cord. În perioada prohiției, au existat atât de multe decese accidentale provocate de alcoolul extras din lemn și de alte băuturi toxice care conțineau whisky de contrabandă, încât un ucigaș ar fi putut foarte bine să toarne un astfel de amestec în paharul cu alcool al unei persoane fără a trezi vreodată suspiciuni.

Pe data de 26 martie 1922, la mai puțin de o lună după moartea lui Stepson, o femeie din tribul Osage a avut parte de o moarte suspectă, fiind victima unei otrăviri. Din nou, nu a fost efectuat niciun examen toxicologic amănunțit. Apoi, la 28 iulie, Joe Bates, un indian Osage de 30 de ani, a obținut de la un străin niște whisky. După ce a luat o înghițitură, acesta a început să facă spume la gură, apoi s-a prăbușit la pământ. Bates, de asemenea, a murit ingerând ceea ce autoritățile au descris ca fiind o otravă ciudată. El a lăsat în urmă o soție și șase copii.

În luna august a aceluia an, pe măsură ce numărul de decese suspecte a continuat să crească, mulți indieni Osage au încercat să-l convingă pe Barney McBride, un alb înstărit în vîrstă de 55 de ani, proprietar de terenuri petroliere, să meargă la Washington, DC, pentru a cere autorităților federale să investigheze aceste cazuri. Fusese căsătorit cu o indiană Creek, acum decedată, și își creștea singur fiica vitregă. McBride manifestase interes față de afacerile indienilor din Oklahoma și era o persoană de încredere pentru cei din tribul Osage; un reporter l-a descris ca fiind un „om bun la inimă, cu părul alb”^[148]. Având în vedere că-i cunoștea pe mulți oficiali de la Washington, era considerat un mesager ideal.

Când McBride s-a oprit la o pensiune din capitală, a găsit o telegramă trimisă de un asociat

de-al său. „Fii atent”, îl avertiza acesta. McBride purta la el o Biblie și un revolver de calibrul .45.

În seara aceea, el s-a oprit la Clubul Elks pentru o partidă de biliard. Când a ieșit afară, cineva l-a imobilizat și i-a pus pe cap un sac de pânză groasă, pe care l-a legat strâns în jurul gâtului său. În dimineața următoare, cadavrul lui McBride a fost găsit într-un canal de scurgere din Maryland. El fusese înjunghiat de peste 20 de ori, având capul plin de vânătăi. În plus, era dezbrăcat, fiind lăsat doar în șosete și pantofi. Într-unul dintre pantofi a fost găsit un cartonaș cu numele său. Dovezile criminalistice sugerau că existase mai mult de un agresor, iar autoritățile suspectau că ucigașii îl urmăriseră tocmai din Oklahoma.

Vestile despre crimă au ajuns repede la urechile lui Mollie și ale celor din familia ei. Uciderea bărbatului – pe care *Washington Post* o numea „cea mai brutală din analalele criminalității districtului”⁽¹⁴⁹⁾ – părea să fie mai mult decât o simplă crimă. Avea semnele distinctive ale unui mesaj, fiind un soi de avertisment. Într-un titlu, *The Post* anunța un lucru ce părea a fi din ce în ce mai clar: „SE CREDE CĂ EXISTĂ O CONSPIRAȚIE PENTRU A-I UCIDE PE INDIENII BOGAȚI”⁽¹⁵⁰⁾.

6

Ulmul de un milion de dolari

Chiar dacă fuseseră comise atâtea crime, cei mai mari baroni ai petrolului au continuat să vină acolo din toate colțurile lumii. La fiecare trei luni, la zece dimineață, acești magnați petroliști – inclusiv E.W. Marland, Bill Skelly, Harry Sinclair, Frank Phillips și frații lui – s-au oprit în gara din Pawhuska, în propriile trenuri de lux. Presa avea să anunțe apropierea lor prin buletine informative: „CURSA SPECIALĂ A MILIONARILOR AȘTEPTATĂ SĂ SOSEASCĂ”^{[\[151\]](#)}; „PAWHUSKA LĂSATĂ ASTĂZI PE MÂNA PETROLIȘTILOR”^{[\[152\]](#)}; „BĂRBAȚII DE MILIOANE AȘTEAPTĂ MOMENTUL PSIHOLOGIC”^{[\[153\]](#)}.

Baronii veniseră pentru licitația concesiunilor Osage, un eveniment care avea loc de aproximativ patru ori pe an sub supravegherea Departamentului de Interne. Un istoric îl numea „Osage Monte Carlo”^{[\[154\]](#)}. De când începuseră licitațiile, în 1912, doar o porțiune din teritoriul vastei rezervații a districtului Osage fusese deschisă forajului, pe când cererea pentru un singur contract de leasing, care de obicei acoperea 160 de acri de teren, crescuse incredibil de mult. În 1923, *Daily Oklahoman* anunța: „Brewster, eroul din poveste, cel cunoscut pentru «Milioanele lui Brewster», la un pas să clacheze nervos în încercarea de a cheltui un milion de dolari într-un singur an. Dacă Brewster s-ar fi dus în Oklahoma... ar fi putut cheltui un milion de dolari cu doar un mic semn”^{[\[155\]](#)}.

Când era vreme bună, licitațiile aveau loc în aer liber, pe culmea unui deal din Pawhuska, la umbra unui copac mare cunoscut sub numele de „Ulmul de un milion de dolari”.

Frank Phillips (pe ultima treaptă a vagonului) și alți baroni ai petrolului sosesc în ținutul Osage, în anul 1919.

Spectatorii veneau de la kilometri întregi depărtare. Ernest participa uneori la evenimente, la fel ca Mollie și alți membri ai tribului.

„Există o tușă de culoare în audiență, de asemenea, datorită indienilor Osage... care de multe ori sunt spectatori stoici, dar interesați”,^{156} raporta Associated Press, folosind obișnuitele stereotipuri. Ceilalți membri ai comunității – inclusiv coloniștii de vază, precum Hale și Mathis, proprietarul Companiei Big Hill Trading – manifestau un interes deosebit pentru licitații. Banii care se revărsaseră în comunitate după boom-ul petrolului îi ajutaseră să-și construiască afacerile și să-și realizeze visurile odată fanteziste de a transforma preria într-un centru comercial sclipitor.

Bărbatul care conducea licitația – un alb înalt, cu părul rărit și o voce răsunătoare – păși în cele din urmă sub copac. El purta de obicei o cămașă în dungi, destul de tipătoare, un guler de celuloid și o cravată lungă și fină. Din buzunar îi atârna un lanț metalic, conectat la un ceas.

Colonelul Walters conducând o licitație sub Ulmul de un milion de dolari.

El prezida toate vânzările din ținutul Osage, iar porecla lui, Colonelul, îl făcea să pară un veteran al Primului Război Mondial. De fapt, făcea parte din numele lui de botez: Colonel Ellsworth E. Walters. Un *showman* de excepție, el îi îndemna pe ofertanți cu zicători, precum „Hai băieți, această bătrâna pisică sălbatică⁽¹⁵⁷⁾ poate să facă o mulțime de pisoi”⁽¹⁵⁸⁾.

Deoarece concesiunile terenurilor petroliere de valoare mai mică erau ofertate primele, baronii petrolului aşteptau de obicei în spate, lăsând ofertele inițiale noilor îmbogățiți. Jean Paul Getty, care participase la mai multe licitații Osage, își amintea cum putea schimba soarta unui om un contract de concesiune petrolieră: „Nu era ceva neobișnuit pentru un căutător de petrol sărac, fără bani gheață sau credit cu care să cumpere mai mult, să... sape un puț care să-l îmbogățească”.⁽¹⁵⁹⁾

În același timp, o ofertă licitată greșit putea duce pe oricine la ruină: „Averile erau făcute – și pierdute – în fiecare zi”.

Petroliștii cercetau nerăbdători hărți geologice și încercau să culeagă informații despre concesiuni de

la oamenii pe care-i angajau drept „prospectori geologi” și spioni.

După o pauză pentru masa de prânz, licitația a continuat, trecându-se la contractele de concesiune mai valoroase, iar privirile tuturor s-au întors inevitabil spre magnații petrolului, a căror putere rivaliza cu cea a baronilor căilor ferate sau oțelului din secolul al XIX-lea, în unele cazuri chiar depășind-o pe a acestora.

Unii dintre ei începuseră să-și folosească influența pentru a schimba cursul istoriei.

În 1920, Sinclair, Marland și alți petroliști au contribuit la finanțarea candidaturii prezidențiale de succes a lui Warren Harding. Un petrolist din Oklahoma i-a spus unui prieten că nominalizarea lui Harding îl costase pe el și pe coacționarii săi un milion de dolari.

Dar, cu Harding în Casa Albă, remarcă un istoric, „afaceriștii din industria petrolului și-au lins buzele”^{[\[160\]](#)}. Sinclair a pompat, sub acoperirea unei companii fictive, mai mult de 200.000 de dolari pentru noul secretar al Afacerilor Interne, Albert B. Fall; un alt petrolist și-a trimis fiul să-i livreze secretarului 100.000 de dolari într-un sac negru.

În schimb, secretarul a permis baronilor să consume inestimabilele rezerve strategice de petrol ale Marinei. Sinclair a primit un contract exclusiv de concesiune asupra unei rezerve din Wyoming, care, din cauza formei unei stânci din apropiere, era cunoscută sub denumirea de Teapot Dome^{[\[161\]](#)}. Șeful Standard Oil l-a avertizat pe un fost consilier de campanie al lui Harding: „Înțeleg că Departamentul de Interne este pe cale de a anula un contract de concesiune a Teapot Dome, și tot ce este legat de industria asta miroase urât... Eu *chiar* cred că ar trebui să-i spui președintelui că *miroase urât*”^{[\[162\]](#)}.

Mita și câștigurile ilicite erau încă necunoscute publicului și, pe măsură ce baronii se mutau în partea din față la licitații, sub Ulmul de un milion de dolari, erau tratați ca niște regi ai capitalismului,

mulțimea dându-se la o parte din fața lor. În timpul licitației, tensiunile dintre magnați creșteau la cote alarmante. Odată, Frank Phillips și Bill Skelly au început să se bată furioși, rostogolindu-se pe jos ca niște ratoni turbați, în timp ce Sinclair îi făcea un semn Colonelului, îndepărându-se triumfător cu contractul de concesiune. Un reporter spunea: „Veteranii de la Bursa de Valori din New York nu au mai asistat la o încăierare mai înverșunată decât cea a unui important grup de petroliști din acest stat, de reputație națională, care s-au luat la bătaie pentru dreptul de a alege terenurile de exploatare”^{[\[163\]](#)}.

=====
virtual-project

La 18 ianuarie 1923, la cinci luni după uciderea lui McBride, mulți dintre marii petroliști americani s-au adunat pentru o altă licitație^{[\[164\]](#)}. Pentru că era iarnă, s-au întâlnit la Teatrul Constantin, în Pawhuska.

Considerat drept „cea mai bună clădire de acest tip din Oklahoma”^{[\[165\]](#)}, teatrul avea coloane grecești, picturi murale și un colier de lumini în jurul scenei. Ca de obicei, Colonelul a început cu cele mai puțin apreciate concesiuni^{[\[166\]](#)}.

— Cine începe? a strigat el. Amintiți-vă, niciun teren nu va fi vândut pentru sume sub cinci sute de dolari.

O voce se auzi din mulțime:

— Cinci sute.

— S-a oferit suma de cinci sute de dolari, rosti cu voce de tunet Colonelul. Cine oferă șase sute? Cinci se face șase. Cinci-șase, cinci-șase – mulțumesc – șase, și acum șapte, șase-șapte acum...

Colonelul se opri, apoi strigă:

— Vândut acestui domn pentru șase sute de dolari.

De-a lungul zilei, sumele licitate pentru noile terenuri au crescut constant: zece mii... cincizeci de mii... o sută de mii...

Colonelul glumi:

— Se trezește Wall Street-ul.

Terenul 13 fu vândut pentru mai mult de 600.000 de dolari lui Sinclair.

Colonelul inspiră adânc.

— Terenul 14, spuse el, cel care se afla în mijlocul câmpului Burbank, cunoscut pentru bogatele zăcăminte de petrol.

Mulțimea fremăta. Apoi, o voce timidă se auzi din mijlocul încăperii:

— O jumătate de milion.

Era un reprezentant al companiei Gypsy Oil, un asociat al Gulf Oil, care stătea cu o hartă desfăcută pe genunchi, fără să privească în sus în timp ce vorbea.

Colonelul întrebă:

— Cine oferă șase sute de mii?

Colonelul era cunoscut pentru abilitatea sa de a detecta până și cea mai vagă încuviațare din cap sau gest din partea ofertanților. La licitații, Frank Phillips și unul dintre frații săi foloseau semnale aproape insesizabile – o sprânceană ridicată sau o simplă scuturare a unui trabuc. Frank glumea că fratele lui îl făcuse să piardă 100.000 de dolari când alungase o muscă.

Colonelul își cunoștea bine audiența și întinse mâna spre un bărbat cărunt, care ținea un trabuc neaprins între dinți. Acesta reprezenta un consorțiu de interes, care îi includea pe Frank Phillips și Skelly – vechi adversari deveniți acum aliați. Bărbatul cu părul cărunt făcu un semn aproape insesizabil din cap.

— Șapte sute, strigă Colonelul, întinzând repede mâna spre primul ofertant. O altă încuviațare discretă. Opt sute, zise Colonelul.

Centrul orașului Pawhuska în 1906, înainte de boom-ul petrolului

Pawhuska transformată în timpul goanei după petrol

Apoi reveni la primul ofertant, bărbatul cu harta,
care spuse:

— Nouă sute.

Un alt semn de la omul cu părul cărunt și cu
trabucul neaprins. Colonelul rosti răspicat cuvintele:

— Un milion de dolari.

Cu toate acestea, sumele licitate continuau să
urce.

— Un milion o sută de mii, acum un milion două
sute de mii, zise Colonelul. Un milion o sută — acum
un milion două sute — un milion două sute.

În cele din urmă, nimeni nu mai spuse nimic. Colonelul se uită îndelung la bărbatul cu părul cărunt, care încă își mesteca trabucul neaprins. Un reporter din sală remarcă:

— Cred că unii au nevoie de aer curat.

Colonelul zise:

— Vorbim de Burbank aici, oameni buni. Nu mai ridicăți inutil mâinile.

Nimeni nu mișcă și nu rosti un cuvânt.

— Vândut! strigă Colonelul. Pentru un milion o sută de mii de dolari.

Fiecare nouă licitație părea să o depășească pe cea anterioară, înregistrând un nou record datorită unei noi oferte imense și milioanelor colectate. Un contract de concesiune ajunsese să se vândă cu aproape două milioane de dolari, pe când cea mai mare sumă totală colectată la o licitație ajunsese la aproape 14 milioane de dolari. Un reporter de la revista *Harper's Monthly* scria: „Până unde se va ajunge? De fiecare dată când un nou puț este forat, indienii devin tot mai bogăți”. Apoi a adăugat: „Indienii Osage devin atât de bogăți, încât ar trebui luate anumite măsuri în această privință”^{167}.

—virtual-project—

Din ce în ce mai mulți americani albi își exprimau îngrijorarea și indignarea în privința bogăției indienilor Osage – indignare ce era amplificată de presă. Jurnalistii spuneau povești, de multe ori exagerate, despre indieni Osage care se descotoroseau de piane cu coadă, aruncându-le pe peluzele lor, sau își schimbau mașinile vechi cu altele noi după o banală pană de cauciuc. Revista Travel scria: „Indianul Osage este astăzi un prinț risipitor de averi. Față de nechibzuința acestuia, Fiul Risipitor era doar o persoană modestă, cu o predilecție înnăscută pentru pleavă”^{168}.

O scrisoare către redacție apărută în *The Independent*, o revistă săptămânală, reitera aceste opinii, referindu-se la un indian Osage tipic ca la un om bun-de-nimic, care a ajuns să aibă avere „doar

pentru că guvernul, din păcate, l-a plasat pe un teren petrolier pe care noi, albi, l-am dezvoltat pentru el”^{[{169}](#)}.

John Joseph Mathews și-a amintit cu amărăciune cum reporterii „se bucurau de impactulizar al bogăției asupra oamenilor din Neolic, cu îngâmfarea și înțelepciunea specifice ignoranților”^{[{170}](#)}.

Relatările acestora menționau rar – sau deloc – că numeroși indieni Osage își investiseră cu pricere banii sau că o parte din cheltuielile lor^{[{171}](#)} ar fi putut reflecta obiceiuri străvechi ce asociau excesele de generozitate cu statutul tribal. Desigur, în timpul „nebunilor ani ’20”, o perioadă marcată de ceea ce F. Scott Fitzgerald numea „cea mai mare și mai vulgară petrecere din istorie”^{[{172}](#)}, indienii Osage nu erau singurii care risipeau banii cu nechibzuință. Marland, baronul petrolului care descoperise terenul petrolier Burbank, construise un conac cu 22 de camere în Ponca City, pe care l-a abandonat apoi pentru un conac și mai mare. Cu un interior decorat după Palazzo Davanzati din Florența, care fusese construit în secolul al XIV-lea, casa avea 55 de camere (inclusiv o sală de bal, cu un plafon ornat cu frunze de aur și candelabre de cristal Waterford), 12 băi, 7 șeminee, 3 bucătării și un lift capitonat pe interior cu piele de bizon. Pe terenul aferent se aflau o piscină și terenuri de polo, un teren de golf și sase lacuri cu insule.

Presa pretindea că în timp ce unul din 11 americani deținea o mașină, practic fiecare indian Osage avea unsprezece mașini.

Când a fost întrebat despre acest exces, Marland nu a ținut deloc să se justifice: „Pentru mine, scopul banilor a fost să cumpăr și să construiesc. Și asta am făcut. Și dacă de asta sunt acuzat, atunci mă declar vinovat”^[173].

Cu toate acestea, în doar câțiva ani, avea să fie atât de falit încât să nu-și mai poată plăti nici măcar factura la lumină, fiind nevoit să-și părăsească locuința. După o tentativă de a se lansa în politică, Marland a încercat să mai descopere încă un teren petrolifer, dar nu a reușit. Arhitectul său spunea ulterior: „Ultima dată când l-am văzut, cred că stătea pe un butoi de cuie, în nord-estul orașului. Ploua și avea pe el o haină de ploaie și o pălărie, dar el stătea acolo, pur și simplu, destul de abătut. Doi sau trei bărbați munceau la instalația lui portabilă de foraj, sperând probabil să găsească petrol. Așa că am plecat cu un nod în gât și lacrimi în ochi”^[174]. Un alt petrolist renomit din Oklahoma a cheltuit rapid 50 de milioane de dolari și a ajuns sărac.

Mulți indieni Osage, spre deosebire de alții americani bogați, nu își puteau cheltui banii după bunul lor plac, din cauza impunerii sistemului federal de tutori drept reprezentanți financiari. (Un astfel de tutore susținea că un adult Osage era „ca

un copil în vîrstă de șase sau opt ani, care, atunci când vede o jucărie nouă, vrea să o cumpere”^{[\[175\]](#)}). Legea mandata ca acești tutori să răspundă de fiecare amerindian pe care Departamentul de Interne îl considera „incompetent”. În practică, decizia de a numi un tutoare – și de a declara de fapt un amerindian cetățean doar pe jumătate – s-a bazat aproape întotdeauna pe proporția de sânge indian care curgea prin venele proprietarului de teren, ceea ce Curtea Supremă de Justiție a unui stat numea „slăbiciune rasială”^{[\[176\]](#)}.

Un amerindian pur-sânge primea întotdeauna un tutoare, spre deosebire de o persoană cu sânge mixt, care se întâmpla foarte rar să aibă un tutoare.

John Palmer, orfanul pe jumătate Sioux care fusese adoptat de o familie Osage și care jucase un rol esențial pentru păstrarea drepturilor tribului asupra resurselor minerale, a insistat în fața membrilor Congresului: „Să nu lăsăm acea proporție de sânge alb sau indian să decidă măsura în care preluăți responsabilitățile membrilor acestui trib. Nu contează atât de mult proporția de sânge indian. Pe dumneavastră, domnilor, nu vă privesc astfel de lucruri”^{[\[177\]](#)}.

Astfel de argumente, în mod inevitabil, au fost ignorate, și membrii Congresului se adunau în încăperile cu lambriuri ale comisiei și petreceau ore întregi examinând în detaliu cheltuielile indienilor Osage, de parcă ar fi fost în joc securitatea națională. La o audiere a Subcomitetului Camerei Reprezentanților din 1920, parlamentarii au cercetat amănunțit raportul unui inspector guvernamental care fusese trimis să investigheze cheltuielile uzuale ale tribului, inclusiv cele ale familiei lui Mollie. Inspectorul cita dezgustat „Proba Q”: o factură de 319,05 dolari – bani pe care mama lui Mollie, Lizzie, îi cheltuise la o măcelărie înainte de moartea ei. Inspectorul insista că diavolul controlase probabil guvernul atunci când acesta negociase cu tribul acordul privind drepturile indienilor asupra

zăcămintelor de petrol. De parcă ar fi împroșcat el însuși foc și pucioasă, inspectorul declara: „Am vizitat și am lucrat în mai toate orașele țării noastre, și sunt mai mult sau mai puțin familiarizat cu scursurile și haznalele lor infecte. Cu toate acestea, niciodată nu am înțeles mai bine povestea Sodomei și Gomorei, ale căror păcate și vicii au atras pierzania și căderea lor, până când nu am vizitat această națiune indiană”^{[\[178\]](#)}.

Inspectorul a implorat Congresul să adopte măsuri mai drastice. „Orice alb din districtul Osage o să vă spună că indienii au devenit rebeli și că nu mai pot fi controlați”^{[\[179\]](#)}, scria acesta, adăugând: „A venit ziua în care trebuie să impunem restricții pentru acești bani sau să alungăm definitiv din inimile și din conștiința noastră speranța de a-i transforma pe indienii Osage în adevărați cetăteni”.

Câțiva congresmeni și alții care cunoșteau situația au încercat să mai domolească atitudinea generală care făcea din indienii Osage țapi ispășitori. La o audiere ulterioară, până și un judecător care îndeplinise funcția de tutore a recunoscut că indienii înstăriți își cheltuiau avereala la fel ca bogătașii albi. „Acești indieni Osage sunt cât se poate de umani”^{[\[180\]](#)}, a spus el.

Hale a insistat, de asemenea, că guvernul nu ar fi trebuit să dicteze deciziile financiare ale indienilor Osage.

Dar în 1921, după cum guvernul adoptase odată un sistem de raționalizare pentru a le plăti indienilor Osage pentru terenurile confiscate – după cum părea să transforme întotdeauna evanghelia emancipării într-o metodă de constrângere –, Congresul a pus în aplicare legi și mai draconice pentru a controla modul în care își cheltuiau banii indienii Osage. Tutorii legali trebuiau nu doar să supravegheze finanțele protejaților lor; conform noii legislații, indienii Osage care aveau tutori erau, de asemenea, „restricționați”, ceea ce însemna că

fiecare dintre ei putea retrage nu mai mult de câteva mii de dolari pe an din propriul cont.

Nu conta dacă acești Osage aveau nevoie de bani pentru a plăti educația sau facturile de spitalizare ale unui copil bolnav.

„Avem mulți copii mici”^[181], a explicat într-o declarație înaintată presei ultimul șef ereditar al tribului, în vîrstă de 80 de ani. „Vrem să-i creștem și să-i educăm. Ne dorim ca ei să aibă tot confortul necesar și nu vrem ca banii noștri să fie reținuți de cineva căruia nu-i pasă de noi”. Șeful de trib a continuat: „Ne vrem banii acum. Îi avem. Sunt ai noștri și nu vrem ca o persoană care-și impune în mod autoritar puterea să-i dețină astfel încât să nu-i putem folosi... Este o nedreptate față de noi toți. Noi nu vrem să fim tratați ca un grup de copii mici. Noi suntem niște adulți perfect capabili să avem grija de noi însine”.

Ca indiană Osage pursânge, Mollie se număra printre cei ale căror fonduri erau restricționate, deși chiar soțul ei, Ernest, era tutorele ei. Și nu numai guvernul federal își băga nasul în treburile financiare ale tribului. Indienii Osage s-au trezit încungrați de prădători – „un stol de ulii”^[182], după cum se plângea un membru al tribului la o reunire a Consiliului. Oficialii locali corupți căutau să devoreze averile indienilor Osage. Tânărăii înarmați încercau să le jefuiască conturile bancare. Comerçanții cereau ca indienii Osage să plătească „prețuri speciale” – adică umflate. Contabili și avocați fără scrupule încercau să exploateze statutul juridic nedefinit al indienilor Osage pursânge. Există chiar și o femeie albă de 30 de ani din Oregon care a trimis o scrisoare tribului Osage, căutând un indian bogat cu care să se căsătorească.

„Vă rog să-i transmiteți intențiile mele celui mai bogat indian și sunt sigură că el mă va găsi la fel de bună și sinceră ca orice ființă umană.”^[183]

La o audiere a Congresului, un alt șef Osage pe nume Bacon Rind a mărturisit că albi „ne-au

adunat aici, în această regiune uitată de lume, cea mai aspră din Statele Unite, gândindu-se: «Îi vom duce pe indienii ăştia acolo unde este grămada aceea mare de pietre și o să-i lăsăm acolo, în acel colț». Acum, când grămada de pietre s-a dovedit a valora milioane de dolari – a continuat el –, toată lumea vrea să vină aici și să pună mâna pe o parte din acești bani”^{[{184}](#)}.

Acest lucru necurat

În primele zile din februarie 1923, vremea a devenit cumplit de friguroasă. Vânturi înghețate străbateau câmpii și urlau prin canioane, scuturând violent crengile copacilor. Preria s-a făcut tare ca piatra, păsările au dispărut de pe cer, iar soarele bătrân era palid și îndepărtat.

Într-o zi, doi bărbați plecați la vânătoare se aflau la șase kilometri nord-vest de Fairfax, când au observat o mașină pe fundul unui canion plin de pietre⁽¹⁸⁵⁾. În loc să se apropie de mașină, vânătorii s-au întors în Fairfax și au anunțat autoritățile. Un ajutor de șerif și șeful poliției din oraș s-au deplasat la fața locului pentru a investiga.

Deși mai era puțin până avea să se lase întunericul, cei doi au coborât o pantă abruptă până la vehicul. Niște perdele, aşa cum aveau pe atunci majoritatea autoturismelor, acopereau geamurile portierelor, iar mașina, un Buick, semăna cu un sicriu negru. Pe partea șoferului exista o mică deschidere între perdele, aşa că ajutorul de șerif aruncă o privire prin această deschidere. Un bărbat zacea în spatele volanului. „Probabil că e beat”⁽¹⁸⁶⁾, a spus ajutorul de șerif. Dar când deschise portiera din dreptul șoferului văzu sânge, pe scaun și pe podea. Bărbatul fusese împușcat mortal în ceafă. Unghiul din care se trăsese cu arma și faptul că nu se vedea nicio armă demonstrau că sinuciderea era exclusă. „Mi-am dat seama că fusese ucis”⁽¹⁸⁷⁾, și-a amintit mai târziu ajutorul de șerif.

De la uciderea brutală a petrolistului McBride trecuseră aproape șase luni și de atunci nu mai avusese loc nicio moarte suspectă. Și totuși, în timp ce oamenii legii se uitau îndelung la bărbatul din mașină, și-au dat seama că asasinările nu încetaseră. Cadavrul era mumificat de frig, aşa că de această

dată polițiștii nu au mai avut probleme cu identificarea victimei: Henry Roan, un indian Osage de 40 de ani, care era căsătorit și avea doi copii. Pe vremuri el își purtase părul împletit în două codițe lungi – înainte de a fi obligat să și le taie la internat, aşa cum fusese obligat să-și schimbe și numele, Roan Horse. Chiar și fără codițe – și chiar dacă era îngropat în mașina lui – fața sa frumoasă și prelungă și trupul lui suplu și înalt evocau înfațarea falnică a unui războinic Osage. Oamenii legii s-au întors în Fairfax, unde l-au anunțat pe judecătorul de pace de cele întâmplate. De asemenea, s-au asigurat că Hale a fost informat, din câte își amintea primarul din Fairfax: „Roan îl considera pe W.K. Hale cel mai bun prieten al său”^{[\[188\]](#)}. Roan era unul dintre indienii pursânge a căror indemnizație financiară fusese redusă în mod oficial, aşa că acesta îi ceruse de multe ori lui Hale să-l împrumute cu bani. „Am fost prieteni buni și îmi cerea ajutorul ori de câte ori avea probleme”^{[\[189\]](#)}, și-a amintit mai târziu Hale, adăugând că el îl împrumutase pe prietenul său de atâtea ori, încât Roan îl trecuse pe Hale ca beneficiar al asigurării sale de viață în valoare de 25.000 de dolari.

Cu vreo două săptămâni înainte de moartea sa, Roan, foarte tulburat, îl sunase pe Hale. Roan aflase că soția lui avea o relație cu un bărbat pe nume Roy Bunch. Hale s-a dus să-l viziteze pe Roan și a încercat să-l consoleze.

Henry Roan

Câteva zile mai târziu, Hale a dat peste Roan la banca din centrul Fairfaxului. Roan l-a întrebat pe Hale dacă nu-l putea împrumuta cu câțiva dolari; era încă abătut după veștile despre infidelitatea soției sale și voia să-și cumpere niște alcool de contrabandă. Hale l-a sfătuit să nu cumpere niciun fel de whisky:

— Henry, ar fi mai bine să renunți la asta. Îți face rău.^{190}

Apoi l-a avertizat că agenții Prohibiției „aveau să-l prindă”.

— Nu am de gând să aduc alcool în oraș, a spus Roan. O să-l ascund în altă parte.

Roan dispăruse apoi, până ce cadavrul său fusese descoperit. Ritualurile macabre începuseră din nou. Ajutorul de șerif și șeful poliției s-au întors la râpă, iar Hale i-a însoțit. La ora aceea locul crimei era învăluit de întuneric. Bărbații au oprit mașinile pe deal, una lângă alta, îndreptând luminile farurilor în jos – spre ceea ce un polițist a numit „o adevărată vale a morții”^{191}.

Hale a rămas pe culmea dealului urmărind începerea anchetei medicului legist, bărbații mișcându-se înăuntrul și în afara Buickului, a cărui formă se zărea destul de clar. Unul dintre medicii legiști, Shoun, ajunse la concluzia că bărbatul

murise cu aproximativ zece zile în urmă. Polițiștii au remarcat poziția lui Roan – „mâinile încrucișate la piept și capul pe spătarul scaunului”^{[\[192\]](#)} – și modul în care glonțul ieșise prin ochiul lui drept și spărsese parbrizul. Ei văzură apoi cioburile de sticlă împrăștiate pe capotă și în jurul mașinii și analizară lucrurile pe care victimă le avea în buzunar: „20 de dolari în bancnote, doi dolari de argint, și... un ceas de aur”.^{[\[193\]](#)}

Polițiștii mai observară în apropiere și niște urme de anvelope întipărite în noroiul înghețat – urme ce provineau de la o altă mașină, probabil a asasinului.

Zvonurile despre crimă reaprinseră acel înfiorător sentiment de groază. Ziarul *Osage Chief* – care, în același număr, îi aducea din întâmplare un tribut lui Abraham Lincoln, considerându-l o sursă de inspirație pentru americani – declara pe prima pagină: „HENRY ROAN ÎMPUȘCAT DE UN NECUNOSCUT”^{[\[194\]](#)}.

Vestea o înfioră pe Mollie. În 1902, cu mai mult de un deceniu înainte de a-l cunoaște pe Ernest, ea și Roan fuseseră căsătoriți pentru scurt timp. Există puține relatări despre această relație, dar după toate probabilitățile, fusese o căsătorie aranjată: niște tineri – Mollie avea doar 15 ani pe vremea aceea – uniți de către familii pentru a păstra un mod de viață pe cale de dispariție.

Deoarece căsătoria fusese încheiată în conformitate cu tradițiile tribului Osage, nu fusese nevoie de un divorț legal, aşa că tinerii se despărțiseră, pur și simplu, plecând apoi pe drumurile lor.

Cu toate acestea, ei rămăseseră legați de amintirea unei intimități trecătoare, care se sfârșise în aparență fără amărăciune și poate chiar cu o tandrețe ascunsă.

Mulți oameni din district au luat parte la înmormântarea lui Roan. Bătrânii Osage au intonat bocete tradiționale pentru cei morți, doar că acum păreau dedicate celor vii, celor care trebuiau să

îndure în continuare această lume a crimei. Hale s-a oferit din nou să care coșciugul prietenului său alături de ceilalți, ținându-l pe umăr. Unul dintre poemele preferate ale lui Hale repeta porunca lui Iisus din Predica de pe Munte:

Judecata omului e strâmbă, dar există Cel care „face toate lucrurile bine”.

Mereu în călătoria vieții trebuie să ții seama de această învățatură

„Precum voi și să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea.”^{[\(195\)](#)}

Mollie colaborase întotdeauna cu autoritățile, dar când acestea au început să ancheteze moartea lui Roan, a fost cuprinsă de neliniște. Era, în felul ei, un produs al spiritului american de auto-construire a unei identități. Mollie își aranjase detaliile propriului trecut după cum își făcea ordine în casă și nu-i spusesese niciodată lui Ernest, cel de-al doilea soț – instinctiv gelos – despre nunta ei cu Roan în tradiția Osage. Ernest îi oferise sprijinul său lui Mollie în aceste vremuri teribile și de curând venise pe lume și al treilea lor copil – o fată pe care o botezaseră Anna. Dacă Mollie ar fi informat autoritățile de legătura ei cu Roan, ar fi trebuit să recunoască în fața lui Ernest că îi ascunsese acest lucru în toți acei ani. Și astfel, ea decise să nu spună niciun cuvânt, nici soțului ei și nici autorităților. Avea și ea secretele ei.^{[\(196\)](#)}

=====
virtual-project
=====

După moartea lui Roan, becurile electrice au început să apară la exteriorul caselor indienilor Osage, atârnând de pe acoperișuri și pervazurile ferestrelor și deasupra intrărilor din spatele caselor, strălucirea lor colectivă adâncind parcă întunericul. Un reporter din Oklahoma observa: „Călătoriți în orice direcție doriți din Pawhuska și veți observa pe timp de noapte casele indienilor Osage luminate de o mulțime de becuri – lucru pe care un străin venit

în țara noastră l-ar putea considera o etalare ostentativă a bogăției aduse de petrol, însă luminile sunt lăsate aprinse, după cum știe fiecare indian Osage, ca protecție împotriva apropierei tainice a unui spectru sinistru – o mână nevăzută – care a adus un blestem pe terenul indienilor Osage și a transformat suprafețele generoase, pe care alte triburi indiene le privesc cu invidie ca pe un semi-paradis, într-o adevarată Golgotă și în pajiști pline de craniile oamenilor morți... Veșnica întrebare din ținutul Osage este acum: „Cine va fi următorul?”^{[\[197\]](#)}

Crimele creaseră un climat de teroare ce îngrijora comunitatea. Oamenii ajunseseră să-și bănuiască vecinii și prietenii. Văduva lui Charles Whitehorn spunea că era sigură că aceiași criminali care-i omorâseră soțul aveau curând să „termine și cu ea”^{[\[198\]](#)}. Un vizitator ce rămăsese o perioadă în Fairfax a relatat mai târziu că oamenii erau copleșiți de „o frică paralizantă”^{[\[199\]](#)}, iar un reporter observa că „un giulgiu întunecat de mister și de groază... acoperea văile mânjite de petrol dintre dealurile districtului Osage”.^{[\[200\]](#)}

În ciuda riscurilor din ce în ce mai mari, Mollie și familia ei au continuat să facă presiuni pentru prinderea criminalilor. Bill Smith avea încredere^{[\[201\]](#)} în mai multe persoane de care reușise să se „apropie” atunci când făcuse investigații pe cont propriu. Într-o noapte, în timp ce era cu Rita în casa lor, într-o zonă izolată din afara orașului Fairfax, au avut impresia că auziseră pe cineva mișcându-se în jurul casei. Apoi zgomotul s-a oprit – orice sau oricine fusese afară dispăruse. Câteva nopți mai târziu, Bill și Rita au auzit din nou zgomote. Intrușii – da, asta era – erau afară, zdrăngănind niște obiecte, explorând, apoi dispărând. Bill i-a spus unui prieten: „Rita e speriată”^{[\[202\]](#)}, iar el părea, la rândul lui, să fi pierdut acea încredere de la început.

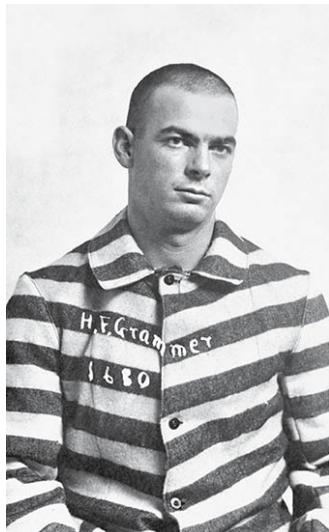
La mai puțin de o lună după moartea lui Roan, Bill și Rita au fugit din propria casă, lăsându-și în urmă majoritatea bunurilor. S-au mutat într-o casă

elegantă, cu două etaje, verandă și un garaj, în apropiere de centrul Fairfaxului. (Cumpăraseră casa de la doctorul James Shoun, care era un prieten apropiat de-al lui Bill.) Mai mulți vecini ai lor aveau câini de pază, care lătrau la cel mai mic semn; cu siguranță, aceste animale ar fi dat semnalul dacă intrușii ar fi revenit. „Acum, că ne-am mutat, poate ne vor lăsa în pace”^{203}, i-a spus Bill unui prieten.

Nu la mult timp după aceea, un bărbat a apărut la ușa familiei Smith. Acesta l-a întrebat pe Bill dacă își vindea cumva o parte din terenul agricol, pretinzând că aşa auzise. Bill i-a răspuns că era o confuzie. Omul, a observat Bill, avea o privire sălбatică și înfățișarea unui tâlhar. În plus, acesta se tot uita în jurul casei, cercetând-o cu mare interes.

La începutul lunii martie, câinii din cartier au început să moară unul după altul; trupurile lor erau găsite pe treptele din fața ușilor și pe străzi. Bill era sigur că fuseseră otrăviți. El și Rita se treziră că nu mai aveau tihnă, tacerea dintre ei fiind mereu tensionată. Îi mărturisi unui prieten că „nu se aștepta să trăiască foarte mult timp”^{204}.

Pe data de 9 martie, într-o zi cu vânt puternic, Bill s-a urcat în mașină și a mers împreună cu un prieten la ferma contrabandistului Henry Grammer, care era una din limitele de vest ale rezervației. Bill i-a spus prietenului său că avea nevoie de o băutură. Dar Bill știa că Grammer, pe care *Osage Chief* îl numea „cel mai cunoscut personaj din ținut”^{205}, avea secrete și controla o lume nevăzută. Ancheta morții lui Roan produsese o revelație: înainte de a dispărea, Roan spuse că avea de gând să facă rost de whisky de la ferma lui Grammer – același loc, coincidență sau nu, de unde și sora lui Mollie, Anna, adesea făcea rost de whisky.

Henry Grammer a primit o pedeapsă de trei ani de închisoare după ce a ucis un bărbat în Montana.

Grammer era o stea de rodeo care strălucise la reprezentațiile de la Madison Square Garden, fiind încoronat campion la prinderea cu lasoul a tăurașilor. Era, de asemenea, un presupus jefuitor de trenuri, lider al unui grup de contrabandisti, bănuit de strânse legături cu mafia din Kansas City, și un pistolar strălucit. Sistemul judiciar permisiv părea incapabil să-l oprească. În 1904, în Montana, Grammer a împușcat mortal un bărbat care se ocupa cu tunderea oilor, dar promise o pedeapsă de numai trei ani. Într-un incident ulterior petrecut în districtul Osage, un bărbat a intrat într-un spital săngerând abundant dintr-o rană produsă de un glonț. Acesta gema: „Voi muri, voi muri”^[206]. L-a numit pe Grammer ca fiind cel care-l împușcase, apoi a leșinat. Dar când victima s-a trezit a doua zi și și-a dat seama că încă nu venise vremea să se ducă la Tatăl Ceresc – și că asta nu avea să se întâpte nici prea curând –, a insistat că nu avea idee cine apăsase pe trăgaci. Pe măsură ce imperiul contrabandistului Grammer creștea, acesta a ajuns să conducă o armată de bandiți.

Printre aceștia se numără și Asa Kirby, un tâlhar care avea dinții din față din aur, și John Ramsey, un hoț de vite care părea cel mai puțin periculos dintre toți oamenii periculoși ai lui Grammer.

Bill și prietenul său au ajuns la ferma lui Grammer în amurg. O casă mare din lemn și un hambar se iviră în fața lor, iar în pădurile din jur erau ascunse cazane din cupru de 1900 de litri pentru distilarea alcoolului.

Grammer își înființase propria fabrică de alcool, astfel încât bandiții din subordinea lui să poată lucra și zi și noapte, nemaifiind nevoie de lumina tainică a lunii pentru fabricarea alcoolului de contrabandă (*moonshine*, „lumină de lună”).

Aflând că Grammer era plecat, Bill i-a cerut unuia dintre muncitorii mai multe căni de whisky. A luat o înghițitură. Pe o pășune din apropiere cutureau adesea cei mai buni cai ai lui Grammer. Cât de ușor i-ar fi fost lui Bill, vechiul hoț de cai, să încalece pe unul dintre ei și să dispară! Bill a mai băut ceva whisky. Apoi el și prietenul său s-au întors cu mașina în Fairfax, trecând pe lângă ghirlandele de becuri aprinse – „luminile friciei”, după cum li se spunea –, care tremurau în vânt. Bill l-a lăsat mai întâi pe prietenul său la locuința acestuia, iar când a ajuns acasă și-a dus Studebakerul în garaj. Rita era în casă cu Nettie Brookshire, o servitoare albă de 19 ani, care de multe ori rămânea peste noapte.

Nu după mult timp s-au dus la culcare. Chiar înainte de ora trei dimineață, un bărbat care locuia în apropiere a auzit o explozie puternică. Suful exploziei străbătuse tot cartierul, încovoind copacii și stâlpii indicatoarelor și făcând țăndări ferestrele. Într-un hotel din Fairfax, un paznic de noapte care stătea lângă o fereastră primise în față o ploaie de cioburi de sticlă și fusese aruncat la podea. Într-o altă cameră a hotelului, un oaspete fusese trântit pe spate. Mai aproape de explozie, ușile caselor fuseseră smulse de suflu și făcute bucăți, iar grinzile groase din lemn se rupseseră ca niște oase. Un martor care era copil pe vremea aceea scrisă mai târziu: „Mi se părea că înfiorătorul cutremur din noaptea aceea nu avea să se mai sfărșească”^{207}.

Rita Smith și servitoarea ei, Nettie Brookshire, la o casă de vară

Mollie și Ernest simțiseră și ei explozia.

„A scuturat totul”⁽²⁰⁸⁾, își amintea Ernest mai târziu. „La început am crezut că se auzea un tunet.” Mollie, speriată, se ridică și merse la fereastră, unde văzu ceva arzând la distanță, de parcă soarele ar fi răsărit brusc pe cerul nopții. Ernest se duse la fereastră și rămase acolo cu ea, amândoi privind înmărmuriți sinistra vâlvătaie.

Ernest și-a îmbrăcat repede pantalonii și a fugit afară. Oamenii ieșeau poticnindu-se din casele lor, buimaci și îngroziți, purtând felinare și trăgând focuri de armă în aer, un semnal de avertizare și un apel pentru ceilalți să li se alăture într-o procesiune ale cărei rânduri se îngroșau vizibil – un val de oameni în mișcare, pe jos și în mașini, înaintând către locul exploziei. Când se apropiară, oamenii începură să strige: „Este casa lui Bill Smith! Este casa lui Bill Smith!”⁽²⁰⁹⁾.

Numai că acolo nu mai era o casă. Nu mai era nimic altceva decât o movilă de lemn carbonizate, metal contorsionat, mobilier sfărâmat – pe care Bill și Rita îl cumpăraseră cu numai câteva zile înainte de la Compania Big Hill Trading –, fâșii de lenjerie agățate de firele de telefon și un nor de praf ce plutea în aerul negru și toxic.

Până și Studebakerul fusese distrus. Un martor încerca să-și găsească cuvintele: „S-a întâmplat din senin, pe neașteptate, și nu înțelegeam ce putea fi”⁽²¹⁰⁾. În mod clar, cineva plantase o bombă sub casă și o detonase.

Flăcările din mijlocul mormanului de moloz mistuiră complet rămășițele casei, răbufnind până la cer, ca un nimbus uriaș de foc. Pompierii voluntari transportau apă din fântâni, încercând să stingă incendiul. Iar oamenii îi căutau neliniștiți pe Bill, Rita și Nettie.

— Haideți, băieți, este o femeie acolo, strigă unul din salvatori⁽²¹¹⁾.

Judecătorul de pace se alăturase echipei de căutare, la fel și Mathis și frații Shoun. Chiar înainte de a fi găsite rămășițe umane, antreprenorul de pompe funebre de la Compania Big Hill Trading sosise cu dricul lui la fața locului, făcându-și în același timp apariția și un antreprenor de pompe funebre rival, cei doi semănând cu două păsări de pradă.

Căutătorii răscoleau ruinele. James Shoun, fostul proprietar al casei, știa unde fusese situat dormitorul principal. El cercetă molozul din zona acestuia și atunci auzi o voce strigând după ajutor. Și ceilalți o auziră, de asemenea – slab, dar destul de clar: „Ajutor! Ajutor!”

Unul dintre căutători indică o movilă fumegândă, care ardea înăbușit. De acolo părea să se audă vocea. Pompierii udără zona cu apă și în mijlocul norului de fum toată lumea începu să sape cu mâinile în moloz, dând la o parte tot ce se putea. În timp ce făceau acest lucru, vocea deveni mai puternică, acoperind troșnetele și scârțâielile resturilor de lemn ars. În cele din urmă, o față începu să prindă contur, înnegrită și schimonosată de durere. Era Bill Smith. El se zbătea lângă patul lui. Din picioarele lui arse nu mai rămăsese mare lucru. La fel de arse erau spatele și mâinile lui. David Shoun și-a amintit mai târziu că în toți anii

aceia în care practicase profesia de medic nu mai văzuse un om într-o agonie atât de cumplită: „Urla de durere și suferea îngrozitor”^{212}.

James Shoun a încercat să-l consoleze pe Bill, spunându-i: „Nu te voi lăsa suferi”.

După ce bărbatii și-a făcut loc printre resturi, ridicând scândurile arse, au văzut că Rita era culcată lângă el în cămașă de noapte. Cu fața neatinsă de foc, arăta ca și cum ar fi fost încă adormită, cufundată într-un vis. Dar când au ridicat-o de pe pat, au văzut că partea din spate a capului ei era zdrobită. Nu mai trăia. Când Bill și-a dat seama că era moartă, a scos un strigăt jalnic. „Rita a murit”^{213}, repeta el. I-a spus apoi unui prieten care era acolo, „Dacă ai un pistol..

Ernest, purtând un halat de baie pe care cineva i-l dăduse ca să se acopere, privea înmărmurit dezastrul. Îngrozit, pur și simplu nu putea să-și întoarcă privirea de la teribila scenă, repetând în șoaptă: „Ce incendiu!”^{214}

Antreprenorul de pompe funebre de la Compania Big Hill i-a cerut permisiunea de a ridica rămășițele Ritei, iar Ernest a consimțit. Cineva trebuia să o îmbălsâmeze înainte să o vadă Mollie. Ce avea să spună auzind că o altă soră a ei fusese ucisă? Acum, Mollie, cea care se aștepta să moară prima din cauza diabetului ei zaharat, era singura care mai rămăsese în viață.

Căutătorii nu au putut să o găsească pe Nettie. Judecătorul de pace a stabilit că Tânără femeie, care era căsătorită și avea un copil, „fusese făcută bucăți”^{215}. Nici măcar nu aveau destule rămășițe pentru o anchetă, deși antreprenorul de pompe funebre rival găsi suficiente ca să pretindă taxa pentru o înmormântare.

„M-am gândit că aveam să mă întorc să iau cu dricul rămășițele acelei fete angajate, dar el mi-a luat-o înainte”^{216}, a spus antreprenorul de pompe funebre de la Big Hill.

Medicii și ceilalți l-au ridicat pe Bill Smith, în timp ce acesta făcea eforturi să respire. L-au cărat la o ambulanță și l-au dus la Spitalul Fairfax, unde David Shoun l-a injectat de mai multe ori cu morfină. El era singurul supraviețuitor, dar înainte să poată fi interogat și-a pierdut cunoștința. A mai trecut un timp până ce polițiștii locali au ajuns la spital.

Şeful poliției din oraș și alți ofițeri fuseseră în Oklahoma City pentru un proces.

Casa lui Bill și a Ritei Smith înainte de explozie – și apoi după

„Momentul faptei a fost, de asemenea, premeditat”^[217], nota mai târziu un detectiv, pentru că explozia avusese loc atunci când oamenii legii „erau cu toții departe”. După ce au auzit știrile, polițiștii s-au întors în grabă în Fairfax, unde au

montat reflectoare în partea din față și la ieșirile din spate ale spitalului, în caz că ucigașii ar fi plănit să-l termine pe Bill acolo. Spitalul era supravegheat, de asemenea, și de paznici înarmați.

Într-o stare de delir, oscilând între viață și moarte, Bill murmura din când în când: „Au ucis-o pe Rita și acum se pare ca m-au omorât și pe mine”^{218}.

Prietenul care îl însoțise la ferma Grammer a venit să-l vadă. „Părea în stare de soc, îndrugând verzi și uscate”, își amintea acesta. „Nu am putut înțelege nimic”^{219}, a spus el.

După aproape două zile, Bill și-a recăpătat cunoștința. A întrebat de Rita. Voia să stie unde era îngropată. David Shoun credea că Bill, temându-se că putea să moară, era pe cale să facă o declarație – pentru a dezvăluui ceea ce știa despre explozie și ucigași. „Am încercat să-i smulg o mărturisire”^{220}, a spus doctorul mai târziu autorităților. „L-am întrebat: «Bill, ai idee cine a făcut asta?» Eram nerăbdător să aflu.” Dar doctorul a spus că Bill nu a declarat nimic relevant. Pe data de 14 martie, la patru zile după explozie, Bill Smith a murit – încă o victimă a ceea ce devenise cunoscut drept *Regimul de teroare* din districtul Osage.

—virtual-project—

Un ziar din Fairfax a publicat un editorial care susținea că explozia era ceva dincolo de orice înțelegere – „dincolo de puterea noastră de a realiza că oamenii ar fi în stare să decadă într-atât”^{221}. Ziarul cerea ca legea „să nu lase nicio piatră neîntoarsă pentru a-i încolții pe autori și pentru a-i aduce în fața justiției”. Un pompier de la locul faptei îi spuseste lui Ernest că făptașii „ar trebui aruncați în foc și lăsați să ardă”^{222}.

În aprilie 1923, guvernatorul Jack C. Walton din Oklahoma l-a trimis pe cel mai bun anchetator de stat al său, Herman Fox Davis, în districtul Osage. Avocat și fost detectiv particular al agenției Burns, Davis era suplu și elegant. Pufăia mereu din trabuc, ochii săi strălucind printr-un văl de fum albastru.

Un oficial din poliție l-a numit întruchiparea unui „detectiv dintr-un roman de duzină”. Mulți indieni Osage ajunseseră să credă că autoritățile locale complotau cu ucigașii și că doar o forță exterioară precum Davis ar fi putut stârpi corupția, rezolvând numărul tot mai mare de cazuri. Cu toate acestea, în câteva zile Davis a fost văzut în compania unora dintre infractorii notorii ai districtului. Un alt anchetator l-a prins apoi pe Davis acceptând mită de la un lider local al industriei jocurilor de noroc pentru a-l lăsa pe acesta să-și continue nestingherit afacerile ilicite. În curând a devenit clar că anchetatorul special al statului care promise misiunea de a rezolva cazurile de crimă din districtul Osage era el însuși un escroc.

În iunie 1923, Davis a pledat vinovat pentru luare de mită și a primit o pedeapsă de doi ani de închisoare, dar a fost grațiat de către guvernator câteva luni mai târziu. Apoi Davis și mai mulți conspiratori au jefuit – și ucis – un avocat cunoscut, iar de această dată, Davis a primit o condamnare pe viață. În noiembrie, guvernatorul Walton a fost pus sub acuzare și demis din funcție, pe de o parte, pentru că abuzase de sistemul de grațieri și eliberări condiționate (și pentru că lăsase „o hoardă de ucigași și criminali să se năpustească după bunul plac asupra cetățenilor onești ai statului”^[223]) și, pe de altă parte, pentru că promise contribuții ilicite din partea petrolierului E.W. Marland, care fuseseră folosite pentru a-și construi o casă opulentă.

Pe fondul acestei corupții vulgare, W.W. Vaughan, un avocat de 54 de ani care locuia în Pawhuska, încerca să acționeze cu decentă^[224]. Fost procuror ce promisese să îi elimine pe infractori și criminali „care erau „niște paraziți ce trăiesc pe seama celor ce-și câștigă existența prin mijloace oneste”^[225], el lucrase îndeaproape cu detectivii particulari care se străduiseră să rezolve cazurile de crimă din ținutul Osage.

Într-o zi, în iunie 1923, Vaughan a primit un apel de urgență. Era de la un prieten de-al lui George Bigheart – un nepot al legendarului șef de trib James Bigheart.

Se bănuia că George Bigheart fusese otrăvit. Acesta – în vîrstă de 46 de ani – scrisese odată pe o cerere de înscriere la școală că speră să-i „ajute pe cei nevoiași, să-i hrănească pe cei flămânzi și să-i îmbrace pe cei goi”^{J2261}. Bigheart a fost dus de urgență la un spital din Oklahoma City. Prietenul lui a spus că avea informații despre crimele din Osage, dar că voia să vorbească doar cu Vaughan, acesta fiind singurul în care avea încredere. Când Vaughan a cerut informații despre starea lui Bigheart, i s-a spus să se grăbească. Înainte de a pleca, Vaughan și-a informat soția, care născuse recent pe cel de-al zecelea lor copil, despre un loc secret în care ascunsese dovezi despre crime – dovezi adunate de-a lungul timpului. Dacă avea să se întâmpile ceva cu el, i-a spus Vaughan soției, ea trebuia să scoată imediat de acolo acele dovezi și să le predea autorităților. În același loc, soția lui avea să găsească bani pentru ea și pentru copii.

Când Vaughan a ajuns la spital, Bigheart încă era conștient. Mai erau și alte persoane în încăpere, dar Bigheart le-a făcut semn să plece. Se pare că Bigheart i-a dezvăluit apoi lui Vaughan informațiile pe care le avea, predându-i și câteva documente incriminatoare. Vaughan a rămas alături de Bigheart timp de câteva ore, până ce indianul a fost declarat mort. Apoi, Vaughan a telefonat nouui șerif al districtului Osage, spunându-i acestuia că avea toate informațiile necesare și că se grăbea să prindă primul tren spre district. Șeriful îl întrebă insistent dacă știa cine îl omorâse pe Bigheart. „O, știu mai mult decât atât”, i-a răspuns Vaughan.

Apoi a închis telefonul și a plecat spre gară, unde a fost văzut în timp ce se urca într-un tren de noapte. Însă atunci când trenul a ajuns în gară a doua zi, nu mai era nici urmă de Vaughan.

„UN BĂRBAT DISPARE LĂSÂNDU-ŞI Hainele ÎN VAGONUL DE DORMIT”^{227}, relata ziarul *Tulsa Daily World*. „DISPARIȚIA INEXPLICABILĂ A LUI W.W. VAUGHAN DIN PAWHUSKA”

Organizația de Cercetași, a cărei primă trupă din Statele Unite a fost înființată în Pawhuska în 1909, s-a alăturat celor care-l căutau pe Vaughan. Copoii erau pe urmele lui. Treizeci și șase de ore mai târziu, trupul lui Vaughan a fost reperat lângă şinele de cale ferată, la 50 de kilometri nord de Oklahoma City. Bărbatul fusese aruncat din tren – gâtul lui era rupt, el fiinddezbrăcat complet, la fel ca petrolistul McBride. Documentele pe care i le înmânase Bigheart dispăruseră, iar când văduva Vaughan merse la ascunzătoarea indicată, constată că aceasta fusese golită. Judecătorul de pace a fost întrebat de către procuror dacă era de părere că Vaughan știa prea multe. Judecătorul a răspuns: „Da, domnule, și avea documente importante asupra lui”^{228}.

Bilanțul oficial de decese al *Regimului de teroare* din districtul Osage urcase la cel puțin 24 de membri ai tribului. Printre victime se mai numărau și doi bărbați care încercaseră să ajute ancheta: unul, un respectabil fermier din ținutul Osage, aruncat pe niște scări după ce fusese drogat; celălalt, omorât în Oklahoma City, în drumul său către oficialii de stat pe care voia să-i informeze cu privire la acest caz.

Știrile despre aceste crime au început să se răspândească.

W. W. Vaughan împreună cu soția și câțiva dintre copiii lor

Într-un articol intitulat „Blestemul Întunecat al celor din ținutul Osage”, *Literary Digest*, o publicație națională, raporta că membrii tribului fuseseră „împușcați pe păsuni pustii, străpunși de oțel în timp ce stăteau în automobilele personale, otrăviți lent și aruncați în aer în timp ce dormeau în casele lor”^{[\[229\]](#)}. Articolul continua: „Între timp blestemul continuă. Nimeni nu știe cum se va termina”.

Cei mai bogați oameni ai lumii deveniseră și cei mai asasinați.

Presă a descris mai târziu crimele ca fiind „unele dintre cele mai întunecate și sordide povești săngeroase ale secolului”^{[\[230\]](#)}, sau drept „cel mai săngeros capitol din istoria criminalității americane”^{[\[231\]](#)}.

Toate eforturile de a rezolva misterul dăduseră gres. Din cauza amenințărilor anonime, judecătorul

de pace a fost silit să anuleze convocările oficiale pentru începerea anchetelor în cazul ultimelor crime. Acesta era atât de îngrozit, încât se retrăgea într-o cameră din spate și încuia ușa doar pentru simpla discutare a cazurilor. Noul șerif al districtului renunță până și la o pretinsă investigare a crimelor. „Nu voi amestecat în aşa ceva”^{[\[232\]](#)}, a recunoscut acesta ulterior, adăugând criptic: „Există un curent subteran, ca un izvor care alimentează un bazin. Acum nu mai există niciun izvor, a secat, iar albia bazinului e distrusă”.

Despre rezolvarea cazurilor, acesta a spus: „Este o operațiune de amploare, iar șeriful și câțiva oameni nu ar putea să se ocupe de aşa ceva. Este nevoie ca guvernul să facă acest lucru”.

În 1923, după dinamitarea casei lui Smith, tribul Osage a început să facă presiuni asupra guvernului federal pentru a trimite anchetatori care, spre deosebire de șerif sau de Davis, nu aveau nicio legătură cu districtul sau cu oficialii statului. Consiliul Tribal a adoptat o rezoluție formală, care menționa:

ÎNTRUCÂT în niciunul dintre cazuri
nu au fost reținuți criminali și nici nu au
fost aduși în fața justiției și

ÎNTRUCÂT Consiliul Tribal Osage
consideră esențială prezervarea vieților și
proprietăților membrilor tribului,

Se impune luarea unor măsuri prompte
și susținute pentru capturarea și
pedepsirea criminalilor... DE
ASEMENA, SE IMPUNE CA
Onorabilului Ministru de Interne să i se
solicite ulterior obținerea serviciilor
Departamentului de Justiție pentru
capturarea și judecarea celor care i-au
asasinat pe membrii tribului Osage.^{[\[233\]](#)}

Mai târziu, John Palmer, avocatul pe jumătate Sioux, i-a trimis o scrisoare lui Charles Curtis, un senator american din Kansas. Jumătate-Kaw, jumătate-Osage^{[\[234\]](#)}, Curtis era pe atunci cel mai înalt oficial cu origine indiană ales vreodată ca senator.

Palmer i-a spus lui Curtis că situația era mai cumplită decât și-ar fi putut imagina cineva și că, dacă el și alți oameni influenți nu-i puteau face pe cei de la Departamentul de Justiție să acționeze, „demonii”^{[\[235\]](#)}, din spatele „celei mai detestabile serii de crime comise vreodată în această țară” aveau să scape de justiție.

=====

În timp ce tribul aștepta ca guvernul federal să răspundă, Mollie trăia cu teamă, știind că ea era – cel mai probabil – următoarea țintă a aparentului complot pentru eliminarea familiei din care făcea parte. Ea nu putea uita noaptea în care, cu câteva luni înainte de explozie, auzise un zgomot în afara casei, în timp ce stătea în pat alături de Ernest. Cineva se urcase în mașina lor. Ernest o liniștise pe Mollie, șoptind: „Nu te mișcă”^{[\[236\]](#)}, în timp ce tâlharii se îndepărtau gălăgioși în mașina furată.

Mollie împreună cu surorile ei (de la stânga la dreapta): Rita, Anna, Mollie și Minnie

Când avusese loc explozia, Hale fusese plecat în Texas, dar la venire merse să vadă resturile carbonizate ale casei, care păreau niște ruine rămase

în urma unui război – „un monument oribil”^{[\(237\)](#)}, după cum spunea un anchetator.

Hale i-a promis lui Mollie că avea să răzbune într-un fel sau altul săngele familiei ei. Când Hale a auzit că o bandă de proscriși – probabil aceeași bandă responsabilă pentru instaurarea acelui Regim de Teroare – plănuia să jefuiască un proprietar de magazin care păstra diamante într-un seif, s-a ocupat de problemă pe cont propriu. Hale l-a pus în gardă pe proprietarul magazinului, care rămase la pândă. Desigur, în noaptea aceea proprietarul i-a văzut pe intruși intrând prin efracție și l-a împușcat pe unul dintre ei cu pușca sa cu o singură țeavă, de calibrul 12. După ce au fugit ceilalți tâlhari, autoritațile s-au dus să-l inspecteze pe bărbatul mort și au văzut dinții frontali din aur ai acestuia. Era Asa Kirby, asociatul lui Henry Grammer.

Într-o zi, păsunile lui Hale au fost incendiate, focul întinzându-se pe kilometri întregi. Pământul înnegrit era presărat cu stârvuri de bovine. Lui Mollie, chiar și Regele din Osage Hills i se părea vulnerabil, aşa că, după ce urmărise atât timp să facă dreptate, ea se retrase în spatele ușilor închise și ferestrelor cu obloanele trase ale casei sale. Încetă să mai primească oaspeți sau să mai meargă la biserică, de parcă acele crime îi zdruncinaseră până și credința în Dumnezeu. Printre localnicii din district circula zvonul că ea s-ar fi încuiat de frică să nu-și piardă mintile sau că mintea ei era deja afectată din cauza încordării. De asemenea, diabetul ei părea să se agraveze. Biroul Afacerilor Indiene primi din partea cuiva care o cunoștea pe Mollie o înștiințare în care se menționa: „Starea ei de sănătate e din ce în ce mai proastă și nu pare să mai aibă mult de trăit”^{[\(238\)](#)}. Mistuită de frica permanentă și de boala ei, își încredință cel de-al treilea copil, Anna, unei rude care putea să o crească.

Timpul părea să se scurgă încet. Există puține dovezi legate de viața lui Mollie în această perioadă. Nicio înregistrare despre cum se simțise

Mollie atunci când agenții Biroului de Investigații – o ramură obscură a Departamentului de Justiție, care, în 1935, avea să fie redenumită Biroul Federal de Investigații – sosiseră în sfârșit în oraș. Nicio înregistrare despre ce părere avea ea despre medici precum frații Shoun, care în mod constant veneau și plecau, injectându-i ceea ce ei pretindea a fi un nou medicament minune: insulina. Era ca și cum, după ce fusese forțată să joace un rol tragic, și-ar fi primit porția ei de dreptate din partea istoriei.

Apoi, la sfârșitul anului 1925, preotul local a primit un mesaj secret de la Mollie. Viața ei, i-a mărturisit ea, era în pericol. Un agent de la Biroul Afacerilor Indiene a primit în scurt timp un alt raport: Mollie nu era pe moarte din cauza diabetului zaharat. Si ea fusese otrăvită.

PARTEA A II-A

OMUL DOVEZILOR

O conpirație este tot ceea ce nu este viața obișnuită. Este jocul celor din interior, rece, sigur, netulburat, la care noi nu avem acces niciodată. Noi suntem cei fragili, inocenții, care încercăm să dăm un sens aproximativ vieții noastre zbuciumate de zi cu zi. Conspiratorii au o logică și o îndrăzneală pe care noi nu le putem înțelege. Toate conpirațiile sunt de fapt aceeași poveste tensionată a oamenilor care găsesc coerentă într-un act criminal.

DON DELILLO, *Balanța*

8

Departamentul moravuri

Într-o zi din vara anului 1925, Tom White, agentul special responsabil de sediul Biroului de Investigații din Houston, a primit un ordin urgent^{239} de la sediul central din Washington, D.C. Noul șef, J. Edgar Hoover, a cerut să stea de vorbă cu el fără întârziere – între patru ochi. White își făcu rapid bagajele. Hoover ceruse ca personalul să poarte costume de culoare închisă, cravate sobre și pantofi negri perfect lustruiți. Voia ca fiecare dintre agenții săi să se încadreze într-un anumit tipar, specific american – să fie caucasian, pedant, profesionist.

În fiecare zi, Hoover părea să emită o nouă directivă – un nou „SĂ NU” – aşa că White își-a pus pe cap pălăria lui mare de cowboy cu un aer de sfidare.

Și-a luat rămas-bun de la soție și de la cei doi fii și s-a urcat într-un tren, aşa cum făcuse cu ani de zile în urmă, când fusese detectiv la Căile Ferate, călătorind de la o stație la alta pe urmele infractorilor. Acum nu urmărea pe nimeni în afară de propria soartă. Când ajunse în capitala națiunii, își croi drum prin învălmășeala de zgomote și lumini până la sediul central al Biroului. I se spusese că Hoover avea un „mesaj important” pentru el, dar nu avea idee despre ce era vorba. White era un om al legii de modă veche. Făcuse parte din Organizația Texas Rangers pe la începutul secolului și își petrecuse o mare parte din viață străbătând călare frontieră de sud-vest cu o pușcă Winchester sau un revolver cu mâner de sidef în mână, urmărind criminali, fugari și spărgători. Măsurând 1,93 m înălțime, White avea membrele musculoase și calmul nefiresc al unui pistolar. Chiar și atunci când era îmbrăcat într-un costum sobru, ca un agent de vânzări, părea să fi apărut dintr-o eră legendară. Cățiva ani mai târziu, un agent al

Biroului, care lucrase pentru White, a scris că acesta „se temea de Dumnezeu la fel ca marii eroi ce apăraseră Alamo”^[240], adăugând: „Era impresionant la prima vedere, cu pălăria lui Stetson din piele de căprioară și la fel de drept ca un fir cu plumb. Avea un mers maiestuos, la fel de ușor și de silentios ca al unei pisici. Vorbea aşa cum arăta și cum trăgea cu arma – direct la țintă. Impunea cel mai adânc respect și băga în sperieți tinerii ca mine, din est, care ne uitam la el cu un amestec de respect și de teamă, deși dacă cineva ar fi privit destul de intens în ochii lui cenușii ca oțelul, ar fi zărit o licărire de bunătate și înțelegere”.

Tom White

White s-a alăturat Biroului de Investigații în 1917. Intenționase să se înroleze în armată, pentru a lupta în Primul Război Mondial, dar fusese respins din cauza unei intervenții chirurgicale recente.

Devenind agent special putea să-și servească țara, spunea el. Dar asta era doar unul dintre motivele care-l făcuseră să aleagă această cale. Adevărul era că White știa foarte bine că tribul vechilor polițiști de frontieră – din care făcea și el parte – era pe cale de dispariție. Deși nu avea încă 40 de ani, era în pericol să devină o relicvă într-un spectacol ambulant al Vestului Sălbatic – în viață, dar mort.

Președintele Theodore Roosevelt crease Biroul în 1908, sperând să poată umple golul din poliția federală. (Din cauza opoziției prelungite față de crearea unei forțe naționale de poliție, procurorul general al lui Roosevelt actionase fără aprobare legislativă, ceea ce l-a făcut pe un congresman să eticheteze noua organizație drept „un bastard biocratic”^[241]) Atunci când White s-a alăturat Biroului, acesta avea numai câteva sute de agenți și doar câteva filiale. Jurisdicția sa asupra diferitelor tipuri de infracțiuni era limitată, iar agenții se ocupau cu tot felul de cazuri: investigau încălcări ale normelor antitrust și bancare, transportul interstatal de mașini furate, contraceptive, filme cu meciuri de box și cărți obscene, evadări ale prizonierilor federali și crime comise în rezervațiile indiene. Ca și alți agenți, White trebuia să fie strict un culegător de probe.

„Pe vremea aceea nu aveam puterea de a face arestări”^[242], își amintea White mai târziu. De asemenea, agenții nu erau autorizați să poarte arme. White văzuse o mulțime de polițiști uciși la frontieră și, deși nu vorbea prea mult despre asta, acele decese aproape că l-au făcut să-și abandoneze meseria. Nu voia să părăsească această lume pentru o glorie postumă. Mort însemna mort. Prin urmare, atunci când biroul îl însărcina cu o misiune periculoasă, ascundea uneori un revolver în centură. La naiba cu poruncile care încep cu „SĂ NU”.

Fratele lui mai mic, J.C. „Doc” White, era, de asemenea, un fost polițist de frontieră texan care se alăturase Biroului. Un bărbat aspru și morocănos, bețiv notoriu, care purta adesea un revolver cu mâner de os, acesta își luase și alte măsuri de precauție, ținând un cuțit ascuns în carâmbul cizmei sale de piele. Doc White era mai nesăbuit decât Tom – „dur și în stare de orice”^[243], după cum îl descria o rudă. Frații White făceau parte dintr-un contingent mic de polițiști de frontieră, cunoscuți în interiorul Biroului drept Cowboys.

Tom White nu avea nicio pregătire oficială ca ofițer de poliție și se străduia să-și însușească noile metode științifice, precum decodarea amprentelor digitale, cu toate curbele și spiralele lor complicate. Cu toate acestea, el susținuse respectarea legii încă din tinerete și își perfecționase abilitățile ca anchetator – capacitatea de a discerne anumite tipare de bază și de a transforma o învălmășeală de evenimente într-o narativă clară și coerentă. În ciuda sensibilității sale la pericol, experimentase schimburi sălbaticice de focuri, dar spre deosebire de fratele lui, Doc – care, după spusele unui agent, avea o „carieră ciuruită de gloanțe”^[244] –, Tom avea un obicei aproape pervers de a *nu* dori să tragă și era mândru de faptul că nu omorâse niciodată pe nimeni. Era ca și cum s-ar fi temut de propriile instințe întunecate. Există o linie foarte subțire, simțea, între un om bun și unul rău. Tom White îi văzuse pe mulți dintre colegii săi de la Birou trecând acea linie. În timpul administrației Harding^[245], la începutul anilor 1920, Departamentul de Justiție fusese ticsit cu acoliți politici și funcționari lipsiți de scrupule, printre care șeful biroului: William Burns, infamul detectiv privat. După ce a fost numit director, în 1921, Burns „ocolise” legile și angajase agenți escroci, inclusiv un om de încredere, care se ocupa de protecția și grațierea membrilor lumii interlope. Departamentul de Justiție devenise cunoscut drept Departamentul de Moravuri Ușoare. În 1924, după ce o comisie a Congresului a dezvăluit faptul că baronul petrolului Harry Sinclair îl mituise pe ministrul de interne, Albert Fall, pentru a fora în rezerva federală de petrol Teapot Dome – denumire care avea să fie asociată pentru totdeauna cu scandalul –, ancheta care a urmat a demonstrat doar cât de putred era sistemul judiciar în Statele Unite.

Când Congresul a început să cerceteze Departamentul de Justiție, Burns și procurorul general și-au folosit toată puterea și toate

instrumentele de aplicare a legii, urmărind contracararea anchetei și obstrucționarea justiției. Membrii Congresului erau urmăriți. Birourile lor erau sparte și telefoanele ascultate. Un senator a denunțat diferitele „conspirații ilegale, dejucări de planuri, spionaj, capcane, utilizări ale dictografului”, care erau folosite nu pentru a „descoperi și ancheta infracțiuni, ci... pentru a proteja profitorii, pe cei care luau mită și persoanele favorizate”.^{[\[246\]](#)}

În vara anului 1924, succesorul lui Harding, Calvin Coolidge, scăpase deja de Burns și numise un nou procuror general, Harlan Fiske Stone. Data fiind dezvoltarea țării și abundența de legi federale, Stone a ajuns la concluzia că o forță de poliție națională era indispensabilă, dar pentru a-și satisface această necesitate, Biroul trebuia să fie transformat de la cel mai înalt nivel până la ultimul.

Spre surprinderea multora dintre criticii departamentului, Stone l-a selectat pe J. Edgar Hoover, directorul adjunct de 29 de ani al biroului, pentru funcția de director interimar, în timp ce căuta un înlocuitor permanent. Deși Hoover evitase pata scandalului Teapot Dome, el supraveghease divizia de agenți necinstiti ai biroului, care îi spionau pe unii indivizi doar din cauza convingerilor lor politice. De asemenea, Hoover nu fusese niciodată detectiv. Nu fusese niciodată implicat într-un schimb de focuri și nici nu făcuse vreo arestare. Bunicul și tatăl său, care erau decedați, lucraseră pentru guvernul federal, iar Hoover, care încă mai locuia cu mama sa, era o creație a birocrației – cu toate bârfele, cu jargonul ei, cu înțelegările ei secrete, cu războaiele ei fără vârsare de sânge, dar incorecte și teritoriale.

Dorindu-și cu încercare directoratul ca o modalitate de a-și construi propriul imperiu biocratic, Hoover i-a ascuns lui Stone amploarea rolului său în operațiunile de supraveghere internă și a promis să desființeze divizia de informații. El a

implementat zelos reformele cerute de Stone, care anticipau propria sa dorință de a transforma Biroul într-o forță modernă. Într-un memoriu, Hoover l-a informat pe Stone că începuse să cerceteze dosarele personalului pentru a-i identifica pe agenții incompetenți sau coruși care trebuiau concediați. Hoover i-a spus lui Stone, de asemenea, că la dorința acestuia, el ridicase ștacheta în privința calificărilor noilor agenți, cerându-le acestora să aibă o anumită pregătire juridică sau cunoștințe de contabilitate. „Toate eforturile necesare vor fi depuse de către angajații Biroului pentru a consolida moralitatea și pentru a îndeplini întocmai politicile dumneavoastră”^[247], scria Hoover.

În decembrie 1924, Stone i-a oferit lui Hoover postul după care acesta Tânja. Hoover a remodelat rapid biroul, transformându-l într-o adevărată forță monolică – una pe care, în timpul domniei sale de aproape 50 de ani ca director, avea să o folosească nu doar pentru a combate infracționalitatea, ci și pentru a comite abuzuri flagrante de putere.

—virtual-project—

Hoover îi încredințase deja lui White misiunea de a investiga unul dintre primele cazuri de corupție din poliție, care trebuia cercetat în urma scandalului Teapot Dome. White preluă cazul în timp ce îndeplinea funcția de director al penitenciarului federal din Atlanta, unde conducea o operațiune sub acoperire pentru prinderea unor funcționari care, în schimbul mitei, acordau deținuților condiții de viață mult mai bune și eliberări anticipate. Într-o zi, în timpul anchetei, White dădu peste niște gardieni care luaseră la pumni doi prizonieri. White îi amenință pe aceștia cu condecorarea dacă aveau să mai abuzeze vreodată de un deținut. După această întâmplare, unul dintre prizonieri a cerut permisiunea de a vorbi cu White în particular. În semn de recunoștință, deținutul i-a arătat lui White o Biblie, apoi a început să frece ușor cu un amestec de iod și apă pagina albă. Ca prin magie, cuvintele

au început să apară. Scrise cu cerneală invizibilă, şiragul de litere dezvălui adresa la care se ascundea un spărgător de bănci care evadase din închisoare înainte ca White să fie numit director. Mesajul secret a ajutat la capturarea spărgătorului de bănci. Între timp, alți deținuți au început să divulge informații care i-au permis lui White să descopere ceea ce era descris drept un sistem de „favoritism și imunitate pentru milionari”^{[\(248\)](#)}. White a adunat suficiente dovezi pentru a-l condamna pe fostul director, care a devenit deținutul cu numărul 24207 în același penitenciar pe care-l condusese. Un oficial al Biroului care a vizitat închisoarea a scris într-un raport: „Am rămas foarte surprins de sentimentul existent printre deținuți în raport cu acțiunile și comportamentul lui Tom White. Se pare că există un sentiment general de satisfacție și încredere știind că de acum încolo vor avea parte de un tratament corect”^{[\(249\)](#)}.

După anchetă, Hoover i-a trimis o scrisoare elogioasă lui White, în care îi scria: „Ai adus cinste și onoare nu numai ție însuți, dar și serviciului pe care îl prețuim mai presus de orice”^{[\(250\)](#)}.

White a ajuns la sediul central, care era situat pe vremea aceea în două etaje închiriate într-o clădire aflată la intersecția străzilor K Street și Vermont Avenue.

Hoover făcuse curățenie, destituind din Birou mai mulți polițiști de frontieră, iar în timp ce White se îndrepta spre biroul lui Hoover, el putea vedea noua generație de agenți federali – niște băieți de colegiu care băteau la mașina de scris mai repede decât trăgeau cu arma. Veteranii îi ironizau numindu-i „Cercetași” cu „platfus și instruire de colegiu”, iar acest lucru nu era complet neadevărat. După cum a recunoscut mai târziu un agent, „Eram o grămadă de novici care habar nu aveau ce trebuiau să facă”^{[\(251\)](#)}.

White a fost condus în biroul îmaculat al lui Hoover, în fața unei impunătoare mese de scris. Pe

un perete era o hartă cu filialele teritoriale ale Biroului Federal. Și acolo, în fața lui White, se afla șeful Biroului în persoană. Hoover era pe atunci foarte Tânăr și suplu. Într-o fotografie făcută cu câteva luni înainte, el poartă un elegant costum negru. Are părul des și ondulat, maxilarul este încleștat, ferm, iar buzele, strânse. Ochii lui căprui și vigilenți par să privească atent, ca și cum el ar fi cel care se uită prin obiectivul aparatului de fotografiat.

Hoover la Biroul de Investigații, în decembrie 1924

White și pălăria sa de cowboy apăruseră deasupra micuțului Hoover, care era atât de sensibil când venea vorba de statura sa modestă încât rareori promova agenți mai înalți la sediul central. Mai târziu și-a instalat un podium în spatele biroului, ca să pară mai înalt. Dacă Hoover a fost intimidat la vederea acestui impunător texan, nu a lăsat să se vadă acest lucru: i-a spus lui White că trebuia să discute cu el despre o chestiune extrem de urgentă. Era vorba despre crimele din Osage County. White știa că acest caz senzațional era una dintre primele investigații majore de omucidere ale Biroului, dar nu era familiarizat cu detaliile sale, aşa că l-a ascultat pe Hoover care i-a expus situația în

răbufniri sacadate – o strategie pe care Hoover și-o perfecționase în tinerețe pentru a-și învinge bâlbâială gravă de care suferea pe atunci.

În primăvara anului 1923, după ce Consiliul Tribal Osage a aprobat rezoluția care solicita ajutorul Departamentului de Justiție, directorul din vremea aceea, Burns, a trimis un agent al Biroului pentru a investiga cel puțin 24 de crime – până în momentul acela – comise împotriva indienilor Osage. Agentul petrecuse câteva săptămâni în districtul Osage înainte de a trage concluzia că „orice continuare a anchetei este inutilă”^[252]. Și alți agenți au fost ulterior trimiși să investigheze, dar fără niciun rezultat. Indienii Osage fuseseră obligați să finanțeze o parte a anchetei federale cu banii lor – o sumă care a atins în cele din urmă 20.000 de dolari, echivalentul de astăzi a 300.000 de dolari. În ciuda acestor cheltuieli, după preluarea conducerii Biroului, Hoover decisese să abandoneze cazul și să-l lase în seama autorităților statului, pentru a scăpa de responsabilitate în cazul unui eșec. Agentul FBI care răspundea de filiala din Oklahoma îl asigurase pe Hoover că transferul putea fi făcut fără niciun „comentariu nefavorabil”^[253] al presei. Însă asta se întâmpla înainte ca Biroul – adică Biroul lui Hoover – să aibă mâinile pătate de sânge. Cu câteva luni înainte, agenții îl convinseră pe noul guvernator al Oklahomei să-l elibereze pe tâlharul Blackie Thompson, care fusese capturat și condamnat pentru jaf bancar, astfel încât acesta să poată lucra sub acoperire pentru Birou pentru a aduna probe cu privire la crimele din districtul Osage. În rapoartele de teren, agenții notau emoționați că „omul sub acoperire”^[254], începuse să lucreze printre „escrocii de pe terenurile petroliere pentru a obține dovada pe care ne-a promis-o”. Agenții declarau: „Așteptăm rezultate spectaculoase”^[255].

Dar în timp ce agenții trebuiau să-l supravegheze îndeaproape pe Blackie, aceștia l-au pierdut în

Osage Hills. El a jefuit apoi o bancă și a ucis un ofițer de poliție. A fost nevoie de câteva luni de zile pentru ca autoritățile să-l prindă și, după cum a remarcat Hoover, „mai mulți ofițeri au fost nevoiți să-și riște viețile pentru a corecta această greșeală”^{[\(256\)](#)}.

Până atunci, Hoover reușise să păstreze rolul Biroului în această afacere departe de ochii presei. Dar în spatele scenei exista un scandal politic care lăua amploare.

Procurorul general al statului îi trimisese lui Hoover o telegramă prin care încrinca Biroul, considerându-l „responsabil pentru eșecul”^{[\(257\)](#)} investigației. John Palmer, bine-cunoscutul avocat al tribului Osage, i-a trimis o scrisoare plină de acuzații lui Charles Curtis, senatorul de Kansas, insinuând că investigația Biroului fusese pătată de corupție: „Mă alătur convingerii generale că acești criminali au fost suficient de vicleni și capabili – din punct de vedere politic și financiar – să determine înlăturarea sau transferul ofițerilor onești și capabili, și, de asemenea, să-i calmeze pe oficialii necinstiti a căror datorie era și este să-i vâneze pe autorii acestor crime abominabile”^{[\(258\)](#)}.

Comstock, avocatul din Oklahoma care fusese tutorele mai multor indieni Osage, îl informase personal pe senatorul Curtis despre eșecul catastrofal al Biroului.

Atunci când Hoover s-a întâlnit cu White, puterea sa ca lider era fragilă, el confruntându-se brusc tocmai cu acel lucru pe care făcuse tot posibilul să-l evite de când devenise director: un scandal. Situația din Oklahoma era în opinia lui Hoover „acută și delicată”^{[\(259\)](#)}. Chiar și o abatere minoră – la atât de puțin timp după Teapot Dome – îi putea încheia cariera. Cu numai câteva săptămâni în urmă, el le trimisese un memoriu „confidențial” lui White și altor agenți speciali, precizând: „Acest Birou nu își poate permite să fie implicat într-un scandal public”^{[\(260\)](#)}.

În timp ce White îl asculta pe Hoover, deveni evident de ce fusese chemat. Hoover voia ca White – unul dintre puținii săi agenți cu experiență, un Cowboy – să rezolve cazul crimelor Osage, în acest mod protejând funcția lui Hoover.

„Vreau ca tu să conduci investigațiile”⁽²⁶¹⁾, a spus Hoover. El i-a ordonat lui White să plece la Oklahoma City și să preia comanda acelei filiale. Mai târziu, Hoover i-a explicat lui White că, din cauza numărului mare de fărădelegi comise în regiune, la filiala din Oklahoma a Biroului „este, probabil, mai mult de lucru decât în oricare altă filială din țară și, în consecință, trebuie condusă de un anchetator competent și experimentat, unul care să se poată impune”⁽²⁶²⁾.

White știa că mutarea în Oklahoma avea să fie o povară pentru familia lui. Dar el a înțeles miza misiunii și i-a spus lui Hoover: „Sunt suficient de uman și de ambicioz pentru a accepta această misiune”⁽²⁶³⁾.

White știa sigur ce urma să se întâmple dacă ar fi dat greș: foștii agenți care se ocupaseră de acest caz fuseseră transferați la avanposturi îndepărtate sau dați afară din Birou. Hoover spuse: „Nu poate fi acceptată nicio scuză în caz de... eșec”⁽²⁶⁴⁾.

De asemenea, White era conștient și de faptul că mai mulți dintre cei care încercaseră să-i prindă pe criminali fuseseră uciși. Când White a ieșit din biroul lui Hoover era deja vizat.

9

Cowboy-i sub acoperire

După preluarea filialei FBI din Oklahoma City, în iulie 1925, White a cercetat dosarele voluminoase deținute de Birou privind uciderea indienilor Osage – dosare care se adunaseră în ultimii doi ani. De multe ori, cazurile de crimă care nu sunt rezolvate rapid nu mai sunt rezolvate niciodată. Dovezile se pierd; amintirile se estompează. Mai mult de patru ani trecuseră de la uciderea Annei Brown și a lui Charles Whitehorn, și adesea singura modalitate de a da de capăt unor astfel de cazuri este de a găsi un indiciu trecut cu vederea și rămas din întâmplare în arhiva înregistrărilor inițiale.

Dosarele cazurilor de crimă din districtul Osage conțineau istorie în forma sa cea mai pură: date acumulate de-a valma, fără nicio cronologie sau descriere, ca un roman ale cărui pagini nu erau puse în ordine. White cercetă cu atenție această dezordine, căutând un indiciu ascuns. Deși pe frontieră fusese de atâtea ori martorul unor morți violente, brutalitatea descrisă detaliat în acele rapoarte era uluitoare. Un agent scrisese despre dinamitarea casei familiei Smith: „Cele două femei au murit pe loc, trupurile lor fiind parțial spulberate. Bucăți din carne lor au fost găsite mai târziu pe tencuiala unei case aflate la 90 de metri distanță”^{265}.

Agenții care se ocupaseră de caz se concentraseră pe cele șase cazuri care păreau să aibă cele mai mari șanse de a fi rezolvate: moartea Ritei Smith, a soțului ei, Bill Smith, și a servitoarei lor, Nettie Brookshire, în urma dinamitării casei, și împușcarea mortală a celor trei indieni Osage: Anna Brown, Henry Roan și Charles Whitehorn.

White făcu mari eforturi încercând să găsească eventuale legături între toate cele 24 de crime, dar câteva lucruri erau evidente: bogații indieni Osage fuseseră ținta atacurilor, iar trei dintre victime, Anna

Brown, Rita Smith și mama lor, Lizzie, aveau o legătură de sânge. În mod surprinzător, agenții nu vorbiseră cu fiica lui Lizzie care supraviețuise, Mollie Burkhart. Anchetațorii erau învățați să vadă lumea prin ochii celorlalți. Dar cum putea White să înțeleagă ce văzuse această femeie care, după ce se născuse într-un wigwam, în preria sălbatică, fusese catapultată spre avere pentru a fi apoi terorizată, atunci când familia ei și alți indieni Osage au început să fie uciși pe rând, unul câte unul? Dosarele ofereau câteva observații despre viața lui Mollie, menționând doar că era bolnavă de diabet zaharat și că se izolase în propria casă.

Câteva detalii din dosare păreau destul de grăitoare. Criminalii în serie au tendința de a adera cu strictețe la o rutină, însă crimele asupra indienilor Osage fuseseră comise prin diverse metode, ceea ce era derulant. Nu exista nicio semnătură. Acest lucru, pe lângă faptul că diferitele cadavre fuseseră descoperite în diferite părți ale statului și ale țării, sugera că aceste crime nu erau opera unui singur criminal. În schimb, cel care se afla în spatele crimelor trebuia să fi avut oameni plătiți. Natura acestora oferea, de asemenea, un indiciu privind creierul acțiunii: persoana nu era un criminal impulsiv, ci un specialist în intrigi, suficient de intelligent pentru a înțelege cum funcționau substanțele toxice și pentru a planui totul în detaliu, cu scopul de a-și duce la îndeplinire viziunea diabolică.

Anumite detalii din dosare păreau să ofere câteva indicii. Dar, după o inspecție mai amănunțită, informațiile duceau invariabil înapoi la aceleași surse dubioase: detectivi particulari și polițiști locali, ale căror opinii se bazau mai mult pe zvonuri. Având în vedere că fenomenul corupției părea să fi pătruns în fiecare instituție din districtul Osage, aceste surse puteau răspândi intenționat zvonuri false cu scopul de a ascunde adevărata conspirație. White și-a dat seama că problema principală cu investigațiile anterioare nu fusese

faptul că agenții nu reușiseră să descopere nicio pistă, ci faptul că existau *prea multe* piste. Agenții urmău un timp o pistă, apoi o abandonau, pur și simplu, sau nu reușeau să o confirme și să demonstreze în mod concluziv că nu era temeinică. Chiar și atunci când agenții păreau să se îndrepte pe drumul cel bun, nu reușeau să facă rost de nicio dovadă admisibilă în instanță. Străduindu-se să fie un om al legii moderne, care se baza pe dovezi, White a fost nevoit să învețe multe tehnici noi, dar cea mai utilă a fost o tehnică mereu valabilă: să separe metodic, la rece, zvonurile de faptele pe care le putea dovedi. Nu voia să spânzure un om doar pentru că își construise în minte o poveste seducătoare. Și după ani întregi de bâjbâielni și investigații posibil trucate în cazul crimelor din ținutul Osage, White trebuia să eliminate indiciile false și să construiască o narativă incontestabilă, bazată pe ceea ce el numea un „lanț neîntrerupt de dovezi”^{[\[266\]](#)}.

—————

White a preferat să investigheze cazurile singur, dar ținând cont de numărul de crime și de piste pe care le avea de urmat, și-a dat seama că trebuia să alcătuiască o echipă. Cu toate acestea, nici măcar o echipă nu avea cum să depășească unul dintre principalele obstacole întâlnite de anchetatorii anteriori: refuzul martorilor de a coopera din cauza prejudecăților, a corupției sau, după cum spunea un agent, „din cauza fricii aproape universale de a fi lichidat”^{[\[267\]](#)}.

Astfel, White a decis să fie imaginea publică a investigației, în timp ce majoritatea agenților aveau să lucreze sub acoperire. Hoover i-a promis: „Voi repartiza câțiva oameni îmi vei cere”^{[\[268\]](#)}. Recunoscând limitele băieților săi de colegiu, Hoover păstrase pe statul de plată câțiva alți Cowboy de rezervă, printre care se număra și fratele lui White, Doc. Acești agenți^{[\[269\]](#)} încă mai învățau tehnici folosite în investigații și cum să-și redacteze rapoartele la o

mașină de scris. Dar White a decis că acești oameni erau singurii candidați care puteau duce la îndeplinire o astfel de misiune. Ei urmău să se infiltreze în ținutul acela sălbatic, să se ocupe de proscriși, să-i urmărească pe suspecți, să meargă zile întregi fără să doarmă, să-și mențină acoperirea chiar dacă erau amenințați și să mânuiască arme mortale dacă era necesar.

White a început să formeze o echipă de Cowboy, dar nu l-a inclus și pe Doc: de când fusese polițist de frontieră, el și fratele lui evitaseră să lucreze la aceleași cazuri pentru a-și proteja familia, care ar fi rămas fără niciun sprijin în caz că ar fi pierdut doi membri dintr-odată.

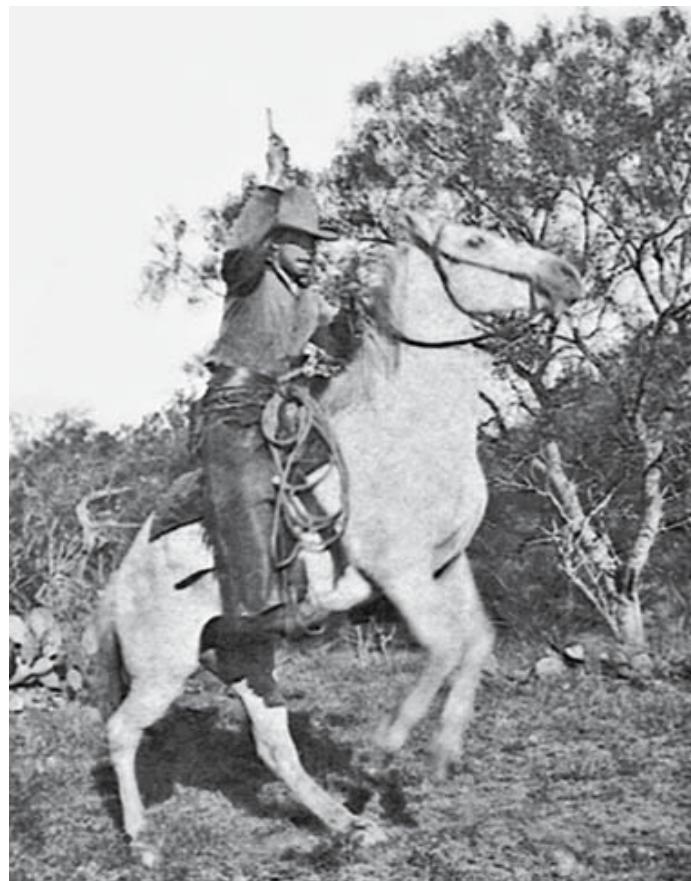
White a recrutat mai întâi un fost șerif din New Mexico^[270] care, la 56 de ani, a devenit cel mai vârstnic membru al echipei. Deși rezervat din cauza timidității sale excesive, șeriful era adept al misiunilor sub acoperire, asumându-și identități false și pretenzând a fi orice – de la hoț de vite la falsificator. White a cooptat apoi^[271] un fost polițist de frontieră texan, îndesat, guraliv și blond, care, potrivit unui superior, era cel mai potrivit pentru situații extreme, „pentru orice pericol”^[272]. În plus, White a luat în echipă și un agent sub acoperire cu experiență, care arăta mai degrabă ca un agent de asigurări – probabil pentru că aceasta fusese profesia lui anteroară^[273].

Un singur agent care participase la ancheta anteroară, a decis White, putea fi păstrat în echipă: John Burger. Acesta cunoștea foarte bine cazurile – de la suspecți până la probele existente – și dezvoltase o rețea extinsă de informatori, care includea mulți bandiți. Deoarece Burger era deja bine cunoscut în districtul Osage, el avea să lucreze direct cu White.

La fel și un alt agent, Frank Smith, un texan care își enumerase interesele astfel: „Antrenament cu pușca și pistolul – Vânătoare animale mari – Pescuit – Alpinism – Aventuri – Urmărire oameni”^[274]. În

biroul lui Hoover, Smith era considerat unul dintre „agenții needucați de modă veche”^{[\[275\]](#)}.

În cele din urmă, White l-a racolat pe remarcabilul John Wren. Pe vremuri spion pentru liderii revoluționari din Mexic, Wren era o adevărată raritate în Birou: un amerindian (foarte probabil, era singurul amerindian). Wren era pe jumătate indian Ute – un trib care a înflorit pe teritoriul care astăzi aparține statelor Colorado și Utah – și avea o mustață răsucită și ochii negri. Era un detectiv talentat, dar fusese recent exclus din Birou pentru că nu întocmise niște rapoarte și nu se conformase ordinelor. Un agent special care-l cunoștea a spus cu exasperare despre Wren: „Este extrem de talentat când este vorba de a investiga anumite cazuri, iar o parte din munca sa poate fi descrisă drept genială. Dar ce rost mai au atâtea nopți și zile de muncă grea la datorie dacă rezultatele nu sunt cuprinse în rapoartele scrise? El are toate informațiile în cap, dar nu le trece pe hârtie”^{[\[276\]](#)}.

Din echipa lui White făcea parte și un fost polițist de frontieră texan, despre care se spunea că era potrivit „pentru orice pericol”.

În martie 1925, Hoover l-a repus în funcție pe Wren, dar numai după ce l-a avertizat: „Dacă nu te vei ridica la înălțimea standardelor care sunt acum în vigoare în cadrul acestui Birou, voi fi obligat să îți solicit demisia”^{[\[277\]](#)}.

White știa că Wren avea să contribuie cu un punct de vedere esențial în echipă. Unii dintre agenții care se ocupaseră înainte de caz, inclusiv Burger, dăduseră doavadă de acea prejudecată comună față de tribul Osage, care era pe atunci un lucru obișnuit. Într-un raport comun, Burger și un alt agent declaraseră: „Indienii, în general, sunt lenesi, patetici, lași și risipitori”^{[\[278\]](#)}, iar colegul lui Burger a insistat că singura modalitate de a-i face pe „oricare dintre acești indieni Osage încăpățânați și desfrânați să vorbească și să spună ceea ce știu este

să li se taie alocațiile... și, dacă este necesar, să fie aruncați în închisoare”^{[\(279\)](#)}.

Acest gen de dispreț a adâncit lipsa de încredere a indienilor Osage în agenții federali și a împiedicat ancheta. Dar Wren, care s-a referit la el însuși ca fiind unul dintre „curajoșii” lui Hoover, se ocupase cu pricepere de multe cazuri delicate din rezervație.

White îi transmise lui Hoover ce oameni voia în echipă, iar cei care nu erau deja repartizați la biroul din Oklahoma au primit ordine urgente, codificate, de la sediul central: „ACȚIONAȚI IMEDIAT SUB ACOPERIRE. RAPORTAȚI AGENTULUI-ŞEF TOM WHITE”^{[\(280\)](#)}. Odată ce echipa a fost completă, White și-a luat pușca și a pornit spre Osage County – încă un călător al cețurilor.

10

Eliminând imposibilul

Unul după altul, agenții s-au strecurat în districtul Osage. Fostul șerif a sosit deghizat într-un văcar vârstnic și tăcut din Texas.^{281}. Apoi a apărut și fostul polițist texan de frontieră cel vorbăreț, prezentându-se drept fermier. Nu după mult timp, agentul de asigurări de odinioară a deschis o afacere în centrul Fairfaxului, vânzând polițe autentice. În cele din urmă, agentul Wren a ajuns în oraș, pretinzând a fi un vraci indian care își căuta rudele.^{282}.

White își sfătuise oamenii să aleagă identități simple, astfel încât să nu se trădeze. Cei doi agenți care acționau drept crescători de vite au intrat în scurt timp în grațile lui William Hale, care i-a luat drept cowboy texani, prezentându-i celor mai importanți locuitori ai orașului. Agentul de asigurări a trecut pe la casele unor suspecți, sub pretextul politicilor privind vânătoarea cu șoimi. Agentul Wren a făcut și el câteva incursiuni, participând la diverse adunări tribale și culegând informații de la indienii Osage care de altfel nu ar fi vorbit cu un om al legii alb. „Wren trăise printre indieni... și a reușit să se integreze printre ei de minune”, i-a spus White lui Hoover, adăugând că oamenii lui sub acoperire păreau să fie în măsură să „suporte rigoarea acelei vieți”.^{283}

A fost greu pentru White să decidă de unde să înceapă ancheta. Informațiile înregistrate în urma anchetei medicului legist la moartea Annei Brown dispăruseră în mod misterios.

„Biroul meu a fost spart și probele au dispărut”^{284}, a spus judecătorul de pace din Fairfax.

Practic, nicio probă de la diversele scene ale crimelor nu fusese prezervată, dar în cazul Annei, antreprenorul de pompe funebre păstrase în secret un singur obiect: craniul ei. Cam de mărimea unui

pepene, tigva aceea goală era tulburător de ușoară în mâna cuiva, aerul suflând prin ea de parcă ar fi fost o cochilie decolorată de soare. White a examinat craniul și a văzut gaura din spate, pe unde intrase glonțul. El a ajuns la concluzia, la fel ca și ca anchetatorii din trecut, că glonțul provine dintr-un revolver de calibră mic – .32 sau poate .38. De asemenea, a observat ceva ciudat – faptul că nu exista niciun orificiu de ieșire în partea din față a craniului, ceea ce însemna că glonțul rămăsese în capul ei. Glonțul ar fi fost imposibil de ratat în timpul autopsiei. Cineva prezent la locul crimei – un conspirator sau chiar criminalul în persoană – reușise probabil să-l șterpelească. Judecătorul de pace a recunoscut că bănuise și el acest lucru la momentul anchetei. El a fost somat să răspundă: Era posibil ca doctorii David și James Shoun să fi sustras glonțul? „Nu știu”^{[\[285\]](#)}, a răspuns bărbatul.

Atunci când David Shoun a fost interogat, acesta a recunoscut că nu exista nicio rană de ieșire, dar a insistat asupra faptului că el și fratele său făcuseră o „investigație amănunțită”^{[\[286\]](#)} pentru a găsi glonțul. James Shoun protestă în mod similar. White era convins că o anumită persoană modificase scena crimei. Dar, având în vedere numărul de persoane prezente în timpul autopsiei – inclusiv polițiștii locali, cioclul și Mathis, proprietarul Companiei Big Hill Trading părea imposibil de spus cine era vinovatul.

~~virtus-project~~

Pentru a diferenția faptele reale conținute în dosarele FBI-ului de zvonuri, White a ales o abordare simplă, dar elegantă: avea să încerce metodic să coroboreze alibiul fiecărui suspect. Așa cum spunea famosul Sherlock Holmes, „Când ai eliminat imposibilul, ce rămâne, oricât de improbabil ar fi, trebuie să fie adevărul”^{[\[287\]](#)}.

White se baza pe agentul Burger, care trebuia să-l ghideze prin obscuritatea anchetei federale anterioare. Agentul Burger lucrase la caz timp de un

an și jumătate, iar în acest timp urmărise multe dintre aceleasi indicii ca și detectivii particulari angajați de Hale, de Mathis și de familia lui Mollie. Bazându-se pe descoperirile agentului Burger, White a fost în măsură să se pronunțe rapid în privința mai multor suspecți, inclusiv în privința fostului soț al Annei, Oda Brown. Alibiul acestuia – că era cu o altă femeie – fusese confirmat și a devenit clar că falsificatorul care îl implicase pe Brown fabricase de fapt acea poveste în speranța de a negocia cu procurorii pentru condiții mai bune de detenție. Analiza ulterioară a eliminat și alți suspecți, precum ticăloșii muncitorii petroliști care fuseseră indicați de către Harve Freas, șeriful demis.

White a explorat apoi zvonul că Rose Osage ar fi omorât-o pe Anna pentru că aceasta încercase să-i seducă iubitul, Joe Allen. (Rose și Joe erau acum căsătoriți.)

Agentul Burger

White află de declarația pe care detectivul particular Nr. 28 o obținuse de la femeia din tribul Kaw, conform căreia Rose îi mărturisise acesteia că era autoarea crimei. Într-un raport de teren, un agent FBI observa: „Este o chestiune cunoscută de toți... că Rose avea accese de furie și de gelozie, fiind capabilă de violență”.^[288]

Și șeful poliției din Fairfax, Mareșalul, le-a împărtășit agenților un detaliu tulburător: în jurul datei la care fusese ucisă Anna, el a găsit o pată neagră pe bancheta din spate a mașinii lui Rose. „Părea sânge”, a spus el. Agentul Burger l-a

informat pe White că-i adusese pe Rose Osage și pe Joe la biroul șerifului, pentru interogatoriu. Cei doi suspecți au fost plasați în camere separate și lăsați să fiarbă. Atunci când agentul Burger a interogat-o pe Rose, ea a insistat că nu avea nicio legătură cu uciderea Annei. „Nu m-am certat și nici nu m-am bătut cu Anna”^[289], a declarat ea. Agentul Burger l-a interogat apoi pe Joe, despre care a spus că era „foarte controlat, ursuz și răutăcios”^[290]. Un alt detectiv îl întrebase separat pe Joe: „Erai încurcat cu Annie?”^[291] „Nu am fost niciodată”, a răspuns el. Joe avea același alibi ca și Rose: în noaptea de 21 mai 1921, fuseseră împreună în Pawnee, la 27 de kilometri sud-vest de Gray Horse, și rămăseseră la o pensiune. Proprietarul pensiunii respective – care era unul dintre acele locuri efervescente ce de multe ori duhneau a sex și alcool de contrabandă – a confirmat spusele celor doi. Investigatorii au remarcat, totuși, că poveștile spuse de Rose și Joe erau aproape identice, cuvânt cu cuvânt, ca și cum cei doi le-ar fi repetat de mai multe ori.

Rose și Joe au fost eliberați, iar după aceea agentul Burger a căutat ajutorul unui informator – contrabandistul și traficantul de droguri Kelsie Morrison, care părea o sursă ideală de informații. Acesta fusese căsătorit pe vremuri cu o femeie din tribul Osage și era un apropiat al lui Rose și al altor suspecți. Dar înainte ca agentul Burger să-l poată recruta pe Morrison, el trebuia să-l găsească: Morrison fugise din districtul Osage după ce atacase un agent local al Biroului Prohibiției. Burger și alții agenți au făcut cercetări și au aflat că Morrison era în Dallas, Texas, unde luase numele Lloyd Miller. Agenții i-au întins o capcană. Au trimis o scrisoare recomandată la o căsuță poștală închiriată pe numele lui Miller, apoi l-au înhățat pe Morrison atunci când acesta a mers să o ridice. „L-am interogat pe «Lloyd Miller», care timp de aproximativ o oră a negat că ar fi fost Kelsie Morrison, dar în cele din urmă a recunoscut că era

el”^{292}, a raportat agentul Burger. Morrison, pe care agentul Burger l-a descris drept un „neobișnuit de viclean, nesăbuit și autoproclamat infractor”^{293}, îmbrăcat ca o cocotă în sala de dans. Înalt, cu o cicatrice rămasă de la un glonț, cu ochii mici și foarte agitat, acesta părea că mai avea puțin și-și dădea duhul de slab ce era – de aici și porecla sa, Slim^{294}. „Vorbește și fumează foarte mult”^{295}, nota agentul Burger într-un raport.

„Pare să adulmece mișcându-și ciudat buzele și nările, ca un iepure, aproape încontinuu, mai ales atunci când este surescitat.” Federalii au făcut o înțelegere cu Morrison: în schimbul anulării mandatului său de arestare pentru atac, acesta avea să lucreze ca informator în cazurile de crimă din Osage County. Agentul Burger a transmis la sediul central: „Acest aranjament este strict confidențial și nu va fi divulgat nimănui din afara acestui Birou, indiferent de circumstanțe”^{296}. Există riscul ca Morrison să fugă, aşa că, înainte de eliberarea lui, agentul Burger a avut grija ca acesta să treacă printr-un proces riguros cunoscut sub numele de Bertillonage. Concepțut de criminologul francez Alphonse Bertillon în 1879, a fost prima metodă științifică pentru identificarea infractorilor recidiviști. Folosind un șubler și alte instrumente speciale, agentul Burger, cu ajutorul poliției din Dallas, i-a făcut lui Morrison 11 măsurători corporale. Printre acestea se numărau lungimea tălpiei piciorului stâng, lățimea și lungimea capului său, și diametrul urechii drepte. După ce agentul Burger l-a informat pe Morrison cu privire la scopul acestor măsurători, el a comandat, de asemenea, o poză de identificare, o altă inovație a lui Bertillon. În 1894, Ida Tarbell, jurnalista care lucra pentru ziarele de scandal, a scris că orice prizonier care trecuse prin sistemul Bertillon avea să fie „marcat” pe vecie: „Poate să-și steargă tatuajul, să-și comprime pieptul, să-și vopsească părul, să-și

extragă dinții, să-și umple trupul de cicatrici sau să-și disimuleze înălțimea. Este inutil”^{297}.

Dar sistemul lui Bertillon era deja înlocuit cu o metodă mai eficientă de identificare, care revoluționa lumea investigațiilor după metode științifice: amprentarea digitală. În unele cazuri, un suspect putea fi acum plasat la scena unei crime chiar și fără un martor prezent. Când Hoover a devenit directorul interimar al Biroului, el a creat Divizia de Identificare^{298}, o bază de date centrală pentru amprente digitale ale infractorilor arestați din întreaga țară. Asemenea metode științifice, anunța Hoover, aveau să-i ajute pe „paznicii civilizației în fața pericolului comun”^{299}. Agentul Burger i-a înmuiat degetele lui Morrison în cerneală. „Avem poza lui, descrierea, măsurătorile și amprente digitale în cazul în care am avea motive să-l prindem”^{300}, a informat el sediul central.

Apoi i-a dat lui Morrison niște bani pentru cheltuieli. Morrison a promis să-i viziteze pe Rose Osage și Joe Allen, precum și pe niște membri ai lumii interlope, pentru a vedea dacă putea afla ceva despre crime. Morrison i-a avertizat că, dacă cineva avea să descopere că lucra pentru agenții federali, acest lucru ar fi însemnat moartea sa.

El a raportat apoi^{301} că o întrebase pe Rose cu privire la uciderea Annei: „De ce ai făcut-o?”^{302} Iar Rose i-a răspuns: „La naiba, tu nu știi nimic despre asta, Slim, n-am omorât-o eu pe Anna”.

Într-o însemnare, agentul Burger a notat despre neprețuitul său informator: „Dacă nu este descoperit prea curând, ne poate aduce multe foloase”^{303}.

=====
virtual-project

White analiza acum toate informațiile care fuseseră colectate de Morrison și de agenți cu privire la Rose Osage și Joe Allen. Având în vedere declarația obținută de Morrison de la Rose și faptul că proprietarul pensiunii confirmase alibiul lui Rose și al lui Joe, declarația femeii din tribul Kaw

conform căreia Rose îi mărturisise crima părea dubioasă. În special un detaliu era foarte ciudat. Potrivit declarației femeii din tribul Kaw, Anna era în mașină atunci când Rose ar fi împușcat-o, iar corpul ei fusese apoi aruncat la Three Mile Creek, unde Rose și-ar fi aruncat, de asemenea, propriile haine pătate de sânge. Constatările doctorilor după autopsie erau grăitoare. Criminologii ajunseseră să înțeleagă că sângele se coagulează după moarte în partea cea mai de jos a corpului, producând pete întunecate pe piele. Dacă, atunci când cineva găsește un cadavru, aceste pete apar pe regiunile superioare, este un semn că cineva a mutat corpul. În cazul Annei, medicii nu au raportat niciun indiciu de acest fel și în nicio descriere a locului faptei nu era menționată vreo urmă de sânge de la mașină până la pârâu.

Se părea că martorul mințise și că Rose și Joe erau nevinovați. Acest lucru ar fi explicat de ce înregistrările de pe dictograf ale detectivilor particulari care lucrau pentru familia lui Mollie Burkhart nu includeau nicio declarație incriminatoare și de ce hainele lui Rose nu fuseseră găsite în pârâu. Atunci când agenții au interogat-o pe femeia din tribul Kaw, aceasta nu a rezistat prea mult și a cedat. Ea a recunoscut că Rose nu i-a spus niciodată o asemenea poveste despre uciderea Annei. De fapt, un alb ciudat venise la ea acasă, scrisese declarația și o forțase să o semneze, chiar dacă nimic nu era adevărat. White și-a dat seama că acei conspiratori nu făceau doar să dispară probe – ei le fabricau.

11

A treia persoană

Hoover a început imediat să-l săcâie pe White, cerându-i să-l informeze pas cu pas cu privire la mersul anchetei. Odată, pe când White era pe teren și nu a răspuns imediat, Hoover l-a pedepsit, spunându-i: „Eu nu înțeleg de ce, la sfârșitul zilei, nu mă poți informa cu privire la evoluția anchetei și cum stau lucrurile, în general”^[304].

Interesul lui Hoover asupra cazului a fluctuat de-a lungul anilor, dar devenise atât de agasat de criticile din ce în ce mai numeroase pe care le primea în Oklahoma, încât înainte de sosirea lui White începuse chiar el să investigheze situația. Deși nu era omul care să se aventureze în mocirla de pe teren (avea o fobie față de microbi și își instalase în casă un sistem special de filtrare pentru a purifica aerul), își petrecea timpul în biroul său aplecat deasupra rapoartelor primite de la agenți – ochii și urechile lui în lumea aceea amenințătoare.

În timp ce Hoover studia rapoartele privind uciderea indienilor Osage, a găsit „interesantă” observația^[305] că Anna Brown și Roan fuseseră împușcați în ceafă și, „după ce a întors cu atenție problema pe toate părțile”, a ajuns să credă că o femeie albă, Necia Kenny, care era măritată cu un indian Osage, putea deține cheia cazului. Kenny le spusese agenților că A.W. Comstock, avocatul care era tutorele legal al mai multor indieni Osage, era, foarte probabil, unul dintre conspiratorii.

A. W. Comstock împreună cu o femeie din tribul Osage

Hoover nu uitase că acest Comstock criticase FBI-ul și amenințase să-l monteze pe senatorul Curtis împotriva lui. Acest lucru îl făcea pe Hoover să-l considere pe Comstock un trădător răzbunător. „Sunt convins că doamna Kenny este pe drumul cel bun”, îi spusesese Hoover unuia dintre agenții săi.

Kenny fusese diagnosticată în trecut cu instabilitate mentală – ea pretindea că era posedată și că se afla sub puterea unor vrăji. Femeia încercase o dată chiar să ucidă un alt avocat local. Cu toate acestea, Hoover în persoană a interogat-o la Washington – și nu o dată, ci de două ori – și a aranjat ca un expert guvernamental în „boli mintale” să o evaluateze. Medicul a concluzionat că era paranoică, dar a remarcat, în cuvintele lui Hoover, că „percepe elemente care ar scăpa atenției unui individ obișnuit”, după cum nota Hoover. În consecință, Hoover a spus despre Kenny că „ne este de folos, mai degrabă, pentru a ne sugera anumite piste, decât, eventual, în calitate de martor”.

White nu fusese în măsură să justifice afirmațiile lui Kenny, dar nici despre Comstock nu știa ce să credă. Înarmat cu revolverul său English Bulldog, Comstock era unul dintre puținii cetăteni albi de vază ai districtului Osage dispus să ajute

anchetatorii. El le spusește agenților că era sigur că putea obține dovezi esențiale pentru caz dacă ar fi avut acces la dosarele FBI-ului. White a refuzat să îi pună la dispoziție orice înregistrări confidențiale. Cu toate acestea, Comstock venea zilnic să-l vadă pe White, împărtășindu-i acestuia tot felul de informații utile și întrebând despre evoluția anchetei. Apoi dispărea pe străzile orașului, cu strălucitorul său English Bulldog la brâu.

—virtual-project—

La sfârșitul lunii iulie 1925, White și-a îndreptat toată atenția spre ultimul de pe lista suspecților în cazul asasinării Annei Brown: Bryan Burkhart, cumnatul alb al lui Mollie. White a aflat că în timpul anchetei, în 1921, Bryan declarase că în noaptea în care dispăruse Anna el o dusese direct acasă după ce plecaseră de la locuința lui Ernest și Mollie, lăsând-o în fața casei între orele 4.30 și 05.00 p.m.; Bryan plecase apoi cu mașina spre Fairfax, unde fusese văzut cu Hale, cu Ernest și, de asemenea, cu unchiul și mătușa lui, care veniseră în vizită. Cu toții fuseseră să vadă musicalul *Bringing Up Father*. Bryan Burkhart nu ar fi avut timp să meargă până la pârâu, să o împuște pe Anna și să se întoarcă în oraș înainte de începerea spectacolului. Alibiul lui părea perfect.

Pentru a-l confirma, agentul Burger și un coleg de-al său fuseseră mai devreme în Campbell, un oraș din nordul Texasului, unde locuiau unchiul și mătușa lui Ernest și Bryan. Agenții au trecut în vitează pe vechile drumuri bătute de cowboy călare în trecut – drumuri ce erau acum înlocuite de vagoane pentru vite trase de locomotive asurzitoare. Agenții au descoperit că Hale crescuse într-o pădurice aflată la numai câțiva kilometri de Campbell. Mama lui murise pe când Hale avea doar trei ani – Regele din Osage Hills era și el împovărat de trecut.

În Campbell, agenții s-au oprit la casa austera în care locuiau unchiul și mătușa lui Bryan. Unchiul

era plecat, dar mătușa i-a invitat pe anchetatori în casă și s-a lansat într-o tiradă de acuze veninoase despre modul în care Ernest se căsătorise cu una dintre acele femei milionare din rândul pieilor roșii. Burger a întrebat-o despre noaptea în care dispăruse Anna. O, auzise zvonurile despre Bryan și despre faptul că ar fi fost responsabil pentru uciderea acelei indigence bețive, a spus ea. Dar nimic nu era adevărat. După ce o lăsase pe Anna la casa ei, Bryan li se alăturase în Fairfax.

Unchiul a apărut pe neașteptate la ușa din față. Părea nemulțumit să găsească o pereche de agenți federali în casa lui. Era reticent și evita să vorbească, dar a confirmat că Bryan se întâlnise cu ei în Fairfax după ce o dusese pe Anna acasă. A adăugat că, după spectacol, el și soția lui își petrecuseră seara în aceeași casă cu Bryan și că acesta fusese acolo tot timpul; pur și simplu nu putea fi el criminalul. Unchiul le-a spus apoi agenților să se care naibii din casa lui.

—virtual-project—

În august 1925, White și-a trimis agenții sub acoperire să se infiltreze în orașul Ralston. White voia ca echipa sa să investigheze o pistă care nu fusese urmată în mod corespunzător: în noaptea în care dispăruse Anna Brown, după cum arătau unele înregistrări din dosar, era posibil să fi fost reperată într-o mașină de către un grup de albi care stăteau în fața unui hotel pe strada principală din Ralston. Anchetațorii anteriori, inclusiv polițiștii locali și detectivii particulari, vorbiseră cu acești valoroși martori, și apoi se părea că îngropaseră tot ce aflaseră. Cel puțin unul dintre martori dispăruse de atunci, iar White era convins că, după cum notase un agent într-un raport, astfel de oameni erau „plătiți de către suspecți să plece și să rămână departe”^{306}.

White și oamenii lui au încercat să dea de urma unora dintre martorii din fața hotelului. Printre aceștia se număra și un fermier în vîrstă, care fusese

interrogat în trecut de către un agent. În timpul acelui interviu inițial, fermierul lăsase impresia că suferea de demență: îl privise pe agent îndelung, cu o expresie goală. După un timp, totuși, bărbatul își revenise. Memoria lui era în regulă, le-a explicat el, doar că, pur și simplu, voia să se asigure că anchetatorii erau într-adevăr cine pretindea că erau. Dacă ar fi discutat cu cine nu trebuia despre aceste crime, avea toate şansele să fie ucis.

Fermierul a vorbit acum cu White și oamenii acestuia. Conform mărturiei pe care fermierul a depus-o ulterior sub jurământ, își amintea bine seara aceea, pentru că de multe ori discutase despre acest subiect cu prietenii lui care se adunau în mod regulat la hotel. „Noi, vechii amici, stăm mult în oraș și acesta e locul în care putem să ne așezăm”^{307}, a spus el. Fermierul și-a reamintit că mașina se oprișe lângă bordură și prin fereastra deschisă a putut să o vadă pe Anna – era chiar acolo, în fața lui. Anna i-a salutat și cineva din grup i-a răspuns: „Bună, Annie”.

Soția fermierului, care fusese cu el în Ralston în acea noapte, era, de asemenea, sigură că femeia din mașină era Anna, deși nu vorbise cu ea. „Erau atâția indieni pe acolo”^{308}, a mărturisit femeia. „Uneori stăteam de vorbă cu unii, alteori nu. Câteodată nici nu-mi răspundeau.” Întrebată dacă Anna părea băută și dacă stătea într-o poziție anume, soția fermierului a răspuns: „Stătea doar aşa, cum stau toți, cam aşa”. Femeia a adoptat o poziție dreaptă și rigidă, ca o statuie, încercând să imite atitudinea stoică a unei indience.

La un moment dat, a fost întrebată dacă mai era cineva cu Anna în mașină.

— Da, domnule, a spus soția fermierului.

— Cine?

— Bryan Burkhardt.

Bryan, a spus ea, era la volan și purta o pălărie de cowboy. Un alt martor a spus, de asemenea, că-l văzuse pe Bryan cu Anna în mașină. „S-au dus

direct spre vest, prin oraș, dar nu știu unde au plecat de acolo”^{309}, își amintea martorul.

Aceasta a fost prima fisură dovedită în alibiul lui Bryan. Poate că o dusese pe Anna acasă, dar în cele din urmă ieșise din nou cu ea. Așa cum a scris un agent într-un raport, Bryan „a comis sperjur când a jurat înainte de ancheta medicului legist în Fairfax... că el a lăsat-o pe Anna în siguranță la ea acasă, în Fairfax, între 4.30 și 5 p.m.”^{310}.

White trebuia să demonstreze unde plecaseră cei doi după ce ieșiseră din Ralston. Punând cap la cap anumite detalii de la foștii informatori ai agentului Burger, precum și de la martorii localizați de către echipa sub acoperire, White a reușit să creeze o cronologie a faptelor. Bryan și Anna opriseră la o cârciumă din apropiere și rămăseseră acolo până la aproximativ 10.00 p.m. Apoi s-au îndreptat către o altă bodegă, la câțiva kilometri nord de Fairfax. Unchiul lui Bryan fusese văzut împreună cu ei, deci unchiul îl mințise pe agentul Burger – pentru a-l acoperi pe Bryan, dar și pe sine însuși. Proprietarul localului le-a spus agenților că Bryan și Anna băuseră acolo până la aproximativ 1.00 a.m.

Relatările despre locul în care plecaseră Bryan și Anna după aceea erau din ce în ce mai ambigue. Un martor a spus că s-ar fi oprit, singuri, la o altă cârciumă, mai aproape de Fairfax. Alții au declarat că i-au văzut pe Bryan și pe Anna părăsind localul în compania unei „a treia persoane”^{311}, care nu era unchiul.

Bryan Burkhart

„Se spune că o a treia persoană a fost văzută cu Anna Brown și Bryan Burkhart”, a notat agentul Burger. Ultima dată, Anna și Bryan fuseseră văzuți împreună la aproximativ 3.00 a.m., din câte auzisera anchetatorii. O femeie care-i cunoștea pe amândoi a spus că auzise o mașină oprindu-se aproape de casa ei din Fairfax. Un bărbat – probabil Bryan, credea ea – strigase: „Termină cu prostiile tale, Annie, și urcă în mașină”^[312].

După aceea, nimeni nu a mai știut nimic de Anna – era dispărută. Și totuși, vecinul lui Bryan îl observase pe acesta când se întorsese acasă, la răsăritul soarelui. Bryan i-a spus mai târziu vecinului său să nu spună un cuvânt nimănu și i-a dat bani să tacă.

White găsise un prim suspect. Dar, la fel ca în cazul multor mistere, răspunsul la fiecare întrebare genera o altă întrebare. Dacă Bryan o omorâse pe Anna, care fusese motivul lui? Era el implicat în celelalte crime? Și cine era cea de-a treia persoană?

12

O puzderie de oglinzi

La sfârșitul acelei veri, White a început să bănuiască faptul că în echipa investigatorilor exista un trădător. Când unul dintre agenții săi l-a interogat pe un avocat local destul de ponosit – care, potrivit unui informator, încerca să împiedice⁽³¹³⁾ cercetările guvernului –, avocatul a trădat faptul că avea șocant de multe informații despre stadiul investigațiilor în cazul crimelor. În cele din urmă, acesta a admis că ar fi „văzut o parte din rapoartele întocmite de către Birou... și a avut posibilitatea de a vedea mai multe dintre ele”.⁽³¹⁴⁾

Cercetările Biroului fuseseră mult timp afectate de surgeri de informații și de sabotaj. Un agent se plângea că „informațiile conținute în rapoarte ajung imediat în posesia unor persoane neautorizate și lipsite de scrupule”⁽³¹⁵⁾. De asemenea, un procuror general a descoperit că rapoartele care-i fuseseră furnizate de către Biroul Federal dispăruseră din biroul său. Aceste breșe amenințau viața agenților și creau dubii contraproductive, fiecare oficial punând sub semnul întrebării loialitatea celuilalt. Un procuror federal a cerut ca nicio copie a raportului său să nu fie „înmânată unui reprezentant al statului Oklahoma”⁽³¹⁶⁾.

Probabil cei mai nocivi dintre toți au fost doi detectivi particulari, dintre care unul de la agenția Burns, care au încercat să-l deconspire pe informatorul principal al Biroului, Kelsie Morrison. Acești detectivi particulari au dezvăluit mai multor oficiali locali că Morrison lucra cu FBI-ului, apoi au mers atât de departe încât să îl rețină pentru o falsă acuzație de jaf. Agentul Burger a spus despre comportamentul unuia dintre acești detectivi particulari că era „condamnabil”⁽³¹⁷⁾ și „cu siguranță, periclitează investigația noastră”. Obstrucția, a

menționat el, părea să fie „singurul țel”^{318} al celor doi detectivi particulari, adăugând: „Cineva îi plătește să facă asta”. Un agent a raportat că Morrison, după ce a fost eliberat din închisoare, părea „speriat de moarte”^{319}. În timpul uneia dintre întâlnirile lor, Morrison i-a implorat pe agenti să-i prindă pe „fiii de cătea”^{320} care făcuseră crimele, înainte să fie eliminat. Agentul Burger l-a avertizat pe Morrison: „Ferește-te de turnători și de capcane”^{321}.

Noaptea, White se întâlnea uneori cu echipa sa în afara orașului, bărbații stând ascunși în întuneric ca niște evadați. Agenții din trecut avuseseră impresia că erau urmăriți, aşa că White i-a sfătuit pe oamenii săi ce să facă în caz că acoperirea lor ar fi fost distrusă: „Păstrați-vă calmul, evitați orice chestii dure, dacă este posibil”^{322}.

Explicându-le cât putea de clar faptul că ar fi trebuit să poarte arme, a adăugat: „Dar dacă veți fi nevoiți să luptați pentru a supraviețui, faceți o treabă bună”.

—virtual-project—

White s-a trezit rătăcind el însuși printre o puzderie de oglinzi – activitatea lui fiind mai asemănătoare cu spionajul decât cu investigațiile criminale.

Fostul serif al orașului New Mexico, care juca rolul unui văcar în echipa lui White

Existau „cârtițe”, spioni dubli și, eventual, tripli. Nimeni nu stârnise mai multă suspiciune decât detectivul particular pe nume Pike. Un domn din districtul Osage îl abordase odată pe agentul Burger și se prezentase drept un intermediar pentru Pike. Agenții știau că Pike fusese angajat de William Hale în 1921 pentru a rezolva crimele Osage, dar acesta abandonase cazul pentru că nu reușise să afle nimic. Oricum, intermediarul a declarat că Pike reținuse de fapt o serie de informații cruciale, pe care le descoperise în timpul anchetei sale: acesta cunoștea identitatea celui de al treilea bărbat care fusese văzut cu Bryan și Anna în jurul datei la care aceasta fusese ucisă. Agentul Burger a scris că, de fapt, Pike „îl cunoștea pe acest al treilea bărbat și vorbise cu el”^[323]. Dar intermediarul a precizat că Pike avea să împărtășească aceste informații cu o singură condiție: dacă ar fi primit o recompensă regească. „Este destul de evident că sunt niște afaceri murdare la mijloc”^[324], a scris într-un raport agentul Burger.

Agenții i-au cerut lui Pike – printr-un intermediar – să vină să discute cu ei. Dar, din nou, acesta nu s-a conformat, fiind – în mod evident – hotărât să stoarcă bani și să obstrucționeze justiția. Agenții l-au dat în urmărire generală pe Pike, a cărui ultimă adresă cunoscută era în Kansas City. „Pike va trebui localizat și prins”^[325], scria agentul Burger. „Și-a schimbat adresa din Kansas City imediat ce a devenit cunoscut faptul că suntem pe urmele lui. Suntem siguri că a fost plătit să dispară.”

Nu după mult timp, Pike a fost capturat după un pretins jaf pe autostradă, în Tulsa. Fără alte cărți de jucat, el a denunțat un escroc local. Agenții au confirmat că escrocul fusese la unul dintre birturi cu Bryan și Anna în noaptea de 21 mai. Dar investigațiile suplimentare au dovedit că escrocul plecase acasă prea devreme ca să fie a treia persoană.

Se părea că agenții fuseseră din nou păcăliți. Dar ei au continuat să lucreze, încercând să scoată ceva de la Pike, să facă presiuni asupra lui și, după un timp, Pike a început să dezvăluie, puțin câte puțin, informații despre o dimensiune ascunsă a cazului. A mărturisit că nu fusese niciodată angajat cu adevărat pentru a rezolva uciderea Annei Brown; de fapt, lui i se ceruse să ascundă ce făcuse Bryan în noaptea crimei.

Pike le-a dezvăluit agenților că trebuise să fabrice probe și să genereze mărturii false – să „inventeze un alibi”^[326], după cum spunea el. Mai mult, el susținea că aceste ordine veniseră direct de la William Hale.

Pike a explicat că Hale evita cu mari eforturi să spună explicit că Bryan fusese implicat în asasinarea Annei, dar acest lucru era evident din ceea ce Hale îi cerea să facă. Dacă Pike spunea adevărul, asta însemna că Hale – un aparent model de perfecțiune, care respecta legea și ordinea și care se autoproclama drept cel mai ferm protector al lui Mollie Burkhart – mintise în toți acești ani în legătură cu uciderea Annei. Pike însă nu putea să-i spună lui White ceea ce își dorea acesta să afle: dacă Hale încerca doar să-l protejeze pe Bryan sau făcea parte dintr-un plan mult mai complicat și abject.

Pike le-a declarat totuși agenților încă un lucru uimitor. Când se întâlnea cu Hale și cu Bryan, le-a spus Pike, uneori mai era și o altă persoană de față: Ernest Burkhart. Pike a adăugat că Ernest era atent ca niciodată să nu „discut despre acest caz sau să pomenească ceva despre asta în prezența lui Mollie Burkhart”^[327].

13

Fiul unui călău

Prima dată când a văzut un criminal spânzurat, Tom White era doar un copil, iar călăul era tatăl lui. În 1888, tatăl său, Robert Emmett White, a fost ales șerif al districtului Travis din Texas, care includea și orașul Austin și încă un orășel cu mai puțin de 15.000 de locuitori. Un bărbat falnic, cu o mustață deasă, Emmett, aşa cum îi plăcea să fie numit tatăl lui Tom, era sărac, sever, muncitor și pios. În 1870, la vîrsta de 18 ani, a migrat din Tennessee până la frontieră încă necivilizată din centrul Texasului. Patru ani mai târziu, s-a căsătorit cu mama lui Tom, Maggie. Au trăit într-o cabană, în ținutul pustiu și deluros din afara Austinului, unde au crescut vite și au „răscolit” pământul cu speranța de a avea ce pune pe masă.

Tom, care se născuse în 1881, era al treilea din cei cinci copii ai lor; cel mai Tânăr era Doc, iar fratele mai mare și bătăuș al lui Tom, cu care se înțelegea el cel mai bine, era Dudley.

Cea mai apropiată școală – care avea o singură sală de clasă și un singur profesor pentru opt clase – se afla la cinci kilometri distanță și pentru a ajunge acolo, Tom și frații lui trebuiau să meargă pe jos.

Când Tom avea șase ani, mama lui a murit din cauza unor complicații după naștere. Trupul ei a fost îngropat într-un mormânt pe care Tom putea vedea cum creștea iarba.

Emmett s-a văzut nevoit să-i crească singur pe Tom și pe frații săi, care aveau mai puțin de zece ani.

Tom (în stânga) și frații săi, inclusiv Doc (pe catâr) și Dudley (în margine, dreapta)

O carte din secolul al XIX-lea care schița profilul celor mai distinși texani îl descria pe Emmett: „Dl White face parte din acea categorie de fermieri masivi și destoinici cu care Travis County se poate lăuda... Este bine cunoscut în district, iar oamenii au mare încredere în energia și integritatea caracterului său”^[328].

În 1888, o delegație a orașenilor l-a implorat pe Emmett să candideze la funcția de șerif al districtului, iar el a acceptat și a câștigat cu ușurință. Își astfel, tatăl lui Tom a devenit legea.

Ca șerif, Emmett era responsabil de închisoarea districtuală din Austin și s-a mutat cu copiii săi într-o casă de lângă aceasta. Închisoarea semăna cu o fortăreață – cu ferestre zăbrele, coridoare reci de piatră și celule diferențiate. În primul an al lui Emmett ca șerif, închisoarea avea aproape 300 de prizonieri, inclusiv 4 criminali, 65 de hoți, 2 incendiatori, 24 de spărgători, 2 falsificatori, 5 violatori și 24 de deținuți considerați alienați mintal. Tom și-a amintit mai târziu: „Am fost crescut, practic, chiar în închisoare. Puteam privi în jos de la fereastra dormitorului meu și vedeam corridorul închisorii și ușile unor celule”^[329].

Era ca și cum Scriptura se desfășura în fața ochilor lui: bine și rău, ispășire și damnare. Odată, în încisoare a izbucnit o încăierare. Șeriful White a încercat să înăbușe gâlceava, iar în acest timp copiii săi au alergat la tribunalul din apropiere, cerând ajutor. *Austin Weekly Statesman* a publicat un articol despre incident sub titlul „SÂNGE, SÂNGE, SÂNGE; ÎNCHISOAREA DISTRICTUALĂ S-A TRANSFORMAT ÎNTR-UN VERITABIL ABATOR”^{330}. Reporterul a descris scena la care fusesese martor micul Tom: „Autorul a văzut multe scene sângeroase și înfiorătoare în experiența sa de jurnalist, dar niciuna dintre acestea nu s-a apropiat de imaginea dezgustătoare de care a avut parte când a intrat în încisoarea districtuală ieri după-amiază pe la cinci și jumătate. Oriunde se întorcea nu vedea nimic altceva decât sânge”.

După incidentul în care cinci bărbați fuseseră grav răniți, Emmett White a devenit un șerif ferm și chiar inflexibil. Cu toate acestea, arăta o considerație remarcabilă față de oamenii aflați în custodia lui și insista să facă arrestări fără a-și etala ostentativ revolverul. White nu filosofa despre lege sau despre responsabilitățile sale, dar Tom a observat că tatăl său se purta cu toată lumea la fel, indiferent dacă prizonierii erau negri, albi sau mexicani. La vremea aceea, linșajul extrajudiciar, în special în cazul negrilor din sud, era unul dintre eșecurile cele mai flagrante ale sistemului juridic american. Ori de câte ori Emmett auzea că localnicii plănuiau să organizeze un „linșaj”, el încerca să-l opreasca prin toate mijloacele posibile. „Dacă o mulțime încearcă să-i ia negrul” șerifului, menționa un reporter în raportul său despre un caz, „vor fi probleme”^{331}.

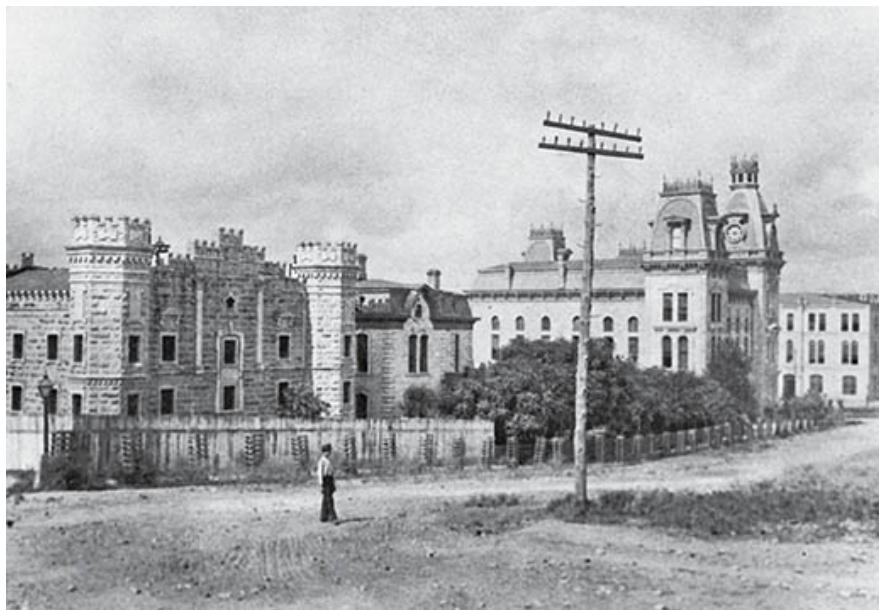
Emmett refuza să țină în încisoare deținuți tineri și neagresivi alături de pușcăriași mai în vîrstă și mai periculoși, și pentru că nu exista niciun alt loc pentru ei, el îi lăsa să stea în propria casă și să trăiască împreună cu copiii lui. O fată a rămas cu ei

săptămâni la rând. Tom nu a știut niciodată de ce fusese închisă, iar tatăl său nu a discutat niciodată despre asta.

Tom se întreba adesea de ce infractorii comiteau acele fapte. Unii dintre deținuții din închisoare păreau înrăuți până în măduva oaselor, de parcă ar fi fost posedați de diavol. Unii păreau să aibă minți bolnave, văzând lucruri pe care alți oameni nu le puteau vedea. Mulți dintre deținuți, însă, fuseseră împinși la acțiuni disperate – adesea, fapte violente și mărșave –, dar după aceea se căiau pentru ce făcuseră, căutând să-și ispășească păcatele. În unele privințe, acești deținuți păreau cei mai înfricoșători, pentru că demonstrau faptul că răul putea să pună stăpânire pe oricine. Tom mergea la o biserică baptistă locală împreună cu familia sa, unde predicatorul spunea că fiecare om era un păcătos – chiar și Emmett, stâlpul justiției. Acestea erau taine pe care Tom nu știa dacă avea să le descifreze vreodată, deși și-a petrecut cea mai mare parte din viață încercând să o facă.

—virtuat-project—

Tom urmărea îndeaproape eforturile tatălui său. La orice oră din zi, inclusiv în ziua de Sabat, Emmett era chemat să vâneze oameni. Criminologia era încă primitivă: Emmett își lua arma, căuta eventualii martori la crimă, apoi se urca pe cal și pleca pe urmele răufăcătorilor. Avea, de asemenea, o haită de copoi, pe care uneori îi trimitea în urmărire.

Tatăl lui Tom supravegheea închisoarea districtuală din Austin.

Într-o zi de vară, în 1892, pe când Tom avea 11 ani, tatăl său a plecat grăbit cu copoii: un bărbat, cap de familie, fusese împușcat mortal în timp ce călărea. Tatăl lui Tom a observat că la 30 de pași de locul în care zăcea victima era o palmă de pământ bătătorit pe care se afla un capac de cartuș; acela era locul în care stătuse criminalul. White a dat drumul câinilor de vânătoare, iar aceștia au luat-o pe urmele criminalului – care, în mod ciudat, se îndreptase înapoi spre casa mortului. Șeriful White a adunat probe de la martori și a aflat că ucigașul bărbatului era chiar fiul acestuia.

Câteva săptămâni mai târziu, tatăl lui Tom a fost convocat din nou, de această dată pentru capturarea unui violator. Un titlu din *Statesman* anunță: „BATJOCORITĂ ÎN PLINĂ ZI... Doamna D.C. Evans a fost scoasă cu forță din autoturismul ei, atacată brutal și apoi batjocorită – Polițiștii se află pe urmele fiorosului bandit”.^[332]

În ciuda unei urmăriri istovitoare, violatorul nu a putut fi capturat. În astfel de cazuri, tatăl lui Tom se retrăgea în sine, ca și cum ar fi fost chinuit de o boală îngrozitoare. Odată, înainte de capturarea unui fugar, un reporter nota: „Sincer să fiu, șeriful White

se gândește zi și noapte”⁽³³³⁾, numai la acest om, atât de mult, încât „capturarea lui a devenit în scurt timp o parte din existența șerifului White”. De fiecare dată când șeriful se avânta în întuneric, însotit de urletele copoilor, Tom era nevoit să trăiască cu o teribilă incertitudine. Era posibil ca tatăl lui să nu se mai întoarcă niciodată acasă, să dispară din acea lume pentru totdeauna, la fel ca și mama lui. Deși era nevoie de un enorm curaj și de virtute ca să-ți riști viața pentru a proteja societatea, un astfel de altruism conținea, totodată, cel puțin din punctul de vedere al celor dragi, un dram de cruzime.

Odată, un bandit i-a pus un pistol la tâmplă lui Emmett, dar într-un final, Emmett a reușit să-l dezarmeze pe adversar. Altă dată, la închisoare, un deținut a scos un cuțit și l-a înjunghiat pe tatăl lui pe la spate. Tom văzuse cuțitul perforând spatele tatălui său și sângele țășnind pe podea. Era uimitor cât de mult sânge putea fi în interiorul unui om, în interiorul tatălui său. Deținutul a încercat să răsucească cuțitul în rană, iar tatăl său părea gata să cedeze, când, dintr-o dată, și-a introdus fulgerător degetul în ochiul deținutului, scoțându-i-l din orbită – Tom a văzut apoi cum atârna ochiul bărbatului în afara. Tatăl său a reușit să-l supună pe deținut. Dar Tom avea să retrăiască scena aceea toată viața lui. Cum putea ierta cineva un păcătos care încercase să-i ucidă tatăl?

—virtual-project—

Prima execuție prin spânzurare la care a asistat Tom a avut loc în ianuarie 1894. Un negru de 19 ani, Ed Nichols, fusese condamnat pentru violarea unei fete și condamnat să fie „spânzurat de gât până la moarte”⁽³³⁴⁾. Sarcina de a efectua o execuție, cum nu mai avusese loc în district de zece ani, revenea șerifului.

Tatăl lui Tom a angajat un tâmplar pentru a construi spânzurătoarea lângă zidul sudsic al închisorii, singurul loc în care plafonul era suficient de înalt. Locația era la trei metri de celula lui

Nichols, iar bărbatul condamnat – care își susținea nevinovăția și încă mai spera la o amânare din partea guvernatorului – putea auzi cum erau tăiate și bătute în cuie scândurile, ritmul ciocanului și ferăstrăului crescând și devenind din ce în ce mai alert. Tatăl lui Tom era hotărât să ducă la îndeplinire execuția cât mai rapid și mai ușor cu putință și, odată ce mașinăria mortală a fost finalizată, a testat-o în mod repetat, folosind saci de nisip.

Guvernatorul a respins recursul lui Nichols, spunând: „Lăsați legea să-și urmeze cursul”^{335}.

Tatăl lui Tom i-a transmis vestea lui Nichols, care era în celula sa, cufundat în rugăciune. Nichols a încercat să rămână calm, dar mâinile au început să-i tremure. A spus că și-ar fi dorit să fie proaspăt bărbierit și să poarte un costum negru și elegant pentru acea întâlnire cu moartea, iar tatăl lui Tom a promis să-i îndeplinească dorințele.

În ziua execuției, Tom, care avea 12 ani, se afla înăuntrul închisorii, pe un corridor. Nimeni nu-l alunga de acolo, nici măcar tatăl său, aşa că l-a putut vedea pe Nichols, care era îmbrăcat în noul său costum, în timp ce era condus de tatăl lui Tom la eșafod, timpul acestuia fiind măsurat cu fiecare pas și suflare. În timp ce Tom asculta, un preot citea declarația finală a lui Nichols: „Şeriful White a fost foarte cumsecade cu mine. Mă simt pregătit să mă întâlnesc cu moartea. Sufletul meu este împăcat cu toți oamenii”^{336}.

Atunci predictorul i-a oferit câteva cuvinte de binecuvântare: „Ed Nichols va primi pacea veșnică”^{337}, a spus acesta. „Şeriful Moarte este pe al său armăsar negru, la foarte mică distanță, venind să aresteze sufletul acestui om pentru a îndeplini sentința înaltului tribunal la care Dumnezeu însuși este judecătorul suprem, Iisus, fiul său avocat, iar Duhul Sfânt, procuror.”

Când preotul termină de vorbit, Tom auzi o voce familiară. Era tatăl său, citind condamnarea la moarte. Streangul a fost strâns pe gâtul lui Nichols,

iar capul i-a fost acoperit cu o glugă neagră. Tom nu-i mai putea vedea fața lui Nichols, dar își vedea tatăl ținând pârghia trapei. La două minute înainte de patru după-amiaza, tatăl lui a deschis trapa eşafodului. Trupul a căzut înainte de a sări violent în sus. Apoi, un freamăt de uimire și de groază a trecut prin mulțime. În ciuda construcției meticuloase, Nichols încă se mișca, încă era viu și se zbătea în ștreang. „A dat din picioare și s-a smucit o lungă perioadă de timp”⁽³³⁸⁾, și-a amintit mai târziu Tom. „Părea că nu avea să mai moară, să renunțe la viață.” În cele din urmă, trupul lui nu s-a mai mișcat, iar frânghia i-a fost tăiată.

Poate pentru că asistase la astfel de execuții sau poate pentru că văzuse efectul acestui calvar pe fața tatălui său, ori poate pentru că se temea că sistemul putea condamna un om nevinovat, Tom a început să se opună cu fermitate acelei pedepse cunoscute sub denumirea de „omucidere judiciară”.

Și a ajuns să vadă legea ca o luptă pentru supunerea pasiunilor violente – nu numai în cazul altora, ci și în cazul lui.

====virtual-project====

În 1905, pe când Tom avea 24 de ani, s-a înrolat în organizația Texas Rangers (Poliția de Frontieră din Texas). Creată în secolul al XIX-lea ca miliție cetățenească formată din voluntari pentru a lupta împotriva indienilor americanii la frontieră și, mai târziu, împotriva mexicanilor, de-a lungul graniței, Texas Rangers s-a transformat în poliție statală. Indienii americanii și mexicanii i-au disprețuit mult timp pe Rangers pentru metodele lor brutale, aceștia trăgând cu arma fără somație. Dar unul dintre texanii albi din organizație a devenit o adevărată legendă. După cum Lyndon B. Johnson spunea mai târziu: „Fiecare băiat de școală din Texas se inițiază citind povești despre Texas Rangers. Nici eu n-am făcut excepție”⁽³³⁹⁾.

Dudley, fratele lui Tom, la fel de încântat de misterul celor de la Texas Ranger, s-a înrolat în

organizație în același an ca și Tom, iar Doc li s-a alăturat în scurt timp. Mai târziu, fratele lui Tom, Coley, a călcat și mai îndeaproape pe urmele tatălui lor, devenind șerif în districtul Travis. Doc și-a amintit sfatul simplu al tatălui când a devenit om al legii: „Obține toate dovezile posibile, fiule. Apoi pune-te în locul criminalului. Gândește-te bine. Acoperă toate aceste informații lipsă, fiule”^{340}.

La fel ca Doc și Dudley, care făceau parte din companii distincte, Tom primea un salariu foarte mic, de 40 de dolari pe lună – „la fel ca un cowboy”^{341}, spunea el. Tom s-a alăturat companiei sale la o tabără aflată la 104 kilometri vest de Abilene. Un alt Ranger spunea odată despre sosirea în tabără: „Era o scenă demnă de pus pe hârtie. Bărbați în grupuri, cu bărbi și mustați lungi, îmbrăcați în tot felul de haine – cu o singură excepție, pălăria cu boruri late și uniforma inconfundabilă a unui Texas Ranger –, fiecare având câte o curea cu pistoale la brâu, erau ocupați să-și usuce păturile, să-și pregătească și să-și curețe armele, iar unii găteau pe diferite focuri, în timp ce alții își țesălau caii. Un grup mai dezordonat ca acela nu am mai văzut niciodată”^{342}.

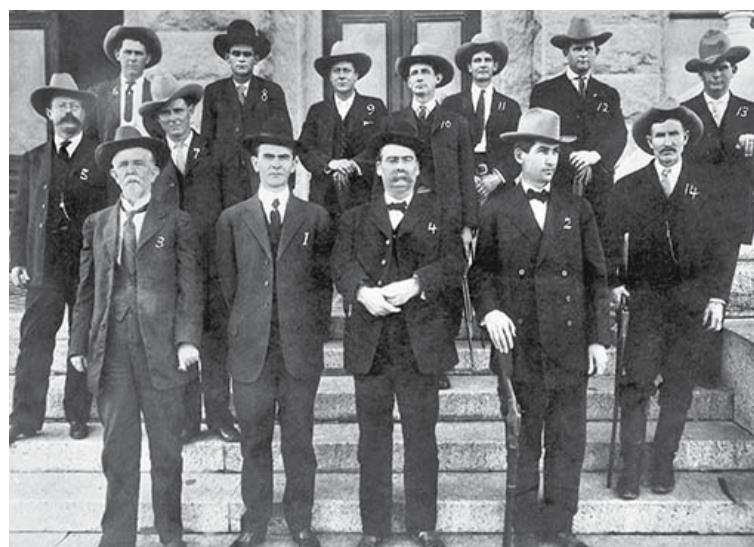
Tom a învățat să fie un om al legii urmând exemplul ofițerilor mai calificați^{343}. Dacă observai cu atenție și dacă nu erai prea ocupat cu alcoolul sau cu femeile usoare (pe care mulți dintre Rangers le prețuiau nespus), puteai învăța^{344} cum să urmărești un cal prin desis – chiar dacă, aşa cum descoperise odată Tom, hoții întorseseră cu viclenie potcoavele cailor în direcție opusă. Puteai învăța mici trucuri: cum să-ți răstorni cizmele în fiecare dimineață, înainte de a te încălța, în caz că un scorpion sau altă creatură se strecurase înăuntru; cum să-ți scuturi pătura de eventualii șerpi cu clopoței înainte să te întinzi noaptea în pat. Puteai descoperi cum să eviți nisipurile mișcătoare și cum să localizezi izvoarele pe un teren secetos și înțelegeai că era mai bine să călărești un cal negru și să te îmbraci în negru – ca o

personificare a răului –, astfel încât să nu fii ochit de vreun pistolar pe timp de noapte.

Tom a primit în scurt timp ordine pentru una dintre primele sale misiuni: trebuia să-i însoțească pe căpitanul și pe sergentul său în căutarea hoților de vite în districtul Kent, la nord de Abilene. La un moment dat, Tom și sergentul s-au oprit la un magazin pentru provizii.

În rândul din spate, de la stânga la dreapta, sunt frații lui Tom: Doc, Dudley și Coley. În față sunt tatăl lui Tom, bunicul său și apoi Tom.

Un grup de polițiști texani, inclusive Tom White (nr. 12) și cei trei frați ai săi: Doc (nr. 6), Dudley (nr. 7) și Coley (nr. 13).

Și-au legat caii și se îndreptau spre ușa magazinului, când sergentul l-a întrebat pe Tom unde era pușca sa Winchester. Tom i-a răspuns că era în teacă, pe calul lui. Sergentul, un bărbat cu un temperament exploziv, a strigat: „Să nu faci niciodată asta! Du-te să-ți iezi pușca chiar acum, adu-o aici și ține-o cu tine mereu”^{345}.

Tom, spădit, și-a scos pușca din teacă și nu a trecut mult până să înțeleagă îngrijorarea sergentului: fuseseră urmăriți de hoții de vite. De multe ori au fost la un pas să fie împușcați, dar în cele din urmă au reușit să prindă banda de tâlhari.

Tom a început să se priceapă din ce în ce mai bine la ceea ce el numea „pleava societății”: hoți de vite, hoți de cai, derbedei, proxeneți, contrabandisti de alcool, jefuitori de diligențe, cuțitari și alte scursuri. Când a fost trimis cu un alt Ranger, Oscar Roundtree, pentru a curăța orașul Bowie – în care legea nu era respectată –, un pastor i-a scris căpitanului lui Tom White, spunând că fusese martor atunci când „fărădelegea a fost alungată definitiv din orașul nostru de către cei doi Rangers pe care i-ați trimis aici”^{346}.

În timpul serviciului său ca Ranger, Tom a investigat mai multe crime. Fratele lui Tom, Doc, își amintea: „Nu aveam nimic – nici măcar amprente. A trebuit să folosim mai mult martori, iar aceștia erau uneori greu de găsit”^{347}.

Lucru și mai supărător, unii Rangers nu aveau deloc răbdare pentru subtilitățile legii. Unul dintre membrii companiei lui Tom îl căuta pe omul cel mai periculos din oraș și apoi provoca o luptă cu acesta, astfel încât să-l poată ucide. Tom, care credea că un om al legii putea, de obicei, „evita uciderea cuiva dacă nu își pierdea capul”^{348}, i-a spus mai târziu unui scriitor că a avut discuții aprinse cu acest Ranger. Nu părea corect ca un om să fie în același timp judecător, juriu și călău.

În 1908, în timp ce Tom se afla în Weatherford, un oraș la est de Abilene, a întâlnit o femeie Tânără pe nume Bessie Patterson. Era micuță și delicată – cel puțin în comparație cu el –, avea părul scurt, săten și ochi sinceri. Tom, care își petrecuse cea mai mare parte a vieții în compania bărbaților, s-a îndrăgostit de ea. În timp ce el era calm și taciturn, Bessie era volubilă și mereu în mișcare, ca o tornadă. Ea îl dirija aşa cum puțini ar fi îndrăznit, dar el nu părea deranjat; pentru prima dată, nu era de datoria lui să-i comande pe cei din jur și nici emoțiile sale. Oricum, funcția lui nu era potrivită pentru un bărbat căsătorit. Căpitanul lui Doc spunea odată; „Un ofițer care vânează infractori disperați nu are dreptul să aibă o soție și familie”.

Nu după mult timp, Tom a fost smuls de lângă Bessie. Împreună cu N.R Thomas, un Ranger care era unul dintre cei mai apropiati prieteni ai lui, Tom a fost trimis să se ocupe de o bandă de ticăloși din Amarillo, în Texas Panhandle. Un Ranger raportase că în orașul acela, care ajunsese o cloacă, își făceau veacul unii dintre cei mai mari escroci și că biroul șerifului nu făcuse nimic pentru a scăpa orașul de ei. În plus, nota acel Ranger, „șeriful are doi fii care locuiesc la bordel, cu prostituuatele”^{[\[349\]](#)}.

Thomas avusese deja mai multe altercații cu ajutorul de șerif, iar într-o dimineață de ianuarie, în 1909, în timp ce N.R Thomas stătea în biroul procurorului districtual, adjunctul șerifului a ridicat pistolul și l-a împușcat drept în față. Thomas a căzut, cu sângele țășnindu-i șiroaie din gură. Când au sosit medicii, încă mai respira, dar nu au putut opri sângerarea, aşa că Thomas a murit în chinuri.

Mulți dintre cei care au făcut parte din Texas Rangers și au lucrat cu Tom au avut parte de morți premature. Tom a văzut murind atât oameni lipsiți de experiență, cât și ofițeri veterani. A văzut murind și polițiști irresponsabili, dar și conștiincioși, de asemenea. Roundtree, care a devenit ajutor de șerif, a fost împușcat în cap de către un bogat proprietar

de pământ. Rangerul cu care Tom discutase în contradictoriu despre usurparea legii s-a alăturat unei potere de justiția și a fost împușcat accidental și ucis chiar de unul dintre oamenii săi. Sergentul lui Tom a fost împușcat de șase ori de către un atacator, în timp ce un martor fusese lovit de două ori. În timp ce sergeantul zăcea pe pământ, sângeând, a cerut o bucată de hârtie și a scris un mesaj pentru sediu Rangerilor: „Sunt ciuruit. Totul e liniștit.”^{350} Prinț-o minune, el a supraviețuit, în ciuda rănilor sale, dar martorul nevinovat a murit. Apoi s-a întâmplat ca un nou recrut din compania lui Tom să fie împușcat în timp ce încerca să împiedice un atac.

Tom a luat trupul Rangerului și l-a transportat la casa părinților săi, care nu puteau să înțeleagă de ce băiatul lor ajunsese într-o cutie de lemn, pradă vierilor. După moartea lui N.P. Thomas, Tom a simțit o în el un soi de revoltă. Un prieten de-al lui Tom, care a scris o schiță despre viața lui, spunea: „Lupta emoțională a lui Tom a fost scurtă, dar violentă. Să fi... decis să răzbune moartea lui Thomas?”^{351}.

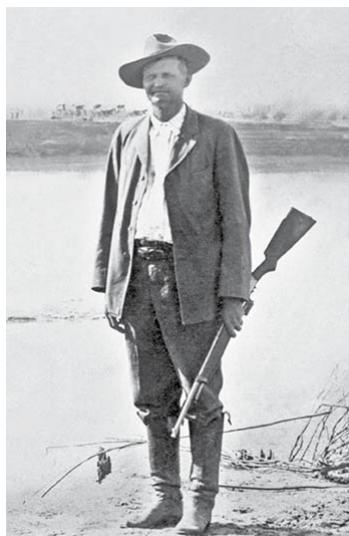
Tom a decis să părăsească Texas Rangers și să se căsătorească cu Bessie. Aghiotantul general i-a scris căpitanului lui Tom, spunând că Tom s-a „dovedit a fi un ofițer excelent”^{352} și că el ar fi „regretat să-l vadă renunțând la serviciu”. Dar decizia lui Tom a fost definitivă.

El și Bessie s-au stabilit în San Antonio, unde s-a născut primul dintre cei doi fii ai lor. Tom a devenit detectiv al căilor ferate, iar salariul fix i-a oferit posibilitatea întemeierii unei familii. Deși încă urmărea bandiți călare, slujba era, în general, mai puțin periculoasă în multe cazuri, implicând demascarea unor persoane care depuneau cereri false pentru restituirea unor sume de bani. Tom îi considera pe acești oameni niște lași și chiar mai demni de dispreț decât acei cuțitari care își riscau viața pentru a jefui un tren.

Tom a era un bărbat dedicat cu totul familiei sale, dar, ca și tatăl său, era atras de întuneric, aşa că, în 1917, a depus jurământul pentru a deveni agent special al Biroului de Investigații. El a jurat: „Voi susține și apăra Constituția Statelor Unite împotriva tuturor dușmanilor... AŞA SĂ MĂ AJUTE DUMNEZEU”.

—virtual-project—

În iulie 1918, nu cu mult timp după ce Tom s-a alăturat Biroului, fratele său Dudley a plecat cu un alt Ranger pentru a aresta doi dezertori într-o îndepărtată zonă împădurită din East Texas, cunoscută sub numele de Big Thicket. Asta se întâmpla în timpul unei secete complete și, în mijlocul prafului și caniculei, Dudley și partenerul său au percheziționat o casă acoperită cu șindrilă unde se zvonea că se ascundeau cei doi bărbați căutați. Suspecții nu erau acolo, aşa că Dudley și partenerul său au decis să aștepte pe verandă.

Fratele lui Tom, Dudley

La trei dimineața, întunericul s-a luminat dintr-o dată de la un foc de armă. Dezertorii îi prinseseră într-o ambuscadă. Partenerul lui Dudley a fost împușcat de două ori și, în timp ce acesta sângera pe verandă, l-a putut vedea pe Dudley în picioare, trăgând cu unul dintre revolverele lui. Apoi Dudley s-a prăbușit de parcă i-ar fi tăiat brusc picioarele cineva, trupul lui masiv izbindu-se de podeaua

verandei. Partenerul său și-a amintit mai târziu că Dudley „a căzut și nu s-a mai ridicat de acolo”⁽³⁵³⁾. Un glonț îl nimerise aproape de inimă.

Tom a fost devastat de această veste. Fratele său – care era căsătorit și avea trei copii mai mici de opt ani – i se păruse invulnerabil lui Tom. Cei doi dezertori au fost prinși și judecați pentru crimă, iar tatăl lui Tom a participat în fiecare zi la proces, până când ambii bărbați au fost condamnați. După schimbul de focuri, cadavrul lui Dudley a fost transportat acasă. Un raport al unui Ranger nota clinic: „Un coviltir de căruță, un cearșaf și o pernă au fost utilizate pentru a transporta trupul Rangerului White”⁽³⁵⁴⁾. Tom și familia sa au recuperat bunurile lui Dudley, inclusiv glonțul cu miez moale și cămașă de oțel care-l omorâse. A fost îngropat într-un cimitir din apropierea fermei unde se născuse. După cum spune Biblia: „Căci țărână ești și în țărână te vei întoarce”. Pe un obelisc de pe mormântul său scria:

JOHN DUDLEY WHITE, SR
HDQTRS CO TEXAS RANGERS
UCIS LA DATORIE...
12 iulie 1918

La două săptămâni după înmormântare, o ploaie rece a început în cele din urmă, scăldând preria. La vremea aceea, Tom revenise la Biroul de Investigații.

14

Ultimele cuvinte

În septembrie 1925, în timp ce White încerca să afle ce secrete ascundeau William Hale și nepoții acestuia, Ernest și Bryan, se întreba dacă o anumită persoană nu le descoperise cumva înainte: Bill Smith, cunnatul lui Mollie Burkhart. Smith era cel care bănuise primul că Lizzie fusese otrăvită, dar și cel care investigase dacă nu exista cumva o conspirație de mai mare amploare, legată de avere pe care familia lui Mollie o făcuse din petrol. Dacă Smith fusese ucis din cauza a ceea ce aflase, informația aceea ar fi putut fi cheia cu care putea intra în acea lume subterană.

După ce explozia distrusese casa familiei Smith, agenții au întrebat-o pe asistenta care fusese de serviciu atunci când Bill era tratat la spital dacă acesta menționase ceva despre crime. Asistenta a spus că Bill bolborosea adesea niște nume în somnul lui febril, dar că nu reușise să înțeleagă nimic. Uneori, când se trezea, părea îngrijorat de faptul că spusesese ceva în somn – ceva ce nu ar fi trebuit să spună. La scurt timp înainte de moartea lui, își amintea asistenta, Bill se întâlnise cu doctorii lui, James și David Shoun, și cu avocatul său. Medicii îi ceruseră asistentei să părăsească încăperea. Era clar că nu voiau ca femeia să audă conversația lor cu Bill și ea bănuia că Bill dăduse atunci un soi de declarație în care preciza cine era responsabil pentru dinamitarea casei lui.

White, deja suspicios în privința fraților Shoun din cauza glonțului lipsă în cazul Anneli Brown, a început să interogheze fiecare persoană care fusese în cameră cu Bill. Ulterior, procurorii federali i-au interogat, de asemenea, pe acei bărbați. Potrivit unei transcrieri a interogatoriilor, David Shoun a recunoscut că el și fratele său chemaseră avocatul,

crezând că Bill avea să spună cine erau ucigașii lui, dar nu se întâmplase nimic de acest gen.

„Dacă Bill Smith avea idee cine-i aruncase casa în aer, el nu a spus nimic despre asta”⁽³⁵⁵⁾, își amintea doctorul. Unul dintre procurori l-a întrebăt insistenț de ce fusese atât de important ca asistenta să părăsească încăperea. Shoun a explicat că asistentele „adesea ieșă atunci când intră medicii”⁽³⁵⁶⁾.

— Dacă ea spune că i-ați cerut să ieșă înseamnă că minte?

— Nu, domnule. Dacă ea spune asta, înseamnă că aşa am făcut. Shoun zise că putea să jure de zeci de ori că Bill nu-și identificase ucigașii. Atingându-și pălăria, el a adăugat: Bill Smith mi-a dat pălăria asta și este prietenul meu.⁽³⁵⁷⁾

James Shoun, fratele lui David, era la fel de neclintit, spunându-i procurorului:

- Nu a spus niciodată cine l-a aruncat în aer.
- Dar trebuie să fi vorbit despre asta.
- Nu a spus cine l-a aruncat în aer.
- Nu a vorbit despre cine l-a aruncat în aer?
- Nu a vorbit despre cine l-a aruncat în aer.⁽³⁵⁸⁾

Când avocatul lui Bill Smith a fost interogat, acesta, de asemenea, a insistat că nu avea idee cine era responsabil pentru dinamitarea casei lui Smith.

— Domnilor, este un mister pentru mine, a zis el.⁽³⁵⁹⁾

Dar, în timp ce era la un grătar, el le-a explicat că, în spital, Bill Smith spuse: „Știi, am avut doar doi dușmani pe lume”⁽³⁶⁰⁾ și că acei dușmani erau William K. Hale, Regele din Osage Hills, și nepotul acestuia, Ernest Burkhart.

Anchetatorii l-au întrebat pe James Shoun despre acest lucru și, în cele din urmă, el a dezvăluit adevărul: „Nu aş putea să spun cu siguranță, a început el... că Bill Hale l-a aruncat în aer, dar el a spus într-adevăr că Bill Hale era singurul lui dușman”.⁽³⁶¹⁾

— Ce a spus despre Ernest Burkhart? a întrebat un procuror.

— A spus că erau singurii doi dușmani de care știa.

Frații Shoun erau apropiati ai lui Hale și ai familiei Burkhart, pentru că erau medicii lor de familie, și la scurt timp după conversația de la spital, unul dintre frații Shoun a informat asistenta că Bryan Burkhart era bolnav. Ea a fost rugată să-l viziteze pe Bryan la el acasă, iar femeia a acceptat să facă acest lucru. În timp ce ea era acolo, și-a făcut apariția și Hale. Acesta a discutat în particular cu Bryan, apoi s-a apropiat de asistentă. După o conversație banală, a întrebat-o dacă Bill Smith și-a numit ucigașii înainte de a muri. Asistenta i-a spus: „Dacă ar fi făcut asta, eu nu aş deschide gura”^{362}.

Hale părea derutat, nefiind sigur dacă femeia știa sau nu ceva și, probabil, voia să o avertizeze să nu sufle niciun cuvânt dacă știa ceva.

=====

În timp ce White și agenții săpau din ce în ce mai adânc, analizând cu grijă declarația de la spital, au început să bănuiască faptul că medicii aranjaseră întâlnirea privată cu Bill Smith nu pentru mărturia lui, ci mai degrabă pentru un alt motiv secret. În timpul întâlnirii, James Shoun fusese numit administrator al averii soției ucise a lui Bill Smith, Rita, care-l împuternicise ca executor testamentar. O astfel de poziție era râvnită de albi, pentru că aducea venituri incredibil de ridicate și oferea oportunități ample pentru ciordeală. După ce echipa lui White a descoperit acest sistem, unul dintre procurori l-a interogat pe David Shoun în această privință.

— Medic fiind, înțelegi cerințele pentru o declarație dată pe patul de moarte, a spus el.

— Și nu asta încercați să obțineți?

— Nu, a răspuns spășit Shoun.^{363}

Acum era clar de ce medicii nu chemaseră la spital șeriful sau un procuror, ci pe avocatul personal al lui Bill Smith. Ei îi ceruseră avocatului să aducă actele pentru ca Bill să le semneze înainte de a muri. Un alt procuror l-a întrebat pe David

Shoun dacă Bill era măcar destul de lucid pentru a lua o astfel de decizie.

— Știa ce avea de semnat?^{364}

— Cred că da; era nevoie să fie lucid.

— Dumneavastră sunteți medic. Era lucid?

— Da.

— Și a făcut toate aranjamentele pentru ca fratele dumneavastră să fie numit administratorul averii soției lui?

— Da, domnule.

După ce a fost interrogat în continuare, Shoun a recunoscut:

— O avere foarte mare, într-adevăr.

Cu cât White investiga mai amănunțit scurgerea banilor din petrol de la proprietarii Osage, cu atât descoperea mai multă corupție. Deși unii tutori albi și administratori încercau să acționeze în interesul tribului, alții – de fapt, majoritatea – se folosiseră de sistem pentru a-i escroca chiar pe oamenii pe care – de ochii lumii – pretindeau că-i protejau. Mulți tutori cumpărau pentru protejații lor produse din propriile lor magazine sau stocuri de mărfuri la prețuri umflate. (Un tutore a cumpărat o mașină cu 250 de dolari pe care apoi a revândut-o protejatului său pentru 1250 de dolari.) Sau tutorii încredințau afacerile protejaților lor anumitor magazine și bănci în schimbul unor comisioane ilegale ori pretindeau că achiziționaseră case și terenuri pentru protejații lor, când de fapt le cumpărau pentru ei însiși. Sau tutorii furau, pur și simplu. Un studiu guvernamental estima că, înainte de 1925, tutorii furaseră cel puțin 8 milioane de dolari direct din conturile restricționate ale protejaților lor indieni.

„Cel mai întunecat capitol din istoria acestui stat va fi impunerea sistemului de tutori care să administreze proprietățile indienilor”, a spus un lider Osage, adăugând: „Au existat milioane, nu mii, ci milioane de dolari ai multor indieni Osage risipiți și cheltuiți de către acești tutori în persoană”^{365}.

Această aşa-numită afacere indiană, după cum a descoperit White, era o operațiune mafiotă organizată, în care diferite sectoare ale societății erau complice. Tutorii escroci și administratorii averilor Osage erau de obicei printre cei mai de vază cetăteni albi: oameni de afaceri și fermieri, avocați și politicieni. La fel și procurorii și judecătorii care facilitaseră și tăinuise că escrocheriile (ei însiși acționând uneori ca administratori și tutori). În 1924, Asociația pentru Drepturile Indienilor, care apăra interesele comunităților indigene, a efectuat o anchetă a ceea ce asociația descria ca fiind „o orgie a mitei și a exploatarii”^{[\[366\]](#)}.

Grupul s-a documentat cu privire la modul în care indienii bogați din Oklahoma au fost „jefuiți cu nerușinare și pe față într-un mod metodic și nemilos”^{[\[367\]](#)}, și despre felul în care sistemul de tutori reprezenta „plocoanele ce trebuiau distribuite prietenilor fideli ai judecătorilor drept recompensă pentru sprijinul lor la urne”.

Se știa că judecătorii spuneau cetătenilor: „Tu votează pentru mine și voi avea grija să obții un tutore bun”. O femeie albă căsătorită cu un indian Osage a descris unui reporter cum complotau localnicii: „S-a format un grup de comercianți și avocați care au selectat anumiți indieni drept pradă. Ei aveau în palmă toate oficialitățile... Acești bărbați au făcut o înțelegere între ei. Ei spuneau cu sânge rece: «Tu îl iezi pe cutare, cutare și cutare, iar eu îi voi lua pe ăștia.»”^{[\[368\]](#)}

Şeful Osage Bacon Rind protesta: „Toţi vor să ajungă aici şi să pună mâna pe o parte din aceşti bani.”

Ei au ales indieni care erau proprietari de terenuri şi deţineau ferme mari.

Unele dintre scheme erau atât de corupte încât întreceau orice imaginea. Asociaţia pentru Drepturile Indienilor a detaliat cazul unei văduve al cărei tutore dispăruse cu majoritatea bunurilor ei. Apoi tutorele i-a dat informaţii false femeii – care se mutase din districtul Osage cum că nu mai avea niciun ban în cont, lăsând-o să-şi crească în sărăcie cei doi copii mici.

„Pentru ea şi cei doi copii mici ai ei nu era niciun pat, niciun scaun şi nimic de mâncare în casă”^[369], a spus anchetatorul. Când copilul văduvei s-a îmbolnăvit, tutorele ei a refuzat să-i predea banii, deşi ea l-a rugat insistent să o facă. „Fără hrană adecvată şi îngrijire medicală, copilul a murit”, a spus anchetatorul.

Indienii Osage erau conştienţi de astfel de scheme financiare, dar nu aveau cum să le opreasă. După ce văduva şi-a pierdut copilul, dovada fraudei a fost adusă în faţa unui judecător districtual, doar pentru a fi ignorată. „Nu există nicio speranţă să se facă dreptate atât timp cât sunt permise aceste

condiții”^{[\(370\)](#)}, a concluzionat anchetatorul. „Strigătul acestei... femei este un apel către toată America.”

Un indian Osage, vorbind cu un reporter despre tutorii legali, a declarat: „Ei îți retrag banii din cont, iar tu ești complet neajutorat. Ei au toate legile și toate mașinațiunile politice de partea lor. Să spuneți lumii întregi când veți scrie articolul că ei ne scalpează sufletele aici”^{[\(371\)](#)}.

15

Fața ascunsă

Într-o zi de septembrie, agentul FBI sub acoperire care prețindea a fi agent de asigurări a oprit la o stație de alimentare din Fairfax și a inițiat o conversație cu o femeie care lucra acolo. Când agentul i-a zis că intenționa să cumpere o casă în apropiere, ea a menționat că William Hale „controla totul”^{372} prin părțile aceleia. Femeia a spus că și ea își cumpărase tot de la Hale casa, care se afla pe marginea pășunii acestuia. Într-o noapte, și-a amintit ea, mii de acri din terenul lui Hale au fost incendiați. Nu a mai rămas decât cenușă. Cei mai mulți oameni nu știau cine provocase incendiul, dar ea știa: angajații lui Hale, la ordinele lui, incendiaseră terenul pentru banii din asigurare – în total 30.000 de dolari.

White a încercat să afle mai multe despre o altă chestiune ciudată: Cum devenise Hale beneficiarul poliței de asigurare de viață a lui Henry Roan, de 25.000 de dolari? După ce Roan fusese găsit cu un glonț în ceafă, în 1923, era clar că Hale ar fi avut motivul cel mai evident să-l omoare. Cu toate acestea, nici șeriful și nici alții polițiști locali nu-l cercetaseră niciodată pe Hale – o neglijență care nu mai părea deloc accidentală.

White l-a localizat pe agentul de asigurări care-i vânduse inițial lui Roan polița, în 1921. Hale insistase întotdeauna că Roan, unul dintre cei mai buni prieteni ai lui, îl făcuse beneficiar al poliței deoarece el i-ar fi împrumutat lui Roan o multime de bani de-a lungul anilor. Dar vânzătorul poliței de asigurare a spus o altă poveste. Din câte își amintea acesta, Hale insistase să fie numit beneficiar al poliței, spunând: „La naiba, e ca și cum ai prinde pește într-un butoi cu o cange”^{373}.

Hale promisese să plătească o primă suplimentară pe o astfel de poliță, iar vânzătorul i-a răspuns:

— Ei bine, l-am putea asigura pentru 10.000 de dolari.

— Nu, eu vreau pentru 25.000 de dolari, a spus Hale.

Vânzătorul îi explicase lui Hale că, nefiind rudă cu Roan, el putea deveni beneficiarul poliței acestuia doar dacă era creditorul său. Hale ar fi spus:

— Ei bine, îmi datorează o mulțime de bani, îmi datorează 10.000 sau 12.000 de dolari.

Lui White i se părea greu de crezut că această datorie era reală. Dacă Roan i-ar fi datorat într-adevăr lui Hale această sumă de bani, atunci tot ce ar fi trebuit să facă Hale ar fi fost să prezinte dovada datoriei lui Roan, care avea o avere considerabilă și i-ar fi putut rambursa banii oricând. Hale nu ar fi avut nevoie să obțină poliță de asigurare de viață a prietenului său – poliță care nu ar fi avut o importanță semnificativă, exceptând cazul în care Roan, care avea pe atunci aproape 40 de ani, ar fi murit subit.

Vânzătorul, care era un apropiat al lui Hale, a recunoscut că nu avea nicio dovadă a datoriei lui Roan și că, pur și simplu, își dorise comisionul. El era încă o persoană implicată în „Afacerile Indiene”. Roan părea să nu fi știut nimic de aceste mașinațiuni, crezând că Hale, care se dădea drept prietenul său cel mai bun, îl ajuta. Dar rămânea totuși un obstacol în schema lui Hale. Un medic trebuia să-l examineze pe Roan – un bețiv notoriu, care își distrusese odată mașina în timp ce era în stare de ebrietate – și l-ar fi declarat un risc pentru compania de asigurări. Deși un medic spuse că nimeni nu l-ar fi evaluat pozitiv pe „indianul acela bețiv”³⁷⁴, Hale a negociat cu tot felul de medici până când a găsit unul din Pawhuska dispus să-l recomande pe Roan. De asemenea, și unul dintre

aparent omniprezenții frați Shoun, James, îl recomandase pe Roan.

White a descoperit că societatea de asigurări respinsese prima cerere. Un reprezentant al companiei a remarcat mai târziu pe un ton sec despre efortul lui Hale de a asigura o poliță de 25.000 de dolari: „Mie nu mi se pare ceva normal”^[375].

Fără să se lase descurajat, Hale a abordat o a doua companie de asigurări.

Formularul întreba dacă Roan fusese refuzat de vreo companie concurentă, iar rubrica respectivă a fost completată cu răspunsul „nu”. Un agent de asigurări care a evaluat ulterior cererea a spus autorităților: „Am știut că întrebările din cerere primiseră un răspuns fals”^[376].

De data aceasta, Hale făcuse rost de o notă de la un creditor pentru a dovedi că Roan îi datora bani. Suma pe care Hale pretindea inițial că i-ar fi datorat-o Roan – 10.000 sau 12.000 de dolari – crescuse în mod inexplicabil la 25.000 de dolari, exact valoarea poliței de asigurare. Nota creditorului era semnată de către Roan și avea data „ian. 1921”; acest lucru era important, deoarece indică faptul că nota precedea eforturile de a obține asigurarea, oferind legitimitate spuselor lui Hale.

Scrisul de mână și analiza documentelor erau instrumente noi în domeniul investigațiilor criminologice. Deși mulți oameni au salutat noile științe medico-legale cu reverență, atribuindu-le o putere supraomenească, acestea erau adesea susceptibile erorilor umane. În 1894, criminologul francez Bertillon contribuise la condamnarea pe nedrept a lui Alfred Dreyfus de trădare, după ce a prezentat o analiză complet eronată a scrisului de mână. Însă atunci când este realizată cu atenție și discreție, analiza scrierii de mână și a documentelor poate fi de ajutor. În infamul caz de crimă Nathan Leopold și Richard Loeb, din 1924, anchetatorii au detectat corect similitudini între notițele școlare

dactilografiate ale lui Leopold și biletul de răscumpărare dactilografiat.

Agenții care lucrau la cazul asasinării lui Roan i-au arătat mai târziu nota creditorului unui analist de la Departamentul Trezoreriei, cunoscut sub numele de „Examinatorul Documentelor Îndoienice”. El a descoperit că data dactilografiată inițial pe document era „iunie” și că, mai târziu, cineva ștersese cu grijă literele *u*, *i* și *e*. „Fotografiile realizate cu ajutorul luminii oblice arăta în mod clar uzura și ridicarea fibrelor hârtiei acolo unde era trecută data, din cauza ștergerii mecanice”^{377}, a scris examinatorul. El a stabilit că cineva a înlocuit litera *u* cu un *a*, ștergând literele *i* și *e*, astfel încât luna devenise „ian.”

White bănuia că Hale fabricase documentul în timp ce încerca să obțină polița de asigurare, și se grăbise să-l modifice după ce realizase că data putea să-l dea de gol. Ulterior, un oficial federal l-a interogat pe bărbatul care dactilografiase nota, după cum prețindea Hale. El a negat totul, spunând că nu văzuse documentul în viața lui. Întrebat dacă Hale mintise, el a declarat: „Absolut”^{378}.

A doua companie de asigurări a aprobat polița după ce Hale l-a dus pe Roan din nou la medicul din Pawhuska, pentru examinarea medicală necesară. Medicul și-a amintit că-l întrebase pe Hale: „Bill, ce ai de gând să faci? Să omori acest indian?”^{379}

Hale, râzând, i-a răspuns: „Da, la naiba”^{380}.

virtual-project

După ce Hale a purtat pe umăr sicriul la înmormântarea lui Roan, a aflat White, polițiștii locali au făcut mai mult decât să ignore faptul că Hale era un potențial suspect: ei au încercat să construiască un caz împotriva lui Roy Bunch, bărbatul care ar fi avut o aventură cu soția lui Roan. White și agenții săi au vorbit cu Bunch, care și-a susținut nevinovăția și a îndrugat o poveste ciudată despre Hale. După uciderea lui Roan, Hale îl abordase pe Bunch spunând:

- Dacă aş fi în locul tău, aş pleca din oraş.
- De ce ar trebui să fug? Nu am făcut-o eu.
- Oamenii cred că tu ai făcut-o, a spus Hale.^{381}

El i-a oferit bani lui Bunch ca să-l ajute să fugă. După aceea, Bunch a vorbit cu un prieten, care l-a convins să nu fugă, pentru că asta nu ar fi făcut altceva decât să-l facă să pară vinovat. „Dacă fugi, vor considera că tu ai făcut crima, cu siguranță”, i-a spus prietenul lui.

White și oamenii lui l-au investigat cu atenție pe Bunch și l-au exclus de pe lista de suspecti. Așa cum remarcă un agent, „relațiile notorii dintre Bunch și soția lui Roan constituau un paravan bun”^{382}, pentru adevărății criminali. Iar persoana care părea cea mai interesată să-l incrimineze pe Bunch era chiar Regele din Osage Hills.

După uciderea lui Roan, Hale o vizitase pe văduva lui Roan în repetate rânduri pentru a încerca să o facă să-i semneze diverse documente referitoare la drepturile asupra averii lui Roan. Odată, Hale îi făcuse cadou femeii o sticlă de whisky. Dar ea a refuzat să guste alcoolul de contrabandă; se temea că era otrăvit.

—#—#—#—#—

Deși White adunase dovezi circumstanțiale care-l implicau pe Hale în uciderea lui Roan, existau încă găuri uriașe în acest caz. Nu exista nicio dovadă – nici amprente, nici martori credibili – că Hale îl împușcase pe Roan sau că îi ordonase unuia dintre nepoții săi sau unui alt acolit să facă acest lucru. Și, în timp ce dubioasa poliță de asigurare de viață părea să-l lege pe Hale de uciderea lui Roan, aceasta nu oferea un motiv pentru celealte asasinate din districtul Osage.

Cu toate astea, în timp ce White studia în continuare cazul Roan, un detaliu îi atrase atenția. Înainte ca Hale să obțină poliță de asigurare de viață a lui Roan, el încercase să cumpere titlul de proprietate al lui Roan – partea acestuia din

depozitul mineral al tribului, care era mult mai prețios decât orice depozit de diamante sau aur.

Hale știa că legea împiedica pe oricine să cumpere sau să vândă un titlu de proprietate, dar fusese încrezător că, făcând presiuni asupra albilor influenți, această interdicție avea să fie în curând eliminată. Într-adevăr, Hale spusese odată: „Eu, ca mulți alți oameni de bună-credință, am crezut că nu va trece mult până când Congresul va adopta o lege care să permită fiecărui indian educat care și-a obținut certificatul de competență să vândă sau să transfere drepturile sale asupra zăcămintelor minerale după bunul său plac”^{383}.

Cu toate acestea, legea nu fusese schimbată, iar White bănuia că acest obstacol îl determinase pe Hale să se întoarcă la planul crimei pentru polița de asigurare. Există o cale legală, totuși, prin care cineva putea obține un drept de proprietate: moștenirea. În timp ce White examina înregistrările confirmate pentru multe dintre victimele asasinatelor, era evident că, odată cu fiecare moarte, tot mai multe titluri de proprietate ajungeau în mâinile unei singure persoane – Mollie Burkhart. Și se întâmpla ca ea să fie căsătorită cu nepotul lui Hale, Ernest, un bărbat care – după cum scria un agent într-un raport – „este controlat doar de Hale”^{384}.

Kelsie Morrison, contrabandistul și informatorul biroului, le-a spus agenților că atât Ernest, cât și Bryan Burkhart făceau exact ceea ce unchiul lor le spunea să facă. Morrison a adăugat că Hale era „capabil de orice”^{385}.

White a studiat tiparul deceselor din familia lui Mollie. Nici cronologia nu mai părea haotică, ci parte a unui plan nemilos. Anna Brown, divorțată și fără copii, îi lăsase moștenire aproape toată averea ei mamei sale, Lizzie. Anna fiind ucisă prima, creierul operațiunii s-a asigurat că titlul ei de proprietate nu avea să se împartă între mai mulți moștenitori. Pentru că Lizzie și-ar fi lăsat averea

moștenire fiicelor ei în viață, Mollie și Rita, ea a devenit următoarea țintă logică. Apoi au urmat Rita și soțul ei, Bill Smith. White și-a dat seama că metoda neobișnuită de asasinare – dinamitarea casei – avea o logică ascunsă. Testamentele Ritei și al lui Bill stipulau că, dacă ei ar fi murit în același timp, o mare parte din proprietățile Ritei ar fi fost moștenite de sora ei în viață, Mollie. Aici, creierul operațiunii făcuse un calcul greșit. Deoarece Bill rezistase în mod neașteptat, murind cu câteva zile după Rita, el a moștenit o mare parte din averea ei, iar după moartea lui Bill, banii au fost moșteniți de una dintre rudele lui. Cu toate acestea, cea mai mare parte a titlurilor de proprietate ale familiei au fost dirijate către Mollie Burkhart, a cărei avere era controlată de Ernest. Iar Hale, White era convins de asta, își asigurase în secret o cale de acces indirect la această avere prin intermediul nepotului său aservit. White îi raporta ulterior lui Hoover: „MOLLIE pare să fi fost prima care l-a atras pe HALE, prin frații BURKHART, pentru a ajunge la activele întregii familii”^[386].

White nu a putut stabili dacă mariajul lui Ernest cu Mollie – cu patru ani înainte de uciderea Annei – fusese pus la cale, ca parte a complotului, sau dacă Hale îl convingește pe nepotul său să o trădeze după căsătorie.

În ambele cazuri, planul era atât de nerușinat și de sinistru încât părea neverosimil. Planul ar fi presupus ca Ernest să împartă patul cu Mollie și să crească copiii împreună cu ea, în timp ce continua să plănuiască și să uneltească împotriva familiei ei.

Așa cum Shakespeare a scris în *Julius Caesar*:

*Unde vei găsi o peșteră destul de
întunecată
Pentru a-ți masca fața monstruoasă?
Nu căuta niciuna, conspirație:
ascunde-o în zâmbete și bunăvoiță.*

Ernest și Mollie Burkhart

16

Pentru progresul biroului

White și oamenii lui simțeau că făcuseră progrese. Un procuror al Departamentului de Justiție i-a trimis lui Hoover o informare, spunând că în cele câteva luni de când White preluase comanda anchetei, „multe aspecte noi ale acestor cazuri au fost dezvăluite cu succes” și un „spirit nou și entuziasmat pare să umple inimile tuturor”^{387}. Cu toate acestea, în investigarea uciderii familiei lui Mollie Burkhart, White se confrunta cu aceeași problemă cu care se confruntase în timpul anchetei asupra morții lui Roan. Nu exista nicio dovadă fizică sau martori pentru a dovedi că Hale era cel care săvârșise sau comandase oricare dintre acele crime. Și fără dovezi solide, White știa că nu ar fi fost niciodată în stare să-l demaște pe acest om care se ascundea în spatele atâtore straturi de respectabilitate – autointitulându-se Părinte (*Reverend*) – și care folosea o adevărată rețea de patronaj pentru a influența șerifii, procurorii, judecătorii și pe unii dintre cei mai înalți oficiali de stat.

Într-un raport detaliat, agenții au notat faptul că Scott Mathis, proprietarul Companiei Big Hill Trading și tutore al Annei Brown și al lui Lizzie, era „un escroc și, evident, în puterea lui Hale”^{388}; că un asociat al lui Mathis servise drept „spion pentru Bill Hale și Compania Big Hill Trading, ocupându-se de toate înscenările de care aveau nevoie în afacerile lor ilegale pentru a-i jupui pe indieni”; că șeful poliției din Ponca City „luase bani de la Bill Hale”; că șeful poliției din Fairfax „nu va face nimic împotriva lui Hale, indiferent ce s-ar întâmpla”; că un bancher local și tutore „nu va vorbi împotriva bandei lui Hale, pentru simplul motiv că Hale îl are cu prea multe la mâna”; că primarul orașului

Fairfax, „un escroc neîntrecut”, era prieten bun cu Hale; că un vechi procuror districtual făcea parte din mașinăria politică a lui Hale, fiind „un om de nimic” și „corupt” și că până și un oficial federal al Biroului Afacerilor Indiene era „în puterea lui Bill Hale și va face ceea ce spune Hale”.

White și-a dat seama că lupta sa pentru a face dreptate era doar începutul. Așa cum era menționat într-un raport al Biroului, Hale „domina politica locală și, aparent, nu putea fi pedepsit”^{389}.

Hoover îl lăudase mai devreme pe White, spunând că, datorită felului în care White se ocupase de caz, „condițiile au fost pașnice și n-am avut nicio plângere sau critică, iar acest lucru a fost o mare ușurare pentru mine”^{390}. Cu toate acestea, Hoover – acel „mănușchi subțire de fire electrice de înaltă tensiune”^{391}, aşa cum era descris de un reporter – era din ce în ce mai nerăbdător.

—virtual-project—

Hoover voia ca noua anchetă să fie un exemplu pentru Biroul său, pe care el continua să-l restructureze^{392}. Pentru a contracara imaginea sordidă creată de Burns și vechea școală de detectivi coruși, Hoover a adoptat abordarea gânditorilor progresiști care erau adeptii unor sisteme eficiente de management. Aceste sisteme erau modelate pe baza teoriilor lui Frederick Winslow Taylor, un inginer care susținea că toate companiile ar fi trebuit conduse „științific”, sarcina fiecărui lucrător fiind analizată minuțios și cuantificată. Adresându-se guvernului în privința acestor metode, progresiștii au căutat să pună capăt tradiției șefilor coruși de partide care umpleau agențiile guvernamentale, inclusiv poliția, cu oamenii lor. În schimb, o nouă clasă de funcționari publici tehnocrați avea să gestioneze birocrația înfloritoare în maniera lui Herbert Hoover – „Marele Inginer” care devenise un erou pentru administrarea eforturilor umanitare atât de rapid în timpul Primului Război Mondial.

După cum remarcă istoricul Richard Gid Powers, J. Edgar Hoover găsise în progresism o abordare care reflecta propria obsesie în privința organizării și controlului social. Mai mult, reprezenta o cale de urmat pentru Hoover, un funcționar biocrat, care urmărea să se evidențieze ca un cavaler neînfricat al dreptății – un cruciat al epocii științifice moderne. Faptul că el nu trăgea cu pistolul nu făcea decât să-i poleiască și mai mult imaginea. Reporterii remarcau faptul că „zilele vechilor copoi sunt apuse”^{[\[393\]](#)} și că Hoover a „scos din uz «vechii pantofi de gumă, felinarul și mustața falsă»^{[\[394\]](#)}, tradiționale ale Biroului de Investigații și le-a înlocuit cu metodele procedurale”^{[\[395\]](#)}. Un articol spunea: „Hoover joacă golf. Cine și l-ar putea imagina pe Old Sleuth făcând asta?”^{[\[396\]](#)}.

Cu toate acestea, adesea hidroșenia se ascundea sub zelul reformator al progresivismului. Mulți progresiști – care tindeau să fie albi protestanți din clasa de mijloc – aveau prejudecăți adânci împotriva imigranților și a negrilor și erau atât de convinși de propria lor autoritate virtuoasă, încât luau în râs procedurile democratice. Această parte a progresivismului oglindea cele mai întunecate impulsuri ale lui Hoover.

În timp ce Hoover restructura radical Biroul, eliminând diviziunile care se suprapuneau și centralizând autoritatea, White, ca și alți agenți speciali responsabili, a primit și mai multă autoritate asupra oamenilor lui de pe teren, dar, în același timp, răspundea în fața lui Hoover pentru tot ce făceau agenții săi, bun sau rău. White trebuia să completeze în mod regulat formulare de evaluare a eficienței, să acorde calificative agenților pe o scară de la 0 la 100, evaluându-i în funcție de: „cunoștințe”, „perspicacitate”, „aspect fizic”, „munca de birou” și „loialitate”. Media acestora devinea calificativul agentului. După ce White i-a spus lui Hoover că acorda din când în când unui agent punctajul 100, Hoover i-a răspuns tăios, în

scris: „Regret, dar nu pot să cred că vreun agent din jurisdicția Biroului are dreptul la un procentaj perfect de 100%”^{[\[397\]](#)}.

Hoover, care credea că oamenii lui ar fi trebuit să-și depășească deficiențele la fel cum reușise el să-și învingă bâlbâiala din copilărie, îi dădea afară pe toți cei care nu reușeau să îndeplinească standardele sale exigente.

„Am scos din serviciu un număr considerabil de angajați”^{[\[398\]](#)}, i-a informat el pe White și pe alți agenți speciali. „Unii erau lipsiți de talent pentru educație, iar alții erau lipsiți de rezistență morală.” Hoover repeta de multe ori maxima: „Dacă nu progresezi, atunci regresezi”^{[\[399\]](#)}. Deși Hoover a recunoscut că unii îl puteau considera un „fanatic”, a reacționat cu furie la orice încălcări ale regulilor. În primăvara anului 1925, când White se afla încă la sediul din Houston, Hoover i-a reproșat indignat că mai mulți agenți ai filialei din San Francisco consumau băuturi alcoolice. El i-a concediat imediat pe acești agenți și i-a ordonat lui White – care, spre deosebire de fratele său, Doc, și mulți alți Cowboy, nu era mare băutor – să informeze toți angajații că urmau să aibă parte de o soartă similară dacă aveau să consume băuturi alcoolice. El i-a spus lui White: „Eu cred că atunci când un om devine membru al acestui Birou, trebuie să se comporte în aşa fel încât să elimine cea mai mică posibilitate de a atrage critici sau atacuri asupra Biroului”^{[\[400\]](#)}.

Noile politici, care erau colectate într-un manual gros, biblia Biroului lui Hoover, depășeau orice cod de conduită. Acestea dictau modul în care agenții adunau și prelucrau informații. În trecut, agenții depuneau rapoarte prin intermediul telefonului sau telegrafului sau informând un superior în persoană. Drept urmare, informații critice, inclusiv dosare întregi, erau de multe ori pierdute. Înainte de a se alătura Departamentului de Justiție, Hoover fusese funcționar la Biblioteca Congresului – „Sunt sigur că ar fi ajuns bibliotecar-șef dacă ar fi rămas la

noi”^{[\[401\]](#)}, a spus un coleg –, iar Hoover învățase cum să clasifice stive de date folosind un sistem asemănător cu sistemul zecimal Dewey. Hoover a adoptat un model similar, cu clasificări și subdiviziuni, pentru a organiza Dosarul Central al Biroului și Indicii Generali. (Dosarul personal al lui Hoover, care includea informații ce puteau fi folosite pentru a șantaja politicieni, avea să fie depozitat separat, în biroul secretarei sale.) Agenții trebuiau să depună acum dosarele de caz într-o formă standardizată, pe o singură foaie de hârtie.

Acest lucru reducea nu numai cantitatea de documente – o altă măsură statistică a eficienței –, dar și timpul necesar unui procuror pentru a evalua dacă un caz ar fi trebuit urmărit.

Tom White și Hoover

White însuși putea fi un superior exigent. Un agent care lucrase în subordinea lui în Oklahoma și-a reamintit că fiecare dintre oamenii lui „trebuia să-și cunoască perfect misiunea și să o ducă la îndeplinire”^{[\[402\]](#)}. Un alt bărbat care a ajuns ulterior subalternul lui White a spus că acesta putea fi „cinstit până la suferință”^{[\[403\]](#)}. Cu toate acestea,

White era mult mai îngăduitor cu slăbiciunile agenților săi decât Hoover și de multe ori încerca să-și protejeze oamenii de furia șeful său. Când Hoover s-a enervat cumplit după ce unul dintre agenții lui White nu a reușit să completeze formularul de o pagină al unui raport privind cazurile de crimă din districtul Osage, White i-a spus lui Hoover: „Simt că eu însumi sunt de vină pentru că m-am uitat peste acest raport și l-am aprobat”^[404].

Sub conducerea lui Hoover, agenții erau acum văzuți ca niște roți ale unui mecanism, la fel ca angajații unei mari corporații. Aceasta era o diferență majoră față de poliția tradițională, în care oamenii legii erau produsul proprietății comunității. Schimbarea a ajutat agenții să se izoleze de corupția la nivel local și a creat o adevărată forță națională, deși, în același timp, ignora diferențele regionale și avea un efect dezumanizant din cauza constantei dezrădăcinări a angajaților.

Gândindu-se doar la „progresul Biroului”^[405], White i-a scris lui Hoover că, în opinia lui, un agent care era familiarizat cu o regiune și cu oamenii de acolo era mai eficient. El a menționat că unul dintre agenții săi, care lucra la cazul Osage și care plecase sub acoperire drept crescător de vite în Texas, era ideal pentru a lucra la frontieră, „dar l-au trimis la Chicago, New York sau Boston și acolo este aproape lipsit de valoare”. Hoover era de neclintit.

Așa cum scria într-un memo unul dintre „lingăii” lui, Hoover spunea: „Eu nu sunt deloc de acord cu domnul White în această privință. Un agent care este familiarizat doar cu caracteristicile locuitorilor dintr-o zonă a țării ar face mai bine să schimbe locul în care își desfășoară activitatea”^[406].

La o școală provizorie de instrucție din New York, agenții erau indoctrinați cu noile reguli și metode. (Mai târziu, Hoover a transformat acest program într-o academie modernă din Quantico, Virginia.) Agenții erau instruiți în ceea ce Hoover

saluta drept „poliție științifică”, incluzând, printre altele, tehniciile de amprentare și testele balistice. În plus, erau învățați regulile formale de colectare a probelor, pentru ca investigațiile unor cazuri să nu fie abandonate sau să stagneze, aşa cum se întâmplase cu prima investigație a crimelor din districtul Osage.

Unii agenți, în special cei mai în vîrstă, îl disprețuiau pe Hoover și edictele sale. Un agent veteran îi sfătuia pe noii recruți: „Primul lucru pe care trebuie să-l faceți este să uitați tot ceea ce v-au învățat la Sediul Guvernului. Al doilea este să scăpați de acele manuale blestemate”^{[\[407\]](#)}.

În 1929, un agent a demisionat plângându-se că inițiativele lui Hoover erau „îndreptate mai degrabă împotriva personalului, decât împotriva criminalului”^{[\[408\]](#)}.

White, de asemenea, se enerva uneori din cauza regulilor și capriciilor lui Hoover. Dar el era cu adevărat mândru să facă parte din Birou și să fie implicat în evenimente mai mărețe decât el însuși. El încerca să își dactilografeze ordonat rapoartele și elogia virturile poliției științifice. Mai târziu, White avea să-și înlocuiască pălăria de cowboy cu una din fetru și, la fel ca Hoover, avea să se apuce de golf, lovind mingea pe verdele imaculat al terenurilor, unde noii bărbați americani cu bani și putere își petreceau timpul liber. White avea să devină aproape la fel ca unul dintre băieții de colegiu ai lui Hoover.

Portretistul, gangsterul și omul cu dinamita

În toamna anului 1925, White a încercat să-l liniștească pe Hoover, spunându-i că adunase suficiente dovezi pentru a-i înfunda pe Hale și pe complicii săi. White i-a trimis lui Hoover un memo prin care raporta că un agent sub acoperire se afla la ferma lui Hale chiar în acel moment, spionând. White simțea presiune, dar nu numai din partea lui Hoover. În acel scurt timp în care White se ocupase de caz, văzuse luminile aprinse în fiecare noapte în jurul caselor din districtul Osage și observase că membrii comunității nu își mai lăsau copiii să meargă singuri în oraș.

În plus, din ce în ce mai mulți localnici își vindeau casele și se mutau în state îndepărtate sau chiar în alte țări, precum Mexic și Canada. (Mai târziu, un indian Osage a numit-o „diaspora”^[409].) Disperarea indienilor Osage era evidentă, la fel ca și scepticismul lor față de anchetă. Ce făcuse guvernul Statelor Unite pentru ei? De ce, spre deosebire de alți americani, ei trebuiau să-și folosească banii proprii pentru a finanța o investigație a Departamentul de Justiție? De ce nu fusese nimeni arestat? Un șef Osage spunea: „Am făcut pace cu fața palidă și mi-am coborât brațele, ca să nu le mai ridic niciodată, iar acum eu și frații mei, ceilalți membri ai tribului, trebuie să suferim”^[410].

White înțelesese că albi coruși și plini de prejudecăți nu l-ar fi băgat la apă pe unul de-al lor pentru uciderea unui american indian, așa că a decis să schimbe strategia. Avea să încerce să găsească o sursă din grupul cel mai infam și cel mai periculos de proscriși din Oklahoma: bandiții din Osage Hills. Rapoartele de la agenți și informatori, cum era Morrison, sugerau că mai mulți dintre acești *desperadoes* știau câte ceva despre crime. Probabil

că acești oameni nu erau mai puțin rasiști decât alții. Dar, pentru că unii dintre ei fuseseră recent arestați sau condamnați pentru diverse infracțiuni, White îi avea la mâna într-o anumită măsură. Numele unui proscris i-a atras în mod special atenția: Dick Gregg, un tâlhar de 23 de ani care făcuse parte o vreme din banda lui Al Spencer și care se afla acum într-un penitenciar din Kansas, executând o pedeapsă de zece ani pentru jaf.

Gregg îi spusese odată agentului Burger că el știa ceva despre crime, deși nu dezvăluise nimic, insistând asupra faptului că nu putea trăda încrederea cuiva. Într-un raport, agentul Burger remarcă frustrat: „Gregg este sută la sută infractor și ne va spune cât mai puțin posibil”^[411]. Comstock, avocatul și tutorele, îl cunoștea bine pe tatăl lui Gregg și oferea consiliere juridică familiei acestuia. Hoover nu avea totuși încredere în Comstock, dar Comstock a fost cel care s-a folosit de relația sa cu tatăl lui Gregg, pentru a-l convinge pe Tânărul bandit să coopereze cu Biroul.

În cele din urmă, White s-a întâlnit cu Gregg în persoană. Lui White îi plăcea să ia notițe mentale despre criminalii pe care-i întâlnea, pentru a-și întipări aceste informații în minte – o abilitate cizelată de pe vremea când servea la frontieră, atunci când nu se putea baza pe fotografii sau amprente. Zeci de ani mai târziu, când White a fost rugat să-l descrie pe Gregg, a scris cu o precizie remarcabilă: „Un bărbat foarte scund, aş spune cam 1,67 m înălțime, de vreo 56 kg, piele albă, ochi albaștri și păr șaten-deschis. Un Tânăr arătos, ce-i drept.”^[412].

Chipul plăcut al lui Gregg era înșelător, conform unui procuror care spunea că Tânărul era „genul de infractor rece și calculat, dar plin de cruzime, care nu ar ezita nicio secundă să comită o crimă”^[413].

Cu toate acestea, în opinia lui White, Gregg aparținea acelei categorii de proscriși care nu erau

inerent răi și care puteau chiar să „ajungă departe”^[414], cu o pregătire corespunzătoare.

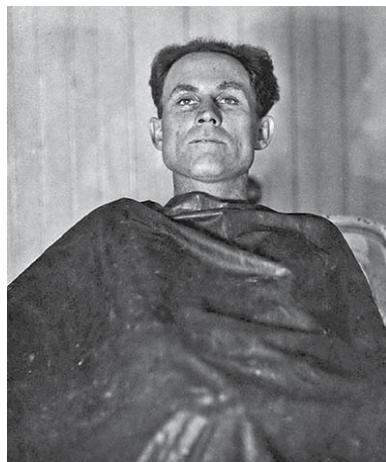

Dick Gregg fusese un membru ol bandei lui Al Spencer

Deși Gregg era cunoscut pentru îndrăzneala lui ca tâlhar, ezita să treacă peste Hale. Dacă ar fi vorbit, spunea Gregg, „viața mea nu ar mai face doi bani”^[415]. Dar, sperând ca pedeapsa lui pentru jaf să fie scurtată, a fost de acord să-i dezvăluie lui White și celorlalți agenți tot ce știa. Cândva, în vara anului 1922, și-a amintit el, banditul Al Spencer i-a spus că Hale voia să întâlnească toată banda, și astfel, Spencer, Gregg și mai mulți asociați de-ai lor s-au întreptat spre una din pașnicile lui Hale din apropiere de Fairfax. Hale venea în goană pe calul său, zărindu-se printre ierburile înalte ale preriei. Grupul s-a adunat pe malul unui pârâu și au băut cu toții niște whisky. Apoi, Hale i-a cerut lui Spencer să se retragă cu el, iar cei doi s-au îndepărtat pentru a discuta. După ce s-au întors și întâlnirea a luat sfârșit, Spencer i-a pus în temă despre ce discutaseră. Hale îi spuse lui Spencer că el și banda lui puteau obține pe puțin 2000 de dolari pentru a asasina un cuplu – un bătrân și „pătura” acestuia, adică o indiancă. Spencer l-a întrebat pe Hale pe cine voia să omoare. „Pe Bill Smith și pe nevastă-sa”^[416], a spus el. Spencer i-a zis lui Hale că, deși avea sânge rece, nu ar fi ucis o femeie pentru niște arginți. Cuvintele lui au fost: „Nu e stilul meu”^[417].

Hale spera ca măcar Gregg să ducă planul la îndeplinire. Dar Gregg a fost de acord cu Spencer.

White credea că Gregg era „sincer”^{418} și că refuzul său de a ucide pentru bani demonstra că acesta era „un bandit cu un dram de onoare”^{419}. Dar, deși mărturia lui Gregg oferea cele mai clare indicii că Hale ordonase crimele, aceasta avea o valoare juridică limitată. La urma urmei, declarația provinea de la un escroc care încearcă să-și scurteze pedeapsa, iar Spencer, singura persoană care putea confirma mărturia lui Gregg, fusese de mult împușcat de către un detașament de oameni ai legii. (*Pawhuska Daily Capital* anunță: „Cu obligațiuni în valoare de 10.000 de dolari într-o mâna și cu pușca sa Winchester în celaltă, faimosul bandit moare luptând, în timp ce dealurile care i-au oferit adăpost în timpul vieții vor fi mormântul lui după moarte.”)

O fotografie a lui Al Spencer după ce a fost împușcat mortal pe data de 15 septembrie 1923.

În timpul unuia dintre interogatoriile la care a fost supus, Gregg a spus că agenții ar fi trebuit să-l găsească pe Curley Johnson, un tâlhar care umbla cu banditul Blackie Thompson. „Johnson știe totul despre explozia care a aruncat în aer casa lui Smith și va ciripi dacă va fi constrâns”^{420}, a promis Gregg. Dar s-a dovedit că Johnson putrezea și el în pământ. Aproape cu un an înainte, acesta murise subit – se zvonea că băuse alcool otrăvit.

Căutând cu disperare un martor, White a ajuns în scurt timp la Henry Grammer, starul rodeo și contrabandistul pistolar care în fiecare an părea să răpună câte un om după o dispută. („HENRY GRAMMER LOVEȘTE DIN NOU”^[421], anunță un titlu din ziar). Deși Grammer și Hale frecventau în general cercuri diferite, White a stabilit că ei se cunoșteau de ani de zile, de pe vremea în care Hale apăruse pentru prima dată pe teritoriul Osage, la începutul secolului. La un concurs de rodeo, în 1909, ei ar fi concurat pentru echipa Cowboys Osage împotriva celor de la Cowboys Cherokee.

Hale (al patrulea din stânga) și Grammer (al treilea din stânga) într-un concurs de prindere a vițeilor cu lasoul în 1909

„CHEROKEES NU SE POT MĂSURA CU CEI DE LA OSAGE ROPERS”^[422], declara *Muskogee Times-Democrat*. Până în 1925, Hale își ascunse trecutul, dar o fotografie decolorată de la concurs îi înfățișă pe Hale și pe Grammer stând cu mândrie pe caii lor, cu niște colaci de sfoară în mâini.

Chiar înainte ca locuința familiei Smith să sară în aer, Hale le spusese prietenilor săi că se ducea în afara orașului pentru a participa la Fat Stock Show din Fort Worth, Texas. White a verificat alibiul lui

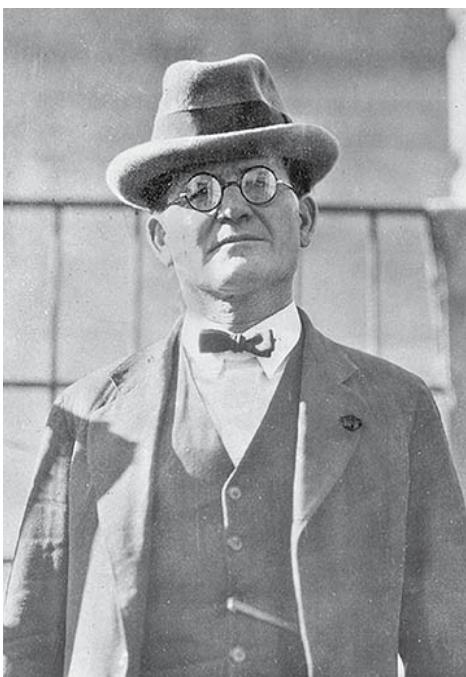
Hale și a aflat că Grammer plecase cu el. Un martor îl auzise pe Hale vorbind cu Grammer înainte de crime și murmurând ceva despre „acea afacere cu indienii”^[423].

Ca și ceilalți martori potențiali ce dețineau informații împotriva lui Hale, Grammer era mort. La 14 iunie 1923, la trei luni după ce casa lui Smith a fost demolată de explozie, Grammer și-a pierdut viața atunci când Cadillacul său a scăpat de sub control și s-a răsturnat. Legendarul grafician a sângerat până la moarte pe un drum pustiu de țară^[424]. În cele din urmă, un gangster – mai exact, un spărgător de seifuri – i-a dezvăluit lui White și echipei sale numele unui alt martor la dinamitarea casei: Asa Kirby, banditul cu dinți de aur care fusese un asociat al lui Grammer. Gangsterul a mărturisit că „omul cu dinamita” – expertul în explozibil care confeționase bomba – era Kirby. Dar s-a dovedit că nici Kirby nu putea depune mărturie. La câteva săptămâni după accidentul fatal de mașină al lui Grammer, Kirby spărsese un magazin în mijlocul nopții, într-o încercare de a fura niște diamante, doar pentru a descoperi că patronul magazinului fusese avertizat de venirea lui și stătea ascuns în aşteptare, cu pușca sa de calibrul 12 pregătită. Într-o clipă, Kirby a fost trimis în lumea de dincolo. Persoana care îl avertizase pe patron despre jaf, White a fost surprins să audă, fusese chiar William K. Hale.

Împiedicând jaful, Hale își consolidase reputația sa de susținător al legii și ordinii. Dar un alt proscris i-a spus lui White că Hale pusese la cale, de fapt, jaful – că el i-ar fi spus lui Kirby despre diamante, sugerându-i momentul ideal pentru a da lovitura. Era, evident, un complot într-un complot, iar White a devenit suspicios în privința șirului interminabil de martori morți. White a cercetat accidentul de mașină al lui Grammer și a aflat de la cunoșcuții acestuia că direcția Cadillacului și frânele acestuia fuseseră sabotate. În același timp, văduva lui Curley

Johnson era sigură că soțul ei fusese ucis – otrăvit intenționat de către Hale și acoliții acestuia. Iar când White a aflat despre un potențial martor în cazul asasinării lui Roan, a descoperit că persoana fusese omorâtă în bătaie. Se părea că oricine l-ar fi putut implica pe Hale era eliminat. Gangsterul a mărturisit că Hale a „avut grija de prea mulți oameni”^[425], adăugând: „Eu aş putea să am singur grija de mine”.

Nereușind să localizeze niciun martor în viață, White a început să se simtă neputincios, în timp ce Hale părea conștient de faptul că agenții erau pe urmele lui. „Hale știe totul”^[426], le spusese agenților informatorul Morrison, și existau semne că Morrison juca și el un joc duplicitar.

William Hale

Morrison, au aflat agenții, îi mărturisise unui prieten că avea toate informațiile despre crime și că-i salvase lui Hale „până acum blestemata de piele”^[427].

Hale începuse să facă și mai multe acte de binefacere pentru a-și consolida puterea. Într-un raport, agentul Wren scria că Hale „își face propagandă prin toate mijloacele pentru a-și spori

faima, acordând cadouri, haine sau împărțind bani în dreapta și-n stânga, «scriind hârtii» – furnizând împrumuturi – mai multor persoane”^{[\[428\]](#)}. Hale a mers până într-acolo încât „să ofere ponei unor băieței”.

Unul dintre agenții sub acoperire care pretindea a fi cresător de vite texan s-a apropiat treptat de Hale, devenindu-i prieten bun. Stăteau la povești despre vechile vremuri în care fuseseră cowboy, iar agentul îl însoțea pe Hale atunci când acesta își inspecta cirezile de vite. Agentul a raportat că Hale părea să râdă de anchetatori. Hale se lăuda în fața lui, spunând: „Eu sunt prea şmecher și vigilent ca să cad în plasa cuiva”^{[\[429\]](#)}.

White îl vedea pe Hale pe străzile din Fairfax, cu papioul său elegant și bărbia ridicată – întruchiparea a ceea ce White, frații și tatăl lui – înaintea lor – vânaseră întreaga lor viață.

Se poartă, își spunea White, „ca și cum ar deține lumea întreagă”^{[\[430\]](#)}.

Uneori, când povara devinea prea grea pentru White, deoarece fiecare pistă ce părea promițătoare se dovedea a fi o fundătură, își lua pușca și dispărea în prerie. Observând vreo rață sau altă zburătoare, punea pușca la ochi și trăgea până când aerul se umplea de fum și săngele se scurgea în pământ.

18

Situația jocului

Pe neașteptate, White a primit un pont. La sfârșitul lunii octombrie, în 1925, White s-a întâlnit cu guvernatorul din Oklahoma și a discutat discret despre caz. După aceea, un consilier al guvernatorului i-a spus lui White: „Am obținut informații de la un prizonier de la McAlester penitenciarul statal care pretinde că știe foarte multe despre crimele din ținutul Osage. Numele lui este Burt Lawson. Ar fi bine să vorbești cu el”^[431].

Disperat după o nouă pistă, White și agentul Frank Smith s-au grăbit să plece la penitenciarul McAlester. Nu știau despre Lawson decât că era din districtul Osage și că avusesese mai multe probleme cu legea. În 1922, fusese acuzat de uciderea unui pescar, dar a fost achitat după ce a pretins că pescarul îl amenințase primul cu un cuțit. Trei ani mai târziu, Lawson a fost condamnat pentru jaf de gradul doi și condamnat la șapte ani închisoare.

Lui White îi plăcea să intervieweze un deținut într-un loc care nu-i era familiar acestuia, pentru a-l face să se simtă neliniștit, aşa că Lawson a fost dus într-o cameră de lângă biroul directorului închisorii. White l-a studiat pe bărbatul care apăruse în fața lui: scund, corpulent, de vîrstă mijlocie, cu păr alb și lung, care-i încadra capul ca un nimb. Lawson se referea la White și la Smith folosind cuvintele „federalii periculoși”^[432].

White i-a spus:

- Am înțeles de la biroul guvernatorului că știi ceva despre crimele din districtul Osage.
- E adevărat, a spus Lawson, adăugând: Vreau să spun adevărul despre asta.^[433]

După o serie de interogatorii, Lawson a explicat că în 1918 începuse să lucreze ca văcar la ferma lui Bill Smith, și că ajunsese să-i cunoască pe Hale și

pe nepoții lui, Ernest și Bryan Burkhardt. Într-o declarație semnată, Lawson a spus: „În prima parte a anului 1921, am descoperit o relație intimă între soția mea și... Smith, care în cele din urmă mi-a destrămat familia, făcându-mă să renunț la slujba de la ferma lui Smith”.⁽⁴³⁴⁾

Ernest știa de ura lui Lawson față de Smith și după un an și ceva i-a făcut o vizită. Lawson și-a amintit că Ernest „s-a întors spre mine și a zis: «Burt, am o propunere pentru tine.» Eu am întrebat: «Despre ce este vorba, Ernest?» Ernest a spus: «Vreau să-i arunci în aer pe Bill Smith și soția lui.»” Când Lawson nu a acceptat să o facă, Hale a venit apoi să-l vadă și i-a promis 5000 de dolari în numerar. Hale i-a spus că putea folosi nitroglicerină și că tot ce trebuia să facă era să plaseze un fitil sub casa lui Smith. „Hale a scos apoi din buzunar un fitil alb de aproximativ un metru și a spus: «O să-ți arăt cum să-l folosești.» Și-a scos briceagul și a tăiat o bucată de aproximativ șase centimetri... apoi a luat un chibrit din buzunar și a aprins capătul fitilului”, și-a amintit Lawson.

Lawson a refuzat din nou, dar la scurt timp după ce a fost arestat pentru uciderea pescarului, Hale – care, în calitate de rezervă a ajutorului de șerif putea intra și ieși din închisoare după bunul lui plac – l-a vizitat din nou și i-a zis: „Burt, vei avea nevoie de niște avocați destul de curând și știu că nu ai niciun ban să-i plătești, aşa că vreau să faci treaba de care ţi-am spus”.

Lawson a spus: „În regulă, Bill, am s-o fac”.

Într-o noapte, nu după mult timp, și-a amintit Lawson, un alt șerif i-a deschis ușa celulei și l-a dus la Hale, care era într-o mașină, afară.

Hale l-a dus cu mașina pe Lawson într-o clădire din Fairfax, unde aștepta Ernest. Hale i-a spus lui Ernest să ia „cutia”, iar Ernest a scos afară o cutie din lemn. În interior era un recipient plin cu nitroglycerină, cu un fitil lung și încolăcit atașat la

gura de scurgere. După ce a încărcat cu grijă cutia în mașină, toți trei au plecat spre casa familiei Smith.

„Am coborât din mașină și am luat cutia și fitilul, iar Hale și Ernest au plecat mai departe”, a relatat Lawson. „Apoi m-am dus în spatele casei și am coborât în pivnița lui Smith. Am pus cutia în colțul cel mai îndepărtat al pivniței și am lăsat fitilul afară, aşa cum mi-a spus Hale... iar după aceea m-am așezat în întuneric și am așteptat.” Lawson a continuat: „Am văzut luminile aprinse. Presupun că s-au dezbrăcat și s-au dus la culcare toți destul de repede, pentru că în scurt timp luminile s-au stins. Am stat acolo ceva vreme. Nu aveam cum să-mi dau seama cât timp trecuse, vreo trei sferturi de oră probabil, iar când am socotit că erau cu toții adormiți, am aprins o bucată scurtă de fitil... De îndată ce capătul lung a început să fumege, am spălat putina cât de repede am putut”.

Lawson a auzit cum se dărâma casa după explozie. Hale și Ernest l-au luat din apropiere și l-au dus înapoi la închisoare, unde celălalt ajutor de șerif l-a băgat pe furiș în celula lui. Înainte de a pleca, Hale l-a avertizat pe Lawson: „Dacă vei ciripi vreodată despre asta cuiva, te vom ucide”.

White și agentul Smith au simțit un val de emoție. Mai erau însă multe întrebări. Lawson nu a menționat nimic despre Kirby, omul cu explozibili. Dar Kirby ar fi putut pregăti bomba pentru Hale, fără a interacționa cu Lawson. White trebuia să lege aceste verigi, dar măcar apăruse un martor care putea dovedi implicarea lui Hale în complot.

Pe data de 24 octombrie 1925, la trei luni după ce White preluase cazul, el i-a trimis lui Hoover o telegramă, fără a putea să ascundă sentimentul de triumf: „Avem mărturisirea lui Burt Lawson că el a plasat explozibilul care a aruncat în aer casa lui Bill Smith și că a fost convins, îndemnat și ajutat să facă acest lucru de către Ernest Burkhart și W.K. Hale”^[435].

Hoover era în culmea fericirii. El i-a trimis repede lui White o telegramă: „Felicitări”^{[\[436\]](#)}.

=virtual-project=

În timp ce White și oamenii lui încercau să coroboreze detaliile din mărturisirea lui Lawson, se simțea că era din ce în ce mai urgent să-i captureze cât mai repede pe Hale și pe nepoții acestuia, ca să nu mai facă rău și altor persoane. Avocatul și tutorele Comstock, despre care White nu se mai îndoia că îi ajutase pe anchetatori, convingându-i pe martori să vorbească, a început să primească amenințări cu moartea. Acesta dormea acum în biroul său, în centrul orașului Pawhuska, cu revolverul lui English Bulldog de calibrul .44 lângă el.

„Odată, când s-a dus să deschidă fereastra, a găsit niște bastoane de dinamită în spatele draperiei”^{[\[437\]](#)}, și-a amintit o rudă de-a lui. Comstock era capabil să-i arunce în spatele gratiilor. Dar, a adăugat ruda lui, „Hale și ceata lui de acoliți erau deciși să-l omoare”.

White era, de asemenea, foarte preocupat de soarta lui Mollie Burkhart. Deși White promise rapoarte că ea avea diabet zaharat, era totuși suspicios. Hale reușise, cadavru după cadavru, să facă astfel încât să moștenească Mollie cea mai mare parte a averii membrilor familiei sale. Cu toate acestea, complotul părea neterminat. Hale avea acces la avereala lui Mollie prin Ernest, dar nepotul lui nu controla încă direct această avere. Asta s-ar fi întâmplat doar dacă Mollie ar fi murit și i-ar fi lăsat-o moștenire. O servitoare din casa lui Mollie îi spusese unui agent că, într-o noapte, Ernest îi îndrugase în timp ce era beat că îi era frică să nu i se întâiple ceva lui Mollie. Până și Ernest părea îngrozit de deznodământul inevitabilului plan.

John Wren, agentul Ute, vorbise recent cu preotul lui Mollie, care i-a spus că femeia nu mai venea la biserică – ceea ce nu îi stătea în fire – și că se zvonea că membrii familiei ei o țineau izolată fără

voia ei. Preotul era suficient de alarmat încât să încalce principiul confidențialității față de enoriași. La scurt timp după aceea, preotul a raportat că promise un mesaj secret de la Mollie: ea se temea că cineva încerca să o otrăvească. Ținând cont că whisky-ul otrăvit fusese una dintre metodele preferate ale ucigașilor de a scăpa de indieni, preotul i-a trimis un mesaj lui Mollie, avertizând-o: „Să nu bei nicio băutură alcoolică de niciun fel, orice s-ar întâmpla”^[438].

Dar diabetul lui Mollie părea să fi oferit o ocazie și mai perfidă de a livra otrava. Unii dintre medicii orașului, inclusiv frații Shoun, îi făceau injecții cu ceea ce ar fi trebuit să fie insulină, dar în loc să se amelioreze, starea de sănătate a lui Mollie părea să se agraveze. Oficialii guvernamentali care lucrau pentru Biroul Afacerilor Indiene erau, de asemenea, îngrijorați de faptul că Mollie era otrăvită lent. Un oficial al Departamentului de Justiție observase: „Boala ei este foarte suspectă, și când spun asta nu exagerez cu nimic”^[439]. Era esențial, continua oficialul, ca „această pacientă să fie dusă la un spital respectabil pentru diagnostic și tratament, fără intervenția soțului ei”.

La sfârșitul lui decembrie, în 1925, White a simțit că nu mai putea aștepta. Încă nu terminase de confirmat multe detalii din confesiunea lui Lawson și rămăseseră mai multe semne de întrebare și contradicții. Pe lângă faptul că Lawson pomenise de Kirby, insistase asupra faptului că Hale se afla în Fairfax la momentul exploziei, și nu în Fort Worth cu Grammer, aşa cum susținuseră niște martori. Cu toate acestea, White se grăbea să obțină mandate de arestare pe numele lui Hale și Ernest Burkhart pentru uciderea lui Bill, a Ritei Smith și a servitoarei acestora, Nettie Brookshire. Mandatele au fost emise pe data de 4 ianuarie 1926. Deoarece agenții nu puteau face arestări, i-au însoțit pe șefii de poliție districtuală și pe alți polițiști, precum

șeriful Freas, care, după ce a fost suspendat, a fost reales în funcție.

Mai mulți polițiști l-au localizat rapid pe Ernest Burkhart la taverna lui favorită, o sală de biliard din Fairfax, și l-au transportat la închisoarea din Guthrie, aflată la aproximativ 130 de kilometri sud-vest de Pawhuska. Hale, însă, nu a putut fi găsit. Agentul Wren a aflat că acesta își comandase un costum nou de haine, spunând că plănuia să părăsească orașul la momentul potrivit. Autoritățile se temeau ca Hale să nu fi dispărut pentru totdeauna, când acesta a intrat pe neașteptate în biroul șerifului Freas. Hale arăta ca și cum s-ar fi dus la o petrecere formală: purta un costum perfect călcat, pantofi proaspăt lustruiți, o pălărie de fetru și un palton. Broșa lui cu diamante de la loja masonică era prinsă la rever.

— Înțeleg că sunt căutat, a spus el, explicând că se afla acolo pentru a se preda.⁽⁴⁴⁰⁾

Băieții nu mai trebuiau să se deranjeze, a spus el.

Hale în fața închisorii din Guthrie

În timp ce era dus la închisoare în Guthrie, Hale s-a văzut nevoit să răspundă la întrebările unui reporter local. Ochii lui adânc înfundăți în orbite scânteiau, iar el se mișca – după spusele reporterului – „ca un animal în lesă”⁽⁴⁴¹⁾.

Reporterul l-a întrebat:

— Aveți de făcut o declarație?

— Ce ești dumneata? l-a întrebat Hale, neobișnuit să fie interogat.

— Un gazetar.

— Nu voi discuta cazul meu în ziare, ci în instanțele din acest district.

În speranță că Hale ar fi putut cel puțin să spună ceva despre el, reporterul a întrebat:

— Ce vârstă aveți?

— Am 51 de ani.

— De cât timp sunteți în Oklahoma?

— De vreo 25 de ani.

— Sunteți destul de bine cunoscut pe aici, nu-i așa?

— Cred că da.

— Aveți mulți prieteni?

— Așa sper.

— Și nu le-ar plăcea să audă declarația dumneavoastră, chiar dacă ați spune doar: „Eu sunt nevinovat?”

— O să discut despre cazul meu în sala de judecată, nu în ziare. E cam rece în seara asta, nu-i așa?

— Da. Cum merge afacerea dumneavoastră cu bovine în acest sezon?

— Destul de bine.

— Este o călătorie lungă de la Pawhuska, nu-i așa?

— Da, dar am venit într-o mașină cu perdelele trase.

— Și acum, ce spuneți de o declarație?

Hale a refuzat din nou și a fost dus mai departe de către autorități. Dacă Hale fusese pe moment neliniștit, părea totuși sigur pe el când a vorbit cu White – chiar obraznic, fiind evident convins că nimeni nu se putea atinge de el. Insista că White făcuse o greșală, comportându-se de parcă White ar fi fost cel care avea probleme, nu el.

White bănuia că Hale nu avea să-și recunoască niciodată păcatele, cu siguranță nu în fața unui om al legii și, probabil, nici măcar în fața lui Dumnezeu, pe care atât de des îl invoca. Ernest

Burkhart oferea singura oportunitate pentru o confesiune.

„E de ajuns să te uiți la el și îți dai seama că e veriga slabă”^{442}, a observat White. Un procuror care lucra cu White a spus lucrurilor pe nume: „Noi toți l-am ales pe Ernest Burkhart știind că va ceda”^{443}.

— virtuat-project —

Burkhart a fost adus într-o cameră de la etajul al treilea al unei clădiri federale din Guthrie, care era utilizată drept cameră de interrogatorii improvizată: „cutia”. Purta aceleași haine cu care era îmbrăcat în momentul arestării, iar White s-a gândit că semăna cu un „dandy de provincie, bine îmbrăcat în stil western, cu cizme scumpe de cowboy, cămașă în culori tipătoare, cravată ostentativă și un costum scump, ajustat pe corp”^{444}.

Păsea agitat de colo colo și își trecea limba peste buze.

White și agentul Frank Smith l-au întrebat:

— Vrem să vorbim cu tine despre uciderea familiei lui Bill Smith și a Annei Brown, a spus White.

— La naiba, nu știu nimic despre asta, a insistat Burkhart.^{445}

White i-a explicat că ei vorbisera cu un bărbat pe nume Burt Lawson în închisoare și că acesta le spusesese altceva – că Burkhart știa foarte multe despre crime. Menționarea numelui Lawson nu părea să-l surprindă pe Burkhart, care insista că el nu avusese nicio legătură cu acel bărbat.

— El spune că tu ai fost omul de legătură în orchestrarea exploziei de la casa lui Smith, a spus White.

— Minte, a spus categoric Burkhart.

White s-a simțit cuprins de îndoială, o îndoială care fusese ascunsă undeva în inima lui, dar pe care o suprimase: Dacă Lawson mințea și luase, pur și simplu, informații de la alții bandiți din închisoare, care auziseră zvonuri despre caz? Poate că Lawson mințea cu speranța că procurorii aveau să-i reducă

pedeapsa în schimbul mărturiei sale. Sau poate că întreaga mărturisire fusese orchestrată de Hale – un alt complot într-un complot de-al său. White încă nu știa ce să credă. Dar dacă Lawson mințea în legătură cu ceva, obținerea unei confesiuni de la Burkhart era și mai importantă; în caz contrar, cazul s-ar fi prăbușit.

Timp de câteva ore, în cutia aceea încinsă și claustrofobică, White și Smith au trecut peste dovezile circumstanțiale pe care le adunaseră pentru fiecare dintre crime, încercând să-l prindă pe Burkhart cu mâța-n sac. White avea senzația că detectase un soi de remușcare pe fața lui, ca și cum ar fi avut intenția să se destăinuie, pentru a-și proteja soția și copiii. Cu toate acestea, ori de câte ori White sau Smith menționau numele lui Hale, Burkhart întepenea în scaunul său, mai înfricoșat de unchiul său, după cum se părea, decât de lege.

— Sfatul meu pentru tine este să spui totul, i-a zis White, aproape rugător.

— Nu e nimic de spus, a zis Burkhart.

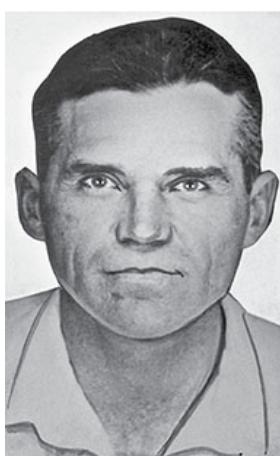
După miezul nopții, White și Smith au renunțat și l-au trimis pe Burkhart în celulă. În ziua următoare, cazul lui White întâlni obstacole și mai mari. Hale a anunțat că el putea dovedi că fusese în Texas la momentul exploziei, pentru că primise o telegramă acolo și semnase pentru ea. Dacă acest lucru era adevărat – și White era înclinat să credă că era –, atunci Lawson într-adevăr mințise. Disperat să pună mâna pe Hale, White comisese păcatul suprem de a se îndeinde în spusele unui martor și crezuse, în ciuda aparentelor contradicții, ceea ce voise să credă. White știa că avea doar câteva ore înainte ca avocații lui Hale să facă rost de înregistrarea acestei telegramă și să-l elibereze pe Hale, împreună cu Burkhart – doar câteva ore înainte să se răspândească zvonul că Biroul fusese umilit, iar aceste vești ar fi ajuns la urechile lui Hoover.

Așa cum spunea unul dintre consilierii lui Hoover despre directorul Biroului, „Dacă nu te place, te va

distruge”^{[\[446\]](#)}. Avocații lui Hale au anunțat prompt un reporter, care a publicat un articol despre alibiul „perfect”^{[\[447\]](#)} al lui Hale, menționând: „El nu se teme”.

Disperat, White s-a întors către omul care îi puseșe bețe în roate lui Hoover și devenise un paria în ochii anchetatorilor: Blackie Thompson, banditul pe jumătate Cherokee, care, în timpul anchetei timpurii a biroului, fusese eliberat din închisoare ca informator, doar pentru a ucide ulterior un polițist. După capturarea sa, fusese închis la penitenciarul statal, o pacoste pe care Biroul prefera să nu o țină la vedere.

Cu toate acestea, după ce studiase rapoartele timpurii ale Biroului cu privire la caz, White bănuia că Blackie putea avea informații-cheie despre crime și, fără să-l consulte pe Hoover, ordonase să fie transportat la Guthrie. Dacă mergea prost ceva, dacă Blackie ar fi evadat sau dacă ar fi rănit pe cineva, cariera lui White ar fi fost încheiată. Așa că White a avut grija ca Luther Bishop – un polițist statal care îl împușcase pe Al Spencer – să fie responsabil de transferul lui Blackie. Când Blackie a ajuns la clădirea federală era în lanțuri, flancat de o mică armată. Pe un acoperiș din apropiere, White plasase un pușcaș, care îl urmărea pe Blackie cu pușca la ochi, printr-o fereastră.

Banditul Blackie Thompson

Blackie era încă ostil, ursuz și încrâncenat, dar atunci când White l-a întrebat despre rolul lui Hale

și al lui Burkhart în crimele din districtul Osage, starea lui a părut să se schimbe. Plin de venin și intolerant, Blackie se plânsese odată că Hale și Ernest Burkhart erau „prea evrei – ei vor să aibă totul pentru nimic”^[448].

Agenții i-au spus lui Blackie că nu puteau face o înțelegere cu el pentru a-i reduce pedeapsa, iar el a vorbit în silă la început despre crime, dar treptat a început să dezvăluie din ce în ce mai mult. A spus că Burkhart și Hale îi abordaseră odată pe el și pe vechiul său amic Curley Johnson pentru a-i ucide pe Bill și pe Rita Smith.

Drept răsplată, ei i-ar fi propus lui Blackie să-i fure mașina lui Burkhart, iar într-o noapte, în timp ce Burkhart era acasă, în pat, cu Mollie, Blackie luase vehiculul chiar din garajul lor. Blackie fusese ulterior ridicat de polițiști pentru furt de mașini și nu fusese implicat în niciunul dintre asasinate. Nu era clar dacă Blackie ar fi fost de acord să depună vreodată mărturie în instanță pentru aceste chestiuni, dar White spera ca acesta să aibă suficiente informații pentru a salva cazul. El l-a lăsat pe Blackie înconjurat de gărzi și s-a grăbit împreună cu agentul Smith să-l interogheze din nou pe Burkhart.

Înapoi în cutie, White i-a spus lui Burkhart:

— Nu suntem mulțumiți de răspunsurile pe care ni le-ai dat aseară. Credem că sunt multe lucruri pe care nu ni le-ai spus.

— Asta e tot ce știu, a spus Burkhart.

White și agentul Smith și-au jucat ultima carte: i-au spus lui Burkhart că mai aveau un martor care ar fi depus mărturie privind implicarea sa în planul de a-i ucide pe Bill și Rita Smith. Burkhart, știind că fusese păcălit o dată, le-a spus că nu-i credea.

— Ei bine, pot să-l aduc aici dacă nu crezi, a spus agentul Smith.

— Adu-l aici, a spus Burkhart.

White și Smith au plecat să-l aducă pe Blackie și l-au escortat în încăpere. În timp ce trăgătorul de

elită de pe acoperiș îl urmărea pe Blackie cu pușca la ochi prin fereastră, banditul s-a aşezat vizavi de Burkhart, care părea perplex. Agentul Smith s-a întors spre Blackie și a spus:

— Blackie, mi-ai spus... adevărul cu privire la propunerile pe care ţi le-a făcut Ernest Burkhart?⁽⁴⁴⁹⁾

Blackie a răspuns:

— Da, domnule.

Agentul Smith a adăugat:

— Să-l ucizi pe Bill Smith?

— Da, domnule.

— Mi-ai spus adevărul atunci când ai menționat că Ernest ţi-a dat un automobil drept plată pentru acea treabă?

— Da, domnule.

Blackie, evident încântat de această ocazie, l-a privit în ochi pe Burkhart și i-a zis:

— Ernest, le-am mărturisit totul.

Burkhart părea învins. După ce Blackie a fost scos din încăpere, White credea că Burkhart era gata să mărturisească și să-l toarne pe Hale, dar de fiecare dată când Burkhart era aproape să facă acest lucru, se oprea. Pe la miezul nopții, White l-a lăsat pe Burkhart în custodia celorlalți agenți și s-a întors în camera lui de hotel. Nu mai avea ce carte să joace. Epuizat, disperat, s-a prăbușit pe pat și a adormit.

Nu după mult timp, White a fost trezit brusc de țărâitul telefonului. Gândindu-se la ce era mai rău – că Blackie Thompson reușise să evadeze –, a ridicat receptorul și a auzit vocea impacientată a unuia dintre agenții săi.

— Burkhart e gata să-și spună povestea, a spus agentul. Dar nu ne-o va spune nouă. Zice că trebuie să vii tu.

====

Când White a intrat în „cutie”, l-a găsit pe Burkhart prăbușit în scaunul său, obosit și resemnat. Burkhart i-a zis lui White că nu el i-a ucis pe toți oamenii aceia, dar că știa cine o făcuse.

— Vreau să mărturisesc, a spus el.

White i-a amintit lui Burkhart drepturile sale, iar Burkhart a semnat o hârtie pe care scria: „După ce am fost avertizat de mai multe ori și fără să mi se facă promisiuni că voi avea imunitate la acuzații, de bunăvoie și din proprie inițiativă, fac acum următoarea declarație”^[450].

Burkhart a început să vorbească despre William Hale – despre modul în care el îl venerase în copilărie, cum muncise pentru el, îndeplinind tot felul de sarcini și cum îi urmase întotdeauna ordinele. „M-am bazat pe judecata unchiului Bill”^[451], a spus el. Hale era un uneltitor, a spus Burkhart și, deși el nu fusese implicat în toate mașinațiunile lui Hale, unchiul său îi împărtășise detaliile unui plan criminal: să-i ucidă pe Rita și pe Bill Smith. Burkhart susținea că protestase atunci când Hale l-a informat cu privire la intenția sa de a arunca în aer toată casa și pe toți de acolo, inclusiv propriile rude. Hale i-ar fi spus: „Ce-ți pasă? Soția ta va primi banii”^[452].

Burkhart a spus că avea să urmeze planul lui Hale, aşa cum făcea întotdeauna. Hale îi abordase mai întâi pe bandiții Blackie Thompson și Curley Johnson pentru săngheroasa misiune. (Într-o declarație ulterioară, Burkhart își amintea: „Hale mi-a spus să mă întâlnesc cu Curley Johnson și să aflu cât de dur era acesta, apoi să-l întreb dacă nu voia să facă niște bani, și m-a pus să-i transmit lui Johnson că tot ce avea de făcut era să arunce în aer un bărbat căsătorit cu o indiancă, referindu-se la Bill Smith.) Mai târziu, când Johnson și Blackie nu au putut îndeplini planul, Hale l-a căutat pe Al Spencer. După ce Spencer a refuzat, Hale a vorbit cu contrabandistul și starul rodeo Henry Grammer, care a promis să-i găsească un om pentru această treabă. „Cu doar câteva zile înainte să aibă loc explozia, Grammer i-a zis lui Hale că Acie – Asa Kirby – ar fi de acord să o facă”^[453], și-a amintit Burkhart. „Asta este ceea ce mi-a spus Hale.”

Burkhart a adăugat că Lawson nu avea nicio legătură cu explozia, explicând: „Ați prins de coadă alt purcel.”^[454] (Mai târziu, Lawson a recunoscut în fața lui White: „Toată povestea aceea a fost o minciună. Tot ce știu despre explozia casei lui Smith a fost doar ceea ce am auzit în încisoare... Am greșit că am ales să mint”.)^[455]

De fapt, Burkhart a precizat că Hale se dusese cu Grammer la Fort Worth, astfel încât să aibă un alibi. Înainte de a pleca, Hale i-a spus lui Burkhart să-i transmită un mesaj lui John Ramsey, hoțul de vite și contrabandistul care lucrase pentru Henry Grammer. Mesajul pentru Ramsey era să-i spună lui Kirby că era timpul să ducă la îndeplinire „sarcina”. Burkhart a transmis mesajul și era acasă, cu Mollie, în noaptea exploziei. „Când s-a produs, eu eram în pat cu soția mea”^[456], și-a amintit el. „Am văzut o lumină în partea de nord. Soția mea s-a dus la fereastră și a privit afară. Ea a spus că locuința cuiva era în flăcări. De îndată ce a spus asta, am înțeles ce se întâmplase.”

De asemenea, Burkhart le-a furnizat detalii cruciale despre modul în care Hale aranjase uciderea lui Roan pentru banii de asigurare. „Știu cine l-a ucis pe Henry Roan”^[457], a zis Burkhart și l-a identificat pe Ramsey – hoțul de vite – ca fiind cel care apăsase pe trăgaci. Cazul se deschise larg în fața lor.

White i-a telefonat agentului Wren, care se afla pe teren. „E un suspect acolo, pe nume John Ramsey”^[458], i-a spus White. „Ia-l în custodie imediat.”

Ramsey a fost ridicat și adus în cușca de interogatorii. Înalt și subțire, acesta purta o salopetă; avea părul negru slinos, iar când mergea șchiopăta vag, cu un aer oarecum amenințător. Un reporter a spus despre el că părea „un bărbat insolent și, probabil, periculos”^[459].

Conform relatărilor lui White și ale altor agenți, Ramsey s-a uitat la aceștia precaut, insistând că nu

știa nimic. Apoi, White i-a pus în față declarația semnată de Burkhart. Ramsey s-a zgâit un timp la document, de parcă ar fi încercat să-i evaluateze autenticitatea. Așa cum White și Smith îl aduseseră în față lui Burkhart pe Blackie, l-au adus pe Burkhart pentru a-și confirma declarația în fața lui Ramsey. Iar Ramsey a ridicat mâinile și a spus: „Cred că e gâtul meu în joc acum. Puteți să vă aduceți creioanele”^{[\[460\]](#)}.

Potrivit declarației sale sub jurământ și altor mărturii, la începutul anului 1923, Grammer i-a spus lui Ramsey că Hale avea „o mică însărcinare pentru el”^{[\[461\]](#)}. Când Ramsey a întrebat despre ce era vorba, Grammer i-a spus că Hale voia să eliminate un indian. Ramsey, care se referea la complot drept „situația jocului”, în cele din urmă a fost de acord și l-a ademenit pe Roan pe fundul canionului, promițându-i niște whisky. „Ne-am aşezat pe pragul mașinii lui și am băut”, a relatat Ramsey. „Indianul s-a urcat apoi în mașină să plece, iar eu l-am împușcat în ceafă. Cred că eram la jumătate de metru de el când l-am împușcat. M-am întors la mașina mea după aceea și am plecat spre Fairfax.”

White a observat modul în care Ramsey spunea mereu „indianul”, fără a folosi numele lui Roan. De parcă ar fi vrut să-și justifice crima, Ramsey a spus că „albii din Oklahoma nu au stat pe gânduri înainte să ucidă un indian mai mult decât o făceau în 1724”^{[\[462\]](#)}.

—virtual-project—

White avea încă nelămuriri cu privire la uciderea surorii lui Mollie, Anna Brown. Ernest Burkhart a rămas precaut cu privire la rolul fratelui său Bryan, pentru că, evident, nu dorea să-l implice și pe acesta. Dar Burkhart a dezvăluit identitatea celei de-a treia persoane misterioase care fusese văzută cu Anna cu puțin timp înainte de moartea ei.

Era cineva pe care agenții îl cunoșteau chiar prea bine: Kelsie Morrison, informatorul lor sub acoperire, care lucrase chipurile cu agenții pentru a

identifica acea a treia persoană. Morrison nu fusese doar un agent dublu care le furnizase informații lui Hale și acoliților săi. Ernest precizase că Morrison era chiar cel care o împușcăse în cap pe Anna Brown.

—virtual-project—

În timp ce autoritățile căutau să-l arresteze pe Morrison, au trimis și un medic să o examineze pe Mollie Burkhart. Femeia părea pe moarte și, analizându-i simptomele, autoritățile erau sigure că cineva o otrăvise în secret, dar o făcuse treptat, astfel încât să nu trezească suspiciuni. Într-un raport ulterior, un agent a notat: „Este un fapt știut că, după ce a fost scoasă de sub controlul lui Burkhart și al lui Hale, și-a recăpătat imediat sănătatea”^{463}.

Burkhart nu a recunoscut niciodată că ar fi știut că Mollie era otrăvită lent. Poate că acesta era singurul păcat pe care el nu suporta să-l admită. Sau poate că Hale nu avusese destulă incredere în el, știind că nu era în stare să-și omoare soția.

Frații Shoun au fost aduși și interogați în legătură cu tratamentul exact pe care i-l administraseră lui Mollie. Unul dintre procurorii care lucrau cu White l-a întrebat pe James Shoun:

- Nu i-ați administrat insulină?^{464}
- Poate că i-am administrat, a răspuns el.
Procurorul dădea semne de nerăbdare.
- Nu a fost luată de sub îngrijirea voastră și dusă la spital la Pawhuska? Nu voi i-ați administrat insulină?

Shoun a spus că era posibil să se fi exprimat greșit.

— Nu vreau să fiu înțeles greșit și nici să intru în vreo încurcătură.

Procurorul l-a întrebat din nou dacă el îi făcuse injecții.

- Da, i-am făcut câteva, a spus el.
- Pentru ce?
- Pentru diabet zaharat.
- Și ea nu s-a simțit mai rău?

— Nu știu.

— Și nu a ajuns atât de rău încât a fost luată de sub îngrijirea voastră și dusă la un spital din Pawhuska, unde și-a revenit imediat sub îngrijirea unui alt medic?

James Shoun și fratele său au negat orice intenție premeditată, iar White nu a putut dovedi cine fusese responsabil pentru otrăvire. Când Mollie s-a simțit mai bine, ea a fost interrogată de către autorități. Lui Mollie nu-i plăcea să fie luată drept victimă, dar a recunoscut totuși că era speriată și dezorientată. Uneori, ea se baza pe ajutorul unui interpret pentru a o ajuta cu engleza – o limbă care părea acum să transmită niște secrete dincolo de înțelegerea ei. Un avocat care-l asista pe procuror i-a explicat lui Mollie:

— Noi toți suntem prietenii dumitale și lucrăm pentru dumneata.^{465}

Avocatul a informat-o că soțul ei, Ernest, mărturisise că știa ceva despre aceste cazuri de crimă și că Hale era cel care le plănuise, inclusiv explozia casei surorii ei Rita.

— Bill Hale și soțul dumitale sunt rude, nu-i aşa? a adăugat el.

— Da, domnule, a răspuns ea.

La un moment dat, avocatul a întrebat-o dacă Hale fusese la ea acasă în preajma declanșării exploziei.

— Nu, nu a fost la noi. Doar soțul și copiii mei erau acasă atunci.

— Nimeni nu a venit la voi în noaptea aceea?

— Nu.

— Soțul dumitale a stat acasă toată seara?

— Da, toată seara.

Avocatul a întrebat-o dacă Ernest îi spusese vreodată ceva despre complotul lui Hale. Ea a răspuns:

— Nu mi-a spus nimic despre asta.

Tot ce voia ea, a adăugat Mollie, era ca oamenii care îi uciseseră pe cei din familia ei să fie

pedepsiți.

— Nu contează cine sunt aceştia? a întrebat avocatul.

— Nu, a spus ea cu fermitate.

Dar ea nu putea, *nu voia* să credă că Ernest fusese implicat într-un astfel de complot. Mai târziu, un scriitor a citat ce spunea Mollie despre bărbatul ei: „Soțul meu este un om bland, un om bun. Nu ar fi făcut aşa ceva. Şi nu ar răni pe nimeni, iar mie nu mi-ar face rău niciodată”^[466].

Avocatul ei a întrebat-o:

— Îți iubești soțul?

După o clipă, ea a răspuns:

— Da.

=====
virtual-project

Odată înarmat cu declarațiile lui Ernest Burkhart și Ramsey, White și agentul Smith l-au chemat pe Hale. White ședea în fața acestui personaj cu înfățișare de gentleman care, era convins, îi omorâse pe aproape toți membrii familiei lui Mollie și care eliminase martori și complici ai săi. Iar White descoperise un detaliu și mai tulburător – conform celor spuse de câțiva apropiati ai Annei Brown, Hale avusese o aventură cu Anna și era tatăl copilului ei. Dacă era adevărat, asta însemna că Hale își omorâse propriul copil nenăscut. White a încercat să-și controleze valul de furie care-l năpădise atunci când Hale i-a salutat pe el și pe Smith cu aceeași polițe pe care o afișase când fusese arestat. Burkhart îl descrisese odată pe Hale drept cel mai bun om la prima vedere, „până ce ajungeai să-l cunoști”^[467], adăugând: „Te puteai îndrăgosti de el de cum îl întâlneai. Cu femeile era la fel. Dar dacă stăteai mai mult în preajma lui, aveai de suferit. Reușea să te învingă într-un fel sau altul”.

White nu a pierdut timpul. După cum și-a amintit mai târziu, i-a spus lui Hale: „Deținem declarații de necontestat care vă implică drept principal autor în cazul asasinării lui Henry Roan și în uciderea

familiei Smith. Avem dovezi pentru a vă condamna”^[468].

Chiar și după ce White i-a enumerat detaliat dovezile copleșitoare împotriva lui, Hale părea netulburat, ca și cum ar fi deținut în continuare puterea. Kelsie Morrison le spusese mai devreme agenților că Hale era sigur că „banii vor cumpăra protecția sau achitarea oricărui om pentru orice crimă în districtul Osage”^[469].

White nu putea anticipa lupta juridică – amară și senzațională – care era pe cale să urmeze, o luptă care avea să fie dezbatută la Curtea Supremă a Statelor Unite și care putea chiar să-i distrugă cariera. Cu toate acestea, sperând să încheie cazul cât mai simplu și mai rapid, a făcut o ultimă încercare de a-l convinge pe Hale să mărturisească.

— Nu cred că vreți să vă expuneți [familia] la un proces lung, cu toate mărturiile lui sordide, rușinea și dificultățile ulterioare, a spus White.^[470]

Hale l-a privit pătrunzător pe White, aproape vesel.

— Voi înfrunta toate astea, a spus el^[471].

19

Un trădător al propriului sânge

Revelațiile arestărilor și oroarea crimelor țineau națiunea cu sufletul la gură. Presa a scris despre „o bandă bine organizată, evident, chiar diabolică, după ororile săvârșite, pornită să distrugă cu glonț, otravă și bombe moștenitorii pământurilor bogate în petrol ale districtului Osage”^{[\[472\]](#)}; despre crimele care erau „mai săngeroase decât cele din zilele vechilor frontiere”^{[\[473\]](#)}; și despre efortul guvernului federal de a-l aduce în fața justiției pe presupusul „Rege al Criminalilor”^{[\[474\]](#)}.

White fusese ocupat cu cazurile care-i implicau pe Roan și pe membrii familiei lui Mollie Burkhart, iar el și oamenii lui nu erau încă în măsură să facă legătura între Hale și toate cele 24 de crime Osage, ori cu moartea avocatului Vaughan și a petrolistului McBride. Cu toate acestea, White și echipa lui erau în măsură să demonstreze modul în care Hale beneficiase de cel puțin două dintre celelalte asasinate. Primul a fost presupusa otrăvire a lui George Bigheart, indianul Osage care, înainte de a muri, îi transmisesese niște informații lui Vaughan. White află de la martori că Hale fusese văzut cu Bigheart chiar înainte să fie dus de urgență la spital și că, după moartea acestuia, Hale făcuse o cerere pentru proprietatea sa în schimbul a 6000 de dolari, prezentând o notă de la un creditor falsificată. Ernest Burkhart a dezvăluit faptul că Hale, înainte de a completa nota, a exersat pentru ca scrisul lui să arate ca al lui Bigheart. Hale era implicat, de asemenea, în presupusa otrăvire a lui Joe Bates, un indian Osage, în 1921. După ce Bates, care era căsătorit și avea șase copii, a murit subit, Hale a prezentat un titlu de proprietate dubios pentru terenul acestuia. Văduva lui Bates a scris mai târziu o scrisoare Oficiului Afacerilor Indiene, spunând:

„Hale l-a ținut pe soțul meu beat aproape un an întreg. Venea tot timpul la noi acasă și insista ca soțul meu să-i vândă terenurile moștenite. Joe refuza întotdeauna, indiferent cât de beat era. N-am crezut niciodată că a vândut terenul acela, mi-a spus întotdeauna că nu ar fi făcut asta, chiar și cu câteva zile înainte de moartea lui... Ei bine, Hale a luat pământul, până la urmă”.^{475}.

În ciuda brutalității crimelor, mulți albi nu-și mascau entuziasmul pentru această poveste sinistră. „CONSPIRAȚIA UCIDERII INDIENILOR OSAGE E PALPITANTĂ”^{476}, declara *Reno Evening Gazette*. Sub titlul „VECHIUL VEST SĂLBATIC TRĂIEȘTE ÎNCĂ ÎN ȚINUTUL CRIMELOR OSAGE”^{477}, un serviciu telegrafic a transmis un buletin național cum că povestea, „oricât de deprimantă ar fi, este totuși învăluită într-o aură romantică, fiind relatată într-o manieră aproape jovială caracteristică Vestului, pe care o credeam dispărută. Dar povestea este și uluitoare, ce-i drept. Atât de uluitoare încât la început te întrebi dacă este posibil să se fi întâmplat în America modernă a secolului XX”.

Un jurnal de știri despre crime, intitulat „Tragedia din Osage Hills”^{478}, a fost prezentat la cinematografe. „Adevărata istorie a celei mai năucitoare serii de asasinate din analele crimei”, anunță o broșură publicitară. „O poveste de dragoste, ură și lăcomie a omului pentru aur. Bazată pe fapte reale precum cele divulgate de senaționala mărturie a lui Burkhart.”

În mijlocul senaționalismului, indienii Osage nu erau interesați decât de soarta criminalilor. Ei voiau să se asigure că Hale și complicii acestuia nu aveau cum să scape, aşa cum mulți se temea că avea să se întâpte. Văduva lui Bates spunea: „Noi, indienii, nu ne putem obține drepturile în aceste instanțe și nu am nicio sansă de a salva acest teren pentru copiii mei”^{479}.

La 15 ianuarie 1926, Societatea Indienilor din Oklahoma a emis o rezoluție care specifică:

Membrii tribului Osage au fost uciși mișește pentru titlurile lor de proprietate...

Întrucât autorii acestor presupuse crime merită să fie judecați și, dacă vor fi condamnați, să fie pedepsiți în măsura deplină a legii...

PRIN URMARE, DECIZIILE VOR FI LUATE de către această societate pe care noi o recomandăm oficialilor federali și de stat pentru eforturile lor în încercarea de a descoperi adevărul și de a-i acuza pe criminalii vinovați de aceste crime monstruoase.^[480]

Cu toate acestea, White știa că instituțiile judiciare ale Americii, precum agențiile sale de poliție, erau mânjite de corupție. Mulți avocați și judecători își doreau câștiguri ilicite. Martorii erau constrânsi, jurații mituiți. Până și Clarence Darrow, marele apărător al asupriților, a fost acuzat de încercarea de a mitui niște potențiali jurați. Un editor de *Los Angeles Times* își amintea că Darrow spunea odată: „Când ești împotriva unui grup de escroci, va trebui să joci aşa cum îți cântă ei. Eu de ce nu aş face asta?”^[481].

Hale avea o influență enormă asupra instituțiilor juridice fragile din Oklahoma. Așa cum remarcă un reporter care vizita regiunea: „Oamenii din oraș, de la mic la mare, vorbesc despre el cu răsuflarea tăiată. Influența lui și a asociaților săi se simte peste tot”^[482].

Din cauza puterii lui Hale, un procuror federal a avertizat că era „nu numai inutil, dar extrem de periculos”^[483] să fie judecat în sistemul juridic de stat. Dar, la fel ca în cazul celor mai multe crime împotriva indienilor americanii, situația era

complicată, pentru că nu se ştia sigur care entitate guvernamentală avea jurisdicție asupra crimelor Osage. În cazul în care o crimă avea loc pe teritoriul indian, atunci autoritățile federale puteau pretinde jurisdicția. Cu toate astea, teritoriul Osage fusese parcelat, și o mare parte a terenului de suprafață, unde avuseseră loc crimele, inclusiv uciderea Anneli Brown, nu mai era sub controlul tribului. Aceste cazuri, au concluzionat oficialii Departamentului de Justiție, puteau fi judecate numai de către stat.

Cu toate acestea, în timp ce oficialii răscoleau diferitele cazuri, au crezut că găsiseră o excepție. Henry Roan fusese ucis pe o parcelă Osage care nu fusese vândută albilor; în plus, proprietarul Osage al parcelei avea un tutore, fiind considerat un protejat al guvernului federal.

Procurorii care lucrau cu White au decis să judece mai întâi acest caz, astfel încât Hale și Ramsey să fie acuzați în fața instanței federale pentru uciderea lui Roan. Ei riscau pedeapsa cu moartea.

Echipa de urmărire penală era formidabilă. Aceasta includea doi oficiali de rang înalt din Departamentul de Justiție, un Tânăr procuror american abia numit în funcție, Roy St. Lewis, și un avocat local pe nume John Leahy, care era căsătorit cu o femeie din tribul Osage și care fusese angajat de către Consiliul Tribal pentru a asista la diverse procese.

Procurorul Rog St. Lewis revizuind voluminosul dosar al crimelor din Osage

Hale era ajutat de propria ceată de avocați – unii dintre cei mai „talentați și mai iscusiți din Oklahoma”¹⁴⁸⁴, după cum anunța un ziar. Printre ei se număra și sergentul Prentiss Freeling, un fost procuror general din Oklahoma și un avocat înflăcărat al drepturilor statelor. Acesta călătorise de multe ori în regiune, scriind o prelegere cu titlul „Procesul lui Iisus Hristos din punctul de vedere al unui avocat”, enunțând următorul avertisment: „Când un om meschin se scufundă din ce în ce mai mult în ticăloșie profitând de abilitățile sale și merge până unde îi permite firea sa vrednică de dispreț, el își angajează apoi un avocat infam să-l apere”¹⁴⁸⁵.

Pentru a-l apăra pe John Ramsey, presupusul ucigaș al lui Roan, Hale a angajat un avocat pe nume Jim Springer, cunoscut ca fiind un om fără scrupule. La sfatul lui Springer, Ramsey și-a retras rapid mărturisirea, insistând: „N-am omorât pe nimeni, niciodată”¹⁴⁸⁶. Ernest Burkhart i-a spus lui White că Hale îl asigurase înainte pe Ramsey că nu trebuia „să nu-și facă griji, și că el – Hale – avea

influență în interior și că totul era ca și aranjat și că-i avea pe toți la degetul mic, de la supraveghetor la guvernator”^{[\[487\]](#)}.

La scurt timp după începerea procedurilor Marelui Juriu, la începutul lunii ianuarie, unul dintre acoliții lui Hale – un pastor – a fost acuzat de comitere de sperjur în fața Curții. În timpul unei proceduri ulterioare, un alt asociat al lui Hale a fost arestat pentru că încercase să îmbete niște martori. Pe măsură ce procesul se apropiă, mai mulți detectivi particulari coruși au început să-i urmărească pe martori și chiar să încerce să-i facă să dispară. Biroul a publicat^{[\[488\]](#)} o descriere fizică a unui detectiv particular bănuit că fusese angajat ca asasin: „Față lungă... costum gri-deschis și pălărie de fetru... mai mulți dinți de aur... este cunoscut ca fiind foarte viclean și alunecos”.^{[\[489\]](#)}

Un alt pistolar a fost angajat să o asasineză pe fosta soție a lui Kelsie Morrison, Katherine Cole, care era indiană Osage și care fusese de acord să depună mărturie pentru acuzare. Atacatorul își amintea mai târziu: „Kelsie a spus că voia să facă un aranjament pentru a scăpa de Katherine, soția lui, pentru că ea știa prea multe despre uciderea Annei Brown. Kelsie a spus că Bill Hale mă va plăti și că va face toate aranjamentele”^{[\[490\]](#)}. Hale l-a plătit pe pistolar și i-a spus să „o îmbete bine și să scape de ea”^{[\[491\]](#)}. Dar, în ultimul moment, pistolarul a renunțat să ducă planul la îndeplinire, iar după ce a fost ridicat pentru un jaf, el a mărturisit autorităților totul despre planul lui Hale. Cu toate acestea, seria de conpirații continua.

White, care ordonase oamenilor săi să lucreze în perechi pentru siguranța lor, a primit un pont că un fost membru al bandei lui Al Spencer venise în Pawhuska pentru a ucide agenți federali. White i-a spus agentului Smith: „Mai bine ne-am occupa de el”^{[\[492\]](#)} și, înarmați cu pistoale semiautomate de calibrul .45, l-au încolțit pe bărbat la casa unde se cazase.

— Din câte am auzit, ai amenințat că o să ne faci pe toți să dispărem din oraș, a spus White.

Banditul i-a măsurat din cap până-n picioare pe polițiști și le-a spus:

— Sunt doar un prieten al lui Bill Hale. Eram doar în trecere prin oraș, atâtă tot.

Ulterior, White l-a informat pe Hoover: „Înainte ca acest om să poată pune în practică orice intenții murdare, a plecat... după ce a înțeles că ar fi mai sănătos pentru el să se afle în alt loc”.^{493} White era extrem de preocupat de Ernest Burkhart. Hale i-a spus mai târziu unui aliat de-al său că Burkhart era singurul martor de care-i era frică. „Orice ai face, ajungi la Ernest”,^{494} i-a spus Hale acestuia. Altfel, zicea el: „Sunt un om mort”.

Pe data de 20 ianuarie 1926, Burkhart – pe care guvernul încă nu-l pusese sub acuzație, așteptând să vadă amploarea cooperării sale – i-a spus lui White că era sigur că avea să fie „eliminat”^{495}.

— O să am grija să ai parte de toată protecția pe care și-o poate permite guvernul, orice va fi necesar, i-a promis White.^{496}

Apoi a aranjat ca agentul Wren și un alt membru al echipei sale să-l scoată în secret pe Burkhart din închisoarea de stat și să-l păzească până la proces. Agenții nu îl înregistrau niciodată pe Burkhart în hoteluri sub numele său și se refereau la el folosind numele „E.J. Ernest”. White i-a spus mai târziu lui Hoover: „Noi credem că, cel mai probabil, vor încerca să-l omoare pe Burkhart. Desigur, am luat toate măsurile de precauție pentru a preveni un astfel de eveniment, dar există mai multe modalități prin care ar putea să-l omoare, pentru că prietenii lui Ramsey și Hale l-ar putea otrăvi”^{497}.

Între timp, Mollie încă nu credea că Ernest era „vinovat cu bună știință”^{498}. Iar când a văzut că acesta nu s-a mai întors acasă, lipsind zile întregi, ea a devenit disperată. Toată familia ei fusese decimată, iar acum se părea că-și pierduse și soțul. Un avocat care asista urmărirea penală a întrebăt-o

dacă nu voia ca agenții să o ducă să-l vadă pe Ernest, sperând că acest lucru avea să-i mai ridice moralul. „Asta e tot ce vreau”^{499}, a spus ea. După aceea, White s-a întâlnit cu Mollie. El i-a promis că Ernest avea să revină în curând. Până atunci, i-a spus White, el urma să se asigure că puteau comunica prin corespondență.

După ce Mollie a primit o scrisoare de la Ernest în care acesta spunea că era bine și în condiții de siguranță, ea i-a răspuns: „Dragul meu soț, am primit scrisoarea ta în această dimineață și m-am bucurat foarte mult. Suntem bine cu toții, iar Elizabeth se va duce din nou la școală”^{500}.

Mollie a menționat și faptul că nu mai era atât de bolnavă. „Mă simt mai bine acum”, a spus ea. Agățându-se încă de iluzia căsătoriei lor, ea a încheiat: „Ei bine, Ernest, aici voi încheia. Sper să primesc în curând vești de la tine. Cu bine, soția ta, Mollie Burkhart”.

—virtual-project—

La 1 martie 1926, White și acuzarea au avut parte de o lovitură devastatoare. Judecătorul, fiind de acord cu o moțiune a apărării, a decis că, deși uciderea lui Roan avusese loc pe o parcelă individuală Osage, aceasta nu era echivalentul terenurilor tribale și, prin urmare, cazul putea fi judecat doar de către tribunalul statal. Procurorii au contestat decizia la Curtea Supremă a S.U.A., dar, hotărârea fiind așteptată după luni de zile, Hale și Ramsey ar fi trebuit să fie eliberați. „Se pare că avocații lui Bill Hale – aşa cum au prezis prietenii lui – au luat vântul din aripile guvernului rău de tot”, scria un observator^{501}.

Hale și Ramsey tocmai sărbătoreau în sala de judecată, când au fost abordați de șeriful Freas. El a dat mâna cu Hale, apoi i-a spus: „Bill, am un mandat de arestare”^{502}. White și procurorii lucraseră cu procurorul general din Oklahoma pentru a-i ține pe Hale și pe Ramsey în spatele gratiilor, depunând

împotriva lor acuzații pentru uciderea familiei Smith.

White și procurorii nu au avut altă cale decât de a iniția cazul în Pawhuska, reședința districtului Osage și un bastion al lui Hale. „Foarte puțini oameni, dacă există vreunul, cred că am putea fi capabili vreodată să găsim în districtul Osage niște jurați care să judece aceste părți”^{503}, i-a spus White lui Hoover. „Se va recurge la toate șmecheriile și metodele de înșelăciune.”

La o audiere preliminară, pe data de 12 martie, bărbați și femei Osage, mulți dintre ei rude ale victimelor, s-au înghesuit în sala de judecată pentru a depune mărturie. Soția lui Hale, fiica sa în vîrstă de 18 ani, și numeroșii lui susținători zgomotoși s-au grupat în spatele mesei apărării. Jurnaliștii se luptau pentru spațiu, dând din coate. „Foarte rar s-a mai văzut o asemenea mulțime într-o sală de judecată până acum”^{504}, a scris un reporter de la *Tulsa Tribune*. „Iată-i pe afaceriștii spilcuiți disputându-și locurile în picioare cu argații. Există și doamne de societate lângă *squaws* indiene, înfășurate în pături tipătoare. Cowboy având pălării cu boruri largi și șefi Osage în veșminte împodobite cu mărgele, foarte atenți la cei care depun mărturie. De pe locurile lor, școlărițele întind curioase gâturile ca să audă. Toată populația cosmopolită a celui mai bogat loc din lume – Regatul Osage – se îngrămădește aici pentru a asista la această dramă despre aur și sânge.”

Mai târziu, un istoric local s-a hazardat să afirme că procesele crimelor Osage beneficiau de acoperire media mai mult decât procesul lui Scopes din anul precedent, aşa-numitul „proces al maimuțelor”, din Tennessee, privind legalitatea predării teoriei evoluționiste într-o școală de stat. Mulți oameni din galerie bârfeau despre o femeie Osage care ședea pe una din bănci, tacută și singură. Era Mollie Burkhart, expulzată din cele două lumi între care ea trăise până atunci: albi, loiali lui Hale, o oculeau, în

temp ce mulți indieni Osage o ostracizau pentru că-i adusese pe ucigași printre ei și pentru că-i rămăsese fidelă lui Ernest. Reporterii o portretizau drept o „indiană ignorantă”. Presa o hăituia pentru o declarație, dar ea refuza de fiecare dată. Mai târziu, un reporter i-a făcut o poză, în care ea apărea calmă și disprețuitoare. Astfel, o „imagine nouă și exclusivă a lui Mollie Burkhart”^{505}, a făcut înconjurul lumii.

Hale și Ramsey au fost escortați în sala de judecată. Deși Ramsey părea indiferent, Hale se uita la soția, fiica și susținători săi cu încredere. „Hale este un om cu o personalitate magnetică”^{506}, scria reporterul de la *Tribune*. „Prietenii se îngrămădesc în jurul lui la fiecare retragere a Curții, iar bărbații și femeile îl salută, gălăgioși și entuziasmați.” În închisoare, Hale a pus pe hârtie aceste versuri dintr-o poezie, aşa cum și le-a amintit:

*Să nu judeci! Norii aparentei vinovății
pot umbri faima fratelui tău, Pentru că
soarta poate arunca umbre de suspiciune
asupra celui mai strălucitor nume.* ^{507}

White s-a așezat la masa acuzării. Într-o clipă, unul dintre avocații lui Hale a spus: „Onorată Instanță, solicit ca T.B. White, aici de față, șeful Biroului Federal de Investigații din Oklahoma City, să fie percheziționat pentru arme de foc și exclus din această sală”^{508}.

Susținătorii lui Hale au început să huiduie și să tropăie frenetic. White s-a ridicat, descheindu-și haina pentru le arăta tuturor că nu era înarmat. „Voi pleca, dacă instanța dispune acest lucru”, a spus el. Judecătorul a spus că acest lucru nu era necesar, aşa că White s-a așezat din nou și mulțimea s-a potolit. Audierea a continuat fără evenimente deosebite până în acea după-amiază, când un bărbat a intrat în sala de judecată – un bărbat care nu mai fusese văzut în districtul Osage de săptămâni întregi:

Ernest Burkhart. Mollie și-a privit soțul în timp ce acesta pășea șovăielnic pe culoarul lung, până la boxa martorilor. Hale s-a uitat încruntat la nepotul lui, pe care unul dintre avocații lui Hale l-a acuzat ca fiind un „trădător al propriului sânge”^{[\[509\]](#)}. Cu câteva momente în urmă, Burkhart îi spusese unui procuror că, dacă avea să spună adevărul, „ei mă vor ucide”, și în timp ce Burkhart se așeza pe scaunul martorilor, era evident că oricât curaj adunase până atunci, acesta pălise deja în acel moment. Un avocat al lui Hale s-a ridicat și a cerut să discute cu Burkhart în particular.

„Acest om este clientul meu!”^{[\[510\]](#)}, a spus el. Judecătorul l-a întrebat pe Burkhart dacă acela era într-adevăr avocatul lui, iar Burkhart, cu un ochi la Hale, a răspuns: „Nu e avocatul meu... dar sunt dispus să vorbesc cu el”.^{[\[511\]](#)}

White și procurorii l-au privit perplecsi pe Burkhart în timp ce acesta cobora din boxa martorilor și pleca însotit de avocații lui Hale în biroul judecătorului. Au trecut mai întâi cinci minute, apoi zece, apoi douăzeci; în cele din urmă, judecătorul a ordonat aprodului să-i cheme. Freezing, avocatul lui Hale, a ieșit din încăpere și a spus: „Onorată instanță, aş vrea să solicit instanței să permită domnului Burkhart să se consulte cu apărarea până mâine”. Judecătorul a fost de acord și, pentru o clipă, Hale în persoană l-a prins de rever pe Burkhart în sala de judecată, complotul desfășurându-se de această dată chiar în fața lui White. Leahy, procurorul care fusese angajat de Consiliul Tribal Osage, considera ca toate acele manifestări erau dovada celui mai „arogant și neobișnuit comportament pe care am avut ocazia să-l remarc la niște avocați”^{[\[512\]](#)}.

În timp ce Burkhart părăsea sala de judecată, White a încercat să-i atragă atenția lui Burkhart, dar acesta a fost înghițit imediat de o mulțime de susținători ai lui Hale.

În dimineața următoare, în instanță, unul dintre procurori a făcut anunțul la care White și toată lumea prezentă în zgomotoasa sală de judecată se așteptau: Ernest Burkhart refuza să depună mărturie în favoarea acuzării. Într-un memoriu înaintat lui Hoover, White relata că „după ce a fost lăsat să se vadă cu Hale, lui Burkhart i-a revenit curajul și, lăsându-se din nou dominat”^{513}, nu mai exista nicio speranță să facă vreo mărturisire.

În schimb, Burkhart a adoptat poziția de martor al apărării. Unul dintre avocații lui Hale l-a întrebat dacă vorbise vreodată cu Hale despre uciderea lui Roan sau a oricărui alt indian Osage. „N-am făcut-o”^{514}, a murmurat Burkhart. Când avocatul l-a întrebat dacă Hale îi ceruse vreodată să angajeze pe cineva care să-l omoare pe Roan, Burkhart a spus: „Nu mi-a cerut niciodată să fac asta”.

Pas cu pas, cu o voce monotonă, aproape șoptită, Burkhart a retractat totul. Procurorii au încercat să-și salveze cazul prin depunerea unor acuzații separate împotriva lui Burkhart, spunând că acesta fusese complice la bombardarea casei lui Smith. În speranța de a-și consolida poziția față de Hale și Ramsey prin obținerea unei condamnări timpurii împotriva lui Burkhart, procurorii au programat mai întâi procesul lui. Dar cele două dovezi solide împotriva lui Hale – mărturiile lui Burkhart și Ramsey – se spulberaseră. White își amintea că, în sala de judecată „Hale și Ramsey ne-au privit cu rânjete triumfătoare”^{515}, adăugând: „Regele e iarăși la putere”. Când a început din nou procesul lui Burkhart, la sfârșitul lunii mai, White s-a trezit în mijlocul unei crize și mai mari. Hale a luat poziție și a depus mărturie, sub jurământ, că în timpul interrogatoriului său, White și agenții săi, inclusiv Smith, au încercat să obțină o mărturisire de la el amenințându-l cu violență. Hale a declarat că oamenii din Biroul Federal îi spuseseră că aveau metodele lor ca să-i facă pe oameni să vorbească. „Am întors capul”^{516}, a continuat Hale. „Și am

întors capul pentru că auzisem siguranța unui pistol în spatele meu. Imediat ce m-am uitat în spate, Smith a sărit la mine, m-a apucat de umăr și a început să-mi fluture în față un pistol mare.”

Hale a zis că Smith îl amenințase cu o bătaie soră cu moartea și că White îi spuse: „Va trebui să te punem pe scaunul electric”. Apoi, a adăugat el, agenții l-ar fi împins într-un scaun special, i-ar fi atașat niște fire pe corp și i-ar fi pus pe cap o glugă neagră și un dispozitiv ca o mască pe față. „Au tot vorbit despre felul în care voiau să mă electrocuteze și chiar m-au electrocutat”, a spus Hale.

Burkhart și Ramsey au mărturisit că și ei avuseseră parte de abuzuri similare, acesta fiind singurul motiv pentru care făcuseră acele mărturisiri. În boxa martorilor, Hale a făcut gesturi ample, sălbatrice, descriind modul în care energia electrică îi trecuse prin trup, făcându-l să tremure. Un agent, pretindea el, adulmecase aerul și strigase: „Nu simțiți miros de carne arsă?”

—virtual-project—

Într-o dimineată, la începutul lunii iunie, Hoover era în Washington. Îi plăcea să mănânce un ou poșat pe pâine prăjită la micul dejun. O rudă a observat odată că Hoover era „un adevărat tiran în privința alimentației”^{517} și că, în cazul în care gălbenușul era lichid și se scurgea, el îl trimitea înapoi la bucătărie. Totuși, în această dimineată nu mâncarea era cea care-l deranja. El rămăsese uimit când ridicase ziarul *Washington Post* și citise următorul titlu:

**PRIZONIERUL ÎI ACUZĂ DE
UTILIZAREA ELECTRICITĂȚII
PE AGENȚII JUSTIȚIEI...
AU ÎNCERCAT SĂ-L FORȚEZE SĂ
RECUNOASCĂ NIȘTE
CRIME ÎN FAȚA INSTANȚEI...
OFIȚERII ADULMECĂ MIROSUL DE
„CARNE ARSĂ”,
SPUNE EL.^{518}**

Deși Hoover nu era un adept al respectării cu sfîrșenie a procedurilor legale pentru interogarea suspecților, nu părea să credă că White era capabil de asemenea tactică. Ceea ce-l îngrijora pe Hoover era scandalul sau, pentru a folosi termenul său preferat, „rușinea”. El i-a trimis lui White o telegramă urgentă cerându-i explicații. Deși White nu voia să dea prea mare importanță acuzațiilor „ridicole”^{519}, el a răspuns prompt, insistând că acestea erau „niște invenții de la început până la sfârșit, din moment ce nu am folosit niciun fel de metode de gradul al treilea. N-am folosit astfel de tactică în viața mea”^{520}.

White și agenții săi au depus mărturie pentru a respinge acuzațiile. Cu toate acestea, William B. Pine – un senator american din Oklahoma, care era un petrolier bogat și apărăse întotdeauna sistemul tutorilor legali – a început să insiste pe lângă oficialii guvernamentali ca White și oamenii lui să fie conediați din Biroul Federal. La procesul lui Ernest Burkhart, unii și-au pierdut cumpătul. Atunci când un avocat al apărării a afirmat că guvernul comise o fraudă, un procuror a strigat: „O să-l chem pe omul care spune asta afară, în curte”^{521}. A fost nevoie ca bărbații să fie despărțiti.

Când acuzarea a început să întâmpine probleme, procurorii au chemat în cele din urmă un martor care, credeau ei, putea influența juriul în favoarea lor: contrabandistul și fostul informator al Biroului, Kelsie Morrison. Ceva mai devreme, White și oamenii lui îl luaseră la întrebări pe Morrison după ce aflaseră de minciunile acestuia. Morrison părea să aibă un singur principiu călăuzitor: propriul interes. Când acesta crezuse că Hale era mai puternic decât guvernul Statelor Unite, el servise drept agent dublu pentru Regele din Osage; odată ce a fost prinț și și-a dat seama că guvernul era cel care-i controla soarta, a trecut în tabăra adversă și și-a recunoscut rolul în conspirație.

Acum, când tuna și fulgera în sala de judecată, Morrison a mărturisit că Hale complotase să-i elimine pe toți membrii familiei lui Mollie. Hale îl informase că voia să scape de „toată gloata aceea nenorocită”¹⁵²², astfel încât „Ernest să moștenească totul”. Cât despre Anna Brown, Morrison a spus că Hale îl recrutase ca „să o lichideze pe această *squaw*”¹⁵²³ și îi dăduse arma: un pistol automat de calibrul de .380. Bryan Burkhardt acționase în calitate de complice. După ce se asigurase că Anna era beată și docilă, ei au dus-o cu mașina până la Three Mile Creek. Soția lui Morrison la momentul respectiv, Cole, era cu ei, iar el i-a spus femeii să rămână în mașină. Apoi, el și Bryan au luat-o pe Anna.

Era prea beată ca să poată merge, își amintea Morrison, și a fost nevoie să o care până în râpă. În cele din urmă, Bryan a ajutat-o pe Anna să se așeze pe o piatră de pe malul pârâului.

— Bryan ridicat-o și a ținut-o dreaptă, a spus Morrison.¹⁵²⁴

Un avocat al apărării a întrebat:

— A sprijinit-o ca să stea dreaptă?

— Da, domnule..

Anna Brown

Sala de judecată era cufundată în liniște. Mollie Burkhardt privea tăcută, ascultând. Avocatul a continuat:

— I-ai spus în ce poziție să o țină în timp ce o împușcăi în cap?

— Da, domnule.

— Ai stat acolo și i-ai dat indicații cum să o țină pe acea indiană beată și neajutorată pe fundul acelui canion, în timp ce te pregăteai să-i zbori creierii cu un glonț?

— Da, domnule.

— Și atunci când el a reușit să o țină în poziția în care voiai, ai tras un glonț cu această armă automată de calibrul de .380?

— Da, domnule.

— Ai mutat-o de acolo după ce ai împușcat-o?

— Nu, domnule.

— Ce s-a întâmplat când ai împușcat-o?

— Bryan i-a dat drumul și ea a căzut pe spate.

— A căzut? Atâtă tot?

— Da, domnule.

— A scos vreun strigăt?

— Nu, domnule.

Avocatul a continuat:

— Ai stai acolo, pur și simplu, și ai privit-o cum murea?

— Nu, domnule.

— Te-ai simțit satisfăcut că ai împușcat-o cu arma aceea în cap și că ai ucis-o, nu-i aşa?

— Da, domnule.

Întrebat la un moment dat ce făcuse după ce o împușcase pe indiană, el a răspuns:

— M-am dus acasă și am luat cina.

Fosta soție a lui Morrison, Cole – care spusesese că nu mărturisise totul imediat după crimă pentru că Morrison o amenințase că „avea să o calce în picioare până ce și-ar fi dat sufletul” –, a confirmat declarația acestuia. Cole a declarat: „Am stat singură în mașină aproximativ 25 sau 30 de minute, până ce bărbații s-au întors. Anna Brown nu era cu ei, iar eu nu am mai văzut-o în viață”¹⁵²⁵.

Pe data de 3 iunie, în toiul procesului, Mollie a fost chemată de urgență. Anna, fata cea mai mică a ei și a lui Ernest, pe care o crescuse o rudă de-a ei de când Mollie se îmbolnăvise grav, murise. Avea doar patru ani. Micuța Anna, aşa cum o striga toată lumea, nu se simțiase bine în ultima vreme, iar medicii puseseră moartea ei pe seama bolii, pentru că nu părea să existe nicio dovadă de conspirație pentru crimă în cazul ei. Dar pentru indienii Osage, fiecare moarte, fiecare aparent act al lui Dumnezeu, era acum pus la îndoială. Mollie a mers la înmormântare. Ea își încreștase fetița unei alte familii tocmai pentru a fi în siguranță. Acum, ea privea cum micuța Anna, în cutia ei mică și simplă, dispărerea în mormânt. Erau tot mai puțini indieni Osage care cunoșteau vechile rugăciuni pentru cei morți. Cine avea să cânte în fiecare dimineață, la răsăritul soarelui, pentru ea?

După înmormântare, Mollie s-a dus direct la tribunal – clădirea aceea rece din piatră, care părea să dețină secretele durerii și disperării ei. S-a așezat în sala goală, singură, fără să spună un cuvânt, doar ascultând.

—virtual-project—

Pe data de 7 iunie, la câteva zile după moartea fiicei sale, Ernest Burkhart era escortat din sala de judecată înapoi la închisoarea districtuală. Când nimeni nu se uita la el, Ernest i-a strecut un bilet șerifului adjunct. „Nu îl citi acum”^{[\[526\]](#)}, i-a șoptit el. Mai târziu, când adjunctul șerifului a desfăcut biletul, el a descoperit că îi era adresat lui John Leahy, procurorul. Mesajul era simplu: „Vreau să ne vedem în noaptea asta în închisoarea districtuală. Ernest Burkhart”.

Adjunctul i-a înmânat biletul lui Leahy, care l-a găsit pe Burkhart plimbându-se agitat dintr-o parte în alta a celulei sale. Avea cearcăne adânci la ochi, ca și cum nu ar fi dormit zile întregi.

— Am mințit, domnule procuror, i-a spus Burkhart, cuvintele rostogolindu-se în grabă de pe

buzele lui. Nu vreau ca acest proces să mai continue.^{527}

— Fiind de partea acuzării, eu nu sunt persoana indicată să te sfătuiesc ce să faci, a spus Leahy. De ce nu le spui avocaților tăi?

— Nu le pot spune, a zis Burkhart.

Leahy s-a uitat la Burkhart, încă nesigur dacă mărturisirea iminentă a acestuia nu era de fapt un alt truc. Dar Burkhart părea sincer. Moartea fiicei sale, chipul disperat al soției, pe care o vedea în fiecare zi la proces și care ajunsese să-l bântuie, realizarea că dovezile împotriva lui se adunau îngrijorător – era prea mult pentru el și simțea că nu avea să mai reziste mult. „Mă simt complet neajutorat”, a spus Burkhart. El l-a implorat pe Leahy să-i ceară lui Flint Moss – un avocat care-l cunoștea pe Burkhart – să vină să-l vadă.

Leahy a fost de acord, iar pe data de 9 iunie Burkhart a revenit în sala de judecată după ce a vorbit cu Moss. De data aceasta, Burkhart nu s-a mai așezat la masa apărării, cu echipa de avocați ai lui Hale. A mers până la pupitru judecătorului și i-a șoptit ceva acestuia. Apoi a făcut un pas înapoi, inspirând zgomotos, și a zis:

— Aș dori să-i concediez pe avocații apărării. Domnul Moss mă va reprezenta de acum încolo.^{528}

Au existat proteste din partea apărării, dar judecătorul a fost de acord cu cererea. Moss a stat alături de Ernest și s-a pronunțat:

— Domnul Burkhart dorește să-și retragă pledoaria „nevinovat” și să o schimbe în „vinovat”. Sala de judecată a început să freamăte.

— Este dorința dumneavoastră, domnule Burkhart? a întrebat judecătorul.

— Da.

— Oficialii statului sau cei federali v-au oferit imunitate sau clemență dacă vă schimbați pledoaria?

— Nu.

Burkhart decisese să se lase la mila instanței, după ce mai devreme îi spusese lui Moss: „M-am săturat de toate astea... Vreau să recunosc exact ceea ce am făcut”.^{529}

Burkhart citea acum o declarație în care recunoștea că el îi dusese lui Ramsey un mesaj de la Hale, în care Ramsey era rugat să-l anunțe pe Kirby că era timpul să arunce în aer casa lui Smith.

— Simt în adâncul inimii că am făcut asta pentru că Hale, care este unchiul meu, mi-a cerut să o fac, a spus el. Am spus multor oameni ce am făcut cu adevărat și cel mai cinstit și mai onorabil pentru mine ar fi să să opresc procesul și să recunosc adevărul.^{530}

Judecătorul a spus că înainte de a accepta pledoaria, trebuia să-i adreseze o întrebare: îl forțaseră cumva agenții federali pe Burkhart să semneze o mărturisire sub amenințarea cuarma sau cu electrocutarea? Burkhart a spus că, în afară de faptul că-l ținuseră treaz până târziu, agenții Biroului Federal îl trataseră bine. (Mai târziu, Burkhart a declarat că unii dintre avocații lui Hale l-au îndemnat să mintă în instanță.) Judecătorul a spus:

— Atunci va fi acceptată pledoaria de vinovătie.
^{531}

Sala de judecată părea un vulcan în erupție.. *The New York Times* a anunțat pe prima pagină: „BURKHART RECUNOAȘTE CRIMELE DIN OKLAHOMA: MĂRTURISEȘTE CĂ A ANGAJAT UN OM SĂ DINAMITEZE CASA LUI SMITH... SPUNE CĂ UNCHIUL LUI A FOST CREIERUL COMPLOTULUI”.^{532}

White i-a trimis un mesaj lui Hoover. Burkhart, raporta el, „era foarte tulburat și, cu lacrimi în ochi, mi-a spus că mintise și că acum avea de gând să spună adevărul... și ar depune mărturie în fața oricărei instanțe din Statele Unite în acest sens”.^{533}

După ce Burkhart a recunoscut acuzațiile, campania de a-l concedia pe White și pe oamenii lui

a luat sfârșit. Procurorul general al statului Oklahoma a spus: „Nu putem acorda prea mult credit acestor domni”^{[\[534\]](#)}.

Cu toate acestea, numai o parte a cazului fusese finalizată.

Poza de identificare a lui Ernest Burkhart

White și autoritățile mai trebuiau să-i condamne și pe ceilalți acoliți ai lui Hale, inclusive pe Bryan Burkhart și pe Ramsey. Iar sarcina lor cea mai dificilă era să-l închidă pe Hale. White, după ce depusese mărturie la procesul lui Ernest în urma acuzațiilor false care-i fuseseră aduse, era mai puțin sigur că Hale putea fi condamnat, dar el a primit totuși o știre încurajatoare: Curtea Supremă a Statelor Unite decisese că locul în care fusese ucis era, într-adevăr, pe terenurile indienilor.

„Asta ne trimite înapoi la instanțele federale districtuale”^{[\[535\]](#)}, remarcă White.

Pe data de 21 iunie 1926, Burkhart a fost condamnat la închisoare pe viață și muncă silnică. Cu toate astea, oamenii din jurul lui au observat că pe chipul său se citea ușurare. Un procuror a spus că el era acum un om „a cărui minte este ușurată, pentru că și-a eliberat sufletul torturat de un secret teribil, iar acum caută pocăință și iertare”^{[\[536\]](#)}. Înainte de a fi dus în lanțuri la penitenciarul de stat, Burkhart s-a întors și i-a zâmbit trist lui Mollie. Dar expresia ei a rămas impasibilă, poate chiar rece.

20

Aşa să te ajute Dumnezeu!

În ultima săptămână a lunii iulie 1926, atunci când căldura verii a devenit infernală, procesul lui Hale și al lui Ramsey pentru uciderea lui Henry Roan a început la tribunalul din cărămidă roșie de la Guthrie. „Scena este pregătită: cortina se ridică încet, dezvăluind marea tragedie a indienilor Osage – mult aşteptatul proces federal al celor doi cowboy de altădată”^{[\[537\]](#)}, anunță *Tulsa Tribune*. „Procesul lui Ernest Burkhart, deși s-a încheiat melodramatic cu mărturisirea lui referitoare la conspirația pentru uciderea familiei Smith, implicându-l pe Hale, a fost doar un prolog al tragediei despre viață și moarte care este prezentată astăzi publicului larg.” White a cerut gărzi suplimentare la închisoare după tentativele de eliberare a bandiților care urmău să depună mărturie împotriva lui Hale. Mai târziu, când Hale era ținut pe un palier separat de cel pe care se afla celula lui Blackie Thompson, acesta i-a trimis banditului un bilet printr-o gaură în tavan, prin care era trecută o țeavă de calorifer. Blackie a recunoscut în fața agenților că Hale îi ceruse să „nu depună mărturie împotriva lui”^{[\[538\]](#)}. Blackie a adăugat: „I-am trimis un bilet că nu voi depune mărturie împotriva lui dacă el mă va scoate de aici”. Hale i-a scris înapoi, promițându-i să aranjeze evadarea lui Blackie în schimbul încă unui serviciu – ca Blackie să-l răpească pe Ernest Burkhart și să-l facă să dispară înainte de a putea depune mărturie.

„Voia să-l duc pe Ernest Burkhart în Vechiul Mexic”, a declarat Blackie, adăugând că Hale nu voia ca „Burkhart să fie ucis în această țară, unde ar fi fost găsit”.

Având în vedere abundența de dovezi împotriva lui Hale și lui Ramsey, White considera că verdictul avea să depindă în mare parte de martori și de jurați

– mai exact, dacă aceştia aveau să accepte mită sau nu. La procesul lui Ernest Burkhart, primul complet de potențiali jurați a fost respins după ce se dovedise că Hale încercase să-i mituiască. Acum, înainte de a selecta un juriu, procurorii cercetau potențiali candidați pentru a stabili dacă cineva îi abordase sau nu. Judecătorul a cerut apoi celor 12 jurați aleși să jure că aveau să stabilească un verdict corect conform legii și dovezilor – „Așa să te ajute Dumnezeu!”

Hale (al doilea din stânga) și Ramsey (al treilea din stânga), cu doi șerifi

Era o întrebare pe care judecătorul, procurorii și apărarea nu o puseseră niciodată juraților, dar care era esențială pentru proces: avea un juriu format din 12 bărbați albi să pedepsească vreodată un alt alb pentru uciderea unui indian american?

—virtual-project—

Un reporter sceptic remarcă: „Atitudinea unui pionier crescător de vite față de un indian pursânge... este general acceptată”.^{[\[539\]](#)}

Un membru de seamă al tribului Osage a pus problema ceva mai direct: „Mă întreb dacă acest juriu are în vedere că acesta este un caz de crimă sau nu. Problema pentru ei este de a decide dacă uciderea unui indian Osage de către un alb este o crimă – sau doar un caz de cruzime față de niște animale”^{[\[540\]](#)}.

La 29 iulie, în timp ce mărturiile trebuiau să înceapă, mulțimi de spectatori au sosit mai devreme cu scopul de a obține un loc. Afară erau 32 de grade, iar în sala de judecată se respira cu dificultate. Procurorul John Leahy s-a ridicat pentru a face pledoaria de deschidere. „Domnilor jurați, William K. Hale este acuzat de complicitate la uciderea lui Henry Roan, în timp ce John Ramsey este acuzat de ucidere”⁽⁵⁴¹⁾, a spus el.

Leahy a subliniat sec presupusele fapte din complotul ce urmărise asasinarea lui Roan pentru banii de asigurare. Un observator a remarcat faptul că „veteranul luptelor juridice nu se avântă în joc pentru focuri de artificii sau ca să-și dea talente actoricești în sala de judecată, iar argumentele sale par cu atât mai puternice cu cât el este mai rezervat și mai calm”⁽⁵⁴²⁾.

Privindu-l, Hale a schițat un surâs, în timp ce Ramsey s-a lăsat pe spate în scaunul său, făcându-și vânt din cauza căldurii, cu o scobitoare între dinți.

Pe data de 30 iulie, acuzarea l-a chemat pe Ernest Burkhart să depună mărturie. Au existat speculații că Burkhart avea să dezerteze din nou, întorcându-se sub protecția unchiului său, dar de data aceasta Burkhart a răspuns cu sinceritate la întrebările acuzării. Burkhart și-a amintit că, odată, Hale și Henry Grammer discutaseră cum să-l eliminate pe Roan. Planul original nu era ca Ramsey să tragă în Roan, a spus Burkhart. În schimb, Hale intenționa să folosească una dintre metodele sale inițiale – un amestec de alcool otrăvit. Mărturia lui Burkhart a făcut în cele din urmă public ceea ce indienii Osage știau de mult: membrii tribului fuseseră uciși sistematic cu alcool contaminat în mod intenționat. În cazul lui Roan, a spus Burkhart, Hale a decis în cele din urmă să-l împuște, dar Hale se înfuriase când a aflat mai târziu că Ramsey nu urmase instrucțiunile sale, de a-l împușca pe Roan în frunte, și că lăsase arma la scena crimei.

„Hale mi-a spus că dacă John Ramsey ar fi făcut crima aşa cum i-ar fi spus el, toți ar fi crezut doar că Roan încercase să se sinucidă”^[543], și-a amintit Burkhart.

Pe 7 august, acuzarea a avut o pauză pentru odihnă, iar apărarea l-a chemat în scurt timp pe Hale să depună mărturie. Adresându-se juraților cu „domnilor”, el a insistat: „Eu nu am conceput niciun plan de a-l ucide pe Roan. De asemenea, nu i-am dorit moartea”^[544]. Deși mărturia lui Hale fusese convingătoare, White era încrezător că guvernul avea să-i dovedească vinovăția. Pe lângă mărturia lui Burkhart, White depusese mărturie în legătură cu mărturisirea lui Ramsey, iar martorii descriseseră cum achiziționase Hale fraudulos polița de asigurare. Procurorul Roy St. Lewis îl numise pe Hale „corsarul nemilos al morții”^[545]. Un alt procuror a spus: „Cel mai bogat trib de indieni de pe glob a devenit prada nelegitimă a oamenilor albi. Indianul dispare. Un mare principiu este implicat în acest caz. Toți oamenii din Statele Unite ne urmăresc prin intermediul presei. A venit timpul, domnilor, să vă faceți datoria”^[546].

Pe 20 august, într-o vineri, juriul a început deliberările. Orele treceau. A doua zi, deliberarea a continuat. *Tulsa Tribune* declara că, deși dovezile guvernului erau puternice, pariurile din Guthrie erau „cinci-unu pentru un juriu care nu va ajunge la niciun verdict”^[547]. După cinci zile de deliberări, judecătorul a chemat părțile în sala de judecată. El i-a întrebat pe jurați:

— Există vreo posibilitate de a ajunge la un acord pentru stabilirea unui verdict?^[548]

Președintele juriului s-a ridicat și a zis:

— Nu am putut stabili un verdict.

Judecătorul a întrebat dacă guvernul ar avea de făcut vreo observație, iar St. Lewis s-a ridicat. Fața lui era roșie, iar vocea îi tremura. „Sunt câțiva oameni de bună credință în juriu și câțiva care nu sunt”, a spus el. Fusese informat, a adăugat el, că

unul cel puțin – dacă nu chiar mai mulți – dintre membrii juriului fuseseră mituși. Judecătorul s-a gândit puțin la acest lucru, apoi a ordonat ca juriul să fie respins și inculpații reținuți pentru a fi judecați în continuare.

White era perplex. Mai mult de un an din munca sa, mai mult de trei ani din munca Biroului ajunseseră într-un impas. Juriul nu s-a pus de acord cu un verdict final nici atunci când Bryan Burkhardt a fost judecat pentru uciderea Anneli Brown.

Părea imposibil să fie găsiți 12 bărbați albi care să-l condamne pe unul de-al lor pentru uciderea unor indieni americani. Indienii Osage erau revoltați și circulau zvonuri că ar fi fost mai bine să-și facă singuri dreptate. White s-a văzut dintr-odată nevoit să-și pună agenții să-l păzească pe Hale – pe acel om pe care dorea cu disperare să-l aducă în fața justiției.

Hale părăsind tribunalul

Guvernul, între timp, a început să pregătească rejudecarea lui Hale și a lui Ramsey pentru uciderea lui Roan. Ca parte a acestui demers, Departamentul de Justiție i-a cerut lui White să investigheze cazurile de corupție din timpul primului proces al lui Hale. El a descoperit în scurt timp că existase o conspirație pentru obstrucționarea justiției, inclusiv cazuri de mită și sperjur. Conform unui martor,

avocatul apărării, Jim Springer, îi oferise bani ca să mintă în instanță, iar când refuzase, Springer îndreptase spre el prin buzunarul hainei ceea ce părea a fi un pistol, spunându-i: „Te voi ucide”^{[\[549\]](#)}. La începutul lui octombrie, Marele juriu a recomandat acuzarea lui Springer și a mai multor martori pentru aşa-numitele tentative flagrante de a obstrucționa justiția. Marele juriu a emis o aserțiune: „Asemenea practici nu ar trebui tolerate, pentru că instanțele noastre ar fi o bătaie de joc, iar justiția ar fi învinsă”^{[\[550\]](#)}.

Mai mulți martori au fost inculpați și condamnați, dar procurorii au decis să nu-l acuze pe Springer, pentru că acesta ar fi cerut amânarea celui de-al doilea proces al lui Hale și al lui Ramsey până ce propriul caz ar fi fost rezolvat. Înainte de rejudecarea lui Hale și a lui Ramsey pentru uciderea lui Roan, la sfârșitul lunii octombrie, un oficial al Departamentului de Justiție l-a informat pe St. Lewis, procurorul, că „toată această apărare este o țesătură de minciuni și depinde de noi să trecem la fapte”^{[\[551\]](#)}. El a adăugat: „Nu va fi nimeni vinovat în afara de noi dacă vor reuși să mituiască acest juriu. Oamenii lui White au fost desemnați să asigure protecția juriului. Acuzarea a prezentat, în esență, același caz, deși într-o formă mai simplificată. Spre surprinderea întregii săli de judecată, Mollie a fost chemată la bară pentru scurt timp de către Freeling, avocatul lui Hale, pentru a depune mărturie.

- Cum vă numiți? a întrebat-o el^{[\[552\]](#)}.
- Mollie Burkhart.
- Sunteți actuala soție a lui Ernest Burkhart?
- Da, domnule.

Avocatul a expus apoi secretul pe care ea îl păstrase mult timp ascuns de Ernest.

— Henry Roan a fost soțul dumneavoastră la un moment dat?

- Da, domnule, a răspuns ea.

Acuzarea a protestat că întrebarea era irelevantă, iar judecătorul a fost de acord. Într-adevăr, seria de

întrebări nu părea să aibă sens, făcând-o pe Mollie să sufere și mai mult. După ce a identificat o fotografie a lui Roan, ea a coborât din boxa martorilor și s-a întors în sală. Când Ernest Burkhart a ajuns și el în boxa martorilor, procurorul Leahy l-a întrebat despre căsătoria sa cu Mollie.

— Soția dumitale este o indiană Osage? l-a întrebat Leahy.

— Da, a răspuns Ernest.

La o audiere anterioară, el a fost întrebat cu ce se ocupa, iar el a spus: „Eu nu lucrez. M-am căsătorit cu o femeie Osage”.

Unul dintre avocații lui Hale l-a întrebat acum pe Ernest dacă pledase vinovat pentru uciderea surorii soției sale, aruncându-i casa în aer în timp ce aceasta era înăuntru.

— E adevărat, a spus el.

În speranța că putea da vina pe Ernest pentru crime, avocatul lui Hale a enumerat numele membrilor familiei lui Mollie care fuseseră uciși, unul după altul.

— Soția dumitale mai are acum alte rude în viață în afară de cei doi copii ai voștri?

— Nu are.

În sala de judecată s-a făcut liniște, în timp ce Mollie privea țintă în față; privirea ei nu mai putea fi evitată. După numai opt zile de mărturii, ambele părți au făcut o pauză. Unul dintre procurori a spus în declarația sa de închidere: „Acum a venit timpul ca voi, oamenii de bună credință, să apărați legea, ordinea și decența, a venit timpul să-l detronăm pe acest Rege. Ar trebui să hotărâți prin verdictul vostru, ca oameni curajoși și cumsecade, ca ei să fie executați prin spânzurare”^{553}.

Judecătorul i-a instruit pe membrii juriului să lase deoparte simpatiile sau prejudecățile pentru fiecare din părți. El i-a avertizat: „Nu a existat niciodată o țară pe acest pământ care să decadă înainte de a ajunge în punctul... în care cetățenii să spună: «Nu putem obține dreptatea în instanțele noastre.»”^{554}.

În seara zilei de 28 octombrie, juriul a început deliberările. În dimineață următoare s-a răspândit veste că jurații ajunseseră la o decizie, iar sala de judecată s-a umplut cu participanții cunoscuți. Judecătorul l-a întrebat pe președintele juriului dacă stabiliseră un verdict. „Da, domnule”, a răspuns acesta și i-a înmânat o foaie de hârtie. Judecătorul s-a uitat la ea pentru o clipă, apoi i-a dat-o grefierului. În sala de judecată era atâtă liniște, încât putea fi auzit până și ticăitul unui ceas pe perete. Un reporter a observat mai târziu: „Fața lui Hale exprima o nerăbdare reținută; a lui Ramsey părea o mască”^{[\[555\]](#)}.

În picioare în fața sălii încremenite, grefierul a citit tare verdictul: juriul îi găsise pe John Ramsey și pe William K. Hale vinovați de crimă de gradul întâi.

Hale și Ramsey păreau șocați. Judecătorul le-a spus: „Un juriu v-a găsit vinovați de uciderea unui indian Osage, domnule Hale și domnule Ramsey, iar datoria mea este să aprob sentința. Conform legii, juriul vă poate găsi vinovați, iar asta înseamnă pedeapsa cu moartea într-un caz de crimă de gradul întâi. Dar acest juriu a decis să fiți condamnați la închisoare pe viață”^{[\[556\]](#)}.

Jurații erau dispuși să-i pedepsească pe bărbați pentru uciderea unui indian american, dar nu i-ar fi spânzurat pentru asta. Judecătorul le-a spus lui Hale și lui Ramsey: „Ridicați-vă!”

Hale s-a ridicat rapid, iar Ramsey șovăielnic. Judecătorul a declarat că-i condamna la închisoare pentru „toată perioada vieții”. Apoi a întrebat:

— Aveți ceva de spus, domnule Hale?

Hale privea în gol.

— Nu, domnule, a spus el.

— Dar dumneata, domnule Ramsey?

Ramsey a clătinat din cap, pur și simplu. Reporterii s-au grăbit afară din sala de judecată să-și pregătească articolele, proclaimând, aşa cum declara *New York Times*, „REGELE DIN OSAGE HILLS

VINOVAT DE CRIMĂ”^{557}. Procurorul Leahy a salutat rezultatul, considerându-l „una dintre cele mai substanțiale dovezi de dreptate și justiție din țară”^{558}.

Mollie a salutat verdictul, dar, aşa cum ştia şi White, existau unele lucruri pe care nicio anchetă finalizată cu succes şi niciun sistem de justiție nu le puteau restabili. Un an mai târziu, Mollie a participat la procesul pentru stabilirea vinovaților în cazul asasinării Annei Brown. Până atunci, Morrison și-a retras mărturisirea, schimbând din nou tabăra cu speranța de a obține compensații de la Hale. Autoritățile au confiscat un bilet pe care Morrison i-l trimisese lui Hale în închisoare, în care acesta promitea că o să „dea foc” autorităților „dacă voi avea vreodată ocazia”^{559}. Procurorii i-au oferit imunitate lui Bryan Burkhart, crezând că era necesar să se obțină condamnarea lui Morrison. În timpul procesului, Mollie a ascultat din nou detaliile însărcinătoare – cum o îmbătăse Bryan, cumnatul ei, pe sora ei, și cum îi susținuse apoi corpul în timp ce Morrison se pregătea să o împuște în ceafă – sau, aşa cum spunea Bryan, „să o pulverizeze”^{560}.

Bryan și-a amintit că la o săptămână după crimă el revenise la locul faptei cu Mollie și familia ei ca să identifice cadavrul în putrefacție al Annei. Mollie își amintea și ea acele momente, dar nu mai putea să înțeleagă pe deplin scena: Bryan stând lângă ea și uitându-se la victima lui, în timp ce se prefăcea îndurerat.

— Dumneata te-ai dus să vezi cadavrul?^{561} l-a întrebat un avocat pe Bryan.

— Am mers cu toții acolo să-l vedem, a spus el.

Avocatul, șocat, l-a întrebat:

— Știai că trupul Annei Brown era acolo, nu-i aşa?

— Da, domnule.

Morrison fusese printre privitorii. Si Ernest fusese acolo, consolând-o pe Mollie, chiar dacă ştia că

ambii criminali ai Annei erau la numai câțiva pași de ei. De asemenea, Ernest știuse din momentul în care explodase casa Ritei și a lui Bill Smith cine era responsabil; el știuse adevărul atunci când, mai târziu în aceeași seară, se strecurase în pat lângă Mollie, și știuse tot timpul că ea îi căuta cu disperare pe criminali. Din momentul în care Morrison a fost condamnat pentru uciderea Annei, Mollie nu l-a mai putut privi în față pe Ernest. A divorțat de el în scurt timp și, ori de câte ori era menționat numele soțului ei, se înfiora, îngrozită.

—virtual-project—

Pentru Hoover, ancheta uciderii indienilor Osage devenise o carte de vizită pentru Biroul Federal modern. Așa cum sperase, cazul a demonstrat țării întregi necesitatea unei forțe naționale mult mai profesioniste și calificate, înzestrate cu ultimele cuceriri ale științei. *St. Louis Post-Dispatch* a scris despre crime: „Şerifii au investigat și nu a făcut nimic. Procurorii statului au investigat și nu au făcut nimic. Procurorul general a investigat și nu a făcut nimic. Abia atunci când Guvernul a trimis agenții Departamentului de Justiție în Osage, legea și-a dovedit măreția”^[562].

Hoover avea grija ca greșelile anterioare ale Biroului să fie trecute sub tacere. El nu dezvăluise faptul că Blackie Thompson scăpase de sub nasul agenților biroului și omorâse un polițist sau că, din cauza numeroaselor starturi false ale anchetelor, mai avuseseră loc și alte crime. În schimb, Hoover a creat o poveste curată a începuturilor, o mitologie fondatoare în care Biroul, sub conducerea sa, apăruse din fărădelege și depășise ultima frontieră a Vestului sălbatic american. Realizând că noile tipuri de relații publice puteau trece de puterea sa birocratică și puteau insufla un cult al personalității, Hoover i-a cerut lui White să-i trimită informații pe care le putea împărtăși presei: „Există, desigur, după cum se poate aprecia, o diferență între aspectele juridice și aspectele de interes uman, iar ceea ce i-ar

interesa pe reprezentanții presei ar fi aspectul de interes uman, prin urmare, aş dori să insist pe acest unghi”^{[\[563\]](#)}.

Hoover a servit povestea reporterilor înțelegători, aşa-numiții prieteni ai Biroului. Un articol despre caz, preluat de mai multe publicații ale companiei lui William Randolph Hearst, trâmbița:

CE NU S-A SPUS NICIODATĂ!

Cum Guvernul cu cea mai gigantică bază de date din lume luptă împotriva crimei folosind descoperiri nemaiauzite ale științei. Cum detectivii inteligenți au pus capăt domniei crimei și terorii pe dealurile singuratice ale districtului Osage, ținutul locuit de indieni, și apoi cum au arestat cea mai periculoasă bandă de tâlhari din țară.^{[\[564\]](#)}.

În anul 1932, Biroul a început să lucreze cu programul de radio *The Lucky Strike Hour* pentru dramatizarea cazurilor sale. Unul dintre primele episoade a fost bazat pe crimele din Osage. La cererea lui Hoover, agentul Burger a scris chiar și niște scene fictive pentru producătorii programului. Într-una dintre aceste scene, Ramsey îi arată lui Ernest Burkhart arma pe care el intenționează să o folosească pentru a-l ucide pe Roan, spunând: „Uită-te la ea, nu-i o frumusețe?”^{[\[565\]](#)} Programul la radio se încheia astfel: „Așadar, o altă poveste se termină și morala ei este la fel cu cea din episoadele anterioare ale seriei... Criminalul nu a fost pe măsura agentului federal din Washington în acea bătălie a minților”.^{[\[566\]](#)}

Deși Hoover le ordonase în mod privat lui White și oamenilor lui să-l captureze pe Hale și gașca acestuia și le mărise leafa agenților cu un mic procent – „un mic semn de recunoaștere a eficienței și devotamentului lor la datorie”^{[\[567\]](#)} –, el nu le-a menționat niciodată numele acestora în timpul

promovării cazului. Nu se potriveau profilului recruților de colegiu – profil care devenise o parte din mitologia lui Hoover. În plus, Hoover nu voia să fie eclipsat vreodată de oamenii săi.

Consiliul Tribal Osage a fost singurul organism oficial care i-a lăudat public pe White și pe cei din echipa sa, inclusiv pe agenții sub acoperire. Într-o rezoluție care îi menționa pe fiecare dintre aceștia pe nume, Consiliul declară: „Ne exprimăm recunoștința sinceră pentru munca deosebită depusă în materie de investigare și pentru aducerea în fața justiției a părților acuzate”^{[\[568\]](#)}.

Indienii Osage, între timp, își luaseră măsuri pentru a se proteja împotriva unor potențiale comploturi, convingând Congresul să adopte o nouă lege. Aceasta interzicea oricărei persoane care nu era măcar pe jumătate Osage să moștenească titluri de proprietate de la un membru al tribului.

—virtual-project—

La scurt timp după ce Hale și Ramsey au fost condamnați, White s-a confruntat cu o decizie importantă. Procurorul General Adjunct al S.U.A., care supraveghează sistemul penitenciar federal, îl întrebă pe White dacă era de acord să fie numit director al închisorii Leavenworth, în Kansas. Cel mai vechi penitenciar federal, Leavenworth era considerat de deținuți unul dintre locurile cele mai îngrozitoare din țară. Există acuzații de corupție la această închisoare, iar procurorul general adjunct îi spuse lui Hoover că White era omul ideal pentru acel post: „Nu-mi place să renunț la șansele de a obține un director atât de bun ca domnul White”^{[\[569\]](#)}.

Hoover nu voia ca White să părăsească Biroul. El i-a spus procurorului general adjunct că ar fi fost o pierdere imensă pentru Birou. Cu toate acestea, Hoover a declarat: „Simt totuși că aş fi nedrept cu White dacă m-aș opune promovării sale. Am, după cum știți, cel mai înalt respect pentru el, personal și oficial vorbind”^{[\[570\]](#)}.

După unele frământări, White a decis să părăsească Biroul. Noul loc de muncă îi oferea un salariu mai mare și însemna că putea fi aproape de soția și de băiețeii lor. De asemenea, postul îi oferea șansa de a conduce o închisoare, la fel ca și tatăl lui, cu toate că la o scară mult mai mare. Pe data de 17 noiembrie 1926, în timp ce White încă se acomoda cu noul său loc de muncă, doi noi deținuți erau escortați de către șerifi pe aleea în formă de potcoavă a închisorii. Deținuții au privit curioși sumbra lor destinație: Leavenworth era o fortăreață care ocupa o suprafață de 34.000 de metri pătrați și care, aşa cum o descrise odată un prizonier, se ridică din lanurile de porumb din jur ca un „gigantic mausoleu care plutea în derivă pe o mare de neant”^{571}.

În timp ce deținuții se apropiau de intrare în lanțuri, White s-a îndreptat spre ei să-i întâmpine. Fețele lor erau palide din cauza lipsei luminii solare, dar White i-a recunoscut imediat: erau Hale și Ramsey.

— Bună ziua, Tom, l-a salutat Hale pe White.

— Bună ziua, Bill, i-a răspuns White.

Ramsey i-a spus și el lui White:

— Salutare.

White a dat mâna cu ambii deținuți, care au fost duși apoi în celulele lor.^{572}

21

La răcoare

Era ca și cum ar fi rătăcit prin catacombele memoriei. În timp ce White mergea de-a lungul palierelor cu celule, revedea figuri din trecutul său, ochii lor pândind din spatele gratiilor, trupurile lor strălucind de sudoare. I-a văzut pe Hale și pe Ramsey. I-a întâlnit pe cei din vechea bandă a lui Al Spencer și pe fostul lider al Biroului Veteranilor, care promise mită în timpul scandaloașei administrații Harding. Și în cele din urmă, White dădu peste cei doi dezertori care-l omorâseră pe fratele său mai mare, Dudley, deși White nu a menționat niciodată acest lucru, nedorind să le provoace vreo neplăcere.

White locuia cu familia sa în clădirea închisorii. Soția lui nu putea adormi la început, întrebându-se: „Cum poți educa doi băieți mici într-un astfel de mediu?”^{573}.

Administrarea închisorii – care era proiectată pentru 1200 de deținuți, dar găzduia de trei ori pe atât – era o adevărată provocare, iar răspunderea era copleșitoare. Vara, temperaturile creșteau în interior până la 46 de grade Celsius, motiv pentru care deținuții au numit mai târziu închisoarea Leavenworth Casa Încinsă. Într-o zi de august, în 1929, când era atât de cald încât laptele din bucătăria închisorii se stricase, în sala de mese a izbucnit o revoltă. Red Rudensky, un infam spărgător de seifuri, și-a amintit că era „o situație periculoasă, de ură, disperare și tensiune chinuitoare”^{574}, și că White venise grăbit să potolească spiritele neliniște: „Directorul White a dat doavadă de curaj și a venit foarte aproape de mine, deși satârele și sticlele sparte, cu margini zimțate, erau la numai câțiva centimetri de el”^{575}.

White a încercat să îmbunătășească condițiile din închisoare^{576}. Un custode care i-a fost subaltern mai târziu își amintea: „Directorul era strict cu deținuții, dar nu ar fi acceptat niciodată să fie supuși unor rele tratamente, terorizați sau hărțuiți”^{577}. White i-a trimis odată lui Rudensky un bilet care spunea: „Este nevoie de mult curaj pentru a-ți schimba un comportament pe care l-ai avut atâtia ani la rând – mai mult decât îmi pot imagina, probabil, dar dacă ai puterea să faci acest lucru, acum este momentul să demonstrezi”. Datorită susținerii lui White, își amintea Rudensky, „aveam o rază de speranță”^{578}.

Deși White încuraja eforturile de reabilitare, nu își făcea iluzii cu privire la mulți dintre deținuții din Casa Încinsă. În 1929, Carl Panzram – un criminal recidivist, care mărturisise că omorâse 21 de oameni, repetând insistent: „Nu am nicio conștiință”^{579} – a omorât în bătaie un gardian al închisorii. A fost condamnat la spânzurătoare, iar pedeapsa urma să fie dusă la îndeplinire în interiorul penitenciarului. White, deși se opunea pedepsei capitale, a primit sarcina sumbră de a supraveghea execuția, aşa cum făcuse tatăl lui în Texas. Pe data de 5 septembrie 1930, în timp ce soarele se ridica deasupra închisorii, White s-a dus să-l scoată pe Panzram din celula lui pentru a-l conduce la spânzurătoarea nou construită. White a avut grija ca băieții lui să nu fie prezenți atunci când ștreangul a fost strâns în jurul gâtului lui Panzram – care a strigat la călăii săi să se grăbească: „Aș putea spânzura o duzină de oameni în timp ce voi vă prostiți pe aici”^{580}. La 6.03 a.m., trapa s-a deschis și Panzram a murit spânzurat. Era prima dată când White își aducea contribuția la uciderea unui om.

=====
virtual-project

După sosirea la Leavenworth, William Hale a fost repartizat la pavilionul celor bolnavi de tuberculoză. Mai târziu, Hale a muncit din greu la ferma închisorii, unde a crescut porci și alte animale, aşa cum făcuse în primele sale zile de la frontieră. Un

raport din închisoare spunea: „Face muncă bună îngrijindu-se de provizii și este capabil să execute tot felul de operații, precum excizarea unor abcese sau castrarea animalelor”^{[\[581\]](#)}.

În noiembrie 1926, atunci când un reporter i-a scris lui White încercând să afle bărfe despre Hale, White a refuzat să furnizeze vreo informație despre acesta, insistând asupra faptului că Hale avea să fie „tratat la fel ca și ceilalți prizonieri”^{[\[582\]](#)}. White a făcut tot posibilul pentru ca soția și fiica lui Hale să nu se simtă niciodată disprețuite de către oficialii închisorii. Soția lui Hale i-a scris odată o scrisoare lui White, spunând: „Ar fi inoportun din partea mea dacă v-aș cere permisiunea să-mi văd soțul luna viitoare? Au trecut aproape trei săptămâni de la ultima mea vizită și, desigur, îmi dau seama că regulile închisorii nu ne permit decât o vizită pe lună, dar... dacă ați putea, vă rog, să-mi acordați această favoare, aş aprecia foarte mult acest gest”.

^{[\[583\]](#)} White i-a răspuns că era bine-venită la închisoare.

De-a lungul anilor, Hale nu a recunoscut niciodată faptul că el comandase toate acele crime: nici uciderea lui Roan, pentru care fusese condamnat, nici celealte crime numeroase, pe care probele arătaseră că le orchestrase, dar pentru care nu mai fusese acuzat după ce promise pedeapsa de închisoare pe viață. În ciuda refuzului său de a recunoaște că era răspunzător pentru ele, în timpul procesului Hale a făcut o declarație destul de rece cu privire la o altă tentativă de-a lui de a obține fraudulos un titlu de proprietate – o declarație care părea să dezvăluie etosul său: „A fost o propunere de afaceri pentru mine”^{[\[584\]](#)}.

Cu toate că White apelase odată la predicatori pentru a face lumină în acest caz necurat, acum căuta, de asemenea, o explicație științifică. În închisoare, lui Hale i se făcuse un examen neurologic și psihologic. Evaluatorul a constatat că Hale nu a arătat nicio evidentă „dovadă de

reprimare, nici de psihoză clară”^{[\[585\]](#)}, dar cu toate acestea, avea „componente extrem de vicioase de caracter”. Deghizându-și sălbăticia sub steagul civilizației, Hale se descria drept un pionier american care ajutase la crearea unei națiuni din pustiul primordial. Evaluatorul a observat: „Judecata lui slabă este evidențiată în continuare prin negarea continuă a vinovăției sale evidente. Ceea ce simte el nu este normal... A renunțat la orice sentiment de rușine sau de pocăință”.

White a citit studiul psihologic al lui Hale făcut de către evaluator, dar exista o forță malefică acolo ce părea să întreacă limitele cercetării științifice. Deși Hale se conforma regulilor încisorii, continua să facă planuri pentru eliberarea sa. Încercase chiar să aranjeze astfel încât o curte de apel să fie mituită, se presupune, iar atunci când aceste eforturi nu au reușit să-i câștige libertatea, el s-a lăudat – aşa cum observase evaluatorul – cu „posibila lui eliberare datorită influenței prietenilor săi”^{[\[586\]](#)}.

Mollie Burkhart

Cu toate acestea, pentru prima dată de atâția ani, viața în districtul Osage continua fără prezența lui

sufocantă. Mollie Burkhart a început din nou să socializeze și să meargă la biserică. În cele din urmă, s-a îndrăgostit de un bărbat pe nume John Cobb, care era jumătate alb, jumătate indian Creek. Potrivit rivelor, dragostea lor era sinceră, iar în 1928 s-au căsătorit.

A existat o altă schimbare dramatică în viața lui Mollie. Ea și cei din tribul Osage luptaseră pentru a pune capăt sistemului corrupt de tutori, iar pe data de 21 aprilie 1931, un tribunal a decis că Mollie nu mai era o protejată a statului: „PRIN PREZENTUL ACT SE ORDONĂ, SE DECIDE ȘI SE DECRETEAZĂ DE CĂTRE CURTE faptul că numitei Mollie Burkhart, Osage Allottee Nr. 285... îi este restaurată competența, iar ordinul de până acum, care o declara drept persoană incompetentă, este anulat prin prezenta decizie”.^{[\[587\]](#)}

La 44 de ani, Mollie își putea cheltui banii – în sfârșit – după bunul ei plac, fiind recunoscută drept cetățean american cu drepturi depline.

— virtual-project —

La 11 decembrie 1931, White era în biroul său de la închisoare când a auzit un zgomot. S-a ridicat și s-a dus la ușă, unde s-a trezit privind direct spre gura unui pistol. Șapte dintre cei mai periculoși deținuți – inclusiv doi membri ai găștii lui Al Spencer și un bandit poreclit Boxcar^{[\[588\]](#)}, din cauza staturii sale gigantice – încercau să evadeze. Grupul era înarmat cu o pușcă Winchester, o pușcă cu țeava tăiată și cu șase batoane de dinamită, care fuseseră introduse pe furiș în închisoare.

Condamnății i-au luat ostatici pe White și încă opt membri ai personalului său, folosindu-i drept scuturi ca să poată înainta. Odată ieșiți în afara porții de la intrare, deținuții i-au eliberat pe ceilalți ostatici și s-au îndreptat spre drumul principal cu White – poliția lor de asigurare, cum îl numeau ei. Deținuții au pus mâna pe un vehicul care se apropiava, l-au forțat pe White să se urce în mașină și au accelerat, îndepărându-se de închisoare.

Răpitorii i-au amintit lui White că nu ar mai fi rămas nimic din el care să poată fi îngropat dacă mergea prost ceva. Toate mergeau prost. Mașina a alunecat de pe drumul plin de noroi și s-a împotmolit, forțând deținuții să fugă pe jos. Soldații din Fort Leavenworth s-au alăturat vânătorii de oameni. O mulțime de avioane zburau deasupra. Deținuții s-au ascuns într-o casă de la o fermă și au prins o fată de 18 ani și pe fratele ei mai mic. White s-a rugat de deținuți să-i lase pe copii, spunând: „Știu că o să mă omorâți. Dar nu-i ucideți pe acești copii – ei nu au nicio legătură cu asta”^{589}.

Boxcar și un alt deținut s-au dus să caute un alt doilea automobil, luându-l cu ei pe White. La un moment dat, White și-a dat seama că fata reușise să se elibereze și fugea, încercând să scape. Banda părea gata să înceapă să tragă după ea, iar White a apucat țeava armei cu care-l amenința unul dintre răpitorii săi, care a strigat la Boxcar: „Împușcă-l! Vrea să-mi ia arma”^{590}.

Atunci când Boxcar și-a îndreptat pușca spre pieptul lui White, la numai câțiva centimetri distanță, White și-a ridicat brațul stâng ca să se apere. Apoi a auzit detunătura și a simțit glonțul trecând prin brațul său, prin carne, sânge și oase, și alicele mari răspândindu-se, câteva trecându-i prin braț și ajungându-i în piept. Cu toate acestea, White era în picioare. Era ca un miracol; fusese împușcat în mai multe locuri și totuși încă respira aerul rece de decembrie, dar apoi a simțit patul puștii izbindu-i față și s-a prăbușit – cu toate cele 102 kilograme ale lui. White a căzut într-un șanț săngerând și a fost lăsat să moară.

—virtual-project—

Aproape un deceniu mai târziu, în decembrie 1939, apreciatul reporter Ernie Pyle s-a oprit la închisoarea La Tuna, în apropiere de El Paso, Texas^{591}. El a cerut să discute cu directorul și a fost condus înăuntru pentru a-l vedea pe Tom White, care avea atunci aproape 60 de ani. „White mi-a

cerut să rămână la masa de prânz”^{[\[592\]](#)}, a scris Pyle mai târziu. „Aşa că am rămas şi am stat de vorbă cu el, iar în cele din urmă mi-a spus povestea, aşa cum am sperat tot timpul. Povestea despre braţul lui stâng.”

White a descris cum, după ce a fost împuşcat de Boxcar, a fost găsit în şanţ şi dus de urgenţă la spital. Timp de câteva zile nimeni nu a putut spune dacă avea să trăiască sau nu, iar medicii se gândeau să-i amputeze braţul. Dar a supravieţuit, în cele din urmă, şi a reușit să-şi păstreze şi braţul, deşi mai avea fragmente de glonţ în interior şi atârna inutil. White însă nu-i menţionase un detaliu lui Pyle: fata care fusese luată ostatică spusesese tuturor că White îi protejase pe ea şi pe fratele ei. „Sunt sigură că intenţionau să ne ucidă pe toţi şi numai curajul domnului White ne-a salvat”^{[\[593\]](#)}, a spus ea.

Niciunul dintre condamnaţi nu a reușit să scape. Aceştia erau convinşi că, dacă atingeai un oficial al închisorii, mai ales un director, era mai bine – aşa cum remarcă unul dintre ei – ca niciodată să „nu mai vii înapoi, pentru că, dacă faci asta, vei avea probleme mari, foarte mari”^{[\[594\]](#)}.

Aşa că atunci când autorităţile i-au încolţit pe Boxcar şi pe ceilalţi evadaţi, Boxcar i-a împuşcat pe cei doi tovarăşi ai săi, apoi şi-a tras un glonţ în frunte. Ceilalţi deţinuţi erau pregătiţi să se omoare prin detonarea dinamitei, dar înainte de a putea aprinde fitilul, au fost reţinuţi. Unul dintre ei a spus: „Lucru ciudat, atunci când ne-am întors la închisoare, nu au ridicat mâna la noi. Directorul White a fost un om al naibii de bun. A lăsat ordine stricte: «Nu ridicăti mâna la aceşti oameni, lăsaţi-i în pace. Trataţi-i la fel ca şi pe restul deţinuţilor.»” Apoi a adăugat: „Altfel cine ştie ce se alegea de noi”^{[\[595\]](#)}.

White a aflat că Rudensky fusese recrutat pentru a-i ajuta pe ceilalţi să evadeze, dar refuzase. „A început să dezvolte un soi de responsabilitate”^{[\[596\]](#)}, i-a spus White unui alt jurnalist. „Şi-a dat seama că

am fost corect cu el și că eram sincer încercând să-l ajut să redevină un membru legitim al societății.” În 1944, Rudensky a fost eliberat condiționat și a avut o carieră de succes ca autor și om de afaceri. Când White și-a revenit complet, a preluat postul de director al închisorii La Tuna, o slujbă mai puțin solicitantă. Pyle a scris despre glonțul încasat de White: „Această experiență l-a afectat pe directorul White, aşa cum s-ar fi întâmplat cu oricine. Nu a rămas cu o frică, doar că pare mai nervos și, într-un fel, bântuit”^[597]. Pyle a continuat: „Nu văd cum, după o experiență de acest gen, ai putea privi un pușcăriaș cu orice alt sentiment în afară de ură. Dar directorul White nu este aşa. Este un adevărat profesionist, devotat meseriei sale. Este un om serios și plăcut și s-a instruit în aşa fel încât să-și poată controla emoțiile”.

=====

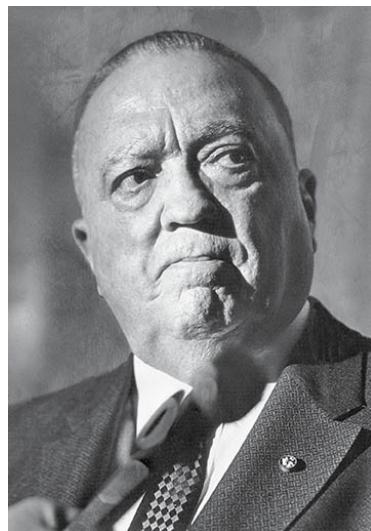
Dacă J. Edgar Hoover a folosit crimele din Osage drept reclamă pentru Biroul Federal, o serie de crime senzaționale din 1930 au alimentat temerile publicului și i-au permis lui Hoover să transforme organizația în puternica forță recunoscută astăzi. Aceste infracțiuni includeau răpirea copilului lui Charles Lindbergh și Masacrul din Kansas City, în care mai mulți oameni ai legii fuseseră uciși într-un schimb de focuri în timp ce îl transportau pe Frank „Jelly” Nash, membrul găștii lui Al Spencer. Vechiul coleg al lui White, agentul Frank Smith, era printre agenții care asigurau transportul, dar a supraviețuit. (Jurnalistul Robert Unger a documentat mai târziu modul în care Smith și un alt agent, care inițial au afirmat că nu fuseseră în măsură să identifice trăgătorii, dintr-o dată și-au amintit totul după presiunile lui Hoover pentru rezolvarea cazurilor.) În urma acestor incidente, Congresul a adoptat o serie de reforme cunoscute sub numele de New Deal^[598], care a dat guvernului federal primul său cod penal cuprinzător, iar Biroului misiunea de a face curățenie pe străzi.

Agenții au fost acum împuterniciți să facă arestări și să poarte arme de foc, iar departamentul a fost redenumit în scurt timp Biroul Federal de Investigații. „Zilele micului Birou luaseră sfârșit”^{[\[599\]](#)}, observa biograful lui Hoover, Curt Gentry. „De asemenea, trecute erau zilele în care agenții speciali erau doar anchetatori.” Fratele lui White, Doc, fusese implicat în multe dintre cazurile cele mai importante ale biroului din această perioadă – de la vânătoarea dușmanilor publici, precum John Dillinger, la uciderea lui Ma Barker și a fiului ei, Fred. Fiul lui Tom White s-a alăturat, de asemenea, biroului, reprezentând a treia generație de oameni ai legii White.

Hoover s-a asigurat că identitatea biroului era imposibil de distins de propria identitate. Și în timp ce președinții au venit și au plecat, acest birocrat, acum gras și cu fâlcii mari, ca ale unui bulldog, a rămas în funcție. „M-am uitat în sus și l-am văzut pe J. Edgar Hoover la balconul său – la înălțime, îndepărtat și tacut, veghind alături de regatul încețoșat din spatele lui, trecând de la un președinte la altul și de la un deceniu la altul”^{[\[600\]](#)}, scria un reporter pentru revista *Life*.

Cele mai multe detalii cu privire la abuzurile de putere ale lui Hoover nu au fost făcute publice decât după moartea sa, în 1972 și, în ciuda receptivității lui White, acesta fusese orb la megalomania șefului său, la politicarea biroului și la planurile paranoice ale acestuia împotriva unei liste tot mai mari de presupuși inamici, printre care activiștii amerindieni.

De-a lungul anilor, White i-a scris periodic lui Hoover. Odată, White l-a invitat pe Hoover la ferma unei rude: „Nu va fi greu să ne acomodăm la ferma lui, pentru că el are tot confortul, cu excepția

J. Edgar Hoover

aerului condiționat, dar nu ai nevoie de asta”⁽⁶⁰¹⁾. Dar Hoover l-a refuzat politicos. Era prea ocupat acum și trebuia să fie tras de mâncă pentru a-l mai băga în seamă pe fostul său agent de succes. Când White, la vîrstă de 70 de ani, a demisionat din postul de director al închisorii La Tuna, în 1951, Hoover i-a trimis o carte poștală numai după ce un alt agent i-a amintit cât de mult ar fi apreciat White „un mesaj personal din partea directorului, cu ocazia pensionării sale”⁽⁶⁰²⁾.

La sfârșitul anilor 1950, White a aflat că la Hollywood era pe cale să se toarne un film, *The FBI Story*, cu James Stewart în rolul unui agent principal – film care avea să înfățișeze aspecte referitoare la crimele din Osage. White i-a trimis o scrisoare lui Hoover, întrebându-l dacă realizatorii nu doreau să discute cu el despre caz. „Aș fi bucuros să le dau informații aşa cum știu eu, de la început până la sfârșit”⁽⁶⁰³⁾, a spus White. Hoover i-a răspuns că el urma să-l aibă „cu siguranță în vedere”⁽⁶⁰⁴⁾, dar nu a mai vorbit niciodată cu el despre asta. Hoover a avut o scurtă apariție într-un rol secundar în filmul din 1959, care l-a consacrat pe mai departe în imaginația populară.

Dar, chiar dacă filmul a fost popular, cazul Osage a fost uitat și eclipsat de mai multe cazuri celebre mult mai recente. În scurt timp, cei mai mulți

americani l-au uitat. La sfârșitul anilor 1950, White s-a gândit să scrie o povestire pentru a documenta cazul. A dorit să consemneze pentru istorie crimele împotriva indienilor Osage și a vrut să se asigure că agenții care lucraseră cu el nu vor fi șterși din memorie. Aceștia au murit cu toții în anonimat și chiar în sărăcie. Atunci când unul dintre agenții sub acoperire era pe moarte, soția lui a scris că ea și-ar fi dorit ca el să fi avut un fond de pensii, și un agent care-l cunoștea l-a înștiințat pe Hoover că familia se „confrunta cu o situație foarte sumbră”^[605].

Cățiva ani după ancheta uciderii indienilor Osage, Wren, agentul Ute, a fost dat din nou afară din Birou, de data aceasta pentru totdeauna. În timp ce pleca, el înjura și arunca obiectele de pe biroul său. Felul în care fusese tratat, i-a scris el mai târziu lui Hoover, fusese „nedrept, necinstit și nejustificat”^[606]. Mânia lui Wren s-a spulberat în cele din urmă și înainte de a muri, în 1939, acesta i-a trimis lui Hoover o scrisoare în care spunea: „De multe ori, atunci când citesc despre dumneata și despre oamenii dumitale mă înfior de plăcere și de mândrie, apoi încep să mă gândesc la trecut, la vremurile de altădată. Sunt foarte mândru de dumneata și încă te consider vechiul meu șef”^[607]. Si continua: „Mulți dintre prietenii mei vechi au plecat pe Plaiurile Veșnice ale Vânătorii. Mulți dintre copacii înalți și frumoși au fost distruiți, mulți au fost tăiați de oamenii albi. Curcanii sălbatici, cerbii, caii sălbatici și bizonii au dispărut și nu mai trăiesc printre frumoasele dealuri”.

Pe lângă documentarea rolurilor altor agenți, White, fără îndoială, spera să-și asigure un mic loc în istorie, deși el nu ar fi spus asta cu gura lui. A scris câteva pagini într-un stil pretențios, care sunau cam aşa:

După ce directorul, Dl J. Edgar Hoover, m-a informat cu privire la importanța cauzei, el m-a instruit să mă întorc la

Houston, să-mi aranjez treburile pe care le aveam acolo și să mă duc cât mai repede să mă ocup de biroul din Oklahoma City. Mi-a spus că trebuie să-mi selectez anchetatorii de care aveam nevoie pentru acest caz dintre oamenii pe care-i consideram cei mai potriviti pentru o asemenea slujbă... Am realizat importanța oamenilor care lucrează sub acoperire mai mult ca oricând atunci când am ajuns la fața locului și am găsit acea teroare sub care trăiau indienii.^{608}

White a recunoscut că nu era cineștiu ce scriitor, aşa că în 1958 a făcut echipă cu Fred Grove, un autor de romane western care era pe jumătate Osage și care în copilărie locuise în Fairfax. Acesta ținea minte explozia casei lui Smith, un eveniment care-l bântuia. În timp ce Grove lucra la carte, White l-a întrebat, într-o scrisoare, dacă narațiunea putea fi scrisă la persoana a treia. „Aș dori să țin marea Ego cât pot de departe, pentru că nu vreau să transmit faptul că eu sunt de fapt în centrul poveștii”^{609}, a explicat White. „Dacă nu ar fi fost agenții buni pe care i-am avut, nu am fi reușit niciodată să rezolvăm cazurile. Și, de asemenea, șefului nostru J. Edgar Hoover, liderul F.B.I., trebuie să-i fie recunoscute meritele.”

Tom White

Într-o scrisoare către Hoover, White l-a întrebat dacă Biroul va elibera pentru el unele dintre dosarele vechi ale cazului, pentru a-l ajuta să pregătească acea carte. De asemenea, a întrebat dacă Hoover nu ar fi dorit să scrie o scurtă introducere. „Sper că nu vă cer prea mult”^[610], i-a spus White. „Simt că acest lucru ar fi inestimabil pentru noi toți – cei care au fost atunci și care sunt acum atât de interesați de marea noastră organizație, Biroul Federal de Investigații. Noi doi suntem singurii care am mai rămas acum.”

Într-un memoriu intern, Clyde Tolson, directorul asociat al Biroului, care devenise de mult timp partenerul lui Hoover, stârnind zvonuri că între ei ar fi fost o legătură romantică, spunea: „Noi ar trebui să furnizăm numai material limitat, de rutină, dacă este cazul”^[611].

Trupul începuse să-l trădeze pe White. Avea artrită. Se împiedica atunci când mergea pe jos (când mergea!) și de multe ori se rănea. În septembrie 1959, soția lui White i-a spus lui Grove: „Boala de orice fel este într-adevăr ceva teribil pentru el și-l incomodează, în mod considerabil. Noi încă mai sperăm că starea lui se va îmbunătăți, astfel încât să poată merge la Dallas la sfârșitul lui

octombrie, pentru a participa la Convenția Națională a Foștilor Agenți FBI”^[612].

Chiar și în starea lui precară, White l-a asistat pe Grove la scrierea cărții, ca și cum ar fi fost obsedat de un caz nerezolvat, până când manuscrisul a fost finalizat. Într-o scrisoare către Grove, White scria: „Sper să avem parte de tot norocul din lume și să găsim un editor bun”^[613]. Dar editorii au găsit povestirea mai puțin captivantă. Și, deși Grove a publicat în cele din urmă o versiune fictivă a acesteia, numită *The Years of Fear*^[614], povestea istorică originală nu a fost publicată niciodată. „Îmi pare sincer rău că această scrisoare nu vă aduce vești mai bune”^[615], a spus un editor.

—virtual-project—

La 11 februarie 1969, Doc, care locuia la ferma unde crescuse Tom, a murit la vîrstă de 84 de ani. Într-o scrisoare, White îi împărtășea vestea lui Hoover, menționând că el și cei patru frați se născuseră „pe acest pământ”^[616]. Apoi a adăugat melancolic: „Și acum, eu sunt singurul care a mai rămas în viață”. În octombrie 1971, White s-a prăbușit din cauza unui aparent accident vascular cerebral. Avea 90 de ani și nicio sansă să mai scape, ca prin miracol, din ghearele morții. La 21 decembrie, în primele ore ale dimineții, respirația i s-a oprit. Un prieten a spus despre el: „A murit aşa cum a trăit, tăcut și cu o demnitate calmă”^[617]. Un agent l-a rugat pe Hoover să trimită condoleanțe văduvei lui White, subliniind că nu era nimic în dosarele despre White care să „fie un argument împotriva unei astfel de acțiuni”^[618]. Și astfel, Hoover a trimis un buchet de flori, care a fost pus pe sicriu în timp ce acesta era coborât în pământ. Pentru o clipă, înainte de a se retrage din istorie, White a fost elogiat ca un om bun care rezolvase crimele din Osage. Ani mai târziu, Biroul avea să elibereze mai multe dintre dosarele sale despre investigațiile crimelor din Osage, cu scopul de a

păstra cazul în memoria națiunii. Dar era ceva esențial care nu fusese inclus în aceste dosare și nici în alte înregistrări istorice, ceva ce îi scăpase până și lui White. Există un alt substrat al cazului – o conspirație mai profundă și mai sinistră, chiar mai terifiantă, pe care biroul nu o dezvăluise niciodată.

PARTEA A TREIA REPORTERUL

Cunoaștem doar câteva povestiri transmise prin viu grai; dezgropăm din cufere, cutii și sertare vechi scrisori fără o formulă de introducere și fără iscălitură, în care bărbați și femei pe vremuri vii sunt acum doar niște inițiale sau niște nume de alint, dintr-o afecțiune acum de neînțeles, care sună în urechile noastre ca niște cuvinte în sanscrită sau în dialectul Chocktaw; vedem nelămurit ființe, ființe în ale căror sânge și sămânță noi însine dormitam pe atunci în așteptare, le vedem într-o atenuare întunecată a timpului căpătând acum proporții eroice, făcând gesturi de simplă pasiune și de simplă violență, imuni la trecerea timpului și inexplicabili.

WILLIAM FAULKNER, *Absalom, Absalom!*

22

Ținuturile fantomă

Atât de multe nu mai sunt acum! Au dispărut marile companii petroliere și pădurile de sonde, pe măsură ce vastele terenuri petrolifere au început să rămână fără rezerve minerale. A dispărut și Ulmul de un milion de dolari. Dispărute sunt căile ferate, inclusiv ultimul tren pe care Al Spencer și banda lui l-au jefuit în Oklahoma, în 1923. Dispăruți sunt și faimoșii bandiți, dintre care mulți au murit la fel de spectaculos cum au trăit. Și dispărute sunt aproape toate orașele înfloritoare care forfoteau de dimineața până seara. Din ele nu au mai rămas decât clădiri dărăpăname, colonizate de lilienci, şobolani, porumbei și păianjeni, în timp ce vechile „Whizbang” nu mai sunt decât niște ruine de piatră scufundate într-o mare de iarba. În urmă cu câțiva ani, un fost locuitor al unuia dintre aceste orașe înfloritoare se plânghea: „Magazinele au dispărut, la fel și poșta, trenul, școala, petrolul, băieții și fetele – singurul lucru care nu a dispărut este cimitirul, care se face din ce în ce mai mare”.^[619] Pawhuska este și el plin de clădiri abandonate, dar este unul dintre puținele orașe care au rămas. Are o populație de 3600 de oameni. Are școli, un tribunal (același în care a fost judecat Ernest Burkhart) și mai multe restaurante, inclusiv un McDonald's. Și Pawhuska încă este capitala vibrantei națiuni Osage, care, în 2006, a ratificat o nouă constituție.

Un bar cu obloanele închise în Ralston, orașul în care Bryan Burkhart a dus-o pe Anna Brown să bea în noaptea în care a fost ucisă.

Națiunea își menține propriul guvern ales și are 20.000 de membri. Majoritatea sunt împrăștiati în alte părți ale statului sau ale țării, dar în jur de 4000 locuiesc în districtul Osage, deasupra rezervației subterane. Istoricul Osage Louis F. Burns a observat că, după ce din semenii săi au rămas „numai fărâme și resturi”⁽⁶²⁰⁾, aceștia au renăscut „din cenușa trecutului lor”.

Într-o zi de vară, în 2012, după ce am plecat de la New York, unde locuiesc și lucrez ca reporter, am vizitat Pawhuska pentru prima dată, sperând să găsesc informații cu privire la cazurile de crimă din Osage County, care aveau aproape un secol vechime. La fel ca majoritatea americanilor, când eram la școală, nu am citit despre ele în nicio carte; era ca și cum aceste crime ar fi fost extirpate din istorie. Așa că, atunci când am dat peste mențiunea acestor crime, am început să le cercetez. De atunci, am fost foarte preocupat să rezolv enigmele rămase fără răspuns, pentru a umple goulurile din investigația FBI-ului. În Pawhuska, m-am oprit la Muzeul Națiunii Osage, unde am aranjat o întâlnire cu directoarea muzeului, Kathryn Red Corn⁽⁶²¹⁾. În

vârstă de 70 de ani, cu o față lată și părul scurt grizonant, Kathryn Red Corn se comporta cu blândețe și metodic, ascunzând parcă intensitatea lăuntrică. Ea mi-a arătat o expoziție de fotografii ale multora dintre cei 2229 de membri ai tribului, inclusiv mai multe dintre rudele ei, care primiseră fiecare câte un titlu de proprietate în 1906. Într-una dintre vitrine am văzut o fotografie a lui Mollie Burkhart, șezând fericită lângă surorile ei. O altă fotografie o înfățișa pe mama lor, Lizzie, și oriunde mă întorceam în timp ce vizitam expoziția recunoșteam o altă victimă a *Regimului de teroare*. Aici, un Tânăr și energetic George Bigheart cu o pălărie de cowboy. Acolo, Henry Roan cu codițele lui împletite. Dincolo, un elegant Charles Whitehorn, purtând costum și papion.

Fotografia cea mai dramatică din muzeu se întindea pe un perete întreg al camerei. Făcută la o ceremonie, în 1924, aceasta era o imagine panoramică a membrilor tribului, alături de cunoscuți oameni de afaceri albi și lideri locali. În timp ce scanam imaginea, am observat că o bucată din fotografie lipsea, ca și cum cineva ar fi decapat-o cu o foarfecă. Am întrebat-o pe Red Corn ce se întâmplase cu acea parte a fotografiei.

„Este prea dureros să vă arăt”, a spus ea. Când am întrebat-o de ce, ea a indicat spațiul gol și a spus: „Diavolul stătea chiar acolo”. Kathryn a dispărut pentru o clipă, apoi a revenit cu o mică reproducere, ușor neclară, a bucații lipsă: aceasta îl înfățișa pe William K. Hale, privind cu severitate spre aparatul de fotografiat. Indienii Osage înlăturaseră imaginea lui – și nu pentru a uita monstruoasele crime, aşa cum făcuseră cei mai mulți americani, ci pentru că nu puteau uita.

Acum câțiva ani, mi-a spus Red Corn, fusese la o petrecere în Bartlesville și un bărbat se apropiase de ea. „Acesta mi-a spus că avea craniul Annei Brown”, și-a amintit ea. Era, evident, partea din craniul lui Brown pe care antreprenorul de pompe

funebre o păstrase în 1921, pentru a fi analizată de membrii Biroului.

Bucata lipsă din fotografie, care-l înfățișează pe Hale (stânga), în costum, cu șapcă și ochelari. Întreaga imagine panoramică – incluzându-l pe Hale în stânga – apare pe pagina de titlu de la începutul acestei cărți.

Revoltată, Red Corn i-a spus bărbatului: „Trebuie să fie îngropat aici”. Ea l-a chemat pe șeful Osage, iar craniul Annei a fost recuperat și, în cadrul unei ceremonii liniștite, a fost îngropat alături de celelalte rămășițe ale ei.

Red Corn mi-a dat numele câtorva indieni Osage care, credea ea, ar fi putut avea informații despre crime. Ea a promis să-mi spună mai târziu o poveste despre bunicul ei. „Este greu pentru noi să vorbim despre ce s-a întâmplat în timpul domniei terorii”, a explicat ea. „Atât de mulți Osage au pierdut o mamă sau un tată, sau o soră, ori un frate sau un văr. Această durere nu dispare niciodată.”

—virtuat-project—

De-a lungul mai multor weekenduri, în fiecare iunie, indienii Osage execută dansurile lor

ceremoniale, *I'n-Lon-Schka*⁽⁶²²⁾. Aceste dansuri – care au loc cu diferite ocazii în Hominy, Pawhuska, și Gray Horse, trei zone în care indienii Osage s-au stabilit prima dată când au venit în rezervație, în anii 1870 – ajută la păstrarea tradițiilor pe cale să se stingă și țin comunitatea unită. Indienii Osage vin de peste tot pentru a participa la dansurile ceremoniale, aceasta fiind o ocazie de a se întâlni cu rude și prieteni vechi, să gătească în aer liber și să se lase purtați de amintiri. Istoricul Burns a scris odată: „Să credem că indienii Osage au supraviețuit intacți calvarului prin care au trecut ar fi o iluzie. Ce a fost posibil să fie salvat a fost salvat și acest lucru este cel mai drag inimilor noastre, pentru că a supraviețuit. Ce a dispărut este prețuit, pentru că este ceea ce am fost noi odată. Ne-am adunat trecutul și prezentul în adâncul ființei noastre și privim cu încredere la ziua de mâine, încă suntem Osage. Trăim și vom ajunge la vârste înaintate pentru strămoșii noștri”⁽⁶²³⁾.

În timpul unei vizite ulterioare în regiune, m-am întreptat spre Gray Horse pentru a vedea dansurile ceremoniale și am întâlnit o persoană pe care Red Corn îmi sugerase că era posibil să o găsesc – o persoană care fusese profund afectată de crime. Aproape nimic nu a mai rămas din așezarea originală Gray Horse, cu excepția unor grinzi putrede și a unor cărămizi îngropate în ierburile sălbaticice, pe care vântul le răvășea în ritmuri fantomatice.

Pentru a se acomoda cu dansurile, indienii Osage ridicaseră în mijlocul pustiului un pavilion cu acoperiș metalic în formă de ciupercă și o podea circulară de pământ bătătorit, înconjurată de rânduri concentrice de bânci din lemn. Când am ajuns acolo într-o sămbătă după-amiază, pavilionul era ticsit de oameni. Reuniți în centru, în jurul unei tobe sacre folosite pentru a comunica cu Wah'Kon-Tah, erau mai mulți muzicieni și cântăreți de sex masculin. În jurul lor erau „doamnele cântărețe”, aşa cum sunt

numite, și într-un cerc exterior mult mai larg erau dispuși zeci de dansatori de sex masculin, tineri și bătrâni, purtând colanți, cămăși cu panglici viu colorate și șiraguri de clopoței sub genunchi; fiecare dintre acești dansatori avea pe cap câte o creastă tradițională – confecționată de obicei dintr-o pană de vultur, țepi de porc spinos și o coadă de cerb – care stătea țeapănă, ridicată în sus.

La auzul tobelor și cântecelor, acești dansatori au format un cerc, păsind în sens invers acelor de ceasornic pentru a comemora rotația Pământului, tălpile lor atingând ușor pământul moale în clinchet de clopoței. Pe măsură ce sunetul tobei și vocile se intensificau, ei se aplecau ușor și pășeau tot mai repede, executând aceleași mișcări precise. Un bărbat dădea din cap, în timp ce un altul își flutura brațele ca un vultur. Alții gesticulau diferit, simulând vânătoarea sau pânda.

Existase o vreme în care femeilor nu le era permis să danseze la aceste evenimente, dar acum ele dansau alături de bărbați. Cu bluze, fuste din postav și centuri țesute manual, ele formau un cerc plin de demnitate, care se mișca lent în jurul dansatorilor de sex masculin, ținându-și umerii drepti și capetele ridicate, în timp ce săltau ușor la fiecare pas.

Mulți Osage priveau de pe bânci, făcându-și vânt din cauza căldurii; unii aruncau priviri la telefoanele lor mobile, dar cei mai mulți urmăreau spectacolul cu reverență. Fiecare bancă purta numele unei familii Osage și, în timp ce mergeam pe lângă șirurile de bânci spre partea de sud a pavilionului, am găsit numele pe care îl căutam: „Burkhart”.

Nu a trecut mult și o femeie Osage s-a apropiat de mine. Părea să aibă vreo cincizeci și ceva de ani și purta o rochie albastru pal și ochelari eleganți, iar părul ei lung, negru și lucios era strâns la spate într-o coadă de cal. Fața ei expresivă mi se părea familiară.

— Bună, eu sunt Margie Burkhart, a spus ea, întinzându-mi mâna.

Margie este nepoata lui Mollie Burkhart. Ea face parte dintr-un consiliu care răspunde de serviciile de îngrijire medicală pentru indienii Osage și venise cu mașina de la casa ei din Tahlequah, aflată la 113 km sud-est de Tulsa, pentru a participa la dansurile ceremoniale împreună cu soțul ei, Andrew Lowe, un Creek Seminole.

Toți trei ne-am așezat pe banca de lemn și, în timp ce ne uitam la dansatori, am vorbit despre familia lui Margie. Tatăl ei, acum decedat, era James „Cowboy” Burkhart – fiul lui Mollie și al lui Ernest Burkhart. Cowboy și sora lui, Elizabeth, de asemenea decedată, asistaseră la *Regimul de teroare* chiar din interiorul casei tatălui lor – casa secretelor. Margie a spus despre Ernest: „El i-a luat totul tatălui meu – mătușile, verii, încrederea”.

Deși Cowboy era bântuit de faptele lui Ernest, o adora pe Mollie.

„A vorbit mereu cu drag de ea”, își amintea Margie. „Când era mic, avea niște dureri de urechi foarte chinuitoare și ne-a spus că ea îi sufla ușurel în urechi pentru a face durerea să dispară.”

Margie Burkhart, nepoata lui Mollie și Ernest

După ce Mollie a divorțat de Ernest, ea a trăit împreună cu noul ei soț, John Cobb, în rezervație. Margie știa că fusese o căsătorie reușită, o perioadă de fericire pentru bunica ei. Pe data de 16 iunie

1937, Mollie a murit. Moartea, care nu a fost considerată suspectă, nu a avut parte de prea mare atenție din partea presei. *Fairfax Chief* a publicat un scurt necrolog: „Doamna Mollie Cobb, în vîrstă de 50 de ani... a murit la ora 11, miercuri seara, la ea acasă. Era bolnavă de ceva timp. Ea a fost o indiană Osage pursângă”.^{[\[624\]](#)}

Mai târziu în același an, Ernest Burkhart a fost eliberat condiționat. Consiliul Tribal Osage a emis o rezoluție, protestând că „cineva condamnat pentru astfel de crime cumplite și barbare nu ar trebui să fie eliberat pentru a reveni la locul acestor crime”^{[\[625\]](#)}. Ziarul *Kansas City Times* a declarat într-un editorial: „Eliberarea condiționată a lui Ernest Burkhart de la penitenciarul de stat din Oklahoma amintește de cel mai remarcabil caz de crimă din istoria sud-vestului Americii – uciderea în masă a indienilor Osage pentru a li se lua drepturile asupra petrolului... Eliberarea unui pion principal al complotului pus la cale cu atâtă sânge-rece, după ce a executat puțin mai mult de un deceniu dintr-o condamnare pe viață, pare să dezvăluie unul dintre punctele slabe ale sistemului de eliberare condiționată”.^{[\[626\]](#)}

Margie a spus că, după ce a ieșit din închisoare, Ernest a jefuit casa unor indieni Osage și a fost trimis înapoi după gratii. În 1947, în timp ce Ernest era încă în penitenciar, Hale a fost eliberat, după ce executase 20 de ani de închisoare la Leavenworth. Oficialii responsabili de eliberarea condiționată susțineau că hotărârea lor se baza pe vîrstă înaintată a lui Hale – care avea 72 de ani – și pe buna sa purtare ca deținut. Un lider Osage a spus că Hale „ar fi trebuit spânzurat pentru crimele sale”^{[\[627\]](#)}, iar membrii tribului său erau convinși că decizia consiliului era de fapt ultima dovdă a influenței politice a lui Hale. Lui i s-a interzis să mai pună piciorul în Oklahoma, dar din câte spuneau cei din familia sa, îi vizitase o dată și le spuse: „Dacă

acel nenorocit de Ernest și-ar fi ținut gura, am fi bogați astăzi”.

Margie mi-a spus că nu îl întâlnise niciodată pe Hale, care a murit în 1962, într-un azil de bătrâni din Arizona. Dar ea l-a văzut pe Ernest după ce a ieșit din nou din închisoare, în 1959. Fiindu-i interzis să revină în Oklahoma, acesta a plecat inițial să lucreze la o fermă de oi din New Mexico, pentru 75 de dolari pe lună. Un reporter scria la momentul respectiv: „Va fi o diferență uriașă față de zilele în care era soțul unui bogat femei Osage”^[628].

În 1966, sperând să revină în Oklahoma, Ernest a solicitat o amnistie. Înregistrările nu mai există, dar recursul său, care a fost înaintat unui consiliu de revizuire din Oklahoma format din cinci membri, se baza cel puțin parțial pe cooperarea sa cu agenții Biroului Federal în timpul investigațiilor cazurilor de crimă. (White a creditat întotdeauna mărturisirea lui Burkhardt drept salvarea cazul său.) În ciuda protestelor vehemente din partea tribului Osage, consiliul a decis – cu scorul de trei la doi – în favoarea unei amnistii, pe care guvernatorul a semnat-o ulterior.

UCIGAŞUL PROPRIETARILOR DE
TERENURI CÂŞTIGĂ VOTUL AMNISTIEI^[629],
declară ziarul *Oklahoman*, adăugând: INDIENII
OSAGE TERORIZAȚI.

Gârbovit și cu părul rărit, Ernest s-a întors în districtul Osage, unde a locuit la început împreună cu fratele lui, Bryan.

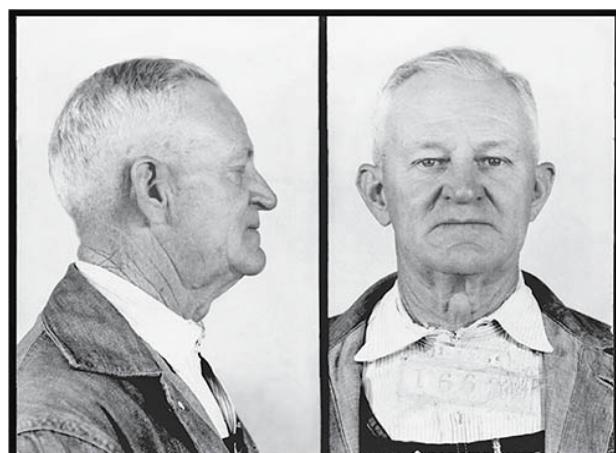
„Când l-am întâlnit pe Ernest eram doar o adolescentă”, și-a amintit Margie. „Am fost foarte surprinsă că arăta aşa cum arată un bunic. Era foarte slab și avea părul cărunt, iar ochii lui păreau foarte blânzi. El nu era aspru deloc, chiar și după atâția ani de închisoare. Și nu-mi venea să cred că acest om făcuse toate acele.

Voce ei s-a pierdut, acoperită de bubuitul ritmic al tobei. După un timp, a continuat: „A fost atât de greu pentru tata! El și Liz au fost ostracizați de către

membrii tribului, iar asta i-a durut cumplit. Aveau nevoie de sprijin și de familie, dar nu au avut nici una, nici alta”.

Această experiență l-a făcut pe tatăl ei să fie supărat și furios pe întreaga lume. Andrew, soțul lui Margie, a subliniat că Elizabeth fusese, de asemenea, profund afectată. „Era chiar paranoică, într-un fel”, a spus el. Margie a dat din cap, adăugând: „Mătușa Liz nu putea sta prea mult într-un loc și își schimba mereu adresa și numărul de telefon”.

Elizabeth nu manifestase niciun interes să-l revadă pe Ernest, care s-a mutat în cele din urmă într-o rulotă infestată cu șoareci chiar în afara districtului Osage, dar Cowboy îl vizita din când în când. „Cred că o parte din el Tânjea după un tată”, a spus Margie. „Dar el știa ce făcuse tatăl lui. Îl poreclise Old Dynamite.”

Ernest Burkhart

Cowboy și Elizabeth cu tatăl lor, Ernest, a cărui față a fost decupată din fotografie ani mai târziu.

După ce a murit, în 1986, Ernest a fost incinerat, iar cenușa lui i-a fost înmânată lui Cowboy într-o cutie. Ernest îi lăsase instrucțiuni lui Cowboy să-i împrăștie cenușa în jurul districtului Osage Hills. „Această cenușă a stat în casă zile întregi”, și-a amintit Margie. „În cele din urmă, într-o noapte tatăl meu s-a enervat rău de tot, a luat cutia și a aruncat-o peste un pod.”

—virtual-project—

În timpul unei pauze între dansurile ceremoniale, când soarele își începușe coborârea pe cer, Margie s-a oferit să-mi arate împrejurimile orășelului Gray Horse. Ne-am urcat toți trei în mașina ei, iar ea a pornit pe un drum îngust, plin de praf. Nu departe de pavilion, aproape ascunsă în mijlocul stejarilor negri, era una dintre puținele case din Gray Horse rămasă în picioare. „Acolo am crescut”, a spus Margie. Spre surprinderea mea, era o casă mică din lemn, mai degrabă o cabană decât un conac. Marea Criză spulberase multe averi Osage, care fuseseră deja diminuate de către tutorii legali și de hoții. Margie a spus că nici Mollie nu făcuse excepție. Prețul unui baril de petrol, care ajunsese la mai mult de trei dolari în anii de înflorire, scăzuse la 65 de cenți în 1931, iar o concesiune anuală pe teren scăzuse la mai puțin de 800 de dolari. În anul

următor, *Literary Digest* a publicat un articol cu titlul „AVERILE DIN PETROL ALE INDIENILOR OSAGE SE DIMINUEAZĂ”^[630]. Articolul preciza: „Acești indieni sunt obișnuiți cu viața luxoasă. Dar acum... venitul lor din petrol dispare rapid și acesta era, practic, tot ce aveau”.

Situată era agravată de epuizarea treptată a rezervelor de petrol de pe terenurile indienilor Osage. În 1929, chiar înainte de prăbușirea bursei de valori, un ziar național raporta: „În cinci ani, dacă harta exploatarilor petroliere continuă să se schimbe, tribul s-ar putea întoarce la muncă”^[631].

În următoarele câteva decenii, cele mai multe dintre orașele înfloritoare, inclusiv Gray Horse, începuseră să decadă. „Când eram mică, auzeam sondele pompând petrolul”, își amintea Margie. „Apoi, într-o bună zi s-au oprit.” În prezent, mai mult de 10.000 de puțuri sunt împrăștiate în întreaga rezervație, dar acestea sunt, în general, ceea ce petroliștii numesc puțuri „de golire”, fiecare generând mai puțin de 15 barili pe zi. Atunci când o licitație pentru contractele de concesiune ale terenurilor petrolifere Osage a avut loc în Tulsa, în 2012, trei contracte s-au vândut pentru mai puțin de 15.000 de dolari în total. Margie, care a moștenit puțin mai mult de jumătate dintr-un titlu de proprietate al tatălui ei, primește încă un cec trimestrial pentru partea ce i se cuvine din depozitul mineral. Suma variază în funcție de prețurile petrolului, dar în ultimii ani, s-a ridicat la câteva mii de dolari. „Suma asta ne ajută, cu siguranță, dar nu este suficient pentru a putea trăi”, a spus ea.

Indienii Osage au găsit noi surse de venituri, inclusiv din cele șapte cazinouri care au fost construite pe teritoriul lor. (Acesta se numeau în trecut Cazinourile Umlului de un Milion de Dolari.) Cazinourile produc zeci de milioane de dolari pentru indienii Osage, contribuind la finanțarea guvernului lor și la susținerea programelor educaționale și a sistemului medical. Aveau, de

asemenea, posibilitatea de a retrage cel puțin o parte din vechile fonduri administrate necinstit de-a lungul deceniilor de către guvernul Statelor Unite. În 2011, după o luptă juridică de 11 ani, guvernul a fost de acord să soluționeze un proces ce fusese intentat de către tribul Osage pentru suma de 380 de milioane de dolari. În timp ce mergeam cu mașina prin Gray Horse, am ajuns la un lumeniș, unde era un cimitir vechi. Am coborât din mașină și Margie s-a oprit în fața unui monument funerar pe care era trecut numele lui Mollie Burkhart. Epitaful spunea: „A fost o soție bună și afectuoasă, o mamă iubitoare și o prietenă sinceră a tuturor”. În apropiere erau mormintele surorilor asasinate ale lui Mollie, mormântul cununatului ei, Bill Smith, al mamei ei ucise, Lizzie, și a primul ei soț ucis, Henry Roan. Margie s-a uitat în jur la morminte și a întrebat: „Ce fel de persoană ar putea face aşa ceva?”

Mai devreme, Margie așezase flori în jurul mormintelor, iar acum s-a aplecat și a îndreptat una din ele. „Întotdeauna încerc să decorez pietrele funerare”, a spus ea.

Am continuat drumul cu mașina și am pornit pe un drum de pământ prin prerie. Ierburile înalte se întindeau cât vedeați cu ochii – un covor verde și unduitor, întrerupt doar de câteva pompe de petrol mici și ruginite și de vacile care pășteau din loc în loc. Dacă aș fi venit înainte în Gray Horse, aș fi fost surprins la vedere bizonilor – acele trupuri masive cu blană deasă, sprijinite pe niște picioare imposibil de subțiri – străbătând preria cu capetele plecate. În secolul al XIX-lea, bizonii au dispărut complet din prerie, dar în ultimii ani au fost reintroduși cu succes de către ecologisti pe acele teritorii. Mogulul media Ted Turner creștea bizoni la o fermă întinsă pe o suprafață de 40.000 de acri, între Fairfax și Pawhuska – o fermă care, în 2016, a fost cumpărată de către națiunea Osage.

Mormintele lui Mollie și ale membrilor uciși ai familiei ei

În timp ce eu, Margie și soțul ei ne continuam drumul prin prerie, soarele plutea peste marginea pământului – o sferă portocalie perfectă, care a devenit în scurt timp doar o jumătate de soare, apoi un sfert, înainte de a se stinge după o explozie de lumină orbitoare. Margie a spus: „Îmi place când cerul devine roz, aşa cum e acum”.

Aveam senzația că mergeam fără țintă cu mașina, urcând și coborând pantele terenului unduios, ca o navă în derivă printre valuri. Dintr-o dată, când am ajuns pe o culme, Margie a oprit mașina. În depărtare era o râpă, iar pe fundul acesteia șerpuia un pârâu. „Acolo, acela este locul în care au împușcat-o pe Anna”, a spus Margie. „Tata m-a luat cu el, călare pe cal, și mi-a arătat locul. Eram mică și nu eram decât noi și caii noștri acolo. Mi s-a părut înfricoșător.”

În 2009, un indian Osage pe nume Elise Paschen a publicat un poem numit „Wi'-gi-e”, ceea ce înseamnă „Rugăciune” în dialectul Osage. Scris din perspectiva lui Mollie Burkhart, poemul este despre uciderea Annei Brown:

Pentru că a murit acolo unde viroaga intră în apă.

Pentru că ei au tras-o în jos, spre pârâu.

Când a murit, ea purta fusta ei albastră din postav.

Deși gheața acoperea iarba, ea și-a răcorit picioarele în izvor.

Pentru că eu am întors bușteanul cu al meu picior.

Papucii ei au plutit în aval, oprindu-se în stăvilar.

Pentru că, dupădezgheț, vânătorii i-au descoperit trupul.

Poemul se încheie cu aceste rânduri:

*În timpul Xtha-cka Zhi-ga Tze-the,
Ucigașul Lunii Floare.*

*Voi traversa râul în care înoată peștele,
vidra, castorul.*

*Voi urca pe malul unde salcia nu moare
niciodată.* [\(632\)](#)

În timp ce Margie mergea mai departe, preria a fost învăluită în întunericul nopții. Numai luminile farurilor luminau drumul plin de praf. Margie ne-a spus că părinții ei îi dezvăluiseră faptele lui Ernest și Hale încă de când era copil. „Îmi făceam griji de fiecare dată când făceam vreo năzbâtie, întrebându-mă: «Dacă am moștenit și eu răutatea lor?»” și-a amintit Margie.

Maggie mi-a spus că, din când în când, *The FBI Story* era difuzat la televiziunea locală, iar ea și familia ei urmăreau filmul și plângneau.

În timp ce vorbea, mi-am dat seama că *Regimul de teroare* devastase – și încă mai devasta – generații întregi. Un strănepot al lui Henry Roan a vorbit odată despre povara crimelor: „Cred că este undeva în subconștientul nostru. Poate că nu ne dăm seama, dar este acolo, mai ales dacă am avut în

familie pe cineva care a fost ucis. În subconștient, însă, știi că nu poți avea încredere în nimeni”^[633].

Am ieșit din prerie și ne-am îndreptat spre central orașului Fairfax. Deși în mod oficial încă mai era considerat un oraș, Fairfax părea un loc uitat de lume. An după an, populația sa scăzuse, iar acum avea mai puțin de 1400 de locuitori. Strada principală era străjuită de clădiri în stilul Western, care fuseseră construite în timpul perioadei de înflorire economică, dar acum erau abandonate. Ne-am oprit în fața celei mai mari vitrine de magazine. Geamul era acoperit de praf gros și de pânze de păianjen. „Aici era Compania Big Hill Trading”, a spus Margie. Când eram Tânără, compania încă mai mergea. Era imensă și avea aceste balustrade mari din lemn și podele vechi, tot din lemn. Totul mirosea a lemn.”

M-am uitat pe stradă, încercând să-mi imaginez tot ce văzuseră pe vremuri Mollie Burkhart și Tom White – mașinile Pierce-Arrow, cafenelele, petroliștii și aristocrația Osage, furile sălbaticice care arseseră odată acolo. Acum, chiar și într-o sămbătă seară, era doar un „oraș-fantomă”, după cum spunea Margie.

Margie a mers mai departe cu mașina și a virat de pe strada principală, intrând într-o mică zonă rezidențială. Câteva dintre vechile case mari rămăseseră în picioare, dar erau pustii și dărăpăcate, unele fiind complet năpădite de iederă. La un moment dat a încetinit, ca și cum căuta ceva.

- Ce cauți? a întrebat-o soțul ei.
- Locul unde a fost casa aruncată în aer.
- Nu-i pe cealaltă stradă? a întrebat el.
- Nu, e... ah, aici este, a zis ea, oprind mașina lângă locul respectiv, unde se construise o altă casă de atunci.

Margie a menționat apoi ceva ce nu citisem în niciunul dintre documentele FBI-ului. Tatăl ei îi spusese că în noaptea exploziei, el, sora lui și Mollie plănuiseră să-și petreacă noaptea la casa

soților Smith. Dar Cowboy avusea o durere de urechi teribilă, aşa că rămăseseră acasă.

— De aceea au scăpat, a spus Margie. Așa a vrut soarta.

A fost nevoie de câteva clipe pentru a putea asimila informația.

— Tata a trebuit să trăiască știind că tatăl său încercase să-l omoare, a spus Margie.

Pentru un timp, am stat împreună în mașină, în întuneric, încercând să înțelegem ceea ce nu putea fi înțeles, chiar și după toți acești ani. În cele din urmă, Margie a pornit motorul mașinii, spunând:

— Ei bine, de ce nu ne întoarcem la dansurile ceremoniale?

23

Un caz care nu a fost închis

Istoria este un judecător nemilos. Ea scoate la iveală erorile noastre tragice, nesăbuința și pașii noștri greșiți, și expune secretele noastre cele mai intime, mânuitind experiența trecutului ca un detectiv arrogant, care pare să știe rezolvarea enigmei încă de la început. În timp ce căutam prin vechile documente, am văzut clar ceea ce Mollie nu văzuse la soțul ei. (Un Osage mi-a spus: „Cine ar crede că cineva s-ar căsători cu tine și ţi-ar ucide familia pentru a pune mâna pe banii tăi?”)

L-am putut vedea pe White în imposibilitatea de a recunoaște mărturisirea falsă a lui Lawson sau sinistrele motive ale lui Hoover. Și pe măsură ce săpam mai adânc în cazurile de crimă din Osage, în obscuritatea autopsiilor, mărturiilor și dosarelor de succesiune, am început să descopăr anumite lipsuri în investigația Biroului. Autoritățile au insistat că, odată ce Hale și conspiratorii lui primiseră sentințe pe viață, ei găsiseră părțile vinovate. Și după ce White preluase slujba de la Leavenworth, cazurile au fost închise – triumfal –, chiar dacă Biroul nu stabilise încă implicarea lui Hale în toate cele 24 de crime. Fusese el într-adevăr responsabil pentru fiecare dintre ele? Cine, de exemplu, îl răpise pe petrolistul McBride în Washington, D.C., și cine îl aruncase pe W.W. Vaughan din trenul în mișcare?

Hale se bazase pe alții să ducă la îndeplinire planurile lui săngeroase, dar nu exista nicio dovadă că acoliții lui – inclusiv Bryan Burkhart, Asa Kirby, John Ramsey și Kelsie Morrison – îl urmăriseră pe McBride în capitala națiunii sau că se aflaseră în același tren cu Vaughan. Se părea că oricine îi omorâse pe acești oameni scăpase basma curată.

Nu am putut găsi niciun indiciu nou în cazul McBride, dar într-o zi, pe când făceam cercetări în Oklahoma City, am sunat-o pe Martha Vaughan, o

nepoată a lui W.W. Vaughan. Aceasta era asistent social și locuia în Sallisaw, Oklahoma, care se află la 258 de kilometri de capitala statului. Era dornică să vorbească despre bunicul ei și s-a oferit să vină cu mașina să mă vadă. „Ne întâlnim la hotelul Skirvin”, a spus ea. „O să-ți faci o idee despre o parte din bogățiile pe care petrolul le-a adus statului Oklahoma.”

Când am ajuns la hotel, am înțeles ce voia să spună. Construit în 1910 de către petrolierul W.B. Skirvin, hotelul era considerat pe vremuri cel mai luxos din sud-vest, cu o sală de bal în care încăpeau 500 de oameni, candelabre importate din Austria și stâlpi decorați cu busturile lui Bahus, zeul grec al vinului. Avocatul lui Hale, Sargent Prentiss Freeling, murise – aparent în urma unei hemoragii cerebrale – în una dintre camerele hotelului, în timp ce juca Solitaire. În 1988, pe fondul unui declin devastator al petrolierului, hotelul fusese închis și a rămas cu obloanele trase ani la rând. Dar aproape două decenii mai târziu, după o renovare completă care costase 55 de milioane de dolari, hotelul fusese deschis din nou, ca parte a lanțului Hilton.

Am așteptat-o pe Martha în holul care are încă antreul original din lemn, cu tavan boltit, și fețele lui Bahus privind în jos din plafon. Marta a sosit, însotită de varul ei, Melville Vaughan, profesor de biologie la Universitatea din Central Oklahoma. „El știe foarte multe despre bunicul Vaughan”, mi-a spus Martha.

Melville avea în brațe două bibliorafturi groase, pe care, în timp ce ne așezam la bar, le-a pus înaintea mea. Acestea conțineau rezultatele activităților de cercetare privind uciderea lui W.W. Vaughan, pe care, de-a lungul deceniilor, familia le colectase în mod obsesiv. Bibliorafturile includeau articole decolorate din ziare („ÎN PAWHUSKA A FOST GĂSIT CADAVRUL UNUI BĂRBAT GOL”^[634]), certificatul de deces al lui Vaughan și declarația unui informator al FBI-ului conform

căreia Vaughan, cu puțin timp înainte de a fi ucis, menționase că ar fi colectat „dovezi suficiente pentru a-l pune pe Bill Hale în scaunul electric”^{[\[635\]](#)}.

Martha și Melville au spus că văduva lui Vaughan, Rosa, rămăsese singură cu zece copii și fără niciun venit. Au fost nevoiți să se mute din casa lor cu două etaje într-un garaj. „Nu aveau destui bani pentru mâncare”, a spus Martha. „Cei din tribul Osage s-au coalizat și, practic, au ajutat familia cu bani pentru hrană.” Câțiva dintre copiii lui Vaughan, inclusiv tatăl Marthei, au plecat să trăiască împreună cu familiile Osage, unde au crescut vorbind dialectul Osage și învățând dansurile lor tradiționale. „Tatăl meu se simțea în siguranță printre indienii Osage”, a zis Martha.

Mi-a spus că, deși mulți membri ai familiei ei au crezut că Hale intenționase să-l reducă pe Vaughan la tăcere, ei bănuiau că mai erau multe lucruri pe care nu le știau despre crimă. Se întrebau cine putea fi asasinul și cum fusese omorât Vaughan – fusese ucis înainte de a fi aruncat din tren sau murise din cauza impactului? Cineva cu influență avusese grija ca ancheta să fie doar de fațadă – cauza decesului era „necunoscută”.

Pentru o vreme, am discutat despre elementele cazului. Melville mi-a explicat că Vaughan era un bărbat mare și puternic, ceea ce însemna că asasinul ar fi trebuit să fie solid – din punct de vedere fizic – sau ajutat de complici. Vaughan, mi-am amintit, îi spusese soției sale că ascunsese dovezi privind crimele – precum și banii pentru familie – într-un loc secret. I-am întrebat pe Melville și pe Martha cum ar fi putut criminalul să afle unde era această ascunzătoare. Marta a spus că existau doar două posibilități: fie ucigașul îl amenințase pe Vaughan și aflase aceste informații chiar de la el înainte de a-l arunca din tren, fie criminalul era cineva în care Vaughan avusese destulă incredere pentru a-i împărtăși un asemenea secret.

Melville a spus că, după ce Hale fusese încis, o rudă încercase să continue investigarea cazului, dar promise o amenințare anonimă: dacă el și familia sa ar fi încercat să afle adevărul, aveau să sfârșească la fel ca W.W. Vaughan. În urma acestei amenințări, familia lor oprișe investigația. Martha a spus:

„Îmi amintesc că am vorbit cu cel mai bătrân unchi al meu; eu și sora mea am fost la el în vizită cu puțin înainte să moară. Noi l-am întrebat atunci: «Cine i-a făcut asta bunicului Vaughan?» El a menționat despre acea amenințare adresată întregii familii și a spus să nu încercăm nimic. Era încă speriat”.

Am întrebat dacă Roșa sau oricine altcineva din familie a menționat vreodată un alt suspect în afara de Hale. Nu, a spus Martha. Dar exista un bărbat care ar fi delapidat o sumă de bani din avereua bunicului Vaughan după moartea acestuia și pe care Rosa l-a dat apoi în judecată, chemându-l în fața instanței civile. Am întrebat care era numele aceluia bărbat, iar Martha a spus:

— Burt Nu-știu-cum.

— Da, H.G. Burt, a spus Melville. Era președintele unei bănci.

Am scris numele în caietul meu, iar când am ridicat privirea, am citit nerăbdarea din ochii lor. Dintr-o dată m-am temut că le dădeam speranțe false.

— A trecut mult timp de atunci, am spus. Dar am să văd ce pot afla.

—

Filiala de sud-vest a Arhivelor Naționale din SUA se află într-un depozit din Fort Worth, Texas, care este mai mare decât majoritatea hangarelor. În interior, stivuite în rânduri de câte patru metri și jumătate înălțime, în condiții de umiditate controlată, sunt mai mult de 2830 de metri cubi de dosare. Acestea includ transcrieri de la Judecătoriile Districtuale din Oklahoma (1907-1969), jurnale de bord despre fatalul uragan Galveston din 1900,

materiale cu privire la asasinarea lui John F. Kennedy, documente referitoare la sclavie și Reconstrucție și rapoarte de la mai multe dintre filialele Biroului Afacerilor Indiene. Arhiva reflectă nevoia oamenilor de a documenta orice faptă și directivă, de a pune un văl de ordine administrativă deasupra dezordinii provocate de foamete și epidemii, dezastre naturale, crime și războaie. Printre aceste dosare voluminoase, eu speram să găsesc un indiciu cu privire la uciderea lui W.W. Vaughan.

Examinasem deja înregistrările judiciare referitoare la procesul pe care Rosa Vaughan îl intentase împotriva lui H.G. Burt. La prima vedere, disputa – care începuse în 1923 – părea ceva mundan. Vaughan și Burt, care era președintele unei bănci din Pawhuska, erau considerați a fi prieteni apropiati, iar Vaughan acționase mult timp ca unul dintre avocații lui Burt. Potrivit spuselor Rosei, Burt datora soțului ei decedat suma de 10.000 de dolari, pe care ea încerca să-i recupereze.

Cu toate acestea, lucrurile nu erau deloc simple și, cum m-am afundat mai adânc în studiul documentelor, am descoperit că banii în litigiu aveau legătură cu o altă victimă a Regimului Terorii, George Bigheart. Vaughan fusese, de asemenea, avocatul lui Bigheart. Și înainte ca Bigheart să-i divulge lui Vaughan informații critice despre crime – și, bineînțeles, înainte de a muri din cauza unei presupuse otrăviri la spitalul din Oklahoma City –, el încercase să obțină un „certificat de competență” din partea autorităților. Cu acest document, nu ar mai fi fost desemnat protejat al guvernului și ar fi putut cheltui banii obținuți din concesiunea terenului după bunul său plac. Vaughan îl ajutase cu succes să depună cererea prin care solicita acest lucru și pentru acest serviciu juridic, cât și pentru altele, Bigheart plănuise să-i plătească 10.000 de dolari – o sumă care este comparabilă în prezent cu aproximativ 140.000 de dolari. Într-un fel sau altul, Burt reușise să pună

mâna pe acești bani. Câteva zile mai târziu, atât Bigheart, cât și Vaughan erau morți.

Rosa Vaughan l-a dat în judecată pe Burt, care era reprezentat de una dintre aceleasi firme de avocatură care îl reprezentaseră pe Hale în procesul de crimă, dar cererea ei a fost inițial respinsă în instanța de stat. Marta își spusese că familia lor era sigură că juriul fusese mituit, iar după recurs, Curtea Supremă din Oklahoma a schimbat în cele din urmă decizia și i-a ordonat lui Burt să-i predea Rosei Vaughan 5000 de dolari, plus dobânda.

„Ce fel de om încearcă să fure de la o văduvă cu zece copii, fără niciun ban?”, mi-a spus Martha. În timp ce analizam mai multe dosare de la Arhivele Naționale, precum și informații din alte surse, am început să alcătuiesc un portret clar al lui Burt. Născut în Missouri în 1874, acesta era fiul unui fermier. Recensământul înregistrat indică faptul că până în 1910 acesta se mutase la Pawhuska, trecând drept un membru al legiunilor de coloniști visători și disperați după profit. El a deschis un magazin de tranzacționare și mai târziu a devenit președinte al unei bănci. O fotografie din 1926 îl arată îmbrăcat în același stil ca și Hale, cu un costum elegant și pălărie – un fiu rătăcitor de fermier transformat într-un afacerist respectabil.

O mare parte din avereia lui provineau totuși din profund coruptele „afaceri cu indienii” – escrocarea milionarilor Osage. O înregistrare a Curții remarcă faptul că Burt administrase o afacere de creditare care-i viza pe indienii Osage. În timpul unei audieri din 1915 în fața unei comisii comune a Congresului care investiga afacerile indienilor americanii, un avocat al tribului a declarat că Burt împrumuta bani de la alți albi și apoi îi împrumuta mai departe indienilor Osage cu dobânci astronomice. „Dl Burt este unul dintre oamenii despre care cred și afirm că se află în interiorul afacerilor din Pawhuska”^[1636], a depus mărturie avocatul. „Mi-a spus că el plătea doar 6% pentru acești bani și că ar putea face mai

mult profit subîmprumutându-i indienilor.” Avocatul a continuat: „El obține banii pentru 6% și probabil va putea să obțină – mi-e și frică să ghicesc cât de mult –, dar undeva între 10 și 50%”.

Burt folosea metode contabile bizare pentru a ascunde faptul că-i jumulea cu nerușinare pe bieții Osage. La o audiere probatorie care a avut loc după moartea lui George Bigheart, un avocat și-a exprimat consternarea, întrebându-se de ce aparentele împrumuturi de la banca lui Burt către Osage erau emise din carnetul personal de cecuri al lui Burt. Burt a insistat că el nu făcuse „niciodată o afacere pe care trebuia să o ascundă”.

— Nu am nimic personal cu dumneavoastră, domnule Burt, dar acest lucru e destul de neobișnuit.

— Așa am procedat întotdeauna.

La arhiva din Fort Worth, am scos înregistrările de la Parchetul Statelor Unite pentru Districtul de Vest din Oklahoma, care se ocupase de crimele din Osage. Acestea conțineau ceva ce nu am văzut nicăieri înainte: mărturia secretă a Marelui Juriu că în 1926 se ocupase de investigarea crimelor din Osage. Printre martorii care au depus mărturie atunci erau multe dintre figurile principale în acest caz, precum Ernest Burkhart și Dick Gregg. Nu exista nicio mențiune despre mărturia lui Burt. Cu toate acestea, agentul care vindea asigurări de viață și care emisese o poliță de asigurare pentru Henry Roan – cel care-l numise pe Hale ca beneficiar – a mărturisit că Burt îi recomandase, de asemenea, un alt indian american pentru o schemă de asigurare asemănătoare.

Am găsit mai târziu, în mijlocul a mii de documente (cu privire la crime) arhivate de către Biroul de Investigații, alte două referințe la Burt. Prima era raportul unui agent în urma unei conversații cu un informator de încredere, care indicase faptul că Burt și Hale erau asociați „foarte intimi”^[637]. Mai mult decât atât, informatorul spunea

că Burt și Hale „împărțiseră între ei ciubucul”⁽⁶³⁸⁾ – suma de bani obținută de la Bigheart. Din raport nu reieșea clar despre ce sumă era vorba, dar agenții Biroului notaseră că, după moartea lui Bigheart, Hale făcuse cu succes o cerere pentru suma de 6000 de dolari din bunurile acestuia, prezentând o notă de la un creditor fals. Poate că „ciubucul” includea, de asemenea, cei 10.000 de dolari pe care Burt încercase să-i obțină prin înșelăciune.

Cu toate acestea, spre deosebire de neprețuitele titluri de proprietate implicate în uciderea membrilor familiei lui Mollie – sau de polița de asigurare de 25.000 de dolari pentru care fusese ucis Roan –, niciuna dintre aceste sume, mai ales dacă trebuiau împărțite, nu reprezenta un stimulent semnificativ pentru crimă. Acest lucru putea explica de ce Departamentul de Justiție nu-l acuzase niciodată pe Hale pentru uciderea lui Bigheart sau de ce nu-l urmărise pe Burt în continuare. Cu toate acestea, era evident că White și oamenii lui erau foarte suspicioși în privința lui Burt. Într-un al doilea raport pe care l-am găsit în dosarele Biroului, agenții îl descriau pe Burt drept un „criminal”⁽⁶³⁹⁾.

=====
virtual-project
=====

Zile în sir m-am întors la arhivă încercând să găsesc un motiv finanicar pentru uciderea lui Bigheart. M-am uitat prin înregistrările probatorii pentru a descoperi cine ar fi beneficiat după moartea acestuia. Într-un e-mail, Martha mi-a scris: „Aşa cum îmi spunea mereu tataia, «Urmăreşte banii.»”

Nu exista nicio dovadă că Hale ori Burt, sau orice alt alb moștenise averea lui Bigheart, care fusese moștenită de soția acestuia și de fetița lor. Cu toate acestea, fiica lui Bigheart avea un tutore, iar acest om ar fi avut control deplin asupra banilor. Am răsfoit dosarele până când am găsit numele tutorelui ei: H.G. Burt.

Mi-am simțit inima zvâcnind în timp ce analizam faptele. Știam că Burt fusese un asociat apropiat al lui Hale, implicat în exploatarea sistematică a

indienilor Osage. Știam că Burt obținuse accesul la avereia lui Bigheart, devenind tutorele fiicei sale. Știam, din înregistrările guvernamentale, că Burt fusese, de asemenea, tutore al mai multor indieni Osage, inclusiv al unuia care murise. Știam că Burt se aflase în preajma lui Bigheart atunci când acesta murise în urma unei aparente otrăviri – un polițist local menționase că atât Burt, cât și Hale îl vizitaseră pe Bigheart cu puțin timp înainte de a muri. Și știam că Biroul îl considera pe Burt un ucigaș.

Alte dovezi îl implicau pe Burt, de asemenea, într-o crimă. Înregistrările din proces arătau, de exemplu, că Burt furase banii pe care Bigheart se gândise să-i ofere lui Vaughan, chiar dacă Burt pretindea că era bun prieten cu Vaughan. Poate că Vaughan, orb la mașinațiunile prietenului său, îi pomenise acestuia de investigația pe care o începuse, încredințându-i locația ascunzătorii în care erau banii și dovezile sale. Iar când Vaughan plecase să-l vadă pe Bigheart pe patul de moarte, poate că Bigheart îl incriminase nu numai pe Hale, ci și pe Burt în complotul criminal. Totuși, teoria implicării lui Burt în uciderea lui Bigheart și Vaughan se baza încă pe dovezi circumstanțiale. Nici măcar nu știam cine era cu Vaughan atunci când fusese aruncat din tren. Apoi, în timp ce căutam prin ziare vechi, am găsit un articol în *Pawhuska Daily Capital* despre înmormântarea lui Vaughan. Acesta menționa că Burt urcase în tren odată cu Vaughan în Oklahoma City și încă nu ajunsese la destinație când Vaughan a dispărut din cușeta lui. Conform unui alt articol din ziar, Burt fusese cel care raportase dispariția lui Vaughan.

Înainte de a pleca de la Arhivele Naționale din Fort Worth, am dat peste un dosar ce conținea un interviu cu un informator al Biroului care fusese un apropiat de-al lui Hale și care furnizase probe cruciale împotriva lui în celelalte cazuri de crimă. Informatorul a fost întrebat dacă avea vreo

informație cu privire la uciderea lui Vaughan. „Da”, a răspuns el. „Cred că Herb Burt a făcut asta.”^{640}

virtual-project

Eram conștient cât de nedrept ar fi fost să acuz un om de săvârșirea unor crime odioase atunci când acesta nu putea să răspundă la întrebări sau să se apere. Iar când am sunat-o pe Martha Vaughan să-i spun despre descoperirile mele, am subliniat lucrurile de care puteam fi siguri, apoi am trecut prin toate documentele pe care le adunase. De asemenea, am menționat că într-o bibliotecă din New Mexico descoperisem niște însemnări dintr-un interviu nepublicat cu șeful poliției din Fairfax, care investigase crimele din Osage. El precizase că Burt fusese implicat în uciderea lui Vaughan și că primarul unui orașel – un mahăr local – îl ajutase pe Burt să-l arunce pe Vaughan din tren. De asemenea, șeful poliției a indicat că, în timpul anchetei Biroului referitoare la crimele Osage, în 1925, Burt fusese atât de speriat încât se gândise să fugă. Întradevăr, în același an, Burt s-a mutat brusc în Kansas. Când am terminat de discutat toate detaliile, Martha a tăcut, apoi a oftat încet.

— Îmi pare rău, i-am spus.

— Nu, mă simt ușurată acum. Acest lucru a fost atât timp o obsesie pentru familia mea.

Pe când cercetam crimele, de multe ori simțeam că vânăm istoria chiar atunci când ea dispărea fără urmă și nu după mult timp de la discuția pe care am avut-o cu Martha am aflat că ea a murit de insuficiență cardiacă. Avea doar 65 de ani. Melville, cu inima grea, mi-a spus: „Am pierdut încă o legătură cu trecutul”.

24

Între două lumi

Într-o noapte de mai, în 2013, la Teatrul Constantin din Pawhuska era programată pentru difuzare o înregistrare video a unui spectacol de balet Osage, *Wahzhazhe*. Indienii Osage erau de mult legați de lumea dansului clasic prin două dintre cele mai mari balerine, surorile Maria și Marjorie Tallchief, care făceau parte din tribul Osage. Maria, considerată prima balerină a Americii, s-a născut în Fairfax, în 1925. În autobiografia ei, ea își amintea bogățiile aduse de petrol și a observat că tatăl ei Osage părea să dețină orașul: „Avea proprietăți peste tot. Cinematograful local de pe strada principală și sala de biliard de vizavi erau ale lui. Casa noastră cu zece camere, din cărămidă și teracotă, se înălța pe culmea unui deal de pe care puteam vedea întreaga rezervație”^{641}.

De asemenea, ea și-a amintit că o casă din apropiere fusese „aruncată în aer și toți cei dinăuntru muriseră, uciși pentru proprietățile lor”^{642}.

Wahzhazhe înfățișează istoria năvalnică a națiunii Osage, inclusiv perioada *Regimului de teroare*. *Wahzhazhe* înseamnă „Osage”. Am fost nerăbdător să văd baletul, chiar dacă era doar o înregistrare a unuia dintre spectacole, și după achiziționarea unui bilet, am condus spre teatrul din Pawhuska, unde Mollie și Ernest Burkhart au stat odată în scaune tapițate cu catifea și unde baronii petrolului se adunau pentru licitații pe vremea rea.

La începutul anilor 1980, teatrul fusese în pragul demolării, dar un grup de cetățeni locali s-a oferit să-l renoveze, înlăturând pânzele de păianjen și paraziții, lustruind plăcuțele de aramă de pe ușa de la intrare și îndepărând straturile de măzgă de pe podeaua foaiерului pentru a descoperi un mozaic în formă de stea.

Sala de spectacole era aglomerată, iar eu mi-am găsit locul în timp ce luminile păleau. Filmul a început. Mesajul de început suna cam aşa: „În jurnalele primilor misionari, indienii Osage erau adesea descrişi ca fiind «cei mai fericiţi oameni din lume»... Ei se simţeau cu adevărat liberi, deoarece nu dețineau nimic şi nimeni nu-i deținea pe ei. Dar naţiunea Osage stătea în calea dezvoltării economice a lumii europene... Şi viaţa – aşa cum o ştiau ei odată – nu avea să mai fie la fel”.

Mesajul continua: „Astăzi, inimile noastre sunt împărțite între două lumi. Suntem puternici şi curajoşi, învăţând să păsim în aceste două lumi, agăţându-ne de firele culturii şi tradiţiilor noastre, în timp ce trăim într-o societate predominant non-indiană. Istoria noastră, cultura noastră, inima noastră şi casa noastră vor fi mereu acolo unde ajung picioarele noastre, peste întinsele câmpii, intonând cântece în lumina dimineţii şi atingând cu picioarele pământul cu fiecare bătaie ritmică a tobei. Noi păsim între două lumi”.

Baletul evoca puternic aceste două lumi atât de diferite. Înfăţişa acea naţiune Osage din vremea în care indienii cutreierau câmpiiile, prima lor întâlnire cu exploratorii şi misionarii europeni şi goana după aurul negru. La un moment dat, dansatorii au apărut îmbrăcaţi ca nişte *flappers*⁽⁶⁴³⁾, răsucindu-se sălbatic pe muzică de jazz. Dintr-o dată, au fost întrerupţi de sunetele unei explozii. Muzica şi dansul au devenit tragic, îndoliate, în timp ce o succesiune de dansuri funebre sugerau instaurarea Regimului Terorii. Una dintre bocitoare, reprezentându-l pe Hale, purta o mască pentru a-şi ascunde faţa malefică.

Tribunalul la care a fost judecat Ernest Burghart încă mai veghează deasupra orașului

O scenă ulterioară descria contribuțiile națiunii Osage la eforturile militare ale Statelor Unite: Clarence Leonard Tinker, un membru al tribului, fusese primul nativ american avansat la gradul de general major, care murise în timpul Celui de-al Doilea Război Mondial, după ce avionul său fusese dat dispărut. Spre surprinderea mea, o figură familiară a apărut pe ecran. Era Margie Burkhart, care avea un rol scurt, fără a dansa în balet, ca mamă a unuia dintre soldații care plecau la război. Ea se mișca grațios pe scenă, purtând un șal pe umeri, la fel cum Mollie purta pe umeri pătura ei indiană.

La încheierea show-ului, mulți oameni din public au rămas pe loc. Nu am văzut-o pe Margie printre spectatori, dar mai târziu mi-a mărturisit că prima reprezentare din balet a Regimului Terorii „m-a lovit în stomac”. Ea a adăugat: „Nu m-am gândit că avea să mă afecteze atât de mult, dar s-a întâmplat. A fost nespus de emoționant”.

Acum, în public, m-am întâlnit cu directoarea muzeului, Kathryn Red Corn. Ea m-a întrebat cum mai mergeau cercetările mele. Când am menționat posibila implicare a lui H.G. Burt – o persoană care nu fusese niciodată amestecată în mod public în toate acele crime –, nu a fost deloc surprinsă și mi-a spus să vin la muzeu în dimineața următoare.

Când am ajuns, am găsit-o stând în biroul ei, încunjurată de artefacte. „Uită-te la asta”, a spus ea, predându-mi o copie a unei scrisori vechi și deteriorate. Era scrisă ordonat, data trecută pe ea fiind 27 noiembrie 1931. „Uită-te la semnătura din partea de jos”, mi-a spus Red Corn. Numele era „W.K. Hale”. Ea mi-a explicat că Hale trimisese scrisoarea din închisoare unui membru al tribului și că, nu cu mult timp în urmă, un urmaș al acestuia donase scrisoarea muzeului. În timp ce citeam scrisoarea, am rămas surprins de tonul ei optimist. Hale scria: „Eu sunt perfect sănătos. Am 84 de kilograme. Nu am un fir de păr cărunt”^[644].

Când avea să iasă din închisoare, spunea el, speră să se întoarcă în rezervație: „Mi-ar plăcea să trăiesc în Gray Horse mai mult decât în orice alt loc de pe pământ”, și insista: „Voi fi întotdeauna prietenul sincer al indienilor Osage”.

Red Corn a clătinat din cap. „Îți vine să crezi?”, a zis ea.

Am presupus că mă invitase la muzeu pentru a-mi arăta scrisoarea, dar în scurt timp am descoperit că mai avea un motiv.

„Am considerat că ar fi momentul potrivit să-ți spun această poveste de care ți-am pomenit și înainte, despre bunicul meu”, a spus Red Corn. Ea mi-a explicat că, după ce bunicul ei a divorțat de bunica ei, s-a căsătorit cu o femeie albă, iar în 1931 a început să aibă suspiciuni că era otrăvit lent de către cea de-a doua soție. Când rudele l-au vizitat pe bunicul ei la el acasă, și-a amintit Red Corn, el era speriat și le-a spus: „Nu mâncăți și nu beți nimic din această casă”. Nu după mult timp, bunicul lui Red Corn a murit. Avea 46 de ani.

„Până atunci fusese sănătos”, a spus Red Corn. „Nu era nimic în neregulă cu el. Soția lui a rămas cu o mulțime de bani.” Familia lui era convinsă că fusese otrăvit, dar nu a existat niciodată o anchetă: „Pe vremea aceea, toată lumea ascundea aceste lucruri. Medicii legiști. Poliția”. Red Corn nu știa

mai mult decât aceste mici detalii pe care le aflase de la rude și speră ca eu să investighez moartea bunicului ei. După o pauză lungă, ea mi-a spus: „Au fost mult mai multe crime în timpul *Regimului de teroare*. Mult mai multe decât știi oamenii”.

În timpul anilor în care am cercetat crimele din Osage, am transformat micul meu birou din New York într-un depozit sumbru. Pe podea și pe rafturi erau stivuite mii de pagini de documente ale FBI, rapoarte de autopsie, testamente, fotografii de la locul crimei, transcrieri de la procese, analize de documente false, amprente digitale, studii balistice și despre explozibili, înregistrări bancare, declarații ale martorilor oculari, mărturisiri, note interceptate în închisoare, mărturii în fața Marelui Juriu, jurnalele unor detectivi particulari și fotografiile unor deținuți.

Ori de câte ori obțineam un document nou, precum acea copie a scrisorii lui Hale pe care mi-o arătase Red Corn, o etichetam și o puneam printre celelalte documente stivuite (jurnalica mea versiune a unui sistem de evidență Hoover). În ciuda obscurității acestui material, fiecare nouă descoperire mă făcea să sper că aş putea fi în măsură să umplu golarile din cronicile istorice – acele spații în care nu păreau să existe martori sau voci înregistrate, doar tăcerea mormântului.

Fotografia lui Blakie Thomson – care a fost împușcat mortal în 1943, după ce a evadat din închisoare – făcută la locul crimei.

Cazul bunicului lui Red Corn era unul dintre acele goluri. Pentru că nu a existat nicio anchetă în urma morții acestuia și pentru că toate persoanele-cheie erau decedate, nu am putut găsi nicio dovadă și nicio pistă pe care să o urmez. Practic, toate indiciile despre viața și moartea bunicului – despre pasiuni, turbulențe și posibile acte de violență – păreau să fi dispărut complet.

Totuși, conversația cu Red Corn m-a îndemnat să sondez mai adânc în, probabil, cel mai enigmatic caz de crimă Osage, cazul lui Charles Whitehorn. Crima, care purta marca unui plan orchestrat de Hale, a avut loc în luna mai, 1921 – aceeași perioadă în care a fost ucisă Anna Brown, cea considerată de fapt începutul *Regimului de teroare*, care a durat patru ani. Dar nicio dovadă a implicării lui Hale sau acoliților săi în uciderea lui Whitehorn nu ieșise la suprafață.

Deși cazul nu a fost rezolvat niciodată, acesta a fost inițial un punct de pornire pentru anchetatori, iar când m-am întors la New York, am adunat materiale probatorii în legătură cu crima. Într-unul dintre teancurile instabile din biroul meu, am găsit jurnalele unor detectivi particulari angajați de reprezentanții lui Whitehorn după moartea acestuia. Rapoartele lor păreau desprinse dintr-un roman de duzină, cu notițe precum: „Această informație provine dintr-o sursă de încredere”^[645].

În timp ce citeam rapoartele, am notat niște detalii-cheie:

Whitehorn văzut ultima dată viu în Pawhuska, pe 14 mai, 1921. Martorul l-a observat în jurul orei 8.00 p.m. în fața Teatrului Constantin.

Cadavru descoperit două săptămâni mai târziu – pe un deal, la aproximativ un kilometru și jumătate de centrul orașului Pawhuska.

Potrivit medicului legist, „poziția corpului indică faptul că victimă căzuse în acea poziție și că nu fusese transportat acolo.”

*Arma: un revolver de calibră de .32.
Împușcat – de două ori – între ochi. Să fi fost mâna unui profesionist?*

Rapoartele remarcau că avocatul Vaughan fusese dornic să-i ajute pe detectivii particulari. „Vaughan, care este familiarizat cu indienii, a declarat că interesul său real în acest caz era de a... acuza părțile vinovate”,⁽⁶⁴⁶⁾ a scris un detectiv particular. Nici detectivii particulari, nici Vaughan nu bănuiau că Vaughan avea să devină în cele din urmă o țintă – că în mai puțin de doi ani și el avea să fie ucis – și m-am trezit că încercam din răsputeri să văd ceea ce ei nu putuseră să vadă.

Comstock – avocat și tutore, care, în ciuda suspiciunilor inițiale ale lui Hoover, se dovedise a fi de încredere – încercase, de asemenea, să-i ajute pe detectivii particulari care investigau crimele. „Dl Comstock a primit unele informații”⁽⁶⁴⁷⁾, a scris un detectiv particular, menționând că avocatul Comstock raportase că pe data de 14 mai, un bărbat neidentificat fusese văzut furișându-se pe dealul unde fusese descoperit ulterior trupul lui Whitehorn.

Deoarece cazul Whitehorn era oficial nerezolvat, mă așteptam ca aceste dovezi să mă ducă într-o fundătură. De fapt, rapoartele erau încurajatoare, dată fiind claritatea lor. Bazându-se pe indiciile de la informatorii și pe dovezile circumstanțiale, detectivii particulari au început să dezvolte o ipoteză extrem de clară. După moartea lui

Whitehorn, văduva lui, Hattie, o femeie jumătate albă, jumătate Cheyenne, se căsătorise cu un bărbat alb și lipsit de scrupule pe nume LeRoy Smitherman. Detectivii particulari aflaseră că mariajul fusese orchestrat de Minnie Savage – o „femeie vicleană, ticăloasă și în stare de orice”^{648}, după spusele unui investigator care administra o pensiune în Pawhuska. Detectivii particulari bănuiau că ea și Smitherman, precum și alții conspiratori, aranjaseră uciderea lui Whitehorn pentru a-i fura dreptul de proprietate asupra terenului și averea. De-a lungul timpului, mai mulți anchetatori au ajuns să credă că Hattie Whitehorn, care risipise rapid o parte din averea soțului ei după moartea acestuia, era, de asemenea, complice. Un informator i-a spus unui detectiv particular că nu exista nicio îndoială că Hattie Whitehorn fusese „pionul esențial în uciderea lui Charley Whitehorn”^{649}.

Un detectiv particular sub acoperire a fost plasat în pensiunea lui Savage. „El putea auzi ce se vorbea la telefon”^{650}, a scris un alt detectiv în raportul său, adăugând că sub acoperire „omul se va descurca bine, cred, dar va avea nevoie de ceva antrenament”. Între timp, sora lui Minnie Savage a devenit o bogată sursă de informații pentru investigatori. Ea a dezvăluit faptul că văzuse ceea ce era probabil arma crimei: „Minnie făcea patul și pistolul era sub pernă, iar Minnie l-a luat... Era o armă destul de mare, de culoare închisă”^{651}. În ciuda acestor descoperiri, detectivii particulari nu au reușit să obțină suficiente probe pentru a acuza vreun suspect sau poate că în cele din urmă au fost cumpărăți.

Când primii agenți federali de la Biroul de Investigații au început să sondeze cazul, în 1923, au ajuns, de asemenea, la concluzia că Savage, Smitherman și Hattie Whitehorn erau responsabili pentru crimă. „Din probele adunate până acum”, scria un agent, reiese că „Hattie Whitehorn a pus la

cale uciderea lui pentru ca ea să rămână cu toată averea acestuia”^{[\[652\]](#)}. Hattie a negat orice implicare în crimă, dar i-a spus unui agent: „Sunt la fel de deșteaptă ca tine. Am fost avertizată despre tine”^{[\[653\]](#)}. A adăugat: „Tu doar vrei să-mi câștigi încrederea și, dacă-ți spun ce vrei să știi, mă vei trimite pe scaunul electric”.

În perioada aceea au existat mai multe răsturnări de situație tulburătoare în cazul Whitehorn. Noul soț al lui Hattie, Smitherman, fugise în Mexic, luând cu el mașina femeii și o parte din banii ei. Apoi un bărbat pe nume J.J. Faulkner – pe care un agent îl caracteriza drept „un escroc neprincipal și ipocrit”^{[\[654\]](#)} – s-a strecurat în viața lui Hattie, evident, șantajând-o cu informații despre rolul ei în cazul de crimă, pe care i le împărtășise chiar ea. (Una dintre surorile lui Hattie a fost auzită strigând la Faulkner că era un ticălos, avertizându-l să nu o mai stoarcă de bani pe Hattie; Faulkner a răspuns că știa totul despre Hattie și crimă, aşa că trebuiau să aibă grijă cum îi vorbeau.)

Într-un raport, agentul Burger și un coleg declarau: „Suntem siguri că Faulkner a reușit să obțină un soi de mărturisire de la Hattie și că o folosește pentru a o manipula, amenințând-o că va da totul în valeag și că o va acuza, scopul lui fiind să obțină controlul asupra ei... proprietatea după moartea ei, și banii ei atât cât este în viață”^{[\[655\]](#)}.

Nu după mult timp s-a aflat că Hattie suferea de o boală incurabilă. Agenții au remarcat faptul că părea „pe moarte”^{[\[656\]](#)}. Dar era ciudat faptul că niciunul dintre agenți nu-și exprimase suspiciunea față de natura bolii ei, chiar dacă atât de multe victime din timpul Regimului Terorii fuseseră otrăvite. Faulkner avea o soție, iar aceasta le-a spus agenților că el „refuza să permită ca Hattie să fie trimisă la un spital”^{[\[657\]](#)}... ca să o țină sub influența lui”^{[\[658\]](#)}. Potrivit surorilor lui Hattie, Faulkner începuse să fure bani de la ea în timp ce Hattie era „sub influența unui narcotic”.

Surorile au reușit în cele din urmă să o ducă pe Hattie la un spital. Agenții, crezând că era pe cale să moară, au încercat să o convingă să mărturisească. Într-un raport, agenții au scris că ea recunoscuse în fața avocatului Comstock că „ea cunoaște faptele și nu a spus niciodată ce știe”^[659], și că „ei” – cel mai probabil Minnie Savage și alți conspiratori – o trimisesează pe Hattie departe în momentul uciderii lui Whitehorn. Dar Hattie nu a mai dezvăluit nimic altceva. Deloc surprinzător, ea s-a vindecat de boala aceea misterioasă după ce a scăpat din ghearele lui Faulkner.

Până la apariția lui Tom White pentru începerea investigațiilor, în 1925, Biroul aproape că abandonase cazul Whitehorn. Agentul Burger a scris expeditiv că fusese o „crimă izolată”^[660], fără legătură cu crimele sistematice. Cazul nu se încadra în dramatica teorie a Biroului referitoare la crime: că un singur geniu criminal era responsabil pentru toate crimele, și că, după capturarea lui Hale și a acoliților săi, cazul crimelor Osage era rezolvat. Cu toate acestea, privind în urmă, faptul că Hale nu părea să fi jucat vreun rol în complotul uciderii lui Whitehorn era tocmai motivul pentru care crima era atât de importantă. La fel ca și moartea suspectă a bunicului lui Red Corn, complotul împotriva lui Whitehorn, precum și cel eşuat, împotriva văduvei sale, dezvăluiau istoria secretă a Regimului Terorii: răutatea lui Hale nu era o anomalie.

25

Manuscrisul pierdut

„Trebuie să mergi acolo să vezi ce se întâmplă”, mi-a spus Kathryn Red Corn când am vizitat din nou muzeul Osage Nation, în iunie 2015. Și astfel, urmând indicațiile ei, am condus prin Pawhuska și m-am îndreptat spre vest prin prerie, printre ierburile înalte, până când am văzut ceea ce ea îmi descrisește atât de amănunțit: zeci de turnuri metalice invadând cerul. Fiecare dintre acestea avea 128 de metri înălțime – echivalentul unui zgârie-nori cu 30 de etaje – și câte o elice cu trei lame. O singură lamă era la fel de lungă cât aripile unui avion de pasageri. Turnurile aparțineau unei ferme de mori de vânt, care ocupa o suprafață de peste 8000 de acri și urma să furnizeze energie electrică pentru 45 de case din Oklahoma.

La peste o sută de ani după ce petrolul a fost descoperit pe teritoriul Osage, o nouă sursă revoluționară de energie transforma regiunea. Dar, de data aceasta, indienii Osage o priveau ca pe o amenințare la rezervele lor subterane. „Le-ai văzut?”, m-a întrebat Red Corn despre turbine când m-am întors. „Această companie a venit aici și le-a amplasat fără permisiunea noastră.” Guvernul federal, reprezentând națiunea Osage, intentase un proces împotriva Enel, compania italiană multinațională de furnizare a energiei electrice care deținea parcul eolian. Citând termenii Actului de Alocare Generală din 1906, procesul fusese intentat pentru că acea companie excavase calcar și alte minerale pentru a construi fundațiile turbinelor și avea nevoie de aprobarea tribului Osage pentru a continua operațiunile. În caz contrar, Enel ar fi încălcat suveranitatea tribului Osage asupra rezervelor subterane ale acestora. Enel a insistat că nu era o companie minieră, susținând că nu avea nevoie de un contract de concesiune de la tribul

Osage. „Noi nu deranjăm proprietatea reprezentată de rezervele minerale”^[661], a declarat presei un reprezentant al proiectului.

Pe data de 10 iulie 2015, în zori, un şef şi 20 de membri ai naţiunii Osage s-au adunat sub morile de vânt pentru o rugăciune către Wah’Kon-Tah. Atunci când prima rază de soare a pătruns prin ceaţa fină şi albăstruie, învăluind palele uriaşe ale turbinelor, liderul Osage care rostea rugăciunea a spus că Osage erau „un popor umil, care-ţi cere ajutorul”.

Noul parc eolian construit deasupra rezervelor subterane ale naţiunii Osage

Nu după mult timp, o instanță a dat câștig de cauză companiei Enel, spunând că, deși în baza Legii Alocării guvernul ar fi dat câștig de cauză tribului Osage, „părății nu au tranzacționat sau vândut minerale și nici nu s-au implicat în vreun fel în exploatarea mineralelor. Drept rezultat, ei nu sunt obligați să obțină un contract de concesiune”^[662].

Planurile pentru un al doilea parc eolian în district erau deja în curs de desfășurare. Noile reglementări guvernamentale de mediu pentru foraj petrolier au avut un efect chiar mai profund asupra rezervelor subterane ale naţiunii Osage. Reglementările, emise în 2014, au fost prea costisitoare și, în consecință, petroliștii au oprit practic forarea unor sonde noi, având în vedere că obțineau doar randamente marginale. Un petrolist a

declarat unui reporter: „Pentru prima dată în o sută de ani, nu există niciun foraj în districtul Osage”^{[\[663\]](#)}.

virtual-project

Am continuat cercetarea crimelor, dar erau tot mai puține arhive pe care le puteam examina și mai puține documente pe care le puteam găsi. Apoi, într-o zi, la biblioteca publică din Pawhuska, am observat – ascuns printre volumele de istorie Osage – un manuscris legat cu spiră metalică, intitulat „Uciderea lui Mary DeNoya-Bellieu-Lewis”. Părea să fi fost asamblat manual, paginile fiind scrise la un calculator. Potrivit unei note introductory din ianuarie 1998, manuscrisul era realizat de Anna Marie Jefferson, stră-stră-nepoata lui Mary Lewis. „Străbunica mea... mi-a spus prima dată povestea despre Mary”, scria Jefferson. „Am auzit prima dată despre asta în 1975.” Jefferson a început să adune informații de la rude, articole din ziar, tot felul de înregistrări și detalii cu privire la crima – un efort care durase două decenii. Probabil că ea lăsase o copie a manuscrisului la bibliotecă, hotărâtă ca povestea să nu dispară definitiv în abisul istoriei.

M-am așezat și am început să citesc. Mary Lewis, născută în 1861, a fost o membră cu drepturi depline a tribului. „Cu banii alocați, ea a fost în măsură să se bucure de o viață prosperă”, a scris Jefferson. Lewis a fost căsătorită de două ori – căsătorii care s-au încheiat cu câte un divorț, iar în 1918, la 55 de ani, ea creștea un copil adoptat, în vîrstă de 10 ani. În vara aceea, Lewis a luat-o pe fiica ei într-o excursie la Liberty, Texas, un orășel aflat la aproximativ 65 de kilometri de Houston, pe malurile râului Trinity. Lewis era însotită de doi bărbați albi: Thomas Middleton, care era un prieten de-al ei, și un tovarăș al acestuia. Cu banii lui Lewis, ei au cumpărat o ambarcațiune locuibilă și au rămas pe râu. Apoi, la data de 18 august, Lewis a dispărut. După ce autoritățile au dat greș în investigarea cazului – „Ei nu ar fi făcut niciodată nimic”, spunea una din rudele lui Lewis – familia ei

a angajat un detectiv particular. Acesta a descoperit că, după dispariția lui Lewis, Middleton pretinsese că era fiul ei adoptiv, cu scopul de a încasa mai multe dintre cecurile ei. În ianuarie 1919, după ce poliția l-a reținut pe Middleton și pe tovarășul acestuia, detectivul particular i-a interogat. El i-a spus lui Middleton că își dorea „de o sută de ori mai mult să o găsească pe bătrână vie decât moartă”, adăugând: „Dacă îmi puteți da orice informație ca să o localizez, asta vă va ajuta”.

Middleton a insistat că el nu știa unde plecase femeia. „Nu mi-e teamă deloc”, a spus el.

El și prietenul său nu au dezvăluit nimic. Dar doi martori au spus că în ziua dispariției lui Lewis văzuseră la câțiva kilometri de ambarcațiunea locuibilă o mașină care se îndrepta către o mlaștină plină de șerpi. La data de 18 ianuarie 1919, anchetatorii, cu pantalonii suflecați, au început să caute în desisul mlaștinii. Un reporter a spus că unul dintre oamenii legii „abia a pășit în apa mlaștinii și a alunecat, afundându-se. Când picioarele lui au atins fundul apei, el s-a ridicat, aducând la suprafață părul des al unei femei”^[664]. Apoi au fost dragate oasele picioarelor și după aceea au ieșit la suprafață un trunchi uman și un craniu, care arăta ca și cum ar fi fost izbit cu un obiect greu de metal.

„DESCOPERIRILE MACABRE PUN CAPĂT CĂUTĂRII LUI MARY LEWIS”^[665], spunea titlul unui ziar local.

Tovarășul lui Middleton a mărturisit că o lovise pe Lewis în cap cu un ciocan. Planul fusese conceput de Middleton: după ce Lewis a fost ucisă, planul a continuat. Complicii au folosit o asociată de sex feminin pentru a juca rolul lui Mary Lewis, astfel încât cei doi prieteni să poată obține în continuare indemnizația ei. (Această strategie nu era unică – moștenitorii falși erau foarte des întâlniți. După ce Bill Smith a murit în urma exploziei casei sale, guvernul a bănuit inițial că o rudă a acestuia, care pretindea a fi moștenitorul lui, era un

impostor.) În 1919, Middleton a fost condamnat pentru crimă și a primit pedeapsa cu moartea. „Cei din familia lui Mary au fost ușurați la auzul acestei vești, crezând că acel calvar luase sfârșit”, a scris Jefferson. „Cu toate acestea, sentimentul de satisfacție avea să fie urmat de neîncredere și furie.” Sentința lui Middleton a fost comutată la închisoare pe viață. Apoi, după ce a stat închis numai șase ani și jumătate, a fost grațiat de către guvernatorul din Texas; Middletown avea o prietenă, iar familia lui Lewis credea că aceasta mituise autoritățile. „Ucigașul s-a ales doar cu o palmă peste mână”, a scris Jefferson.

După ce am terminat de citit manuscrisul despre uciderea lui Lewis, m-am întors de mai multe ori asupra unui detaliu: Mary Lewis fusese ucisă pentru îndemnizația ei în 1918. Conform celor mai multe relatari istorice, *Regimul de teroare* din Osage a ținut din primăvara anului 1921, când Hale a comandat uciderea Annei Brown, până în ianuarie 1926, când Hale a fost arestat. Deci uciderea lui Lewis a însemnat că asasinarea pentru îndemnizații a început cu cel puțin trei ani mai devreme decât se credea și dacă bunicul lui Red Corn fusese ucis în 1931, atunci crimele au continuat și după arestarea lui Hale. Aceste cazuri au subliniat că asasinarea indienilor Osage pentru îndemnizațiile lor nu a fost rezultatul unei singure conspirații orchestrata de Hale. El condusese într-adevăr cel mai săngeros și mai îndelungat complot, omorând o mulțime de oameni. Dar au existat nenumărate alte omoruri crime care nu au fost incluse în estimările oficiale și care, spre deosebire de cazurile lui Lewis sau ale membrilor familiei lui Mollie Burkhart, nu au fost niciodată investigate sau nici măcar clasificate drept omucideri.

26

Sâangele strigă după dreptate

M-am întors la arhivele din Fort Worth și am reluat căutarea prin nesfărșitele cutii cu documente pline de praf. Arhivistul a dus căruciorul cu cel mai nou pachet de cărți în camera cea mică de lectură, înainte să scoată afară șarja anterioară. Îmi pierdusem speranța că aveam să găsesc o bucată din acea „piatră Rosetta” care ar fi dezlegat secretele trecutului. Majoritatea înregistrărilor erau seci și succinte – cheltuieli, liste de inventar, contracte de concesiune pentru exploatarea petrolului.

Într-una dintre cutii era un jurnal învechit, învelit într-o pânză, de la Oficiul Afacerilor Indiene, în care erau înscrise numele tutorilor legali din timpul *Regimului de teroare*. Jurnalul scris de mână cuprindea numele fiecărui tutore, sub care era o listă a indienilor Osage aflați în grija acestora. Dacă unul dintre indieni deceda în timpul perioadei de protecție, un singur cuvânt era de obicei mâzgălit lângă numele lui sau al ei: „Mort”.

Am căutat numele lui H.G. Burt, suspectul în cazul uciderii lui W.W. Vaughan. Jurnalul preciza că el era tutorele fiicei lui George Bigheart și al altor patru Osage. Lângă numele unuia dintre acești protejați era scris cuvântul „mort”. Am căutat apoi numele Scott Mathis, proprietarul Companiei Comerciale Big Hill. Conform jurnalului, el fusese tutorele a nouă indieni Osage, inclusiv al Annei Brown și al mamei ei, Lizzie. Pe măsură ce studiam lista, am observat că un al treilea indian Osage murise sub supravegherea lui Mathis, la fel și un al patrulea, al cincilea și al saselea. În total, muriseră șapte dintre cei nouă aflați sub protecția acestuia. și cel puțin două dintre aceste decese erau cunoscute ca fiind crime.

Am început să caut în jurnal alte nume de tutori Osage din acea perioadă. Unul avea 11 protejați

Osage și 8 dintre ei muriseră. Alt gardian avea 13 protejați, dintre care mai mult de jumătate erau trecuți pe listă ca decedați. Iar altul avea 5 protejați, care muriseră cu toții. Și listele continuau în mod asemănător. Cifrele erau uluitoare și în mod evident sfidau o rată a mortalității din cauze naturale. Cum cele mai multe cazuri nu fuseseră niciodată investigate, era imposibil să stabilești cu exactitate câte dintre aceste decese erau suspecte și cu atât mai puțin să ghicești cine putea fi responsabil pentru un complot.

Cu toate acestea, erau indicii de necontestat ale unor crime în masă. În înregistrările FBI am găsit menționat numele Anna Sanford, unul dintre numele pe care le-am văzut trecute în jurnal lângă cuvântul „mort”. Deși cazul ei nu a fost considerat niciodată o crimă, agenții suspectau în mod clar că fusesese otrăvită.

Altă protejată Osage, Hlu-ah-to-me, decedase oficial din cauza tuberculozei. Dar printre dosare era o telegramă de la un informator către procurorul general al S.U.A., care afirma faptul că în cazul lui Hlu-ah-to-me, tutorele acesteia refuzase în mod deliberat să-i administreze tratamentul și să o interneze într-un spital din Southwest pentru îngrijiri medicale. Tutorele ei „știa că acela era singurul loc în care femeia putea trăi, iar dacă rămânea în Gray Horse, ea trebuie să moară”^[666], notase informatorul, adăugând că, după moartea femeii, tutorele ei se autonumise administrator al averii ei.

Într-un alt caz din 1926, moartea unui Osage pe nume Eves Șef Înalt a fost pusă pe seama alcoolului. Dar martorii au declarat la vremea aceea că el nu obișnuia să bea și că fusese otrăvit. „Membrii familiei bărbatului mort erau însăpațați”^[667], spunea un articol din 1926.

Chiar dacă un protejat Osage era înregistrat în jurnal ca fiind în viață, asta nu însemna că el sau ea nu fusesese vizat. Protejata Osage Mary Elkins era

considerată cea mai bogată membră a tribului pentru că ea moștenise mai mult de șapte îndemnizații pentru titlurile de proprietate. Pe 3 mai 1923, când Elkins avea 21 de ani, s-a căsătorit cu un boxer alb mediocru. Conform unui raport al unui funcționar de la Oficiul Afacerilor Indiene, noul ei soț a început să o închidă în casă, să o bată și să-i dea „medicamente, narcotice și băuturi alcoolice în încercarea de a-i grăbi moartea astfel încât el să revendice uriașă ei moștenire”^{668}. În cazul ei, au intervenit oficialii de la guvern și ea a supraviețuit. O investigație a scos la iveală dovada că boxerul nu acționase singur, ci făcea parte dintr-o conspirație orchestrată de o bandă de cetățeni locali. Deși oficialii de la guvern au insistat să fie puși sub urmărire penală, niciunul dintre cetățeni nu a fost vreodată acuzat, iar identitatea lor nu a fost niciodată dezvăluită.

Apoi a fost cazul lui Sybil Bolton, o indiană Osage din Pawhuska, care se afla sub protecția tatălui ei vitreg, un cetățean alb. Pe data de 7 noiembrie 1925, Bolton – pe care unul dintre reporterii locali a descris-o ca fiind „una dintre cele mai frumoase fete din oraș”^{669} – a fost găsită moartă, cu un glonț în piept. Tatăl ei vitreg a declarat că moartea ei, la 21 de ani, a fost o sinucidere, iar cazul a fost rapid clasificat, deși nu fusese făcută nici măcar o autopsie, în 1992, nepotul lui Bolton, Denis McAuliffe Jr, un editor de la *Washington Post*, investigase moartea ei după ce descoperise numeroase contradicții și minciuni în raportul oficial al cazului. Așa cum a detaliat într-un memoriu, *The Deaths of Sybil Bolton*, publicat în 1994, o mare parte din banii proveniți din îndemnizație fuseseră furați, iar dovezile sugerau faptul că ea fusese omorâtă afară, pe propria peluză, cu bebelușul ei în vîrstă de 16 luni – mama lui McAuliffe – lângă ea. Conform jurnalului, tutorele ei avea încă patru protejați Osage. Si aceștia muriseră.

Deși biroul a estimat că fuseseră 24 de crime Osage, numărul real era fără îndoială mult mai mare. Biroul a oprit investigația după ce i-a prins pe Hale și pe acoliții lui. Totuși, câțiva agenți ai Biroului știau că era vorba de mult mai multe crime, care fuseseră mușamalizate în mod sistematic, criminalii sustrăgându-se eforturilor lor de a-i descoperi. Un agent a descris într-un raport doar una dintre metodele prin care ucigașii făcuseră acest lucru: „În legătură cu misterioasele decese ale unui număr considerabil de indieni, făptașii îmbătau un indian, aduceau un doctor să-l examineze, iar acesta îl diagnostica «în stare de ebrietate». În continuare, doctorul îi făcea indianului o injecție subcutanată cu morfină, iar după plecarea doctorului, criminalii injectau o cantitate enormă de morfină sub axila indianului beat, procedeu care provoca moartea acestuia. Ulterior, raportul doctorului preciza «deces cauzat de intoxicare cu alcool»”^[670].

Alți observatori din districtul Osage au menționat că decesele suspecte erau puse – fals și frecvent – pe seama „tuberculozei”, unei „boli cronice” sau aveau loc „din cauze necunoscute”. Oamenii de știință și detectivii care au investigat de atunci crimele cred că numărul deceselor Osage a fost considerabil, de ordinul zecilor sau chiar sutelor. Pentru a înțelege mai bine amplitudinea acestui genocid, McAuliffe a cercetat cartea *Authentic Osage Indian Roll Book*, care menționează decesele multor membri ai tribului. Aceasta notează: „În peste 16 ani, începând cu 1907 până în 1923, 605 indieni Osage au murit, în medie aproximativ 38 pe an, rata de mortalitate anuală fiind de aproape 19 la 1000. Rata mortalității la nivel național de acum este în jur de 8,5 la 1000; în anii 1920, când metodele de calcul nu erau atât de precise și statisticile erau separate pe categorii rasiale pentru albi sau negri, rata era în medie în jur de 12 la 1000 pentru albi. În mod normal, standardul ridicat de viață al indienilor Osage ar fi trebuit să ducă la o rată a mortalității

mai scăzută decât rata mortalității cetățenilor albi ai Americii. În schimb, indienii Osage decedau cu unu și jumătate mai mult decât rata la nivel național – și acele cifre nu includ nașterile Osage după 1907 și cele neînscrise în catalog”^{[\[671\]](#)}.

Louis F. Burns, istoricul eminent al națiunii Osage, a observat: „Nu știu nicio singură familie Osage care să nu fi pierdut cel puțin un membru din cauza îndemnizației”^{[\[672\]](#)}. Și cel puțin un agent al biroului care renunțase la caz înainte de venirea lui White realizase că era vorba de o adevărată cultură a crimelor. Potrivit transcrierii unui interviu cu un informator, agentul spunea: „Sunt atât de numeroase aceste cazuri de crimă. Sunt sute și sute”^{[\[673\]](#)}.

—virtual-project—

Chiar și cazurile cunoscute de Birou erau de proporții neștiute, în timpul ultimelor mele vizite în rezervație, în iunie 2015, am mers la Tribunalul Națiunii Osage unde, în multe cazuri de crimă, indienii Osage își făceau acum singuri dreptate. Un avocat Osage mi-a spus că *Regimul de teroare*, „nu a fost sfârșitul istoriei noastre”, adăugând: „Familiile noastre au fost victimele acestei conpirații, dar noi nu suntem victime”.

În una dintre sălile de judecată, l-am întâlnit pe Marvin Stepson. Un bărbat Osage în vîrstă de 70 de ani, cu sprâncene expresive cenușii și cu gesturi domoale, el ocupa funcția de judecător al Curții. Era nepotul lui William Stepson, campionul de rodeo care murise în 1992 din cauza unei presupuse otrăviri. Autoritățile nu au pus sub urmărire pe nimeni pentru uciderea lui Stepson, dar au ajuns să credă că Kelsie Morrison – bărbatul care o omorâse pe Anna Brown – era responsabil și pentru această crimă. După 1922, Morrison divorțase de soția sa Osage și, după moartea lui Stepson, se căsătorise cu văduva acestuia, Tillie, devenind și tutorele celor doi copii ai ei. Unul dintre asociații lui Morrison a spus Biroului că Morrison recunoscuse în fața lui că-l omorâse pe Stepson astfel încât să se

poată căsători cu Tillie și să obțină controlul asupra averii ei inestimabile.

Moartea lui Stepson a fost, ca de obicei, trecută în registrul oficial al crimelor din timpul *Regimului de teroare*. Dar în timp ce stăteam cu Marvin pe una dintre băncile de lemn din sala de judecată, mi-a dezvăluit faptul că urmărirea familiei sale nu se terminase odată cu moartea bunicului său. După ce s-a căsătorit cu Morrison, Tillie a devenit suspicioasă, în special după ce Morrison a fost surprins vorbind despre efectele otrăvirii cu stricnină. Tillie i-a mărturisit avocatului ei că dorea să-l împiedice pe Morrison să moștenească toate bunurile ei și intenționa să-i anuleze tutela celor doi copii ai ei. Însă, în iulie 1923, înainte să realizeze aceste modificări, și ea a murit, fiind suspectată crima prin otrăvire. Morrison i-a furat mare parte din avere. Potrivit scrisorilor redactate de Morrison, acesta avea de gând să vândă o parte din terenul obținut prin fraudă – chiar lui H.G. Burt, bancherul care părea a fi implicat în uciderea lui Vaughan. Moartea lui Tillie nu a fost niciodată investigată, deși Morrison a recunoscut în fața unui asociat că el o omorâse, întrebându-l apoi de ce nu facea și el rost de o sqwaw indiană pentru a proceda la fel.

Marvin Stepson, care și-a petrecut ani întregi cercetând ce li se întâmplase bunicilor săi, mi-a spus: „Kelsie i-a ucis pe amândoi și l-a lăsat orfan pe tatăl meu”.

Marvin Stepson este nepotul lui William Stepson, care a fost o victimă a Regimului de teroare.

Și acesta nu era sfârșitul conpirației. După moartea lui William Stepson și Tillie, tatăl lui Marvin, care avea pe atunci trei ani, a devenit următoarea țintă, împreună cu sora sa de nouă ani și jumătate. În 1926, Morrison, în timp ce își ispășea pedeapsa în închisoare pentru uciderea Annei Brown, i-a trimis lui Hale un bilet care a fost interceptat de gardieni. Biletul, plin de greșeli gramaticale, spunea: „Bill, știi că copiii lui Tillie sunt pe cale să obțină două sau trei sute de mii de dolari în câțiva ani, iar ei sunt adoptați de mine. Cum pot intra în posesia acelor bani sau cum îi pot controla când voi ieși? Știi că eu cred că pot lua acești copii în afara Statelor și ei nu pot face nimic... nu aş putea fi acuzat de răpire”.⁽⁶⁷⁴⁾ Exista temere că Morrison plănuise să omoare ambii copii. Un cercetător Osage a observat odată: „Este înfricoșător să vezi în timp ce mergi printr-un cimitir Osage numărul interminabil de oameni tineri care au murit în acea perioadă”.⁽⁶⁷⁵⁾

Marvin Stepson avea atitudinea demnă a unei persoane care și-a dedicat întreaga carieră respectării legii. Însă mi-a mărturisit că atunci când a aflat pentru prima dată ce făcuse Morrison familiei sale, se temea de ce putea fi în stare să facă.

„Dacă Morrison ar păși în această cameră chiar acum, eu l-aș...”, a spus el cu o voce stinsă.

=virtual-project=

În cazurile în care criminalii împotriva umanității scapă de judecata timpului lor, istoria poate oferi adesea cel puțin o ultimă explicație, confirmând prin analize medico-legale crimele și dezvăluind infractorii. Totuși, atât de multe dintre crimele Osage au fost atât de bine mușamalizate, încât un asemenea rezultat nu mai este posibil. În majoritatea cazurilor, familiile victimelor nu găsesc un răspuns. Mulți descendenți întreprind ei însiși investigații private, care nu duc la nicio concluzie. Ei trăiesc cu îndoieri, suspectând rude decedate sau prieteni vechi ai familiei sau ai tutorilor legali, întrebându-se care dintre aceștia ar putea fi vinovat sau nevinovat.

Când McAuliffe a încercat să-l găsească pe ucigașul bunicii sale, l-a suspectat inițial pe bunicul său, Harry, care era alb. Până atunci, Harry murise, dar cea de-a doua soție a acestuia era încă în viață și i-a spus lui McAuliffe: „Ar trebui să-ți fie rușine, Denny, să scoți la iveală atâtea lucruri despre Boltoni. Nu înțeleg de ce ai face aşa ceva”⁽⁶⁷⁶⁾. Și ea a continuat să repete: „Harry nu a făcut-o. Nu are nicio legătură cu asta”⁽⁶⁷⁷⁾.

Mai târziu, McAuliffe și-a dat seama că ea probabil avea dreptate. El a ajuns să creadă, în schimb, că tatăl vitreg a lui Sybil era responsabil. Dar nu este nicio cale de a afla cu siguranță. „Nu am reușit să dovedesc cine mi-a ucis bunica”⁽⁶⁷⁸⁾, scria McAuliffe. „Eșecul nu a fost din vina mea, totuși. Au fost de vină ei, pentru că au distrus prea multe pagini din trecutul nostru... Au fost chiar prea multe minciuni, prea multe documente distruse, prea puține eforturi la acel moment pentru a dovedi cum a murit bunica mea”. Apoi a adăugat: „Supraviețitorii unui indian ucis nu au dreptul la justiție pentru crimele din trecut sau măcar dreptul să afle cine le-a ucis copiii, mamele sau tații, frații,

surorile, sau bunicii. Ei pot ghici doar – aşa cum am fost şi eu forţat să fac”.

—virtuat-project—

Înainte să părăsesc districtul Osage pentru a mă întoarce acasă, m-am oprit să o văd pe Mary Jo Webb, o profesoară pensionată care şi-a petrecut decenii întregi investigând moartea suspectă a bunicului ei în timpul *Regimului de teroare*. Webb, care avea 80 de ani, trăia într-o casă din lemn cu un singur nivel din Fairfax, nu departe de locul în care explodase casa familiei Smith. O femeie slabă, cu o voce

Mary Jo Webb

tremurândă, Webb m-a invitat înăuntru și ne-am așezat în sufragerie. Sunsem mai devreme pentru a aranja vizita și, în timp ce mă aștepta să ajung, adusese mai multe cutii cu documente – printre care rapoarte privind cheltuielile tutorilor legali, înregistrări probatorii și declarațiile unor martori în fața instanței – pe care ea le adunase pentru cazul bunicului ei, Paul Peace. „El s-a numărat printre acele victime care nu au fost menționate în dosarele FBI și ai cărui criminali nu au mers la închisoare”, a spus Webb.

În decembrie 1926, Peace bănuia că soția lui, care era albă, îl otrăvea. Așa cum au confirmat documentele, Peace a fost în vizită la avocatul Comstock, pe care Webb l-a descris ca fiind unul

dintre puținii avocați albi cumsecade din acea perioadă. Peace intenționa să divorțeze și să-și schimbe testamentul pentru a-și dezmoșteni soția. Mai târziu un martor a declarat că Peace afirma că soția sa îl hrănea cu «un fel de otravă», că ea îl omora.

Când am întrebat-o pe Webb cum putea fi otrăvit bunicul ei, ea a spus: „Erau acești doctori. Erau frați. Mama mea spunea că toată lumea știa că de la aceștia puteau obține substanțele pentru a-i otrăvi pe Osage”.

— Cum se numeau? am întrebat.

— Shoun.

Mi-am amintit de frații Shoun. Ei erau doctorii care pretinseră că glonțul care o omorâse pe Anna Brown dispăruse. Doctorii care ascunsese inițial faptul că Bill Smith dăduse o ultimă declarație în care îl acuza pe Hale și care aranjaseră lucrurile astfel încât unul dintre ei să devină administratorul consistentei averi a Ritei Smith. Doctorii suspectați de investigatori că i-ar fi administrat lui Mollie Burkhart otravă în loc de insulină. Multe dintre aceste cazuri păreau legate de o rețea întreagă de conspiratori ascunși. Mathis, proprietarul Companiei Comerciale Big Hill și tutorele Annei Brown și al mamei acesteia, era un membru al comisiei de anchetă în cazul uciderii lui Brown – anchetă care eșuase pentru că glonțul nu fusese găsit. Acesta condusese, de asemenea, în numele familiei lui Mollie, echipa de detectivi particulari care, în mod evident, nu au rezolvat niciunul dintre cazuri. Un martor a spus Biroului că, după uciderea lui Henry Roan, Hale era nerăbdător să ia cadavrul de la medicul legist pentru a-l trimite la casa mortuară a Companiei Comerciale Big Hill. Conspirația criminalilor se baza pe doctorii care falsificau certificatele de deces și pe antreprenorii de pompe funebre care îngropau cadavrele rapid și discret. Tutorele pe care McAuliffe îl bănuia că a ucis-o pe bunica lui era un avocat de vază aflat în slujba tribului, care nu a intervenit niciodată în

afacerile rețelelor criminale ce acționau chiar sub nasul lui. Nici bancherii nu au făcut asta, inclusiv presupusul criminal Burt, deoarece profitau de pe urma „afacerii indiene” criminale. Nici primarul corrupt din Fairfax – un aliat al lui Hale, și el tutore – nu a făcut asta. Nici nenumărați oameni ai legii și procurori și jurați care obțineau o parte din banii pătați de sânge. În 1926, liderul Osage Bacon Rind remarcă: „Sunt oameni cinstiți printre albi, dar sunt foarte puțini”^{1679}. Garrick Bailey, un antropolog de marcă specializat în cultura Osage, mi-a zis: „Dacă Hale ar fi spus ceea ce știa, un procent semnificativ din cetățenii de onoare ai districtului ar fi intrat în închisoare”. Într-adevăr, practic fiecare componentă a societății fusese complice a sistemului criminal. Tocmai de aceea, aproape fiecare membru al acestei societăți putea fi responsabil de uciderea lui McBride în Washington: el amenințase că-i va deconspira nu numai pe Hale, ci și o vastă organizație criminală care sustrăgea milioane și milioane de dolari.

Pe 23 februarie 1927, la câteva săptămâni după ce Paul Peace a jurat să dezmoștenească și să divorțeze de soția pe care o bănuia că îl otrăvea, el a fost rănit în urma unui jaf și lăsat să sângereze până la moarte, în drum. Webb mi-a mărturisit că forțe familiare conspiraseră pentru a mușamaliza moartea lui. „Poate ai putea cerceta dumneata cazul”, a spus ea. Am încuviințat din cap, deși eu știam în felul meu că eram la fel de pierdut în ceață ca și Tom White sau Mollie Burkhart.

Webb m-a condus afară, pe veranda din față. Era în amurg, iar hotarele cerului se întunecaseră. Orașul și strada erau pustii, la fel și preria, până în depărtare.

— Acest pământ mustește de sânge, a spus Webb. A rămas tacută pentru o clipă și am ascultat amândoi foșnetul neliniștit al frunzelor stejarilor negri în bătaia vântului. Apoi a repetat ce i-a spus

Dumnezeu lui Cain după ce acesta l-a ucis pe Abel:
„Glasul săngelui strigă din pământ”.

Preria întinsă de la nord de Pawhuska

Mulțumiri

Le sunt recunoscător tuturor celor care au contribuit la acest proiect și nimănuți mai mult decât celor din tribul Osage, care mi-au încredințat poveștile lor și m-au încurajat să „sap” din ce în ce mai adânc. De-a lungul anilor, mulți Osage mi-au încredințat nu numai trăirile lor, ci și prietenia lor. Vreau să le mulțumesc în special lui Margie Burkhart, Kathryn Red Corn, Charles Red Corn, Raymond Red Corn, Joe Conner, Dolores Goodeagle, Dennis McAuliffe, Elise Paschen, Marvin Stepson, Mary Jo Webb și regretatului șef de trib Jozi Tall.

„Odiscea” investigațiilor mele m-a condus la multe alte persoane generoase. Regretata Martha Vaughan și vărul ei Melville mi-au arătat adevărată față a bunicului lor, W.W. Vaughan. Rudele lui Tom White – inclusiv James M. White, Jean White, John Sheehan White și a treia soție a lui Tom White – au fost surse de neprețuit. La fel a fost și cea de-a treia soție a lui Tom White, Styrous, care a căutat și a făcut publice fotografii de arhivă. Alexandra Sands mi-a oferit detalii despre bunicul ei, James Alexander Street, care a fost unul dintre agenții sub acoperire. Frank Parker Sr mi-a trimis fotografii și documente legate de activitatea tatălui său, Eugene Parker – un alt agent sub acoperire. Homer Fincannon și fratele său, Bill, mi-au împărtășit o mulțime de informații despre stră-străbunicul lor A.W. Comstock.

Cățiva oameni de știință și experți au răspuns răbdători la întrebările mele interminabile. Garrick Bailey, un antropolog specializat în cultura Osage, a mers dincolo de orice limite rezonabile impuse de etica profesională și a citit întregul manuscris înainte de publicare. El nu este responsabil pentru ceea ce am scris, dar cartea este infinit mai bună datorită lui.

John F. Fox, specializat în istoria FBI, a fost o sursă extraordinară și de neprețuit. La fel a fost și Dee Cordry, un fost agent special al Biroului de Investigații de Stat din Oklahoma, care și-a petrecut ani de zile cercetând și scriind despre oamenii legii din Vestul Sălbatic. Garrett Hartness, Roger Hall Lloyd și Arthur Shoemaker, cu toții mi-au împărtășit din cunoștințele lor vaste despre istoria districtului Osage. David A. Ward, un profesor emerit de sociologie la Universitatea din Minnesota, mi-a oferit o transcriere a interviului său cu unul dintre deținuții care l-au luat ostactic pe Tom White. Louise Red Corn, editorul *Bigheart Times* și un reporter neobosit, a găsit fotografii importante pentru mine și, împreună cu soțul ei, Raymond, a fost o gazdă primitoare ori de câte ori am vizitat districtul Osage. Joe Conner și soția sa, Carol, mi-au pus la dispoziție casa lor și au transformat-o într-un loc ideal pentru interviuri. Guy Nixon mi-a vorbit despre strămoșii săi Osage. Iar Archie L. Mason, un membru al Congresului Național Osage, mi-a trimis o copie a fotografiei panoramice remarcabile a lui William Hale printre indienii Osage. Nu există un dar mai mare pentru un autor decât Centrul Dorothy și Lewis B. Cullman pentru oameni de știință și scriitori de la Biblioteca Publică din New York. Asociația Cullman mi-a acordat timp esențial pentru cercetare și posibilitatea de a descoperi arhivele sublime ale bibliotecii. Le mulțumesc tuturor celor de la centru – Jean Strouse, Marie d'Origny și Paul Delaverdac, precum și celorlalți colegi – pentru un an care a fost productiv și distractiv.

De asemenea, asociația m-a condus la o sursă neașteptată. Într-o zi, Kevin Winkler, pe atunci directorul website-urilor și serviciilor bibliotecii, m-a informat că el știa despre crimele Osage. S-a dovedit că era un nepot al lui Horace Burkhart, care era frate cu Ernest și Bryan Burkhart. Horace era considerat fratele cel bun, pentru că el nu fusese implicat în niciuna dintre crime. Winkler m-a ajutat

să iau legătura cu mama acestuia, Jean Crouch, și două dintre mătușile sale, Martha Key și Rubyane Surritte. Ei îl știau pe Ernest, iar Key, care murise din păcate de atunci, o cunoscuse și pe Mollie. Cele trei femei au vorbit cu sinceritate despre istoria familiei și mi-au arătat o înregistrare video a lui Ernest, care fusese făcută cu puțin timp înainte de a muri și în care vorbea despre Mollie și despre trecutul lui.

Mai multe instituții de cercetare au fost esențiale pentru acest proiect, iar eu le sunt profund recunoscător lor și personalului lor. În special, aş dori să-i mulțumesc lui David S. Ferriero, arhivarul Statelor Unite, precum și lui Greg Bognich, Jake Ersland, Christina Jones, Amy Reytar, Rodney Ross, Barbara Rust și celorlalți de la Arhivele Naționale; tuturor celor de la Muzeul Osage Nation, inclusiv Lou Brock, Paula Farid și fostei directoare, Kathryn Red Corn; lui Debbie Neece de la Muzeul de Istorie Bartlesville Area; lui Mallory Covington, Jennifer Day, Rachel Mosman și Debra Osborne Spindle de la Societatea Istorică Oklahoma; Sarei Keckiesen de la Societatea Istorică Kansas; Rebeccăi Kohl de la Societatea Istorică Montana; lui Jennifer Chavez de la Biblioteca Universității de Stat din New Mexico; lui Joyce Lyons, Shirley Roberts și Mary K. Warren de la Muzeul Societății Istorice a districtului Osage; lui Carol Taylor de la Hunt County Historical Commission; lui Carol Guilliams de la Arhivele de Stat din Oklahoma; Amandei Crowley de la Muzeul Texas Ranger Hall of Fame and Museum; Kerei Newby de la Muzeul Național Cowboy and Western Heritage; și Kristinei Southwell și lui Jacquelyn D. Reese de la Colecția Istorică a Vestului Sălbatic din Universitatea Oklahoma. Mai mulți cercetători talentați m-au ajutat să găsesc documente din colțurile îndepărtate ale țării: Rachel Craig, Ralph Elder, Jessica Loudis și Amanda Waldroupe. Nu o să-ți pot mulțumi niciodată îndeajuns, Susan Lee, o jurnalistă extraordinar de talentată, care era indispensabilă

pentru acest proiect, ajutându-mă să descopăr documentele istorice și dedicându-și orele verificării faptelor. Aaron Tomlinson a făcut fotografii deosebite districtului Osage și a fost un companion minunat. Warren Cohen, Elon Green și David Greenberg, jurnaliști buni și prieteni și mai buni, mi-au oferit înțelepciune și sprijin pe tot parcursul acestui proiect. și prietenului meu Stephen Metcalf, care este unul dintre cei mai inteligenți scriitori, întotdeauna neobosit și gata să mă ajute la scrierea acestei cărți.

La *The New Yorker* sunt binecuvântat să pot urma sfaturile unor oameni mult mai inteligenți decât mine, inclusiv Henry Finder, Dorothy Wickenden, Leo Carey, Virginia Cannon, Ann Goldstein și Mary Norris. Eric Lach a fost un neobosit verificator de fapte și mi-a oferit extraordinare sugestii editoriale. Am cerut mult prea mult de la Burkhard Bilger, Tad Friend, Raffi Khatchadourian, Larissa MacFarquhar, Nick Paumgarten și Elizabeth Pearson-Griffiths. Ei au studiat cu atenție fragmente din manuscris și, în unele cazuri, întreg manuscrisul, și m-au ajutat să-l înțeleg mai bine. Daniel Zalewski m-a învățat mai multe despre activitatea scriitoricească decât oricine, el presărându-și praful său magic peste manuscris. Iar David Remnick a fost un campion încă din ziua în care am ajuns la *The New Yorker*, încurajându-mă să-mi urmez pasiunile și să evoluez ca scriitor.

Să-i numesc pe Kathy Robbins și pe David Halpern, de la Oficiul Robbins, și pe Matthew Snyder, de la CAA, „cei mai buni agenți” ar fi prea puțin spus. Ei sunt mult mai mult decât atât: ei îmi sunt aliați, confidenți și prieteni.

Ca autor, am găsit casa perfectă la Doubleday. Această carte nu ar fi fost posibilă fără genialul meu editor și director Bill Thomas. El este cel care m-a încurajat prima oară să cercetez acest subiect, m-a îndrumat pe tot parcursul proiectului și a editat și publicat această carte cu bunăvoiță și înțelepciune. De asemenea, această carte nu ar fi fost posibilă fără

sprijinul constant al lui Sonny Mehta, președintele Knopf Doubleday Publishing Group. De asemenea, nu ar fi fost posibilă nici fără echipa remarcabilă de la Doubleday, inclusiv Todd Doughty, Suzanne Herz, John Fontana, Maria Carella, Lorraine Hyland, Maria Massey, Rose Courteau și Margo Shickmanter. Familia mea a fost cea mai mare binecuvântare dintre toate. John și Nina Darnton, cununații mei, au citit manuscrisul nu o dată, ci de două ori, și mi-au dat curajul de a continua. Sora mea Alison și fratele meu Edward au fost pilonii mei de susținere. La fel a fost și mama mea, Phyllis, care a oferit acele retușuri manuscrisului aşa cum numai ea o poate face, și tatăl meu, Victor, care m-a sprijinit întotdeauna; mi-aș fi dorit doar ca el să fi fost suficient de sănătos pentru a citi această carte, acum că este terminată.

În cele din urmă, sunt cei pentru care recunoștința mea merge mai departe decât pot exprima cuvintele: copiii mei, Zachary și Ella, care mi-au umplut casa cu gălăgia animalelor de companie, frumusețea muzicii și voioșia vieții, și soția mea, Kyra, care a fost cea mai fidelă cititoare a mea, prietena mea cea mai bună și dragostea mea veșnică.

O notă privind sursele

Această carte se bazează în bună parte pe materiale transmise pe cale orală și nepublicate. Acestea includ mii de pagini din dosarele FBI, mărturii secrete în fața juriului, transcrieri din instanță, declarații ale informatorilor, jurnalele detectivilor particulari, documente privind grațierea și eliberarea condiționată, corespondență privată, un manuscris nepublicat al cărui coautor este unul dintre detectivi, pagini de jurnal, documente ale Consiliului Tribal Osage, istorii transmise pe cale orală, rapoarte de teren de la Biroul Afacerilor Indiene, înregistrări ale Congresului, memorandumurile și telegramele Departamentului de Justiție, fotografii de la locul crimei, ultime dorințe și testamente, rapoarte ale tutorilor legali și confesiunile criminalilor. Unele materiale au fost extrase din arhive din întreaga țară. Unele înregistrări au fost obținute prin Freedom of Information Act (Legea privind accesul la informație), în timp ce documentele FBI care au fost revizuite de către guvern mi-au fost furnizate, necenzurate, de către un fost ofițer de poliție. Mai mult decât atât, mai multe documente confidențiale au provenit direct de la descendenți, printre care se numără și rudele victimelor *Regimului de teroare*; informații suplimentare au fost de multe ori colectate din interviurile mele cu acești membri ai familiei. Am beneficiat în plus de un număr de rubrici din ziară contemporane și alte înregistrări contabile publicate. În reconstruirea istoriei Osage, aş fi fost pierdut fără lucrările fundamentale a doi scriitori Osage: istoricul Louis F. Burns și poetul și prozatorul John Joseph Mathews. De asemenea, mi-a fost de mare ajutor cercetarea lui Terry Wilson, un fost profesor specializat în studiul amerindienilor de la Universitatea din California, Berkeley, și Garrick Bailey, un antropolog de frunte al națiunii Osage.

Scriitorii Dennis McAuliffe, Lawrence Hogan, Dee Cordry și regretatul Fred Grove au efectuat propriile cercetări asupra crimelor Osage, iar munca lor mi-a fost extrem de utilă. În aceeași măsură mi-a fost de folos și scurta biografie scrisă de Verdon R. Adams – *Tom White: The Life of a Lawman*⁽⁶⁸⁰⁾. În final, în căutarea de informații despre istoria lui *J. Edgar Hoover* și formarea FBI, am găsit câteva cărți excelente, în special *J. Edgar Hoover*, de Curt Gentry, *FBI*, de Sanford Ungar, *Secretele și Puterea*, de Richard Gid Powers, și *Inamicii publici*, de Bryan Burrough.

Toate acestea sunt descrise până în cel mai mic detaliu în bibliografie, la fel ca și alte surse importante. Dacă am fost deosebit de recunoscător uneia dintre ele, am încercat să o citez în notele de subsol, de asemenea. Orice text marcat cu ghilimele provine de la o transcriere din instanță, dintr-un jurnal, scrisoare sau alte înregistrări contabile. Aceste surse sunt citate în note de subsol, cu excepția cazurilor în care este clar că o persoană îmi vorbește direct.

Surse de arhivă și inedite

Documentele familiei Comstock, colecție privată a lui Homer Fincannon

FBI – Dosare desecretizate ale Biroului Federal de Investigații privind uciderea unor cetăteni Osage

FBI/FOIA – Investigații FBI obținute prin apel la legea privind liberul acces la informații (Freedom of Information Act)

HSP – Historical Society of Pennsylvania

KHS – Kansas Historical Society

LOC – Library of Congress

NARA-CP – National Archives and Records Administration, College Park, Md.

Record Group 48, Records of the Office of the Secretary of the Interior

Record Group 60, Records of the Department of Justice

Record Group 65, Records of the Federal Bureau of Investigation

Record Group 129, Records of the Bureau of Prisons

Record Group 204, Records of the Office of the Pardon Attorney

NARA-DC – National Archives and Records Administration, Washington, D.C.

Records of the Center for Legislative Archives

NARA-FW – National Archives and Records Administration, Fort Worth, Tex.

Record Group 21, Records of District Court of the United States, U.S. District Court for the Western District

Record Group 75, Records of the Bureau of Indian Affairs, Osage Indian Agency

Record Group 118, Records of U.S. Attorneys, Western Judicial District of Oklahoma

NMSUL – New Mexico State University Library
Fred Grove Papers, Rio Grande Historical

Collections

OHS – Oklahoma Historical Society

ONM – Osage Nation Museum

OSARM – Oklahoma State Archives and Records

Management

PPL – Pawhuska Public Library

SDSUL – San Diego State University Library

TSLAC – Texas State Library and Archives

Commission

UOWHC – University of Oklahoma Western History Collections

Documentele private ale familiei Vaughan,
colecția privată a Marthei și a lui Melville Vaughan.

Bibliografie selectiva

Ackerman, Kenneth D. *Young J. Edgar: Hoover, the Red Scare, and the Assault on Civil Liberties.* New York: Carroll Graf, 2007.

Adams, Verdon R. *Tom White: The Life of a Lawman.* El Paso: Texas Western Press, 1972.

Adcock, James M. și Arthur S. Chancellor. *Death Investigations.* Burlington, Mass.: Jones & Bartlett Learning, 2013.

Alexander, Bob. *Bad Company and Burnt Powder: Justice and Injustice in the Old Southwest.* Denton: University of North Texas Press, 2014.

Allen, Frederick Lewis. *Only Yesterday: An Informal History of the 1920's.* New York: John Wiley & Sons, 1997.

Ambrose, Stephen E. *Undaunted Courage: Meriwether Lewis, Thomas Jefferson, and the Opening of the American West.* New York: Simon & Schuster, 2002.

Anderson, Dan, Laurence J. Yadon și Robert B. Smith. *100 Oklahoma Outlaws, Gangsters, and Lawmen, 1839-1939.* Gretna, La.: Pelican, 2007.

Babyak, Jolene. *Birdman: The Many Faces of Robert Stroud.* Berkeley, Calif.: Ariel Vamp Press, 1994.

Bailey, Garrick Alan. *Changes in Osage Social Organization, 1673-1906.* University of Oregon Anthropological Papers 5. Eugene: Department of Anthropology, University of Oregon, 1973.

– „The Osage Roll: An Analysis”. *Indian Historian* 5 (Spring 1972): 26-29.

Bailey, Garrick Alan, Daniel C. Swan, John W. Nunley și E. Sean Standing Bear. *Art of the Osage.* Seattle: St. Louis Art Museum in association with University of Washington Press, 2004.

Bailey, Garrick Alan, and William C. Sturtevant (editori). *Indians in Contemporary Society.* Vol. 2,

Handbook of North American Indians. Washington, D.C.: Smithsonian Institution, 2008.

Baird, W. David. *The Osage People*. Phoenix: Indian Tribal Series, 1972.

Ball, Larry D. *Desert Lawmen: The High Sheriffs of New Mexico and Arizona, 1846-1912*. Albuquerque: University of New Mexico Press, 1996.

Bates, James Leonard. *The Origins of Teapot Dome: Progressives, Parties, and Petroleum, 1909-1921*. Urbana: University of Illinois Press, 1964.

Blum, Howard. *American Lightning: Terror, Mystery, the Birth of Hollywood, and the Crime of the Century*. New York: Three Rivers Press, 2008.

Boatright, Mody C. și William A. Owens. *Tales from the Derrick Floor: A People's History of the Oil Industry*. Garden City, N.Y.: Doubleday, 1970.

Boorstin, Daniel J. *The Americans: The Democratic Experience*. New York: Vintage, 1974.

Breuer, William B. J. *Edgar Hoover and His G-Men*. Westport, Conn.: Praeger, 1995.

Brown, Meredith Mason. *Frontiersman: Daniel Boone and the Making of America*. Baton Rouge: Louisiana State University Press, 2009.

Burchardt, Bill. „Osage Oil”. *Chronicles of Oklahoma* 41 (Fall 1963): 253-69.

Burns, Louis F. *A History of the Osage People*. Tuscaloosa: University of Alabama Press, 2004.

– *Osage Indian Customs and Myths*. Tuscaloosa: University of Alabama Press, 2005.

Burns, William J. *The Masked War: The Story of a Peril That Threatened the United States*. New York: George H. Doran, 1913.

Burrough, Bryan. *Public Enemies: Americas Greatest Crime Wave and the Birth of the FBI, 1933-34*. New York: Penguin, 2009.

Caesar, Gene. *Incredible Detective: The Biography of William J. Burns*. New York: Prentice-Hall, 1989.

Callahan, Alice Anne. *The Osage Ceremonial Dance I'n-Lon-Schka*. Norman: University of

Oklahoma Press, 1993.

Cecil, Matthew. *Hoover's FBI and the Fourth Estate: The Campaign to Control the Press and the Bureau's Image*. Lawrence: University Press of Kansas, 2014.

Chapman, Berlin B. „Dissolution of the Osage Reservation, Part One”. *Chronicles of Oklahoma* 20 (sept.-dec. 1942): 244-54.

– „Dissolution of the Osage Reservation, Part Two”. *Chronicles of Oklahoma* 20 (sept.-dec. 1942): 375-87.

– „Dissolution of the Osage Reservation, Part Three”. *Chronicles of Oklahoma* 21 (martie 1943): 78-88.

– „Dissolution of the Osage Reservation, Part Four”. *Chronicles of Oklahoma* 21 (iunie 1943): 171-82.

Christison, Sir Robert. *A Treatise on Poisons in Relation to Medical Jurisprudence, Physiology, and the Practice of Physic*. Edinburgh: Adam Black, 1832.

Collins, Michael L. *Texas Devils: Rangers and Regulars on the Lower Rio Grande, 1846-1861*. Norman: University of Oklahoma Press, 2008.

Connelly, William L. *The Oil Business as I Saw It: Half a Century with Sinclair*. Norman: University of Oklahoma Press, 1954.

Cope, Jack. *1300 Metropolitan Avenue: A History of the United States Penitentiary at Leavenworth*, Kansas. Leavenworth, Kans.: Unicor Print Press, 1997.

Cordry, Dee. *Alive If Possible – Dead If Necessary*. Mustang, Okla.: Tate, 2005.

Cox, James. *Historical and Biographical Record of the Cattle Industry and the Cattlemen of Texas and Adjacent Territory*. St. Louis: Woodward & Tiernan, 1895.

Cox, Mike. *Time of the Rangers*. New York: Tom Doherty Associates, 2010.

Crockett, Art. *Serial Murderers*. New York: Pinnacle Books, 1993.

Daniell, L. E. *Personnel of the Texas State Government, with Sketches of Distinguished Texans, Embracing the Executive and Staff, Heads of the Departments, United States Senators and Representatives, Members of the Twenty-First Legislature*. Austin: Smith, Hicks & Jones, 1889.

Daugherty, H. M. și Thomas Dixon. *The Inside Story of the Harding Tragedy*. New York: Churchill, 1932.

Dean, John W. *Warren G. Harding*. New York: Times Books, 2004.

Debo, Angie. *And Still the Waters Run: The Betrayal of the Five Civilized Tribes*. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1991.

Demaris, Ovid. *The Director: An Oral Biography of J. Edgar Hoover*. New York: Harper's Magazine Press, 1975.

Dennison, Jean. *Colonial Entanglement: Constituting a Twenty-First-Century Osage Nation*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2012.

Dickerson, Philip J. *History of the Osage Nation: Its People, Resources, and Prospects: The East Reservation to Open in the New State*. Pawhuska, Okla.: P. J. Dickerson, 1906.

Dickey, Michael. *The People of the River's Mouth: In Search of the Missouria Indians*. Columbia: University of Missouri Press, 2011.

Doherty, Jim. *Just the Facts: True Tales of Cops and Criminals*. Tucson: Deadly Serious Press, 2004.

Earley, Pete. *The Hot House: Life Inside Leavenworth Prison*. New York: Bantam Books, 1993.

Ellis, William Donohue. *Out of the Osage: The Foster Story*. Oklahoma City: Western Heritage Books, 1994.

Finney, Frank F. „John N. Florer”. *Chronicles of Oklahoma* 33 (Summer 1955): 142-44.

– „The Osages and Their Agency During the Term of Isaac T. Gibson Quaker Agent”. *Chronicles of Oklahoma* 36 (Winter 1958-59): 416-28.

– „Progress in the Civilization of the Osage”. *Chronicles of Oklahoma* 40 (Spring 1962): 2-21.

Finney, James Edwin, and Joseph B. Thoburn. „Reminiscences of a Trader in the Osage Country”. *Chronicles of Oklahoma* 33 (Summer 1955): 145-58.

Finney, Thomas McKean. *Pioneer Days with the Osage Indians: West of '96*. Pawhuska, Okla.: Osage County Historical Society, 1972.

Fixico, Donald Lee. *The Invasion of Indian Country in the Twentieth Century: American Capitalism and Tribal Natural Resources*. Niwot: University Press of Colorado, 1998.

Foley, William E. și C. David Rice. *The First Chouteaus: River Barons of Early St. Louis*. Urbana: University of Illinois Press, 2000.

Forbes, Gerald. „History of the Osage Blanket Lease”. *Chronicles of Oklahoma* 19 (March 1941): 7081.

Foreman, Grant. „J. George Wright”. *Chronicles of Oklahoma* 20 (iunie 1942): 120-23.

Franks, Kenny Arthur. *The Osage Oil Boom*. Oklahoma City: Western Heritage Books, 1989.

Franks, Kenny Arthur, Paul F. Lambert și Carl N. Tyson. *Early Oklahoma Oil: A Photographic History, 1859-1936*. College Station: Texas A&M University Press, 1981.

Friedman, Lawrence M. *Crime and Punishment in American History*. New York: Basic Books, 1993.

Gaddis, Thomas E. și James O. Long, editori. *Panzram: A Journal of Murder*. Los Angeles: Amok Books, 2002.

Gage, Beverly. *The Day Wall Street Exploded: A Story of America in Its First Age of Terror*. New York: Oxford University Press, 2009.

Gentry, Curt. *J. Edgar Hoover: The Man and the Secrets*. New York: W. W. Norton, 2001.

Getty, Jean Paul. *As I See It: The Autobiography of Paul Getty*. Los Angeles: J. Paul Getty Museum, 2003.

– *How to Be Rich*. New York: Jove Books, 1983.

– *My Life and Fortunes*. New York: Duell, Sloan & Pearce, 1963.

Gilbreath, West C. *Death on the Gallows: The Story of Legal Hangings in New Mexico, 1847-1923*. Silver City, N.M.: High-Lonesome Books, 2002.

Glasscock, Carl Burgess. *Then Came Oil: The Story of the Last Frontier*. Indianapolis: Bobbs-Merrill, 1938.

Graves, W. W. *Life and Letters of Fathers Ponziglione, Schoenmakers, and Other Early Jesuits at Osage Mission: Sketch of St. Francis' Church; Life of Mother Bridget*. St. Paul, Kans.: W. W. Graves, 1916.

– *Life and Letters of Rev. Father John Schoenmakers, S.J., Apostle to the Osages*. Parsons, Kans.: Commercial, 1928.

Graybill, Andrew R. *Policing the Great Plains: Rangers, Mounties, and the North American Frontier, 1875-1910*. Lincoln: University of Nebraska Press, 2007.

Gregory, Robert. *Oil in Oklahoma*. Muskogee, Okla.: Leake Industries, 1976.

Gross, Hans. *Criminal Psychology: A Manual for Judges, Practitioners, and Students*. Montclair, N.J.: Patterson Smith, 1968.

Grove, Fred. *The Years of Fear: A Western Story*. Waterville, Maine: Five Star, 2002.

Gunther, Max. *The Very, Very Rich and How They Got That Way*. Hampshire, U.K.: Harriman House, 2010.

Hagan, William T. *Taking Indian Lands: The Cherokee (Jerome) Commission, 1889-1893*. Norman: University of Oklahoma Press, 2003.

Hammons, Terry. *Ranching from the Front Seat of a Buick: The Life of Oklahoma's A.A. „Jack” Drummond*. Oklahoma City: Oklahoma Historical Society, 1982.

Hanson, Maynard J. „Senator William B. Pine and His Times”. Dizertație doctorală., Oklahoma State University, 1983.

Harmon, Alexandra. *Rich Indians: Native People and the Problem of Wealth in American History*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2010.

Harris, Charles H. și Louis R. Sadler. *The Texas Rangers and the Mexican Revolution: The Bloodiest Decade, 1910-1920*. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2004.

Hastedt, Karl G. „White Brothers of Texas Had Notable FBI Careers”. *Grapevine*, Feb. 1960.

Hess, Janet Berry. *Osage and Settler: Reconstructing Shared History Through an Oklahoma Family Archive*. Jefferson, N.C.: McFarland, 2015.

Hicks, J. C. „Auctions of Osage Oil and Gas Leases”. Teză de masterat, University of Oklahoma, 1949.

Hofstadter, Richard. *The Age of Reform: From Bryan to F.D.R.* New York: Knopf, 1955.

Hogan, Lawrence J. *The Osage Indian Murders: The True Story of a Multiple Murder Plot to Acquire the Estates of Wealthy Osage Tribe Members*. Frederick, Md.: Amlex, 1998.

Horan, James D. *The Pinkertons: The Detective Dynasty That Made History*. New York: Crown, 1969.

Hoyt, Edwin. *Spectacular Rogue: Gaston B. Means*. Indianapolis: Bobbs-Merrill, 1963.

Hunt, William R. *Front-Page Detective: William J. Burns and the Detective Profession, 1880-1930*. Bowling Green, Ohio: Popular Press, 1990.

Hunter, J. Marvin și B. Byron Price. *The Trail Drivers of Texas: Interesting Sketches of Early Cowboys and Their Experiences on the Range and on the Trail During the Days That Tried Mens Souls, True Narratives Related by Real Cowpunchers and Men Who Fathered the Cattle Industry in Texas*. Austin: University of Texas Press, 1985.

Hynd, Alan. *Great True Detective Mysteries*. New York: Grosset & Dunlap, 1969.

Indian Rights Association. *Forty-Fourth Annual Report of the Board of Directors of the Indian Rights Association (Incorporated) for the Year Ending December 15, 1926*. Philadelphia: Office of the Indian Rights Association, 1927.

Irwin, Lew. *Deadly Times: The 1910 Bombing of the „Los Angeles Times” and America’s Forgotten Decade of Terror*. New York: Rowman & Littlefield, 2013.

Johnson, David R. *American Law Enforcement: A History*. Wheeling, ILL.: Forum Press, 1981.

— *Policing the Urban Underworld: The Impact of Crime on the Development of the American Police, 1800-1887*. Philadelphia: Temple University Press, 1979.

Johnston, J. H. *Leavenworth Penitentiary: A History of America’s Oldest Federal Prison*. Leavenworth, Kans.: J.H. Johnston, 2005.

Jones, Mark și Peter Johnstone. *History of Criminal Justice*. New York: Elsevier, 2012.

Jones, Mary Ann. „The Leavenworth Prison Break”. *Harpers Monthly*, iulie 1945.

Kessler, Ronald. *The Bureau: The Secret History of the FBI*. New York: St. Martin’s Paperbacks, 2003.

Keve, Paul W. *Prisons and the American Conscience: A History of U.S. Federal Corrections*. Carbondale: Southern Illinois University Press, 1991.

Knowles, Ruth Sheldon. *The Greatest Gamblers: The Epic of American Oil Exploration*. Norman: University of Oklahoma Press, 1980.

Kraisinger, Gary și Margaret Kraisinger. *The Western: The Greatest Texas Cattle Trail, 1874-1886*. Newton, Kans.: Mennonite Press, 2004.

Kurland, Michael. *Irrefutable Evidence: Adventures in the History of Forensic Science*. Chicago: Ivan R. Dee, 2009.

Kvasnicka, Robert M. și Herman J. Viola, editori. *The Commissioners of Indian Affairs, 1824-1977*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1979.

La Flesche, Francis. *The Osage and the Invisible World: From the Works of Francis La Flesche*. Editat de Garrick Alan Bailey. Norman: University of Oklahoma Press, 1995.

– *The Osage Tribe: Rite of the Chieff; Sayings of the Ancient Men*. Washington, D.C.: Bureau of American Ethnology, 1921.

Lamb, Arthur H. *Tragedies of the Osage Hills*. Pawhuska, Okla.: Raymond Red Corn, 2001.

Lambert, Paul F. și Kenny Arthur Franks. *Voices from the Oil Fields*. Norman: University of Oklahoma Press, 1984.

Lenzner, Robert. *The Great Getty: The Life and Loves of J. Paul Getty, Richest Man in the World*. New York: New American Library, 1987.

Leonard, Thomas C. „American Economic Reform in the Progressive Era: Its Foundational Beliefs and Their Relationship to Eugenics”. *History of Political Economy* 41 (2009): 109-41.

– „Retrospectives: Eugenics and Economics in the Progressive Era”. *Journal of Economic Perspectives* 19 (2005): 207-24.

Lloyd, Roger Hall. *Osage County: A Tribe and American Culture, 1600-1934*. New York: iUniverse, 2006.

Lombroso, Cesare. *Criminal Man. Translated by Mary Gibson and Nicole Hahn Rafter*. Durham, N.C.: Duke University Press, 2006.

Look Magazine, ed. *The Story of the FBI*. New York: E. Dutton, 1947.

Lowenthal, Max. *The Federal Bureau of Investigation*. Westport, Conn.: Greenwood Press, 1971.

Lukas, J. Anthony. *Big Trouble: A Murder in a Small Western Town Sets Off a Struggle for the Soul of America*. New York: Touchstone Books, 1998.

Lynch, Gerald. *Roughnecks, Drillers, and Tool Pushers: Thirty-Three Years in the Oil Fields*. Austin: University of Texas Press, 1991.

Mackay, James A. *Allan Pinkerton: The First Private Eye*. New York: J. Wiley & Sons, 1997.

Mathews, John Joseph. *Life and Death of an Oilman: The Career of E. W. Marland*. Norman: University of Oklahoma Press, 1989.

—. *The Osages: Children of the Middle Waters*. Norman: University of Oklahoma Press, 1973.

—. *Sundown*. Norman: University of Oklahoma Press, 1988.

—. *Talking to the Moon*. Norman: University of Oklahoma Press, 1981.

—. *Twenty Thousand Mornings: An Autobiography*. Norman: University of Oklahoma Press, 2012.

—. *Wah'kon-Tah: The Osage and the White Mans Road*. Norman: University of Oklahoma, 1981.

McAuliffe, Dennis. *The Deaths of Sybil Bolton: An American History*. New York: Times Books, 1994.

McCartney, Laton. *The Teapot Dome Scandal: How Big Oil Bought the Harding White House and Tried to Steal the Country*. New York: Random House Trade Paperbacks, 2009.

McConal, Patrick M. *Over the Wall: The Men Behind the 1934 Death House Escape*. Austin: Eakin Press, 2000.

Merchant, Carolyn. *American Environmental History: An Introduction*. New York: Columbia University Press, 2013.

Miller, Russell. *The House of Getty*. New York: Henry Holt, 1985.

Millspaugh, Arthur C. *Crime Control by the National Government*. Washington, D.C.: Brookings Institution, 1937.

Miner, H. Craig. *The Corporation and the Indian: Tribal Sovereignty and Industrial Civilization in Indian Territory, 1865-1907*. Norman: University of Oklahoma Press, 1989.

Miner, H. Craig și William E. Unrau. *The End of Indian Kansas: A Study of Cultural Revolution, 1854-1871*. Lawrence: University Press of Kansas, 1990.

Morgan, R. D. *Taming the Sooner State: The War Between Lawmen and Outlaws in Oklahoma and Indian Territory, 1875-1941*. Stillwater, Okla.: New Forums Press, 2007.

Morn, Frank. „*The Eye That Never Sleeps*“: *A History of the Pinkerton National Detective Agency*. Bloomington: Indiana University Press, 1982.

Morris, John W. *Ghost Towns of Oklahoma*. Norman: University of Oklahoma Press, 1978.

Nash, Jay Robert. *Almanac of World Crime*. Garden City, N.Y.: Anchor Press, 1981.

– *Citizen Hoover: A Critical Study of the Life and Times of J. Edgar Hoover and His FBI*. Chicago: Nelson-Hall, 1972.

Nieberding, Velma. „Catholic Education Among the Osage“. *Chronicles of Oklahoma* 32 (Autumn 1954): 290-307.

Noggle, Burl. *Teapot Dome: Oil and Politics in the 1920's*. New York: W. W. Norton, 1965.

Office of the Commissioner of Indian Affairs. *Report of the Commissioner of Indian Affairs to the Secretary of the Interior, for the Year 1871*. Washington, D.C.: Government Printing Office, 1872.

Ollestad, Norman. *Inside the FBI*. New York: Lyle Stuart, 1967.

Osage County Historical Society. *Osage County Profiles*. Pawhuska, Okla.: Osage County Historical Society, 1978.

Osage Tribal Council, United States, Bureau of Indian Affairs și Osage Agency. 1907-1957, *Osage Indians Semi-centennial Celebration: Commemorating the Closing of the Osage Indian Roll, the Allotment of the Lands of the Osage Reservation in Severalty and the Dedication of the Osage Tribal Chamber*. Pawhuska, Okla.: Osage Agency Campus, 1957.

Osage Tribal Murders. Regizat de Sherwood Ball. Los Angeles: Ball Entertainment, 2010. DVD.

Parker, Doris Whitetail. *Footprints on the Osage Reservation*. Pawhuska, Okla.: the author, 1982.

Parsons, Chuck. *Captain John R. Hughes: Lone Star Ranger*. Denton: University of North Texas Press, 2011.

Paschen, Elise. *Bestiary*. Pasadena, Calif.: Red Hen Press, 2009.

Pawhuska Journal-Capital. *Cowboys, Outlaws, and Peace Officers*. Pawhuska, Okla.: Pawhuska Journal-Capital, 1996.

—. *Reflections of Pawhuska, Oklahoma*. Pawhuska, Okla.: Pawhuska Journal-Capital, 1995.

Pinkerton, Allan. *Criminal Reminiscences and Detective Sketches*. New York: Garrett Press, 1969.

—. *Thirty Years a Detective*. Warwick, N.Y.: 1500 Books, 2007.

Powers, Richard Gid. *G-Men: Hoover's FBI in American Popular Culture*. Carbondale: Southern Illinois University Press, 1983.

—. *Secrecy and Power: The Life of J. Edgar Hoover*. New York: Free Press, 1988.

Prettyman, William S. și Robert E. Cunningham. *Indian Territory: A Frontier Photographic Record by W. S. Prettyman*. Norman: University of Oklahoma Press, 1957.

Prucha, Francis Paul. *The Churches and the Indian Schools, 1888-1912*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1979.

Ramsland, Katherine M. *Beating the Devil's Game: A History of Forensic Science and Criminal Investigation*. New York: Berkley Books, 2014.

—. *The Human Predator: A Historical Chronicle of Serial Murder and Forensic Investigation*. New York: Berkley Books, 2013.

Red Corn, Charles H. *A Pipe for February: A Novel*. Norman: University of Oklahoma Press, 2002.

Revard, Carter. *Family Matters, Tribal Affairs*. Tucson: University of Arizona Press, 1998.

Rister, Carl Coke. *Oil! Titan of the Southwest*. Norman: University of Oklahoma Press, 1957.

Roff, Charles L. *A Boom Town Lawyer in the Osage, 1919-1927*. Quanah, Tex.: Nortex Press, 1975.

Rollings, Willard H. *The Osage: An Ethnohistorical Study of Hegemony on the Prairie-Plains*. Columbia: University of Missouri Press, 1995.

– *Unaffected by the Gospel: Osage Resistance to the Christian Invasion (1673-1906): A Cultural Victory*. Albuquerque: University of New Mexico Press, 2004.

Rudensky, Red. *The Gonif*. Blue Earth, Minn.: Piper, 1970.

Russell, Orpha B. „Chief James Bigheart of the Osages”. *Chronicles of Oklahoma* 32 (Winter 1954-55): 884-94.

Sbardellati, John. *J. Edgar Hoover Goes to the Movies: The FBI and the Origins of Hollywood's Cold War*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 2012.

Shirley, Glenn. *West of Hell's Fringe: Crime, Criminals, and the Federal Peace Officer in Oklahoma Territory, 1889-1907*. Norman: University of Oklahoma Press, 1990.

Shoemaker, Arthur. *The Road to Marble Halls: The Henry Grammer Saga*. N.p.: Basic Western Book Company, 2000.

Spellman, Paul N. *Captain J. A. Brooks, Texas Ranger*. Denton: University of North Texas Press, 2007.

Stansberry, Lon R. *The Passing of 3-D Ranch*. New York: Buffalo-Head Press, 1966.

Starr, Douglas. *The Killer of Little Shepherds: A True Crime Story and the Birth of Forensic Science*. New York: Alfred A. Knopf, 2010.

Sterling, William Warren. *Trails and Trials of a Texas Ranger*. Norman: University of Oklahoma Press, 1959.

Stratton, David H. *Tempest over Teapot Dome: The Story of Albert B. Fall*. Norman: University of Oklahoma Press, 1998.

Strickland, Rennard. *The Indians in Oklahoma*. Norman: University of Oklahoma Press, 1980.

Sullivan, William și Bill Brown. *The Bureau: My Thirty Years in Hoover's FBI*. New York: Pinnacle Books, 1982.

Summerscale, Kate. *The Suspicions of Mr. Whicher: A Shocking Murder and the Undoing of a Great Victorian Detective*. New York: Bloomsbury, 2009.

Tait, Samuel W. *The Wildcatters: An Informal History of Oil-Hunting in America*. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1946.

Tallchief, Maria. *Maria Tallchief: America's Prima Ballerina*. Cu Larry Kaplan. New York: Henry Holt, 1997.

Tarbell, Ida M. *The History of the Standard Oil Company*. Editat de David Mark Chalmers. New York: Harper Row, 1966.

– „Identification of Criminals”. *McClure's Magazine*, martie 1894.

Thoburn, Joseph Bradfield. *A Standard History of Oklahoma: An Authentic Narrative, of Its Development from the Date of the First European Exploration Down to the Present Time, Including Accounts of the Indian Tribes, Both Civilized and Wild, of the Cattle Range, of the Land Openings and the Achievements of the Most Recent Period*. Chicago: American Historical Society, 1916.

Thomas, James. „The Osage Removal to Oklahoma”. *Chronicles of Oklahoma* 55 (Spring 1977): 46-55.

Thorne, Tanis C. *The World's Richest Indian: The Scandal over Jackson Barnett's Oil Fortune*. New York: Oxford University Press, 2003.

Tixier, Victor. *Tixier's Travels on the Osage Prairies*. Norman: University of Oklahoma Press, 1940.

Toledano, Ralph de. *J. Edgar Hoover: The Man in His Time*. New Rochelle, N.Y.: Arlington House, 1973.

Trachtenberg, Alan. *The Incorporation of America: Culture and Society in the Gilded Age*. New York: Hill and Wang, 2007.

Tracy, Tom H. „Tom Tracy Tells About – Detroit and Oklahoma: Ex Agent Recalls Exciting Times in Sooner State Where Indians, Oil Wells, and Bad Guys Kept Staff on the Go”. *Grapevine*, Feb. 1960.

Turner, William W. *Hoover's FBI*. New York: Thunder's Mouth Press, 1993.

Ungar, Sanford J. F.B.I. Boston: Little, Brown, 1976.

Unger, Robert. *The Union Station Massacre: The Original Sin of J. Edgar Hoover's FBI*. Kansas City, Mo.: Kansas City Star Books, 2005.

U.S. Bureau of Indian Affairs and Osage Agency. *The Osage People and Their Trust Property*, a Field Report. Pawhuska, Okla.: Osage Agency, 1953.

U.S. Congress. *House Committee on Indian Affairs. Modifying Osage Fund Restrictions*, Hearings Before the Committee on Indian Affairs on H.R. 10328. 67th Cong., 2nd sess., March 27-29 and 31, 1922.

U.S. Congress. House Subcommittee of the Committee on Indian Affairs. *Indians of the United States: Investigation of the Field Service: Hearing by the Subcommittee on Indian Affairs*. 66th Cong., 2nd sess., 1920.

– *Leases for Oil and Gas Purposes, Osage National Council, on H.R. 27726: Hearings Before a Subcommittee of the Committee on Indian Affairs*. 62nd Cong., 3rd sess., Jan. 18-21, 1913.

U.S. Congress. Joint Commission to Investigate Indian Affairs. *Hearings Before the Joint Commission of the Congress of the United States*. 63rd Cong., 3rd sess., Jan. 16 and 19 and Feb. 3 and 11, 1915.

U.S. Congress. Senate Committee on Indian Affairs. *Hearings Before the Senate Committee on Indian Affairs on Matters Relating to the Osage Tribe of Indians*. 60th Cong., 2nd sess., March 1, 1909.

– *Survey of Conditions of the Indians in the U.S. Hearings Before the United States Senate Committee on Indian Affairs, Subcommittee on S. Res. 79.* 78th Cong., 1st sess., Aug. 2 and 3, 1943.

U.S. Dept. of Justice. Federal Bureau of Investigation. *The FBI: A Centennial History, 1908-2008.* Washington, D.C.: U.S. Government Printing Office, 2008.

Utley, Robert M. *Lone Star Justice: The First Century of the Texas Rangers.* New York: Berkley Books, 2003.

Wagner, E. J. *The Science of Sherlock Holmes: From Baskerville Hall to the Valley of Fear, the Real Forensics Behind the Great Detective's Greatest Cases.* Hoboken, N.J.: John Wiley & Sons, 2006.

Walker, Samuel. *Popular Justice: A History of American Criminal Justice.* New York: Oxford University Press, 1998.

Wallis, Michael. *Oil Man: The Story of Frank Phillips and the Birth of Phillips Petroleum.* New York: St. Martin's Griffin, 1995.

– *The Real Wild West: The 101 Ranch and the Creation of the American West.* New York: St. Martins Press, 1999.

Ward, David A. *Alcatraz: The Gangster Years.* Berkeley: University of California Press, 2009.

Warehime, Lester. *History of Ranching the Osage.* Tulsa: W. W. Publishers, 2001.

Webb, Walter Prescott. *The Texas Rangers: A Century of Frontier Defense.* Austin: University of Texas Press, 2014.

Webb-Storey, Anna. „Culture Clash: A Case Study of Three Osage Native American Families”. Teza de doctorat, Oklahoma State University, 1998.

Weiner, Tim. *Enemies: A History of the FBI.* New York: Random House, 2012.

Welch, Neil J. și David W. Marston. *Inside Hoover's FBI: The Top Field Chief Reports.* Garden City, N.Y.: Doubleday, 1984.

Welsh, Herbert. *The Action of the Interior Department in Forcing the Standing Rock Indians to Lease Their Lands to Cattle Syndicates*. Philadelphia: Indian Rights Association, 1902.

Wheeler, Burton K. și Paul F. Healy. *Yankee from the West: The Candid, Turbulent Life Story of the Yankee-Born U.S. Senator from Montana*. Garden City, N.Y.: Doubleday, 1962.

White, E. E. *Experiences of a Special Indian Agent*. Norman: University of Oklahoma Press, 1965.

White, James D. *Getting Sense: The Osages and Their Missionaries*. Tulsa: Sarto Press, 1997.

Whitehead, Don. *The FBI Story: A Report to the People*. New York: Random House, 1956.

Wiebe, Robert H. *The Search for Order, 1877-1920*. New York: Hill and Wang, 1967.

Wilder, Laura Ingalls. *Little House on the Prairie*. New York: Harper & Brothers, 1935. Reprinted, New York: HarperCollins, 2010.

Wilson, Terry P. „Osage Indian Women During a Century of Change, 1870-1980”. *Prologue: Journal of the National Archives* 14 (Winter 1982): 185-201.

– „Osage Oxonian: The Heritage of John Joseph Mathews”. *Chronicles of Oklahoma* 59 (Fall 1981): 264-93.

– *The Underground Reservation: Osage Oil*. Lincoln: University of Nebraska Press, 1985.

Zugibe, Frederick T. și David Carroll. *Dissecting Death: Secrets of a Medical Examiner*. New York: Broadway Books, 2005.

Sursele imaginilor

2-3 – Archie Mason
16 – Credit: Corbis
17 – Prin amabilitatea lui Raymond Red Corn
19 – Prin amabilitatea lui Raymond Red Corn
27 – Prin amabilitatea Federal Bureau of Investigation (FBI)
32 – Prin amabilitatea Osage Nation Museum
40 – Prin amabilitatea Bartlesville Area History Museum
41 – Prin amabilitatea Oklahoma Historical Society
45 – Prin amabilitatea Bartlesville Area History Museum
46 – Prin amabilitatea Bartlesville Area History Museum
58 – Prin amabilitatea Western History Collections, University of Oklahoma Libraries, Finney No. 231
59 – Osage Nation Museum
62 (sus) – Prin amabilitatea Western History Collections, University of Oklahoma Libraries, Finney No. 215
62 (jos) – Prin amabilitatea Western History Collections, University of Oklahoma Libraries, Finney No. 224
66 – Prin amabilitatea lui Raymond Red Corn
68 – Prin amabilitatea Western History Collections, University of Oklahoma Libraries, Cunningham No. 184
73 – Prin amabilitatea Bartlesville Area History Museum
79 – Prin amabilitatea Osage Nation Museum
81 – Prin amabilitatea Library of Congress
86 – Credit: Corbis
90 – Prin amabilitatea Osage Nation Museum
95 – Prin amabilitatea Bartlesville Area History Museum

96 – Prin amabilitatea Bartlesville Area History Museum

100 – Prin amabilitatea lui Guy Nixon

101 – Prin amabilitatea Osage County Historical Society Museum

103 – Prin amabilitatea lui Raymond Red Corn

110 – Credit: Corbis

115 – Prin amabilitatea Montana Historical Society

117 – Prin amabilitatea Federal Bureau of Investigation

121 (sus) – Credit: Corbis

121 (jos) – Credit: Corbis

126 – Prin amabilitatea lui Melville Vaughan

129 – Prin amabilitatea Osage Nation Museum

134 – Prin amabilitatea Western History Collections, University of Oklahoma Libraries, Rose No. 1525

140 – Prin amabilitatea Library of Congress

150 – Prin amabilitatea lui Frank Parker Sr

154 – Prin amabilitatea Federal Bureau of Investigation

161 – Prin amabilitatea lui Homer Fincannon

166 – Prin amabilitatea National Archives at Kansas City

169 – Prin amabilitatea Andrei Sands

173 – Prin amabilitatea lui James M. White

176 – Austin History Center, Austin Public Library

182 (sus) – Prin amabilitatea lui James M. White

182 (jos) – Prin amabilitatea Western History Collections, University of Oklahoma Libraries, Rose No. 1525

186 – Prin amabilitatea Western History Collections, University of Oklahoma Libraries, Rose No. 1806

193 – Prin amabilitatea lui Raymond Red Corn

202 – Prin amabilitatea Oklahoma Historical Society, Oklahoman Collection

208 – Unknown

213 – Prin amabilitatea Kansas Historical Society

215 – Prin amabilitatea Bartlesville Area History Museum

216 – Prin amabilitatea National Cowboy and Western Heritage Museum

218 – Prin amabilitatea Federal Bureau of Investigation

226 – Prin amabilitatea Oklahoma Historical Society, Oklahoman Collection

230 – Credit: Corbis

244 – Prin amabilitatea Oklahoma Historical Society, Oklahoman Collection

255 – Prin amabilitatea Osage Nation Museum

260 – Courtesy of Raymond Red Corn

263 – Prin amabilitatea Oklahoma Historical Society, Oklahoman Collection

267 – Prin amabilitatea Oklahoma Historical Society, Oklahoman Collection

280 – Prin amabilitatea lui Margie Burkhart

286 – Credit: Neal Boenzi/*The New York Times*

289 – Prin amabilitatea lui Tom White III

296 – Aaron Tomlinson

298 – Prin amabilitatea lui Archie Mason

302 – Aaron Tomlinson

305 (sus) – Prin amabilitatea Oklahoma Historical Society, Oklahoman Collection

305 (jos) – Prin amabilitatea lui Margie Burkhart

308 – Aaron Tomlinson

324 – Aaron Tomlinson

327 – Credit: Corbis

334 – Aaron Tomlinson

345 – Aaron Tomlinson

347 – Aaron Tomlinson

348 – Aaron Tomlinson

In anii '20, membrii Națiunii Indiene Osage din statul Oklahoma constituau populația cu cel mai mare venit *per capita* din lume. După ce sub pământurile lor a fost descoposit petrol, cei din Osage County mergeau în limuzine conduse de șoferi, construiau conace și își trimiteau copiii la studii în Europa. Apoi, unul căte unul, au inceput să fie uciși. O femeie din tribul Osage, Mollie Burkhart, și-a văzut întreaga familie asasinată. Pe măsură ce numărul cadavrelor a trecut de 24, proaspăt înființatul FBI a preluat acest caz, care a devenit una dintre primele investigații majore ale organizației. Împreună cu membrii triburilor din Osage County, echipa de agenți sub acoperire FBI a scos la lumină una dintre cele mai sinistre conspirații din istoria recentă a Americii.

„O capodoperă a jurnalismului literar, plină de suspans precum un roman polițist... Nu e vorba atât de povestile pe care le descoperă Grann – deși descoperă mereu povesti nemaipomenite –, cât de modul meșteșugit în care le spune.”

Boston Globe

ISBN 978-606-006-099-4

A standard linear barcode representing the ISBN number 978-606-006-099-4. Below the barcode, the text "www.rao.ro" and "www.raobooks.com" are printed in small white font.

⁽¹¹⁾ Pentru mai multe informații privind legenda Lunii Floare în cultura amerindienilor Osage, vezi Mathews, *Talking to the Moon*.

⁽¹²⁾ *Ibid.*, 61.

⁽¹³⁾ Descrierea disparației Annei Brown și a ultimelor ei zile, pe când se afla în vizită în casa lui Mollie Burkhart, este realizată parțial pe baza declarațiilor martorilor oculari. Mulți dintre aceștia au discutat în repetate ocazii cu diferiți detectivi, atât de la FBI, cât și particulari. Acești martori au depus mărturii, de asemenea, în cadrul mai multor procese legale. Pentru mai multe informații, vezi arhivele de la NARA-CP și NARA-FW.

⁽¹⁴⁾ Citat din Franks, *Osage Oil Boom*, p. 117.

⁽¹⁵⁾ Sherman Rogers, „Red Men in Gas Buggies”, *Outlook*, 22 august, 1923.

⁽¹⁶⁾ Estelle Aubrey Brown, „Our Plutocratic Osage Indians”, *Travel*, octombrie 1922.

⁽¹⁷⁾ William G. Shepherd, „Lo, the Rich Indian!”, *Harper's Monthly*, noiembrie 1920.

⁽¹⁸⁾ „O preafrumoasă domnișoară” (fr.)

⁽¹⁹⁾ Estelle Aubrey Brown, „Our Plutocratic Osage Indians“.

⁽²⁰⁾ Elmer T. Peterson, „Miracle of Oil”, *Independent* (N.Y.), 26 aprilie 1924.

⁽²¹⁾ Quoted in Harmon, *Rich Indians*, p. 140.

⁽²²⁾ *Ibid.*, 179.

⁽²³⁾ Estelle Aubrey Brown, „Our Plutocratic Osage Indians”.

⁽²⁴⁾ *Oklahoma City Times*, 26 octombrie 1959.

⁽²⁵⁾ Prenumele său de botez era Byron, dar el prefera să fie numit Bryan. Pentru a evita confuziile, am folosit „Bryan” pe parcursul întregului text.

⁽²⁶⁾ Afirmația îi aparține lui H.S. Traylor, U.S. House Subcommittee on Indian Affairs, *Indians of the United States: Investigation of the Field Service*, p. 202.

⁽²⁷⁾ După cum raportează Tom Weiss și John Burger, 10 ianuarie 1924, FBI.

⁽²⁸⁾ Mărturia Marthei Doughty în fața marelui juriu, NARA-FW.

⁽²⁹⁾ „Educându-l pe tata” (n.tr.)

⁽³⁰⁾ Mărturia Annei Sitherly în fața marelui juriu, NARA-FW.

⁽³¹⁾ *Ibid.*

⁽²²⁾ Informațiile privind dispariția lui Whitehorn provin în cea mai mare parte din ziarele locale și din rapoartele detectivilor FBI sau privați aflate în Arhivele Naționale.

⁽²³⁾ Trebuie observat că, potrivit relatării dintr-un jurnal, soția lui Whitehorn era în parte Cherokee. Cu toate acestea, dosarele FBI spun că era în parte Chayenne.

⁽²⁴⁾ Pawhuska Daily Capital, 30 mai 1921.

⁽²⁵⁾ Citatele aparținându-le vânătorilor provin din mărturiile acestora în fața juriului, NARA-FW.

⁽²⁶⁾ Declarațiile lui Weiss și Burger, 10 ian 1924, FBI.

⁽²⁷⁾ Mărturia lui F. S. Turton în fața marelui juriu, NARA-FW.

⁽²⁸⁾ Mărturia lui Andy Smith în fața marelui juriu, NARA-FW.

⁽²⁹⁾ Descrierea rezultatelor anchetei provine în cea mai mare parte de la martori oculari, inclusiv din mărturia fraților Shoun; pentru mai multe informații vezi arhivele NARA-CP și NARA-FW.

⁽³⁰⁾ Citat în A.L. Sainer, *Law Is Justice: Notable Opinions of Mr. Justice Cardozo*, New York: Ad Press, 1938, p. 209.

⁽³¹⁾ Citat în Wagner, *Science of Sherlock Holmes*, p. 8.

⁽³²⁾ Mărturia lui Andy Smith, NARA-FW.

⁽³³⁾ Citat în Cordry, *Alive If Possible - Dead If Necessary*, p. 238.

⁽³⁴⁾ Thoburn, *Standard History of Oklahoma*, 1833.

⁽³⁵⁾ Mărturia lui Roy Sherrill în fața marelui juriu, NARA-FW.

⁽³⁶⁾ Shawnee News, 11 mai 1911.

⁽³⁷⁾ Mărturia lui David Shoun în fața marelui juriu, NARA-FW.

⁽³⁸⁾ Citat în Wilson, „Osage Indian Women During a Century of Change”, p. 188.

⁽³⁹⁾ Descrierea ceremoniei funerare se bazează în cea mai mare parte pe spusele martorilor, inclusiv ale antreprenorului de pompe funebre, și pe interviurile pe care le-am luat urmașilor.

⁽⁴⁰⁾ A.F. Moss către M.E. Trapp, 18 noiembrie 1926, OSARM.

⁽⁴¹⁾ Declarația lui A.T. Woodward, U.S. House Committee on Indian Affairs, *Modifying Osage Fund Restrictions*, p. 103.

⁽⁴²⁾ Indienii Osage își lăsau morții deasupra pământului, peste movele de pietre. Când o căpeneie de trib a fost înmormântată în pământ, la sfârșitul secolului al XIX-lea, nevasta lui a spus: „Am spus că este bine dacă pictăm fața soțului meu; dacă înfășurăm pătura în jurul soțului meu. A vrut să fie îngropat într-un mormânt de om alb. Am zis

că este bine aşa. Am zis că vom picta faţa soțului meu și nu se va pierde în Raiul Indienilor”.

⁽⁴³⁾ *Ziua mâniei*, imn religios în limba latină, atribuit lui Toma de Celano (n.tr.).

⁽⁴⁴⁾ Citat din introducerea la Mathews, Osages.

⁽⁴⁵⁾ Pawhuska Daily Capital, 28 mai 1921.

⁽⁴⁶⁾ Louis F. Burns, *History of the Osage People*, p. 442.

⁽⁴⁷⁾ Modesto News-Herald, 18 noiembrie 1928.

⁽⁴⁸⁾ Portretul lui William Hale se bazează pe mai multe surse, inclusiv arhive judiciare, istorii Osage transmise pe cale orală, dosare FBI, relatări din ziarele vremii, corespondență lui Hale și interviuri cu descendenții acestuia, realizate de mine.

⁽⁴⁹⁾ Sergentul Prentiss Freeling, citat din pleoaria de deschidere a procesului U.S. împotriva John Ramsey și William K. Hale, octombrie 1926, NARA-FW.

⁽⁵⁰⁾ Merwin Eberle, „King of Osage’ Has Had Long Colorful Career”, inedit, OHS.

⁽⁵¹⁾ Guthrie Leader, 5 ianuarie 1926.

⁽⁵²⁾ Pawnee Bill către James A. Finch, inedit, NARA-CP.

⁽⁵³⁾ C.K. Kothmann către James A. Finch, inedit, NARA-CP.

⁽⁵⁴⁾ M.B. Prentiss către James A. Finch, 3 sept 1935, NARA-CP.

⁽⁵⁵⁾ Hale către Willson Kirk, 27 noiembrie 1931, ONM.

⁽⁵⁶⁾ Tulsa Tribune, 7 iunie 1926.

⁽⁵⁷⁾ J. George către Charles Burke, 24 iunie 1926, NARA-CP.

⁽⁵⁸⁾ Mărturia lui Mollie Burkhart înaintea procurorului tribal și a altor oficialități,

NARA-FW.

⁽⁵⁹⁾ Mărturia lui Bryan Burkhart în fața procurorului districtual, citată în raportul FBI din 15 august 1923, FBI.

⁽⁶⁰⁾ Mărturia lui Ernest Burkhart în fața marelui juriu, NARA-FW.

⁽⁶¹⁾ Boorstin, *Americans*, p. 81.

⁽⁶²⁾ James G. Findlay către William J. Burns, 23 aprilie 1923, FBI.

⁽⁶³⁾ Negriciosul (n.tr.).

⁽⁶⁴⁾ McConal, *Over the Wall*, p. 19.

⁽⁶⁵⁾ Arizona Republican, 5 octombrie 1923.

⁽⁶⁶⁾ Jurnalul unui detectiv particular inclus în raportul FBI din 12 iulie 1923.

⁽⁶⁷⁾ *Ibid.*

¹⁶⁸ Pawhuska Daily Capital, 29 iulie 1921.

¹⁶⁹ Pawhuska Daily Capital, 23 iulie 1921.

¹⁷⁰ Citat în Crockett, *Serial Murderers*, p. 352.

¹⁷¹ Roff, *Boom Town Lawyer in the Osage*, p. 106.

¹⁷² *Ibid.*, p. 107.

¹⁷³ Mărturia lui F. S. Turton în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹⁷⁴ Pawhuska Daily Capital, 30 mai 1921.

¹⁷⁵ Frank F. Finney, „At Home with the Osages”, Finney Papers, UOWHC.

¹⁷⁶ Pentru a descrie istoria indienilor Osage am apelat la câteva surse excelente. Vezi Louis F. Burns, *History of the Osage People*; Mathews, *Wah'kon-Tah*; Wilson, *Underground Reservation*; Tixier, *Tixier's Travels on the Osage Prairies* și Bailey, *Changes in Osage Social Organization*. De asemenea, am folosit relatări de la fața locului și documente ale Consiliului Tribal păstrate la Osage Indian Agency, NARA- FW.

¹⁷⁷ Louis F. Burns, *History of the Osage People*, p. 140.

¹⁷⁸ *Ibid.*

¹⁷⁹ Citat în Ambrose, *Undaunted Courage*, p. 343.

¹⁸⁰ Mathews, *Osages*, p. 271.

¹⁸¹ Documentele disponibile nu dau numele ei indian.

¹⁸² Arhivele privind-o pe mama lui Mollie, Lizzie, „Application for Certificate of Competency”, 1 februarie 1911, NARA-FW.

¹⁸³ Tixier, *Tixier's Travels on the Osage Prairies*, p. 191

¹⁸⁴ *Ibid.* p. 192.

¹⁸⁵ Citat în Brown, *Frontiersman*, p. 245.

¹⁸⁶ Wilder, *Little House on the Prairie*, pp. 46-47.

¹⁸⁷ Citat în Wilson, *Underground Reservation*, p. 18.

¹⁸⁸ Isaac T. Gibson către Enoch Hoag, în *Report of the Commissioner of Indian Affairs to the Secretary of the Interior for the Year 1871*, p. 906.

¹⁸⁹ Mathews, *Wah'kon-Tah*, pp. 33-34.

¹⁹⁰ Citat în Louis F. Burns, *History of the Osage People*, p. 448.

¹⁹¹ Oficiul Afacerilor Indiene a fost redenumit Biroul Afacerilor Indiene în 1947.

¹⁹² Gibson către Hoag, în *Report of the Commissioner of Indian Affairs to the Secretary of the Interior for the Year 1871*, p. 487.

⁽¹⁹³⁾ Finney and Thoburn, „Reminiscences of a Trader in the Osage Country”, p. 149.

⁽¹⁹⁴⁾ Citat în Merchant, *American Environmental History*, p. 20.

⁽¹⁹⁵⁾ Mathews, *Wah'kon-Tah*, p. 30.

⁽¹⁹⁶⁾ Informațiile privind delegația Osage, inclusive citatele, provin din relatarea lui Mathews din *ibid.*, pp. 35-38.

⁽¹⁹⁷⁾ Frank F. Finney, „At Home with the Osage”.

⁽¹⁹⁸⁾ *Ibid.*

⁽¹⁹⁹⁾ Louis F. Burns, *History of the Osage People*, p. 91.

⁽²⁰⁰⁾ Mathews, *Wah'kon-Tah*, p. 79.

⁽²⁰¹⁾ Mathews, *Sundown*, p. 23.

⁽²⁰²⁾ Citat în McAuliffe, *Deaths of Sybil Bolton*, pp. 215-216.

⁽²⁰³⁾ Mathews, *Wah'kon-Tah*, p. 311.

⁽²⁰⁴⁾ *Daily Oklahoma State Capital*, 18 septembrie 1893.

⁽²⁰⁵⁾ *Daily Oklahoma State Capital*, 16 septembrie 1893.

⁽²⁰⁶⁾ Citat în Trachtenberg, *Incorporation of America*, p. 34.

⁽²⁰⁷⁾ *Wah-sha-she News*, 23 iunie 1894.

⁽²⁰⁸⁾ Russell, „Chief James Bigheart of the Osages”, p. 892.

⁽²⁰⁹⁾ Thoburn, *Standard History of Oklahoma*, p. 2048.

⁽²¹⁰⁾ Citat în *Leases for Oil and Gas Purposes*, Osage National Council, p. 154.

⁽²¹¹⁾ *Indians of the United States: Investigation of the Field Service*, p. 398.

⁽²¹²⁾ Mulți coloniști albi au reușit să se strecoare pe aceste evidențe și, în cele din urmă, au făcut o avere de pe urma veniturilor din petrol ale tribului Osage. Antropologul Garrick Bailey estimează că suma de bani înstrăinată de indienii Osage se ridică la cel puțin 100 de milioane de dolari.

⁽²¹³⁾ Argou intraductibil: „*Bounce, you cats, bounce. Load up on them hooks, you snappers. That's high. Ring her off, collarpecker. Up on the mops. Out, growler-board.*” (n.red.)

⁽²¹⁴⁾ Mathews, *Life and Death of an Oilman*, p. 116.

⁽²¹⁵⁾ Gregory, *Oil in Oklahoma*, pp. 13-14.

⁽²¹⁶⁾ Citat în Miller, *House of Getty*, p. 1881.

⁽²¹⁷⁾ Documentele privind succesiunea Annei Brown, „Application for Authority to Offer Cash Reward”, NARA- FW.

⁽²¹⁸⁾ H.L. Macon, „Mass Murder of the Osages”, *West*, decembrie 1965.

¹¹⁹ Ada Weekly News, 23 februarie 1922.

¹²⁰ Summerscale, *Suspicions of Mr. Whicher*, p. xii.

¹²¹ Mai multe informații cu privire la originile expresiei „discipolii diavolului” se găsesc în Lukas, *Big Trouble*, p. 76.

¹²² Agenția Națională de Detectivi Pinkerton, *General Principles and Rules of Pinkertons National Detective Agency*, LOC.

¹²³ McWatters, *Knots Untied*, pp. 664-665.

¹²⁴ Shepherd, „Lo, the Rich Indian!”

¹²⁵ William J. Burns, *Masked War*, p. 10.

¹²⁶ *New York Times*, 4 decembrie 1911.

¹²⁷ Citat în Hunt, *Front-Page Detective*, p. 104.

¹²⁸ Descrierile activităților detectivilor privați provin din însemnările lor zilnice, incluse în rapoartele FBI de James Findlay, iulie 1923, FBI.

¹²⁹ Raportul lui Findlay din 10 iulie 1923, FBI.

¹³⁰ Mărturia Annei Sitterly în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹³¹ Raportul lui Findlay din 10 iulie 1923, FBI.

¹³² *Ibid.*

¹³³ *Ibid.*

¹³⁴ Agenția Națională de Detectivi Pinkerton, *General Principles and Rules of Pinkertons National Detective Agency*, LOC.

¹³⁵ Raportul lui Findlay din 13 iulie 1923, FBI.

¹³⁶ *Ibid.*

¹³⁷ Raportul lui Findlay din 10 iulie 1923, FBI.

¹³⁸ *Mollie Burkhart et al. împotriva Ella Rogers*, Supreme Court of the State of Oklahoma, NARA-FW.

¹³⁹ Soție indiană (n.tr.).

¹⁴⁰ *Ibid.*

¹⁴¹ *Ibid.*

¹⁴² „Scientific Eavesdropping”, *Literary Digest*, 15 iunie 1912.

¹⁴³ Mărturia lui Bob Carter în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹⁴⁴ Procedurile judiciare din cazul *Ware împotriva Beach*, Supreme Court of the State of Oklahoma, Comstock Family Papers.

¹⁴⁵ Christison, *Treatise on Poisons in Relation to Medical Jurisprudence, Physiology and the Practice of Physics*, p. 684.

¹⁴⁶ *Ibid.*

¹⁴⁷ Morgan, „The Coroner and the Medical Examiner”, *Bulletin of the National Research Council*, iulie 1928.

¹⁴⁸ *Washington Post*, 6 septembrie 1922.

¹⁴⁹ *Washington Post*, 14 iulie 1923.

¹⁵⁰ *Washington Post*, 12 martie 1925.

¹⁵¹ *Pawhuska Daily Journal*, 18 martie 1925.

¹⁵² *Pawhuska Daily Capital*, 14 iunie 1921.

¹⁵³ *Pawhuska Daily Capital*, 5 aprilie 1923.

¹⁵⁴ Rister, *Oil!*, p. 190.

¹⁵⁵ *Daily Oklahoman*, 28 ianuarie 1923.

¹⁵⁶ *Ada Evening News*, 24 decembrie 1924.

¹⁵⁷ Sondă de explorare forată la întâmplare, fără proiecții prealabile (n.tr.).

¹⁵⁸ *Daily Journal-Capital*, 29 martie 1928.

¹⁵⁹ Gunther, *The Very, Very Rich and How They Got That Way*, p. 124.

¹⁶⁰ Citat în Allen, *Only Yesterday*, p. 129.

¹⁶¹ Domul Ceainicului (n.tr.).

¹⁶² Citat în McCartney, *The Teapot Dome Scandal*, p. 113.

¹⁶³ *Pawhuska Daily Capital*, 6 aprilie 1923.

¹⁶⁴ Relatarea licitației se bazează pe articole din ziarele locale, în special pe o știre detaliată apărută în *Daily Oklahoman*, 28 ianuarie 1923.

¹⁶⁵ Thoburn, *Standard History of Oklahoma*, 1989.

¹⁶⁶ *Daily Oklahoman*, 28 ianuarie 1923.

¹⁶⁷ Shepherd, „Lo, the Rich Indian!”

¹⁶⁸ Brown, „Our Plutocratic Osage Indians”.

¹⁶⁹ Citat în Harmon, *Rich Indians*, p. 181.

¹⁷⁰ *Ibid.* p. 185.

¹⁷¹ Pentru mai multe informații pe acest subiect vezi *ibid.*

¹⁷² F. Scott Fitzgerald, *The Crack-Up*, 1945, New York: New Directions, 2009, p. 87.

¹⁷³ Gregory, *Oil in Oklahoma*, p. 40.

¹⁷⁴ *Ibid.*, p. 43.

¹⁷⁵ *Modifying Osage Fund Restrictions*, p. 73.

¹⁷⁶ Din decizia privind cazul Barnett contra Barnett, *Supreme Court of Oklahoma*, 13 iulie 1926.

¹⁷⁷ Indians of the United States: Investigation of the Field Service, p. 399.

¹⁷⁸ H.S. Taylor către Cato Sells, în Indians of the United States: Investigation of the Field Service, p. 201.

¹⁷⁹ Ibid., p.204.

¹⁸⁰ Modifying Osage Fund Restrictions, p. 60.

¹⁸¹ Pawhuska Daily Capital, 19 noiembrie 1921.

¹⁸² Transcrierile dezbatelor Consiliului Tribal Osage, 1 noiembrie 1926, ONM.

¹⁸³ Pawhuska Daily Capital, 22 decembrie 1921.

¹⁸⁴ Indians of the United States: Investigation of the Field Service, p. 281.

¹⁸⁵ Descrierea descoperirii corpului lui Roan și a autopsiei este realizată pe baza relatărilor martorilor prezenți la fața locului, inclusiv reprezentanții legii. Pentru mai multe informații, vezi documentele din arhivele NARA-FW și NARA-CP.

¹⁸⁶ Mărturia lui J.R. Rhodes în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ Pitts Beatty către James A. Finch, 21 august 1935, NARA-CP.

¹⁸⁹ Lamb, Tragedies of the Osage Hills, p. 178.

¹⁹⁰ Mărturia lui William K. Hale, U.S. contra lui John Ramsey și William K. Hale, octombrie 1926, NARA-FW.

¹⁹¹ Tulsa Daily World, 19 august 1926.

¹⁹² Mărturia lui J.R. Rhodes în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ Osage Chief, 9 februarie 1923.

¹⁹⁵ Charles W. Sanders, The New School Reader, Fourth Book: Embracing a Comprehensive System of Instruction in the Principles of Elocution with a Choice Collection of Reading Lessons in Prose and Poetry, from the Most Approved Authors; for the Use of Academies and Higher Classes in Schools, Etc., New York: Vison & Phinney, 1855, p. 155.

¹⁹⁶ Secretul păstrat de Mollie în privința căsătoriei ei cu Roan a fost revelat, mai târziu, în cadrul procesului U.S. contra lui John Ramsey și a lui William K. Hale, octombrie 1926, NARA-FW.

¹⁹⁷ Daily Oklahoman, 6 ianuarie 1929.

¹⁹⁸ Raportul lui Findlay, 13 iulie 1923, FBI.

¹⁹⁹ Istorie non-ficțională de Grove și White, NMSUL.

¹²⁰⁰ *Manitowoc Herald-Times*, 22 ianuarie 1926.

¹²⁰¹ Relatăriile privindu-i pe Bill și Rita Smith în această perioadă și privind explozia se bazează în cea mai mare parte pe cele declarate de martori anchetatorilor și pe parcursul proceselor legale; anumite detalii au fost, de asemenea, preluate din ziarele locale și din relatarea non-ficțională nepublicată a lui Grove și a lui White. Pentru mai multe informații vezi documentele din arhivele NARA-CP și NARA-FW.

¹²⁰² Relatarea non-ficțională nepublicată a lui Grove și a lui White, NMSUL.

¹²⁰³ *Ibid.*

¹²⁰⁴ Raport de Wren, 6 octombrie 1925, FBI.

¹²⁰⁵ *Osage Chief*, 22 iunie 1923.

¹²⁰⁶ Shoemaker, *Road to Marble Hills*, p. 107.

¹²⁰⁷ Relatarea nonficțională nepublicată a lui Grove și a lui White, NMSUL.

¹²⁰⁸ Declarația lui Ernest Burkhart, 6 ianuarie 1926, FBI.

¹²⁰⁹ Citat în Hogan, *Osage Murders*, p. 66.

¹²¹⁰ Gregory, *Oil in Oklahoma*, p. 56.

¹²¹¹ *Osage Chief* 16 martie 1923.

¹²¹² Mărturia lui David Shoun în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹²¹³ Relatarea non-ficțională nepublicată a lui Grove și a lui White, NMSUL.

¹²¹⁴ Raportul lui Wren, 29 decembrie 1925, FBI.

¹²¹⁵ Mărturia lui Horace E. Wilson în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹²¹⁶ Mărturia lui F.S. Turton în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹²¹⁷ Rapoarte de Burger și Weiss, 12 august 1924, FBI.

¹²¹⁸ Rapoarte de Frank Smith, James Alexander Street, Burger și J. V. Murphy, 1 septembrie 1925, FBI.

¹²¹⁹ Mărturia lui Robert Colombe în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹²²⁰ Mărturia lui David Shoun în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹²²¹ *Osage Chief* 16 martie 1923.

¹²²² Raportul lui Wren, 29 decembrie 1925, FBI.

¹²²³ *Indiana Evening Gazette*, 20 septembrie 1923.

¹²²⁴ Detaliile privind investigația condusă de Vaughan și uciderea acestuia au fost preluate din mai multe surse, inclusiv dosare FBI, relatari din presă, documente private ale familiei Vaughan și din interviuri cu descendenții acestuia.

[\(225\)](#) Reclamă de promovare a candidaturii lui Vaughan pentru postul de procuror districtual, Arhivele familiei Vaughan.

[\(226\)](#) Dosarul de student al lui George Bigheart, accesibil la Carlisle Indian School Digital Resource Center al Colegiului Dickinson și pe website-ul acestei instituții, și păstrat în Grupul 75 de arhive, seria 1327, la NARA-DC.

[\(227\)](#) *Tulsa Daily World*, July 1, 1923

[\(228\)](#) Mărturia lui Horace E. Wilson în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(229\)](#) *Literary Digest*, 3 aprilie 1926.

[\(230\)](#) Manitowoc Herald-Times, 22 ianuarie 1926.

[\(231\)](#) John Baxter, „Billion Dollar Murders”, arhivele familiei Vaughan.

[\(232\)](#) Mărturia lui C.A. Cook în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(233\)](#) Raportul lui Frank V. Wright, 5 aprilie 1923, FBI.

[\(234\)](#) Charles Curtis avea să devină mai târziu vicepreședinte al Statelor Unite, în timpul președinției lui Herbert Hoover.

[\(235\)](#) Palmer către Curtis, 28 ianuarie 1925, FBI.

[\(236\)](#) Mărturia lui Frank Smith, inclusă în dosarul privind grațierea lui Ernest Burkhart, NARA-CP.

[\(237\)](#) Raport FBI intitulat „The Osage Murders”, 3 februarie 1926, FBI.

[\(238\)](#) Documentele tutorelui lui Mollie Burkhart, ianuarie 1925, NARA-CP.

[\(239\)](#) White către Hoover, 10 noiembrie 1955, FBI/FOIA.

[\(240\)](#) Tracy, Tom Tracy Tells About – Detroit and Oklahoma”.

[\(241\)](#) Citat în Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 112.

[\(242\)](#) Transcrierea interviului cu Tom White, NMSUL.

[\(243\)](#) James M. White (strănepotul lui Doc White), interviu cu autorul.

[\(244\)](#) Hastedt, „White Brothers of Texas Had Notable FBI Careers”.

[\(245\)](#) Pentru mai multe informații despre J. Edgar Hoover și istoria începuturilor FBI-ului, vezi Gentry, *J. Edgar Hoover*; Ungar, *FBI*; Powers, *Secrecy and Power* și Burrough, *Public Enemies*. Pentru istoria scandalului Teapot Dome, vezi McCartney, *Teapot Dome Scandal*; Dean, *Warren G. Harding și Stratton, Tempest over Teapot Dome*.

[\(246\)](#) Lowenthal, *Federal Bureau of Investigation*, p. 292.

[\(247\)](#) Citat în Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 129.

[\(248\)](#) *Cincinnati Enquirer*, 14 martie 1924.

[\(249\)](#) J.M. Towler către Hoover, 6 ianuarie 1925, FBI/FOIA.

[\(250\)](#) Hoover către Verdon Adams, 19 octombrie 1970, FBI/FOLA.

[\(251\)](#) Citat în Burrough, *Public Enemies*, p. 51.

[\(252\)](#) C.S. Weakley către Findlay, 16 august 1923, FBI.

[\(253\)](#) W.D. Bolling către Hoover, 3 aprilie 1925, FBI.

[\(254\)](#) Raport de Weiss și Burger, 24 mai 1924, FBI.

[\(255\)](#) *Ibid.*

[\(256\)](#) Findlay către Eberstein, 5 februarie 1925, FBI.

[\(257\)](#) Hoover către Bolling, 16 martie 1925, FBI.

[\(258\)](#) Palmer către Curtis, 28 ianuarie 1925, FBI

[\(259\)](#) Hoover către White, 8 august 1925, FBI/FOLA.

[\(260\)](#) Hoover către White, 1 mai 1925, FBI/FOLA.

[\(261\)](#) Transcriere a interviului cu White, NMSUL.

[\(262\)](#) Hoover către White, 21 septembrie 1925, FBI/FOLA.

[\(263\)](#) White către Hoover, 5 august 1925, FBI/FOIA.

[\(264\)](#) Hoover către Bolling, 3 februarie 1925, FBI.

[\(265\)](#) Raport de Weiss și Burger, 29 aprilie 1924, FBI.

[\(266\)](#) Transcriere a interviului cu White, NMSUL.

[\(267\)](#) Raport de Weiss și Burger, 12 august 1924, FBI.

[\(268\)](#) Transcriere a interviului cu White, NMSUL.

[\(269\)](#) Informațiile privind echipa lui Tom White provin în mare parte din dosarele pe care agentul le păstra pentru persoanele angajate, care au fost obținute grație legii privind accesul liber la informație (Freedom of Information Act). De asemenea, informațiile provin din rapoartele lui White către FBI, scrisori și însemnări și din interviurile autorului cu urmașii agenților.

[\(270\)](#) Fostul șerif din New Mexico se numea James Alexander Street.

[\(271\)](#) Eugene Hall Parker era fostul polițist de frontieră texan (Texas Ranger) care făcea parte din echipa sub acoperire a lui White.

[\(272\)](#) Dosarul privindu-l pe Parker, 9 aprilie 1934, FBI/FOIA.

[\(273\)](#) Agentul sub acoperire despre care nu știau nici ceilalți membri ai echipei se numea Charles Davis.

[\(274\)](#) Dosarul privindu-l pe Smith, 13 august 1932, FBI/FOIA.

[\(275\)](#) Dosarul privindu-l pe Smith, 22 octombrie 1932, FBI/FOIA.

[\(276\)](#) Louis DeNette către Burns, 2 iunie 1920, FBI.

[\(277\)](#) Hoover către Wren, 28 martie 1925, FBI/FOIA.

[\(278\)](#) Raport de Weiss și Burger, 31 decembrie 1923, FBI. Înainte ca Tom White să preia investigația, Burger a lucrat la acest caz împreună

cu agentul Tom F. Weiss; toate rapoartele lui Burger au fost realizate împreună cu acesta.

[J279](#) Raport de Weiss, 19 noiembrie 1923, FBI.

[J280](#) Harold Nathan către Gus T. Jones, 10 august 1925, FBI.

[J281](#) Descrierea investigării crimelor de către FBI se bazează pe mai multe surse, inclusiv rapoarte FBI, dosarele agenților, mărturii în fața juriului, transcrieri judiciare și corespondență privată și însemnările lui White.

[J282](#) Ocazional, Wren trecea și drept reprezentant al proprietarilor de vite.

[J283](#) White către Hoover, 2 februarie 1926, FBI/FOIA

[J284](#) Mărturia lui Horace E. Wilson în fața marelui juriu, NARA- FW.

[J285](#) *Ibid.*

[J286](#) Mărturia lui David Shoun în fața marelui juriu, NARA- FW.

[J287](#) Arthur Conan Doyle, *The Sign of Four*, London: Spencer Blackett, 1890, p. 93.

[J288](#) Raportul lui Weiss din 1 septembrie 1923, FBI:

[J289](#) Raportul lui Burger și al lui Weiss, 22 aprilie 1924, FBI.

[J290](#) *Ibid.*

[J291](#) Raportul lui Weakley din 7 august 1923, FBI.

[J292](#) Raportul lui Weiss și Burger, 2 februarie 1924, FBI.

[J293](#) *Ibid.*

[J294](#) Slab (în lb. engl. în original) (n.tr).

[J295](#) *Ibid.*

[J296](#) *Ibid.*

[J297](#) Tarbell, „Identification of Criminals”.

[J298](#) Aceasta aduna inițial amprente din dosarele penitenciarului din Levensworth și de Asociația Internațională a Căpetenilor de Poliție.

[J299](#) Citat în Powers, *Secrecy and Power*, p. 150.

[J300](#) Raport de Weiss și Burger, 2 februarie 1924, FBI.

[J301](#) Morrison a pretins inițial, în mod fals, că Rose l-a implicat pe prietenul ei.

[J302](#) Raport de Weiss și Burger, 2 februarie 1924, FBI.

[J303](#) Raport de Weiss și Burger, 16 august, 1924, FBI.

[J304](#) Hoover către White, 2 iunie 1926, FBI.

[J305](#) Hoover către Bolling, iunie 1925, FBI.

[J306](#) Weiss și Burger către William J. Burns, 24 martie 1924, FBI.

[J307](#). Mărturia lui Ed Hainey în fața marelui juriu, NARA- FW.

[J308](#). Mărturia lui Berry Hainey în cadrul procesului Statul Oklahoma împotriva lui Kelsie Morrison, OSARM.

[J309](#). Raportul lui Weakley, 15 august 1923, FBI.

[J310](#). Raport de Weiss și Burger, 8 ianuarie 1924, FBI.

[J311](#). Raport de Weiss și Burger, 10 ianuarie 1924, FBI.

[J312](#). *Ibid.*

[J313](#). Raportul lui Smith, 28 septembrie 1925, FBI.

[J314](#). *Ibid.*

[J315](#). Findlay către Burns, 19 decembrie 1923, FBI.

[J316](#). Eustace Smith către Procurorul General, 15 martie 1925, FBI.

[J317](#). Raport de Weiss și Burger, 2 iulie 1924, FBI.

[J318](#). *Ibid.*

[J319](#). Raport de Weiss și Burger, 12 iulie 1924, FBI.

[J320](#). Raport de Weiss și Burger, 2 iulie 1924, FBI.

[J321](#). Raport de Weiss și Burger, 16 august 1924, FBI.

[J322](#). Transcrierea interviului cu White, NMSUL.

[J323](#). Raport de Weiss și Burger, 11 februarie 1924, FBI.

[J324](#). Raport de Weiss și Burger, 11 aprilie 1924, FBI.

[J325](#). Raport de Weiss și Burger, 14 august 1924, FBI.

[J326](#). Mărturia lui Elbert M. Pike în fața marelui juriu, NARA-FW.

[J327](#). Raportul lui Weiss, 19 noiembrie 1923, FBI.

[J328](#). Daniell, *Personnel of the Texas State Government*, p. 389.

[J329](#). Adams, *Tom White*, p. 6.

[J330](#). *Austin Weekly Statesman*, 31 martie 1892.

[J331](#). *Bastrop Advertiser*, 5 august 1899.

[J332](#). *Austin Weekly Statesman*, 1 septembrie 1892.

[J333](#). *Austin Weekly Statesman*, 22 noiembrie 1894.

[J334](#). *Austin Weekly Statesman*, 16 noiembrie 1893.

[J335](#). *Austin Weekly Statesman*, 11 ianuarie 1894.

[J336](#). *Dallas Morning News*, 13 ianuarie 1894.

[J337](#). *Ibid.*

[J338](#). Adams, *Tom White*, p. 8.

[J339](#). Citat în Parsons, *Captain John R. Hughes*, p. 275.

[J340](#). Leonard Mohrman, „A Ranger Reminiscences”, *Texas Parade*, februarie 1951.

[J341](#). Transcrierea interviului cu Tom White, NMSUL.

¹³⁴²¹ Robinson, *Men Who Wear the Star*, p. 79.

¹³⁴³¹ Tom White a exersat la țintă cu revolverul lui cu șase gloanțe. Rangerii au fost cei care au remarcat mai întâi puterea revoluționară a acestor arme, deoarece înainte de această inovație fuseseră excedați de războinicii amerindieni, care puteau trage o ploaie de săgeți înainte ca oamenii legii să apuce să reîncarce armele cu un singur foc. În 1844, pe când testa o armă Colt cu butoi cu cinci gloanțe, un grup de polițiști de frontieră texani a învins un mare număr de indieni Comanche. După acest episod, unul dintre Rangeri l-a informat pe fabricantul de arme Samul Colt că, după câteva îmbunătățiri, revolverul cu tragere repetată avea să devină „cea mai grozavă armă din lume”. Luând în serios opinia Rangerului, Colt a proiectat un revolver cu șase gloanțe letal, „un copil vitreg al Vestului”, după cum l-a numit un istoric, care avea să contribuie la înclinarea balanței puterii pentru totdeauna de partea colonizatorilor, în lupta lor contra indienilor din prerii. Pe butoiul acestui pistol era gravată o scenă din lupta dintre polițiștii de frontieră și indienii Comanche.

¹³⁴⁴¹ Pentru a-și perfecționa tragerea la țintă, White a exersat pe aproape orice țintă vie posibilă: iepuri, şorecari, câini de prerie (rude ale marmotelor). White a realizat că să nimereşti ținta este mai important decât să fii capabil să tragi repede. După cum a spus fratele lui, Doc. „La ce bun să scoți pistolul rapid din teacă, dacă nu nimereşti ținta cu el?” Doc mai spunea că o bună parte dintre legendele despre pistolarii din vest erau „aiureli”: „Toate poveștile alea după care Wyatt Earp era un artist al scoaterii armei cu mare viteză sunt exagerate. Era însă un trăgător nemaipomenit la țintă”.

¹³⁴⁵¹ Adams, *Tom White*, p. 19.

¹³⁴⁶¹ Ben M. Edwards to Frank Johnson, 25 ianuarie 1908, TSLAC.

¹³⁴⁷¹ Hastedt, „White Brothers of Texas Had Notable FBI Careers”.

¹³⁴⁸¹ În Parsons, *Captain John R. Hughes*, p. xvii.

¹³⁴⁹¹ Thomas Murchinson către Adjutant General, 2 martie 1907, TSLAC.

¹³⁵⁰¹ Alexander, *Bad Company and Burnt Powder*, p. 240.

¹³⁵¹¹ Adams, *Tom White*, p. 24.

¹³⁵²¹ Adjutantul general către Tom Ross, 10 februarie 1909, TSLAC.

¹³⁵³¹ *Beaumont Enterprise*, 15 iulie 1918.

¹³⁵⁴¹ Adjutantul general către J.D. Fortenberry, 1 august 1918, TSLAC.

¹³⁵⁵¹ Mărturia lui David Shoun în fața marelui juriu, NARA-FW.

¹³⁵⁶¹ *Ibid.*

[\(357\)](#) *Ibid.*

[\(358\)](#) Mărturia lui James Shoun în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(359\)](#) Mărturia lui David E. Johnson în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(360\)](#) *Ibid.*

[\(361\)](#) Mărturia lui James Shoun în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(362\)](#) Raport de Smith, Street, Burger și Murphy, 1 septembrie 1925, FBI.

[\(363\)](#) Mărturia lui David E. Johnson în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(364\)](#) *Ibid.*

[\(365\)](#) *Survey of Conditions of Indians*, 23018.

[\(366\)](#) Gertrude Bonnin, „Oklahoma’s Poor Rich Indians: An Orgy of Graft and Exploitation of the Five Civilized Tribes and Others”, 1924, HSP.

[\(367\)](#) *Ibid.*

[\(368\)](#) *St. Louis Post-Dispatch*, 10 mai 1925.

[\(369\)](#) Memorandum de Gertrude Bonnin, „Case of Martha Axe Roberts”, 3 decembrie 1923, HSP.

[\(370\)](#) *Ibid.*

[\(371\)](#) Shephert, „Lo, the Rich Indian!”

[\(372\)](#) Raport de Wren, Davis și Parker, 10 septembrie 1925, FBI.

[\(373\)](#) Mărturia lui John McLean în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(374\)](#) *Ibid.*

[\(375\)](#) Mărturia lui Alfred T. Hall în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(376\)](#) *Tulsa Tribune*, 6 august 1926.

[\(377\)](#) Bert Farrar către Roy St. Lewis, 22 decembrie 1928, NARA-FW.

[\(378\)](#) Mărturia lui John McLean în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(379\)](#) Mărturia lui W.H. Aaron în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\(380\)](#) *U.S. contra lui John Ramsey și a lui William K. Hale*, octombrie 1926, NARA-FW.

[\(381\)](#) Relatare non-ficțională inedită de Grove și White, NMSUL.

[\(382\)](#) Burger și Weiss, 12 august 1924, FBI.

[\(383\)](#) Cererea de grațiere a lui Hale, 15 noiembrie 1935, NARA-CP.

[\(384\)](#) Raportul lui Wright, 5 aprilie 1923, FBI.

[\(385\)](#) Raport de Weiss și Burger, 10 ianuarie 1924, FBI.

[\(386\)](#) Raport intitulat „The Osage Murders”, 3 februarie 1926, FBI.

[\(387\)](#) Edwin Brown către Hoover, 22 martie 1926, FBI/FOIA.

[\(388\)](#) Raportul lui Wren, 6 octombrie 1925, FBI.

¹³⁸⁹ Raport intitulat „Osage Indian Murder Cases”, 10 iulie 1953, FBI.

¹³⁹⁰ Hoover către White, 25 noiembrie 1925, FBI/FOIA.

¹³⁹¹ Citat în Nash, *Citizen Hoover*, p. 23

¹³⁹² Pentru mai multe informații privind transformarea Biroului de către Hoover, vezi Gentry, *J. Edgar Hoover*; Powers, *Secrecy and Power*; Burrough, *Public Enemies* și Ungar, *F.B.I.* Pentru comentarii privind față întunecată a progresivismului, vezi articolele lui Thomas C. Leonard intitulate „American Economic Reform in the Progressive Era” și „Retrospectives.”

¹³⁹³ *San Bernardino County Sun*, 31 decembrie 1924.

¹³⁹⁴ Citat în Powers, *Secrecy and Power*, p. 146.

¹³⁹⁵ Copoiul de altădată (în lb. engl. în original) (n.tr.)

¹³⁹⁶ *San Bernardino County Sun*, 31 decembrie 1924.

¹³⁹⁷ Hoover către White, 21 septembrie 1925, FBI/FOIA.

¹³⁹⁸ Hoover către White, 1 mai 1925, FBI/FOIA.

¹³⁹⁹ Citat în Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 149.

¹⁴⁰⁰ Hoover către White, 15 aprilie 1925, FBI/FOLA.

¹⁴⁰¹ Citat în Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 67.

¹⁴⁰² Tracy, „Tom Tracy Tells About - Detroit and Oklahoma”.

¹⁴⁰³ Adams, Tom White, p. 133.

¹⁴⁰⁴ White către Hoover, 28 septembrie 1925, FBI/FOIA.

¹⁴⁰⁵ White către Hoover, 10 iunie 1925, FBI/FOIA.

¹⁴⁰⁶ Memorandum către Hoover, 12 mai 1925, FBI/FOIA.

¹⁴⁰⁷ Citat în Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 170.

¹⁴⁰⁸ Citat în Powers, *Secrecy and Power*, p. 154.

¹⁴⁰⁹ Mary către Webb, interviu condus de autor.

¹⁴¹⁰ *Osage Chief*, 28 iulie 1922.

¹⁴¹¹ Raport de Weiss și Burger, 12 august 1924, FBI.

¹⁴¹² White către Grove, 23 iunie 1959, NMSUL.

¹⁴¹³ Cazierul lui Dick Gregg, 9 ianuarie 1925, KHS.

¹⁴¹⁴ White către Grove, 23 iunie 1959, NMSUL.

¹⁴¹⁵ Raport de Weiss și Burger, 24 iulie 1924, FBI.

¹⁴¹⁶ Declarație de Gregg, 8 iunie 1925, FBI.

¹⁴¹⁷ Articol de Fred Grove în *The War Chief of the Indian Territory Posse of Oklahoma Westerners* 2, nr. 1 (iunie 1968).

¹⁴¹⁸ White către Grove, 23 iunie 1959, NMSUL.

[\[419\]](#) *Ibid.*

[\[420\]](#) Raport de Weiss și Burger, 14 august 1924, FBI.

[\[421\]](#) Lamb, *Tragedies of the Osage Hills*, p. 119.

[\[422\]](#) *Muskogee Times-Democrat*, 5 august 1909.

[\[423\]](#) Raport de Burger, 30 noiembrie 1928, FBI.

[\[424\]](#) Există de asemenea suspiciuni că Grammer a fost împușcat, acesta având o rană în urma unei împușcături la subrațul stâng.

[\[425\]](#) Mărturia lui John Mayo în fața marelui juriu, NARA-FW.

[\[426\]](#) Raport de Weiss și Burger, 2 iulie 1924, FBI.

[\[427\]](#) Raport de Weiss și Burger, 16 august 1924, FBI.

[\[428\]](#) Raport de Wren, 5 noiembrie 1925, FBI.

[\[429\]](#) Document intitulat „Osage Indian Murder Cases”, 10 iulie 1953, FBI.

[\[430\]](#) Transcriere a unui interviu cu White, NMSUL.

[\[431\]](#) Relatare nonfictională inedită de Grove. În documentele FBI, prenumele lui Lawson apare scris ca Burt; în alte documente este scris ca Bert. Pentru a evita orice confuzie, am folosit Burt pe parcursul acestei cărți.

[\[432\]](#) White către Grove, 2 mai 1959, NMSUL.

[\[433\]](#) Relatare nonfictională inedită de White și Grove, NMSUL.

[\[434\]](#) Raport de Smith și Murphy, 27 octombrie 1925, FBI.

[\[435\]](#) White către Hoover, 24 octombrie 1925, FBI.

[\[436\]](#) Hoover către White, 26 octombrie 1925, FBI.

[\[437\]](#) Homer Fincannon, interviu oferit autorului.

[\[438\]](#) Raportul lui Wren din 6 octombrie 1925, FBI.

[\[439\]](#) Edwin Brown către George Wright, 18 iulie 1925, NARA-CP.

[\[440\]](#) Relatare nonfictională inedită a lui Grove către White, NMSUL.

[\[441\]](#) *Guthrie Leader*, 6 ianuarie 1926.

[\[442\]](#) Transcriere a unui interviu cu White, NMSUL.

[\[443\]](#) Declarație a lui Luthoring în cadrul procesului, NARA-FW.

[\[444\]](#) Transcriere a unui interviu cu White, NMSUL.

[\[445\]](#) Relatare nonfictională inedită a lui Grove către White, NMSUL.

[\[446\]](#) Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 386.

[\[447\]](#) *Tulsa Tribune*, 5 ianuarie 1926.

[\[448\]](#) Raport de Weiss și Burger, 30 aprilie 1924, FBI.

[\[449\]](#) Mărturia lui Smith în fața marelui juriu, 5 ianuarie 1926, NARA-CP.

[J450](#). Declarație de Ernest Burkhart, 6 ianuarie 1926, FBI.

[J451](#). Relatare nonficțională inedită a lui Grove către White, NMSUL.

[J452](#). Declarația lui Ernest Burkhart, 5 februarie 1927, NARA-CP.

[J453](#). Declarația lui Ernest Burkhart, 6 ianuarie 1926, NARA-CP.

[J454](#). Mărturia lui Frank Smith în fața marelui juriu, NARA-FW.

[J455](#). Transcriere a interviului cu White, NMSUL.

[J456](#). Declarația lui Ernest Burkhart, 6 ianuarie 1926, FBI.

[J457](#). Mărturia lui Frank Smith în fața marelui juriu, NARA- FW.

[J458](#). Relatare nonficțională inedită a lui Grove și White, NMSUL.

[J459](#). *Tulsa Tribune*, 13 martie 1926.

[J460](#). Mărturia lui Smith în fața marelui juriu, NARA- FW.

[J461](#). Declarația lui John Ramsey, 6 ianuarie 1926, FBI

[J462](#). Relatare nonficțională inedită a lui Grove și White, NMSUL.

[J463](#). Memorandumul lui M.A. Jones către Louis B. Nichols, 4 august 1954, FBI.

[J464](#). Mărturia lui James Shoun în fața marelui juriu, NARA-FW.

[J465](#). Mărturia lui Mollie Burkhart în fața procurorului tribal și a altor oficiali, NARA- FW.

[J466](#). Macon, „Mass Murder of the Osages”.

[J467](#). Citat în Gregory, *Oil in Oklahoma*, p. 57.

[J468](#). Relatare nonficțională inedită a lui Grove și White, NMSUL.

[J469](#). Raport de Weiss și Burger, 2 februarie 1924, FBI.

[J470](#). Relatare nonficțională inedită a lui Grove și White, NMSUL.

[J471](#). *Ibid.*

[J472](#). *Literary Digest*, 23 ianuarie 1926.

[J473](#). *Evening Independent*, 5 ianuarie 1926.

[J474](#). Holding, „King of the Killers“.

[J475](#). Lizzie June Bates către George Wright, 21 noiembrie 1922, NARA-FW.

[J476](#). *Reno Evening-Gazette*, 4 ianuarie 1926.

[J477](#). *Evening Independent*, 5 martie 1926.

[J478](#). White către Hoover, 18 septembrie 1926, FBI.

[J479](#). Bates către Wright, 21 noiembrie 1922, NARA- FW.

[J480](#). Hotărâre a Societății Indienilor din Oklahoma, NARA-FW.

[J481](#). Irwin, *Deadly Times*, p. 331.

[J482](#). *Lima News*, 29 ianuarie 1926.

[J483](#). Edwin Brown către A.G. Ridgley, 21 iulie 1925, FBI.

[1484](#) Sequoyah County Democrat, 9 aprilie 1926.

[1485](#) Dosarul sergentului Prentiss Freeling, OHS.

[1486](#) Lamb, *Tragedies of the Osage Hills*, p. 174.

[1487](#) Declarația lui Burkhart în cadrul depoziției, 5 februarie 1927, NARA-CP.

[1488](#) Într-o noapte din decembrie 1926, Luther Bishop, un avocat din partea statului care luase parte la procesele privind crimele din Osage County, a fost împușcat mortal în locuința sa. Soția sa a fost învinuită de a-l fi împușcat, dar a fost ulterior achitată de un juriu. Dee Cordry, un fost anchetator din cadrul poliției și autor, a reexaminat acest caz în cadrul cărții sale din 2005, *Alive If Possible - Dead If Necessary*. Aceasta suspectează că Hale a comandat această crimă pentru a se răzbuna.

[1489](#) Raport de W.A. Kitchen, 2 martie 1926, FBI.

[1490](#) Raportul lui Smith, 8 februarie 1926, FBI.

[1491](#) Mărturia lui Dewey Selph în fața marelui juriu, NARA-FW.

[1492](#) Relatare nonficțională inedită a lui Grive și White, NMSUL.

[1493](#) White către Hoover, 31 martie 1926, FBI.

[1494](#) Raportul lui Burger, 2 noiembrie 1928, FBI.

[1495](#) Mărturia lui Burkhart în fața marelui juriu, NARA-FW.

[1496](#) Transcriere a interviului cu White, NMSUL.

[1497](#) White către Hoover, 26 iunie 1926, FBI.

[1498](#) White către Charles Burke, 24 iunie 1926, NARA-CP.

[1499](#) Mărturia lui Mollie Burkhart în fața procurorului tribal și a altor oficiali, NARA-FW.

[1500](#) Mollie către Ernest Burkhart, 21 ianuarie 1926, NARA-FW.

[1501](#) Relatare nonficțională inedită a lui Grove și White, NMSUL.

[1502](#) *Ibid.*

[1503](#) White către Hoover, 3 iunie 1926, FBI.

[1504](#) *Tulsa Tribune*, 13 martie 1926.

[1505](#) *Bismarck Tribune*, 17 iunie 1926.

[1506](#) *Tulsa Tribune*, 13 martie 1926.

[1507](#) Hogan, *Osage Murders*, p. 195.

[1508](#) Relatare nonficțională inedită a lui Grove și White, NMSUL.

[1509](#) *Tulsa Daily World*, 20 august 1926.

[1510](#) *Tulsa Daily World*, 13 martie 1926.

[1511](#) Relatare nonficțională inedită a lui Grove și White, NMSUL.

[J5121](#) Memorandum și cereri de grațiere ale lui Leahy, NARA-CR

[J5131](#) White către Hoover, 5 iunie 1926, FBI.

[J5141](#) Audiere preliminară a lui Ernest Burkhart, inclusă în U.S. împotriva lui John Ramsey și William K. Hale, NARA- FW.

[J5151](#) Transcriere a interviului cu White, NMSUL.

[J5161](#) *Tulsa Tribune*, 30 mai 1926.

[J5171](#) Citat în Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 117.

[J5181](#) *Washington Post*, 8 iunie 1926.

[J5191](#) White către Grove, 10 august 1959, NMSUL.

[J5201](#) White către Hoover, 8 iunie 1926, FBI.

[J5211](#) Raport de Grove și White, NMSUL.

[J5221](#) Mărturia lui Kelsie Morrison în procesul Statul Ocklahoma împotriva lui Morrison, OSARM.

[J5231](#) Mărturia lui Kelsie Morrison în cadrul procesului lui Ernest Burkhart.

[J5241](#) *Ibid.*

[J5251](#) Declarație de Katherine Cole, 31 ianuarie 1926, NARA-FW.

[J5261](#) Relatăriile privind trecerea lui Burckhart de la a pleda nevinovat la vinovat provin din articolele privind procesul din presa locală a vremii, din manuscrisul nonfictional lăsat de Grove și dintr-o scrisoare din 1927 scrisă de Leahy și păstrată la NARA-CP, în cadrul dosarelor privind grațierea lui Burkhart.

[J5271](#) *Tulsa Daily World*, 10 iunie 1926 și manuscrisul nonfictional al lui Grove.

[J5281](#) *Tulsa Daily World*, 10 iunie 1926.

[J5291](#) Relatare nonfictională inedită de Grove și White, NMSUL.

[J5301](#) *Daily Journal-Capital*, 9 iunie 1926.

[J5311](#) *Tulsa Daily World*, 10 iunie 1926.

[J5321](#) *New York Times*, 10 iunie 1926.

[J5331](#) White către Hoover, 15 iunie 1926, FBI.

[J5341](#) Citat într-o scrisoare din 1926 scrisă de Short către Luhring, NARA- FW.

[J5351](#) Transcrierea interviului cu White, NMSUL.

[J5361](#) *Daily World*, 19 august 1926.

[J5371](#) *Tulsa Tribune*, 29 iulie 1926.

[J5381](#) Raportul lui Burger, 2 noiembrie 1928, FBI.

[J5391](#) *Tulsa Tribune*, 21 august 1926.

¹⁵⁴⁰ *Ibid.*

¹⁵⁴¹ *Tulsa Daily World*, 30 iulie 1926.

¹⁵⁴² *Tulsa Tribune*, 29 iulie 1926.

¹⁵⁴³ *Tulsa Daily World*, 31 iulie 1926.

¹⁵⁴⁴ Lamb, *Tragedies of the Osage Hills*, p. 179.

¹⁵⁴⁵ *Tulsa Daily World*, 19 august 1926.

¹⁵⁴⁶ *Daily Journal Capital*, 20 august 1926.

¹⁵⁴⁷ *Tulsa Tribune*, 21 august 1926.

¹⁵⁴⁸ Vezi și alte detalii privind această scenă în *Oklahoma City Times*, 25 august 1926.

¹⁵⁴⁹ Raport de H.E. James, 11 mai 1928, FBI.

¹⁵⁵⁰ *Daily Oklahoman*, 8 octombrie 1926.

¹⁵⁵¹ Oscar R. Luhring către Roy St. Lewis, 23 septembrie 1926, NARA-FW.

¹⁵⁵² U.S. împotriva lui John Ramsey și William K. Hale, octombrie 1926, NARA-FW.

¹⁵⁵³ Pledoaria finală a lui Oscar R. Luhring în cazul U.S. împotriva lui John Ramsey și William K. Hale, octombrie 1926, NARA-FW.

¹⁵⁵⁴ *Ibid.*

¹⁵⁵⁵ *Daily Oklahoman*, 30 octombrie 1926.

¹⁵⁵⁶ *Tulsa Daily World*, 30 octombrie 1926.

¹⁵⁵⁷ *New York Times*, 30 octombrie 1926.

¹⁵⁵⁸ Leahy către Procurorul General al Statelor Unite, 1 februarie 1929, FBI/FOIA.

¹⁵⁵⁹ Morrison către Hale, inclusă în *State of Oklahoma v. Kelsie Morrison*, OSARM.

¹⁵⁶⁰ Mărturia lui Bryan Burkhardt, *State of Oklahoma v. Kelsie Morrison*, OSARM.

¹⁵⁶¹ *Ibid.*

¹⁵⁶² *St. Louis Post-Dispatch*, 4 noiembrie 1926.

¹⁵⁶³ Hoover către White, 9 ianuarie 1926, FBI.

¹⁵⁶⁴ Articol de ziar, nedatat, nepublicat, FBI.

¹⁵⁶⁵ Memorandum de Burger, 27 octombrie 1932, FBI.

¹⁵⁶⁶ *The Lucky Strike Hour*, 15 noiembrie 1932, accesat la adresa <http://www.otrr.org/>.

¹⁵⁶⁷ Hoover către White, 6 februarie 1926, FBI/FOIA.

¹⁵⁶⁸ Citat în Adams, *Tom White*, p. 76.

[1569](#) Mabel Walker Willebrandt către Hoover, 15 februarie 1927, FBI/FOLA.

[1570](#) Hoover către Willebrandt, 9 decembrie 1926, FBI/FOIA.

[1571](#) Earley, *The Hot House*, p. 30.

[1572](#) *Daily Oklahoman*, nedatat, și transcriere a interviului cu White, NMSUL.

[1573](#) Adams, *Tom White*, p. 84.

[1574](#) Rudensky, *Gortif* p. 32.

[1575](#) *Ibid.*, p. 33.

[1576](#) Considerând că era foarte important ca prizonierii să aibă activitate constantă, White i-a permis lui Robert Stroud, un infractor condamnat, să țină în celula sa colivii cu peste 300 de canari, acesta devenind cunoscut ca Birdman (Omul-pasăre). Mama lui Stroud îi scria într-o misivă adresată lui White cât este de recunoscătoare că o persoană care înțelege „natura umană și multele el slăbiciuni” avea autoritate asupra fiului ei.

[1577](#) Adams, *Tom White*, p. 133.

[1578](#) Rudensky, *Gortif*, p. 27.

[1579](#) Autobiografie scrisă de Carl Panzram, 3 noiembrie 1928, Panzram Papers, SDSUL.

[1580](#) Nash, *Almanac of World Crime*, p. 102.

[1581](#) Raportul lui Leavenworth privindu-l pe Hale, octombrie 1945, NARA-CP.

[1582](#) White către Morris F. Moore, 23 noiembrie 1926, NARA-CP.

[1583](#) Doamna W.K. Hale către White, 29 septembrie 1927, NARA-CP.

[1584](#) Depoziția lui Hale, 31 ianuarie 1927, NARA-CP.

[1585](#) Raportul lui Leavenworth privindu-l pe Hale, 1 august 1945, NARA-CP.

[1586](#) Hale a făcut recurs, iar în 1928, o curte de apel a schimbat verdictul într-unul de nevinovăție, în mod șocant. O persoană care a făcut echipa apărării a mărturisit ulterior că Hale a pus pe cineva „să aranjeze” procesul. Dar Hale a fost apoi judecat și condamnat din nou, cu promptitudine, la fel ca și Ramsey.

[1587](#) Documente privind succesiunea lui Mollie Burkhart, dosarul nr. 2173, NARA-FW.

[1588](#) Vagon de marfa

[1589](#) *Dunkirk Evening Observer*, 12 decembrie 1931.

[1590](#) Adams, *Tom White*, p. 114.

¹⁵⁹¹ Relatarea episodului tentativei de evadare se bazează în cea mai mare parte pe arhivele FBI obținute grație legii liberului acces la informație, pe transcrierea interviului cu unul dintre condamnați condus de David A. Ward, pe scrisorile lui Tom White și pe Adams, *Tom White*.

¹⁵⁹² *Pittsburgh Press*, 14 decembrie 1939.

¹⁵⁹³ *Dunkirk Evening Observer*, 12 decembrie 1931.

¹⁵⁹⁴ Ward, *Alcatraz*, p. 6.

¹⁵⁹⁵ *Ibid.*

¹⁵⁹⁶ Adams, *Tom White*, pp. 109-110.

¹⁵⁹⁷ *Pittsburgh Press*, 14 decembrie 1939.

¹⁵⁹⁸ Noua înțelegere.

¹⁵⁹⁹ Gentry, *J. Edgar Hoover*, p. 169.

¹⁶⁰⁰ Citat în *ibid.*, p. 58.

¹⁶⁰¹ White către Hoover, 1 iulie 1938, FBI/FOIA.

¹⁶⁰² Agentul special însărcinat cu El Paso către Hoover, 12 februarie 1951, FBI/FOIA.

¹⁶⁰³ White către Hoover, 3 septembrie 1954, FBI/FOIA.

¹⁶⁰⁴ Hoover către White, 9 septembrie 1954, FBI/FOIA.

¹⁶⁰⁵ Gus T. Jones către Hoover, 16 iunie 1934, FBI/FOIA.

¹⁶⁰⁶ Wren către Hoover, 2 august 1932, FBI/FOIA.

¹⁶⁰⁷ Wren către Hoover, 4 octombrie 1936, FBI/FOIA.

¹⁶⁰⁸ White către Hoover, 10 noiembrie 1955, FBI/FOIA.

White către Grove, 10 august 1959, NMSUL.

¹⁶⁰⁹ White către Grove, 10 august 1959, NMSUL.

¹⁶¹⁰ White către Hoover, 20 martie 1958, FBI/FOIA.

¹⁶¹¹ M.A. Jones către Gordon Nease, 4 aprilie 1958, FBI/FOIA.

¹⁶¹² Bessie White către Grove, 21 septembrie 1959, NMSUL.

¹⁶¹³ White către Grove, 4 ianuarie 1960, FBI/FOIA.

¹⁶¹⁴ *Anii de frică*.

¹⁶¹⁵ J.E. Weems către Grove, 28 iunie 1963, NMSUL.

¹⁶¹⁶ White către Hoover, 15 februarie 1969, FBI/FOIA.

¹⁶¹⁷ Adams, *Tom White*, în postscriptum.

¹⁶¹⁸ Agentul special însărcinat cu El Paso către Hoover, 21 decembrie 1971, FBI/FOIA.

¹⁶¹⁹ Morris, *Ghost Towns of Oklahoma*, p. 83.

¹⁶²⁰ Louis F. Burns, *History of the Osage People*, p. xiv.

¹⁶²¹ Red Corn se traduce ca „Porumb Roșu”, (n.red.)

¹⁶²² Pentru mai multe informații privind dansurile Osage, vezi Callahan, *Osage Ceremonial Dance I'n-Lon-Schka*.

¹⁶²³ Louis F. Burns, *History of the Osage People*, p. 496.

¹⁶²⁴ *Fairfax Chief* 17 iunie 1937.

¹⁶²⁵ Copie după hotărârea Consiliului Tribal Osage nr. 78, 15 noiembrie 1937, NARA-FW.

¹⁶²⁶ *Kansas City Times*, 21 decembrie 1937.

¹⁶²⁷ *Daily Journal-Capital*, 3 august 1947.

¹⁶²⁸ *Oklahoma City Times*, 26 octombrie 1959.

¹⁶²⁹ *Daily Oklahoman*, 14 februarie 1966.

¹⁶³⁰ *Literary Digest*, 14 mai 1932.

¹⁶³¹ *Hamilton Evening Journal*, 28 septembrie 1929.

¹⁶³² Paschen „Wi'gi-e”, în *Bestiary*.

¹⁶³³ Webb-Storey, „Culture Clash”, p. 115.

¹⁶³⁴ *Daily Oklahoman*, 2 iulie 1923.

¹⁶³⁵ Raportul lui Smith, 28 septembrie 1925, FBI.

¹⁶³⁶ Audiere în fața Comisiei Reunite a Camerelor Congresului Statelor Unite, 1505.

¹⁶³⁷ Raport de Weiss și Burger, 11 aprilie 1924, FBI.

¹⁶³⁸ *Ibid.*

¹⁶³⁹ Raportul lui Wren, 5 noiembrie 1925, FBI.

¹⁶⁴⁰ Raportul lui Smith, 3 aprilie 1926, FBI.

¹⁶⁴¹ Tallchief, *Maria Tallchief*, p. 4.

¹⁶⁴² *Ibid.*, p. 9.

¹⁶⁴³ *Flappers* erau denumite tinerele din anii '20 care purtau fuste scurte, părul în stil bob, ascultau jazz și respingeau normele și convențiile sociale (n. red.).

¹⁶⁴⁴ Hale către Wilson Kirk, 27 noiembrie 1931, ONM.

¹⁶⁴⁵ Raport de Findlay, 13 iulie 1923, FBI.

¹⁶⁴⁶ *Ibid.*

¹⁶⁴⁷ *Ibid.*

¹⁶⁴⁸ Raportul lui Burger, 12 august 1924, FBI.

¹⁶⁴⁹ Findlay, 13 iulie 1923, FBI.

¹⁶⁵⁰ *Ibid.*

¹⁶⁵¹ *Ibid.*

¹⁶⁵² Raportul lui Burger, 12 august 1924, FBI.

[¹⁶⁵³](#) Raportul lui Burger, 13 august 1924, FBI.

[¹⁶⁵⁴](#) Raport de Weiss și Burger, 10 ianuarie 1924, FBI.

[¹⁶⁵⁵](#) *Ibid.*

[¹⁶⁵⁶](#) Raport de Weiss și Burger, 26 decembrie 1923, FBI.

[¹⁶⁵⁷](#) Raport de Weiss și Burger, 2 ianuarie 1924, FBI.

[¹⁶⁵⁸](#) Raport de Weiss și Burger, 10 ianuarie 1924, FBI.

[¹⁶⁵⁹](#) Raport de Weiss și Burger, 26 decembrie 1923, FBI.

[¹⁶⁶⁰](#) Raport de Weiss și Burger, 13 august 1924, FBI.

[¹⁶⁶¹](#) U.S. District Court for the Northern District of Oklahoma, *U.S. v. Osage Wind, Enel Kansas, and Enel Green Power North America*, 30 septembrie 2015.

[¹⁶⁶²](#) *Ibid.*

[¹⁶⁶³](#) *Tulsa World*, 25 februarie 2015.

[¹⁶⁶⁴](#) *Pawhuska Daily Capital*, 30 ianuarie 1919.

[¹⁶⁶⁵](#) Citat în „The Murder of Mary DeNoya-Bellieu-Lewis”, PPL.

[¹⁶⁶⁶](#) E.E. Shepperd către Biroul Procuraturii Statelor Unite, 8 ianuarie 1926, NARA-FW.

[¹⁶⁶⁷](#) *Daily Oklahoman*, 25 octombrie 1926.

[¹⁶⁶⁸](#) Wilson, *Underground Reservation*, p. 144.

[¹⁶⁶⁹](#) McAuliffe, *Deaths of Sybil Bolton*, p. 109.

[¹⁶⁷⁰](#) Raport FBI intitulat „Murder on Indian Reservation”, 6 noiembrie 1932, FBI.

[¹⁶⁷¹](#) McAuliffe, *Deaths of Sybil Bolton*, p. 251.

[¹⁶⁷²](#) Ball, *Osage Tribal Murders*.

[¹⁶⁷³](#) Interviu de EG. Grimes Jr. și Edwin Brown, 17 iunie 1925, FBI.

[¹⁶⁷⁴](#) Raport de Smith, 30 octombrie 1926, FBI.

[¹⁶⁷⁵](#) Robert Allen Warrior, „Review Essay: The Deaths of Sybil Bolton: An American History”, *Wicazo Sa Review* 11, 1995, p. 52.

[¹⁶⁷⁶](#) McAuliffe, *Deaths of Sybil Bolton*, p. 137.

[¹⁶⁷⁷](#) *Ibid.*, p. 139.

[¹⁶⁷⁸](#) *Reservation*, San Francisco: Council Oak Books, 1999, p. 287.

[¹⁶⁷⁹](#) Citat în Wallis, *Oil Man*, p. 152.

[¹⁶⁸⁰](#) Viața unui om al legii.

CUPRINS

PARTEA I FEMEIA ÎNSEMNATĂ

- 1 Disparația
- 2 Accident sau crimă?
- 3 Regele din Osage Hills
- 4 Sub pământul rezervației
- 5 Discipolii diavolului
- 6 Umlul de un milion de dolari
- 7 Acest lucru necurat

PARTEA A II-A OMUL DOVEZILOR

- 8 Departamentul moravuri
- 9 Cowboy-i sub acoperire
- 10 Eliminând imposibilul
- 11 A treia persoană
- 12 O puzderie de oglinzi
- 13 Fiul unui călău
- 14 Ultimele cuvinte
- 15 Fața ascunsă
- 16 Pentru progresul biroului
- 17 Portretistul, gangsterul și omul cu dinamita
- 18 Situația jocului
- 19 Un trădător al propriului sânge
- 20 Așa să te ajute Dumnezeu!
- 21 La răcoare

PARTEA A TREIA REPORTERUL

- 22 Ținuturile fantomă
- 23 Un caz care nu a fost închis
- 24 Între două lumi
- 25 Manuscrisul pierdut
- 26 Sâangele strigă după dreptate
- Mulțumiri
- O notă privind sursele
- Surse de arhivă și inedite
- Bibliografie selectiva
- Sursele imaginilor

Table of Contents

PARTEA I FEMEIA ÎNSEMNATĂ	3
1 Disparația	4
2 Accident sau crimă?	18
3 Regele din Osage Hills	28
4 Sub pământul rezervației	43
5 Discipolii diavolului	64
6 Ulmul de un milion de dolari	81
7 Acest lucru necurat	95
PARTEA A II-A OMUL DOVEZILOR	117
8 Departamentul moravuri	118
9 Cowboy-i sub acoperire	129
10 Eliminând imposibilul	136
11 A treia persoană	143
12 O puzderie de oglinzi	150
13 Fiul unui călău	154
14 Ultimele cuvinte	169
15 Fața ascunsă	176
16 Pentru progresul biroului	184
17 Portretistul, gangsterul și omul cu dinamita	191
18 Situația jocului	199
19 Un trădător al propriului sânge	218
20 Așa să te ajute Dumnezeu!	238
21 La răcoare	251
PARTEA A TREIA REPORTERUL	266
22 Ținuturile fantomă	267
23 Un caz care nu a fost închis	284
24 Între două lumi	294
25 Manuscrisul pierdut	304
26 Sâangele strigă după dreptate	309
Mulțumiri	321

O notă privind sursele	326
Surse de arhivă și inedite	328
Bibliografie selectiva	330
Sursele imaginilor	347